

Comunio. Vel si vis potes specialiter referre ad mariam: q̄ olim fuerat peccatrix: & publica: sed intrate iesu domū. i. conscientia et prauitas vite eliminata ē: et duplex vita introducta. i. actionis & contemplatiōis. Et nota q̄ dicit in Glo. Octiosa: hoc enī est spiritum nomine contemplatiue. Et antiquus philosophi dicebant octiosi: sicut adbuclatici habet i vsu vt clericos appellat octiosos. a. Que .i. maria. b. Enā sedēs sec̄ pedes dñi audiebat vbi illius. Status sessio/ nis: exp̄ssio ē humilitatis: & quāto ē humilior: tanto sit p̄cipua/ cior. Nam quanto q̄s amplius humiliatur: tanto amplius ei dei arcana reuelantur: q̄ natura docente potes discere. Vides enim quā de montibus descendunt irrigua fontium ad conualles: et quāto vallīs p̄fidior: tāto plures ad eā p̄fluit irrigatiōes. Nec expositio notat in illa Glo. Quāto humilior sedet: tanto rē. Sic alia Glo. Maria sedet rē. Distingue tres stat. i. stationē/ sessio/ nē/ accubitiū. In stationē totū corp̄ laborat: qz hic sit corp̄ laboriosus ē. In sessioē ps corp̄s superior laborat: reliq̄ q̄scit. In accubitu totū corp̄ q̄scit. Per stationē ḡ labor actiōis exp̄mit q̄ sudat i agōe. Per statū sessiois/ q̄scit contemplatiōis i via: vbi nō q̄scit plene. Per accubitiū/ quiet eiuidē i patria: vbi plena fructu dēte. c. Martha aut̄ satagebat circa frequēs ministriū. Sic p̄strue: Satagebat frequēs circa ministriū. Glo. Ministrās necessaria mortali carnī: q̄ indur̄ erat fili⁹ dei. Greḡ. Intēra erat maria rē. Et esūma: qz diuersę sunt intentiones eārū: qz altera obsequit vt eū reficiat: altera vt ab eo reficiat. d. Que stetit. Per stationē labor actiue exp̄mit. Martha stat: maria sedet: dñs cubat: hec ē maior q̄s. e. Et ait: conquerens de sorore. f. Dñe non est tibi curę q̄ soror mea reliq̄t me solā ministrare: dic ḡ illi vt me adiuuet. Martha gerit hic p̄sonā quozūdā actiuor p̄le errānti. Sit enim nōnulli boni i ecclēia: qui opib⁹ instāt studiosi: ignorātes quantum bonū sit contēplatio: nec si q̄s eos ad p̄lationē inuitaret ei acquiescerēt: qz nō amplius possent facere elemosynā: imo putarēt oēs p̄larios errare. g. Tridēs dixit illi dñs: Martha rē. Ecce martha volebat p̄struere dñm iudicē: s̄ ipse iam sit aduocatus marie. Glo. Maria non respōdet: sed causam suam tanq̄ ociosa iudici committit. Si enim pararet respōdētī sermonē: remitteret audiēti intentionē. h. Martha/ martha sollicita es & turbat̄ erga plurima. Repetitio signū ē dilectiōis: Al forte mouēde intēriōs vt audiret intēti. I certe/ qz sollicita debet esse ita de alijs vt se nō oblitiscatur. i. Dozro vni est necessariū. Glo. Bede. f. deo iugit̄ inherere. Dñs. Vibi ad herere deo bonum est. q. d. dñs: necessaria sūt ea circa q̄ laboras: sed p̄ter illa vni p̄cipue tibi ē necessaria. f. vt vni ad heras: De q̄ vno dicit p̄pha. Quā petij a dño hac req̄rā. Glo. P̄ponit vni multū. f. ad herere deo: nō enī a multo vni. i. illud vni nō appetit p̄t alia cū sit sup̄m̄ finis: s̄ multa ab vno. i. alia multa appetit p̄t illud vni. Greḡ. In moral. li. v. Digna sunt actiue merita: sed contemplatiue portio. k. Maria optimā p̄tē elegit q̄ nō auferet̄ ab ea i et̄nū. Glo. Ex opposito inreligi q̄ a martha auferet ps quā elegit: qz trāsit labor multitudis. i. multitudo laboris: & remanet charitas vnitas. i. vnitas charitatis. Veda. Nō reprehendit ps marthę: qz et ipsa bona: s̄ laudat ps marie rē. Quā nota qz nō vltiq̄ p̄ferēda ē actiue p̄lariua: alioqn̄ ip̄sū i Anticī videt̄ iniuriar̄ spon̄sē/ reuocās eā ab ocio p̄lariōis ad laborē actiōis. Sponsa enī ingressa thalamū/ sponsus eā excitat dicēs: Egredere. Cui ipsa r̄ndit: Laui pedes meos rē. Ipse tñ cōpellit eā egredi. Nota qz qz p̄lariua nō p̄feret̄ actiue quātū ad p̄sonas: imo excēdentia sūt & excessa quātū ad p̄sonas. P̄feret̄ aut̄ ei: qz actiua ē terminabilis: p̄lariua interminabil. Actiua enī cū vita deficit: p̄lariua post hāc vitā p̄ficit. Qz sic dicit Veda: ignis amoris q̄ hic ardere in choat: cū ipsū quē amat viderit: i amore amplius

ignescit. An Esa. xxxi. d. Cu' ignis i sion e camm' i iherusale: qsi modic' feruor ē i via: imēsus in patria * entē & s̄ritē lacte suo potauit & pault: ifirmū ex infātia nō solū v̄stravit: sed etiā fouēdo/ arridēdo/ gestādo frequentauit: crucifixo q̄s in carcere posito affuit: vt vere p̄ueniat ei qd̄ seq̄tur: Martha aut̄ satagebat rē. Sic maria fuit audiendo ipsū: p̄ferēdo i corde suo q̄ videbat & audiebat: eis q̄ p̄dixerāt p̄ph̄. An sequit. a. Que etiā sedens sec̄ pedes dñi rē. Deut. xxxii. a. Qui appropinquat pedib⁹ eius rē. d. Que stetit: cōstans i fide. Joh. xix. c. Maria aut̄ stabat iuxta crucē Iesu. Et ait: domine non est tibi curę. Quid est hoc qz martha conqueritur de maria sorore sua: Que est ista maria que sorore suā relinquit in ministerio laborare: Martha ē volūtas marie: que attendit et vidēs filium suū cōphēndit/ ligat/ cōspuit/ flagellat/ irridet/ r̄spinit coronari/ crucifigi/ sepeliri: inter hęc sollicita: quia naturalī compassioē quasi satagebat eum liberare: sed ratio sorore eius cōtemplās diuinā voluntatē: quā sedēdo iuxta pedes audierat: cōformans se illi/ p̄sentiebat vt ita fieret. Sed quid respōdit dñs p̄ maria: Ecce. g. Et respōdēs dixit illi dñs: Martha rē. Reuera sollicita et turbata fuit erga plurima brā vgo: q̄s herode persequente fugit in egyptū: quādo iudeos machinare in mortem filij sui cognouit. i. Dozro vni ē necessariū. i. vt vnus moriatur pro populo & non tota gens pereat: Joh. xi. g. k. Maria optimā partem elegit: cōsentire. i. p̄ oia diuinę volūtatē. Greḡ. Quid de deo nō sapiebat: i q̄ sapia dei latebat & cui vteri corp⁹ sibi aptabat: * regula. Malach. ij. b. Nūqd̄ si p̄ vn⁹ oim̄ nr̄m: a. Que etiā sedēs rē. Hic describit officiū claustralī. i. sedere/ itare/ meditari/ audire oim̄ loquētiē i sc̄ptura & i cordib⁹ eorū. Job liij. c. Ad me dictū est h̄bū absconditū & q̄s furtiuē rē. Thre. ij. d. Sedebit solitari⁹ rē. j. vlt. g. Sedetē i ciuitate rē. Eccl. v. c. Esto māstet⁹ ad audiēdi h̄bū dei rē. c. Martha aut̄ satagebat rē. Berni. Felix dom⁹ & beata congregatio: vbi de maria martha cōquerit. In plurib⁹ sit ecōuerso. k. Maria optimā partem elegit. P̄. Elegi abieci⁹ esse in domino dei mei. Quare ḡ non oēs eligunt eā: Quia nō sunt dauid vel maria. l. Que nō auferet̄ ab ea: qz nullus appellat vt sit claustralis residens. P̄. Rogare que ad pacē sūt iherusalē. p. h. l. Factum est cum esset Expositio Capl. XI. Superius actum est de perfectione duplicis vite: id est actiue & contemplatiue sub figura duarum sororū: Sed quia homo hanc perfectionē non potest habere a se nisi detur a deo: a quo ē omne bonū ideo inducit lucas dñm orasse et discipulos ad orandū informasse: vt sic per orationē vtriusque vite p̄fectionē obtinerēt: Et cū glossator reddidit causam q̄r hęc p̄cedentibus continuent: non quantū ad historiam sequi vident: sicut nec proximo p̄missum. Diuidit autem hoc capitulū in octo partes. Primo docet dñs formam orōnis. Secūdo docet instantiam & frequentā orandū: ibi: Quis vestrū rē. Tertio dat fiducia impetrādū: ibi: Et ego dico vobis. Quarto eijcit demonia & cōvincit iudeorū inuidiā qui sup̄ hoc blasphemabant: ibi: Et erat eis cōtē demonium. Quinto laudat maria que talem filium generauit: ibi: Factum est aut̄. Sexto ostendit dñs iudeos perituros nisi p̄niteat duplici similitudine: ibi: Turbis autē currentibus. Septimo ostendit dñs lumen p̄dicationis nec amore vite nec timore mortis esse occulradū sed oib⁹ p̄alandū: ibi: Nemo lucernā accēdit. Octauo arrogantiam & sup̄stitionē phariseorū & scribarum redarguit: q̄ verę doctrine foris p̄ndit̄ sp̄cē: s̄ malę vite int̄ occultant feditatē. p̄ qd̄ imprecat eis multiplex v̄: ibi: Sed ve vobis phariseis rē. Dicit ergo: m. Et factū ē cū esset in loco quodā: id est solitario & secreto. n. Orās: vt non

ps. 72. ps. 26.

De ba virgoc

ps. 118

in verbo sed etiam

Utm verbo sed etiam exemplo doceret esse orandū. i. xvij. a. **O**portet semper orare et non deficere. **A**t cessavit orare: vt qđ docuerat exemplo doceret et verbo. Adhuc em̄ rudes erant discipulis et vtroq; documento indigebāt. **D**ixit vnus ex discipulis eius ad eum: dñe doce nos orare. Roma. viij. e. Quid oremus si cur oportet nescimus: sed ipse spiritus postalat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. **S**icut iohānes docuit discipulos suos. Hoc dicit vt dñm cuius inclinaret ad faciendum qđ petebat: et quia non petebat nisi bonū: quia iohānes idem faciebat. Sed quare ad orationem magis inuitantur discipuli q̄ ad alia opera pietatis? Respondeo: quia maxime placet deo et fugat diabolū. **C**hryf. Solam orationem quasi spirituale tributum anima offert deo de suis visceribus. Magna quippe dignitas orationis: mox vt ab ore processerit: suscipiūt eam angelī manibus suis et offerunt eam ante deum: sicut angelus ad tobiam dixit: Ego orationē tuam obtuli ante deū: Tob. xij. c. Et non solum magna est dignitas orationis: sed et magna et multa vtilitas. Primo ignem celestem impetrat: quo desiderium accenditur. Unde. iij. Reg. xvij. f. et. iij. Reg. j. b. legitur qđ orauit helias et cecidit ignis de celo. Secundo diabolū effugat. j. Machab. iij. b. Tuba cecinerūt hi qui erāt cum iuda et contrite sunt gentes et fugerunt. Tertio torporem animi excitat. Eccl. xvij. c. Ne impediaris orare semper. Quarto a temptatione liberat. Matth. xxvj. d. Orate ne intretis in temptationem. Quinto veniam peccatorum impetrat. An. ij. Reg. xij. d. Quid postq̄ orauit/audiuit: translatus est peccatū tuū a te. **S**exto. Oratione sanantur pestes mentis. Sexto vitam ad faciendam penitentiam prolongat. Unde. iij. Reg. xx. a. legitur qđ ezechie facta oratione additi sūt quindecim anni vite. Septimo sanitatē corporis impetrat. Eccl. xxx. vij. a. Fili in infirmitate tua ne despicias teipsum: sed ora deum et ipse curabit te. Iaco. v. c. Oratio fidei curabit infirmū. Octauo gratiam impetrat. j. a. Oravit gabarias et genuit iohannem. Nono sapientiā impetrat. Iaco. j. a. Si quis vestrum indiget sapientia/postulet a deo qui dat omnibus affluenter et. **E**xemplū de salomōe. iij. Reg. iij. b. Decimo celum claudit malis et aperit bonis. iij. Reg. xvij. a. Et Iaco. v. d. Helias oratione orauit et clausum est celum: et iterum orauit et apertum est. Undecimo pacem conseruat. j. Timoth. ij. a. Obsecro primū omnī fieri orationes/postulationes/gratias actiones: pro omnib; hoībus: pro regib; et oībus q̄ in sublimitate constituti sūt: vt quietam et tranquillam vitam agamus. Duodecimo docet quid agendum sit in dubijs. ij. Paral. xx. c. Cum ignozemus quid agere debeamus: hoc solum habemus residū: vt oculos nostros dirigamus ad te. **E**t ait illis: cum oratis/dicite: non solū corde sed etiam ore. Est enim oratio pius affectus mentis in deum: oratio ratiōe directus. Unde et ipsa vocalis oratio specialiter valet ad sex. f. ad memoriā suscitandam. Item ad torporem et somnolentiam excutiendam. Item ad desideria accendendū. Item ad deuotionem augendam. Item ad obsequium implendum. Item ad exemplum prestandum. **P**ater sanctificet te. Formam orandi breuem et vtilem tradit hic dñs discipulis: Et hoc propt̄ q̄nq;. Primo vt deus honoretur. Dono enim patri debet a quo incipit hec oratio. Malach. j. b. Si ego pater vbi honor meus: Secundo: vt a solo deo qđ necessariū est postuletur: quia ipse est pater ad quem pertinet cura prouisionis. Sap. vj. a. Equaliter cura est illi de omnibus. iij. Reg. j. b. Nunquid non est deus israel/ vt eatis a pulendū beelzebub deū accaron? Tertio vt rogatus qđ petitur largiat. Matth. vij. a. Petite et accipietis. Ibi etiam glo. Non denegat se petētib; qui sponte obtulit se non petentibus. Quarto vt quid petendum esset doceret. Nam quid orem? prout oportet nescimus: Roma. viij. e. Quinto vt doceret eos se humiliare: qz omnis orans se humiliat et quem orat. Ps. Exaudi me dñe quoniam inops

et pauper sum ego. Eccl. xxxv. c. Oratio humiliantis se penetrat nubes. Comēdatur autem hec oratio et precellit in tribus. f. in dignitate/ in breuitate/ et in fecunditate. In dignitate: quia ab ipso dño qui orat edita est et edocta. In breuitate: vt cito addiscat: et facilius memorię tradatur: et vt frequenter dicatur: vt tedium nō faciat: vt de ignorantia nemo excusare se valeat: vt cito ex audiedā innuat. In fecunditate etiā comēdatur: qz oīa petēda et necessaria p̄tinet. An septē petitiones p̄tinet fm̄ matthēū: Septenari? autem numerus est vniuersitatis. **M**att. 6. b.

Vt cessavit/dixit vnus ex discipulis eius ad eum: Domine doce nos orare: sicut iohānes docuit discipulos suos. Et ait illis: Cū oratis dicite: Pater

Pater te. Sed quia iacob vidit in hac scala angelos non solum ascendentes immo etiam descendentes: breuiter trāscurrat eadē septem petitiones fm̄ ordinem descendendi: In quo ordine prima ē **P**ater te. scilicet nomen tuū: de quo noie intelligēdū sit: ex p̄missis potest intelligi. f. de hoc nomine pater: ac si deo dicant fideles: Orando petimus dñe vt nomen tuū fiat sanctum siue sanctitū in nobis. Quid em̄ sumus filij adoptionis: s̄ adhuc possumus amittere nomē filiatiōis: nam et iudas fuit filius: Petimus ergo vt immutabiliter simus filij tui. **E**t ergo sensus.

Pater te. Chryf. hanc orationem exponit in originali super matthēum satis moraliter et satis subtiliter: qđlibet verbum ponderans et exponēs hoc modo. Pater. Chryf. Patrem se magis voluit dici q̄ dñm: vt fiduciam daret impetrādi: quia serui non semper impetrant. Si filium dei te credis: illa pete que tibi expediunt accipere: et illi decet dare. Si carnalis petas: quō illa libenter prestat: que etsi habeas p̄cipit vt cōtemnas. **N**oster: Nō dicit meus: qđ soli deus comperit: qui filius est per naturam. Libenter audit deus quādo christianus non solum pro se/ sed pro altero orat. Pro se orare nature ē: p̄ altero gr̄e. Pro se orare cogit necessitas: p̄ altero charitas. Dulcius autē ē orō ante deū quā nō necessitas mittit sed charitas fraternitatis comēdat. **Q**ui es in celis. Erubescat se trenis reb; substernere: sciētes se p̄tem habere celestē. **S**icut enim degener

Matt. 6. b. **S**ed lucas cā **A**liter

Scōm **C**hryf.

Pater: cuius nos filios confitemur: cui amorem et honorem debemus. Malach. j. b. Si ego pater: vbi honor meus? Si dominus: vbi timor meus? Exo. xx. b. Honora patrem tuum. Pater: cui est filios corripere. Prouerb. iij. b. Quē diligit dominus corripit: et quasi pater in filio complacet sibi. Pater: cuius est filiorum errantū misereri. Ps. Quomodo miseretur pater filiorum te. Pater: qui debes filium reuertentē suscipere gratulantē. j. xv. d. Surgā et ibo ad p̄tem meum. Et. j. Et cum adhuc lōge esset te. Pater: qui thesaurū cas filijs nō filij tibi. Gal. iij. a. Visit deus sp̄m filij sui te. **N**oster: nos creans/ nos recreans/ nos erudiēs: nos heredes faciens. Roma. viij. c. Sp̄s testimoniū reddit sp̄i nro qđ filij dei sumus: Si autē filij et heredes te. Beda. **P**ater noster: qđ cōmune est oībus sed different. Pater generalit̄ oīm per creationē. Esa. lxvij. c. Et nūc pater noster es tu: nos p̄o iusti: Pater specialit̄ iustoz p̄ adoptionē. Matth. xxiij. c. Unus est pater vester. Pater singularit̄ christi per generationem. Eph. iij. c. Flecto genua mea ad patrē dñi mei iesu christi. Ioh. xx. d. Ascendo ad p̄tem meū et p̄tem vestrū. **D**uisim dixit: meū et vestrū vt differentia demonstraret. Pater noster ergo dicit: vt dehorret ab elatiōe/ ab indignitate/ a p̄sonarum acceptione. Itē vt pensent̄ aliam in nobis gratiam q̄ in antiquis. Itē vt patri filialē rependam affectū. Itē vt recordemur fraternitatē in proximū. Itē vt timeamus offendere patrē nostrū. Itē vt impetrādi fiduciā habeamus. **U**nde Aug. Cum dicit Pater noster/ monef nobilis et diues non sup̄bire cōtra minores. Nō em̄ vere possūt dicere: Pater noster/ nisi fratres. **C**auēdū est etiā cuiq; a fordid; me tāto patre sit indignus. Antiquis vt seruis dicit dñs: Unde sepe dicitur in prophetis: Hec dicit dñs: **M**obis vt filijs dicitur Pater. Unde Matth. xxiij. a. Unus est pater vester qui in celis est. **N**unc p̄ gratiam dicitur pater: in quo fiducia nobis

Dozaliter

Ps. 102.

Pater sanctificet te. Formam orandi breuem et vtilem tradit hic dñs discipulis: Et hoc propt̄ q̄nq;. Primo vt deus honoretur. Dono enim patri debet a quo incipit hec oratio. Malach. j. b. Si ego pater vbi honor meus: Secundo: vt a solo deo qđ necessariū est postuletur: quia ipse est pater ad quem pertinet cura prouisionis. Sap. vj. a. Equaliter cura est illi de omnibus. iij. Reg. j. b. Nunquid non est deus israel/ vt eatis a pulendū beelzebub deū accaron? Tertio vt rogatus qđ petitur largiat. Matth. vij. a. Petite et accipietis. Ibi etiam glo. Non denegat se petētib; qui sponte obtulit se non petentibus. Quarto vt quid petendum esset doceret. Nam quid orem? prout oportet nescimus: Roma. viij. e. Quinto vt doceret eos se humiliare: qz omnis orans se humiliat et quem orat. Ps. Exaudi me dñe quoniam inops

S 5 * **d**af. Quid enim

Ps. 15. **m**illat et quem orat. **P**s. Exaudi me dñe quoniam inops

Sed lucas causa breuitatis dimisit duas: vt dicit Beda: vt patebit inferi. Et sunt distincte iste septē petitiones fm duas vitas: tpale. s. et celeste: de quibus prius actū est in fine capituli pcedētis. Tres p̄me petitiones p̄tinēt ad vitā celestē: Ibi enī p̄sumabunt: sed hic inchoant. Tres vltimę ad vitā tpalē: Beda. s. Panē nostrę r̄. est cōmunitas r̄ q̄si p̄finitū vtrarūq; p̄fortās r̄ dirigēs trāseuntē de vitā tpalē ad celestē. Sufficiētia autē petitionū sic pater. Oīs petitiō aut ē de bono adipiscēdo: et p̄rie dicit oratio: aut de malo amouēdo: et p̄rie dicit de peccatō. Omne autē bonū: aut est bonū celestē: aut spūale: aut tpale. i. aut bonū glorię: aut bonū gr̄e: aut bonū naturę: Mā bonū fortunę sub bono naturę p̄tinet. Bonū celestē peti tur ibi: Adueniat regū tuū. Bonū spūale: ibi: Fiat voluntas tua. Bonū tpale: ibi: Panē n̄m: sicut patebit in fra: Et ita in his trib; petiō omne bonū. Itē oē malū: aut ē p̄teritū: aut p̄sens: aut futurū. Amotio mali petitur ibi: Mitte nobis r̄. Cautela p̄tra futurū petiō: ibi: Et ne nos inducas r̄. Liberatio a p̄senti petitur ibi: Sed libera nos r̄. Septima petitiō. s. Sanctificet nomē tuū: est q̄si p̄firmatio oīm. Inchoauit autē iesus tāq; bon; mgr̄ orōnē suā a noiē p̄is: nō a noiē dñi: qz magis amari appetit q̄ timēri: et pater nomē est amoris. Vñ dicit. iij. b. Salte amodo voca me pater me; r̄. Itē vt daret orantib; fiduciā impetrādi. Vñ btūs Bern. Oīo que paterno dulcescit noiē: oīm petitionū mearū impetrandarū fiduciā mibi p̄stat. Esa. xlii. d. Nunqd pōt mater obliuisci infantē suū vt nō r̄. Itē vt vocātes p̄iem se filios recognoscāt: nō degenerātes a tāto r̄ tali patre q̄ affectu r̄ beniuolētia pat̄ ē. Esa. li. a. Attēdite ad abraā p̄iem v̄im. i. christū: r̄ ad sarā q̄ pepit vos. i. ecclesiā. Itē vt sic excitet nos ad orādū r̄ honorādū se. Eccl. iij. b. Sūa hoīs ē ex honore p̄is sui. Itē vt ostēderet vere orātes se: nō esse seruos qb; danē mobilia: sed filios qb; debet hereditas. Joh. xv. b. Jā nō dicā vos seruos r̄. Mathe; ap̄ponit; noster: Lucas nō. Per h̄ innuit lucas q̄ est pater oīm p̄ creationem. Mathe; aut p̄ h̄ dicit; noster: innuit q̄ ē pater fidelīū specialit̄ p̄ recreationē. Et dicit; noster: nō me;: vt ostēderet q̄ nō vni; sed multoz pater ē. Valus erat pater vni; p̄ naturam. s. christi: sed ex tpe fact; est pater multozum p̄ gratiā. Item p̄ h̄ inuitat nos ad humilitatem: vt nemo sibi applaudat de nobilitate generis. Malach. ij. b. Nunqd nō vni; pater oīm n̄m est: r̄. Itē per h̄ inuitat nos ad fraternitatē amorē: vt quilibet pro alio q̄si pro se oret. Jaco. vlt. d. Orate p̄ inuicē vt saluemini. Itē per h̄ innuit dñs q̄ oīo quāto cōmunitoz: tanto deo acceptioz. Vñ Mathe. v. g. p̄cepit orare pro inimicis. Itē p̄ h̄ inuitat nos ad pacē r̄ concordiā: qz nulla discordia debet esse int̄ fratres. Bern. xliij. b. Ne quēlo sit iurgū inter me r̄ te: fratres enī sum;. Itē p̄ h̄ inuitat nos ad mutuū honorē: q̄ debet esse potissime int̄ fratres. j. Timoth. vi. a. Qui fideles habēt dños nō p̄tēnāt: sed magis seruiāt: qz fratres sunt. Roma. xij. c. Honore inuicē p̄ueniētes. Itē p̄ h̄ inuitat nos ad mutuū auxiliū. Proverb. xviij. c. Frat̄ qui adiuuatur a fratre r̄. Itē in h̄ dñs dixit; noster: ostendit se esse fratrem nostrū: alioqn nō vere dixisset: Pat̄ n̄r. Et in h̄ ostendit n̄ra nobilitatē: qz fratres sum; filij dei. Bern. xlv. b. Ego sū ioseph frat̄ vester. Mathe. vlt. b. Mūciate fratrib; meis vt eant in galileā: ibi me videbūt. Itē Mathe; addit: Qui es i celis: Lucas nō. Uterq; bñ facit. Lucas nō ap̄ponēdo innuit eū esse vbiq; p̄ potētā: p̄ p̄sentiā: p̄ essentiā. Mathe; h̄o addit hoc p̄ septē causas. Primo: vt oēs i spū secreto r̄ mundo: q̄le ē celi. Joh. iij. d. Deus spūs ē r̄ eos q̄ adorāt eū: oportet adorare i spiritu r̄ v̄itate. Secūdo: vt celestia petas nō terrena. Joh. xvi. c. Vsq; modo non petistis quicq; in noiē meo: petite vt gaudiū vestrū sit plenū. Tertio: vt ad celi habitaculū tendas. Cant. j. a. Trabe me post te. Quarto: vt i altissimo p̄sidat: cui assistūt angeli. Ps. Qui confidūt in dño sic monstion: non cōmouebit in eternū qui habitat i hierusalē. Quinto: vt sanctum imiteris. Leuit. xix. a. Sancti estote: quia r̄. Sexto: vt ostendat q̄ potens est dare qd petitur: quasi pater existens in cellario pleno r̄ referto omnīū bonoz affluentia. Unde cum dicimus: Qui es in celis: idem est ac si dicere:

Bl. 17 filij

Ps. 124.

mus: Da qd petimus: quia potes. Es enī in cellario tuo: vbi omne bonū affluit r̄ redundat. j. Timoth. vi. c. Beatus r̄ solus potens rex regum r̄ dñs dñantū: qui solus habet immortalitatē r̄ lucem habitat inaccessibilē. Roma. x. c. Idem dñs omnīū: diues in omnes qui inuocāt illum. Unde sponsa congratulans ait Cant. j. a. Introduxit me rex in cellaria sua: exultabimus r̄ letabimur i te. Item Cant. ij. a. Introduxit me rex i cellā vinariā r̄. Et statim videns suauitatis abundantā dicit: Fulcite me florib; stipate me malis. Septimo: vt ostēderet qualis locus p̄parat nobis r̄ vbi. Joh. xliij. a. Vado vobis parare locū. Joh. xvij. d. Quos dedisti mibi volo vt vbi ego sum r̄ illi sint mecū. In his tribus verbis. s. Pater noster q̄ es i celis: captatur beniuolētia. Primo a persona rogati: cum dicitur: Pater. Secūdo a persona rogantis: cum dicitur; noster. Tertio a persona assessoz cum dicit: q̄ es in celis. Deinde sequunt petitiones fm matheū. Ipse enī primus scripsit euangeliū: et ab ipso ore dñi acceptū. Erat enī vnus ex tribus ad quos habit; est sermo in monte: Unde prolux; r̄ diffusius ponit dñicam orationē: Lucas trāsit breuitus: qz viderat matheū plene p̄secutū. Scdm matheum nanq; oratio dñica octo partib; p̄stat. P̄mittit enī captatio beniuolentię: Sequunt septē petitiones: quarū duplex ē ordo: Vnus fm q̄ in nobis implent. Alius fm dignitatē repperitū: et hunc tenet matheus: et lucas similiter: quia p̄mittunt dignitates. Similit̄ fecit Esa. xl. a. qui dona digniora p̄posuit: descendēs de sapia ad timorē. Sic etiā fecit moyses: mandata de colēdo deo p̄posuit mandatis de proximo diligendo: Exo. xx. a. Ut aut meli; videam; dignitatē petitionū: et quō vna oriat̄ ex alia: ordinē per quem in nobis implentur primo exequamur: r̄ postea ad ordinem euangelicum reuertemur. Prima ergo petitiō ē: Libera nos a malo: quam ponit mathe;: sed lucas tacet: qz intelligit eā sub illa: Et ne nos inducas i tēptationē. Cōsiderauit enī qz mathe; non dixerat: et libera nos a malo: repetendo: et: Sic enī videt̄ facere duas petitiones repetēdo copulatiuā cōiunctionē: Immo ait: Sed libera nos a malo: ponēdo p̄nuatiuā cōiunctionē: Unde v̄sum ē velle vnā tm esse petitionē. V̄kunt̄ ista. s. Libera nos a malo: prima est petitiō: qz homo volens ascendere in cēlum: videns quia non potest ascendere nisi prius fuerit liberat; a malis p̄sentibus: clamat orando: Libera nos a malo: multiplici: id est a peccato originali: a peccato actuali: ab amore mūdi: a p̄prio sensu: a p̄pria voluntate: a diaboli potestate. His depositis sit homo pauper spiritu: qd totum sit p̄pter donū timoris: quia timor dñi expellit peccatū: Eccl. j. c. Unde cū dicim;: Libera nos a malo: rogam; nobis dari donū timoris: per qd effecti pauperes spiritu: liberamur a malo: Et ita p̄ma petitiō petit donū timoris: qd efficit p̄turē paupertatis: r̄ expellit peccatū sup̄big r̄ complet ipsam primam petitionē. His autem omnibus abdicatis: insurgunt tunc fortiores tēptationes: quia pharao contemptus surgit in scandala. Propter qd dicit Eccl. ij. a. Fili accedēs ad seruitutē dei r̄. Idcirco ob̄tra hac petitionē: necessaria est māsuētudo: que nec irritat nec irritatur: nec aliquib; iniurijs lacessitur. Unde recte sequitur: Et ne nos inducas in tēptationē: id est nō permittas nos succumbere in tēptatione: id est da nobis donū pietatis per qd multes effecti p̄temnam; iniurias: et sic nullis tēptationib; succumbam;. Sic enī donū timoris efficit paupertatē: sic donū pietatis efficit māsuētudinē. Et sicut in prima petitione petitur donū timoris: ita i secūda petit donū pietatis: r̄ expellitur inuidiā. Nec oramus vt nō veniāt tēptationes: sed ne inducamur in tēptationib;: qd ē succumbere tēptatozi. Sed q̄uis homo sit liberat; a malo per donū timoris r̄ virtutem paupertatis: nec frangatur aduersis per donū pietatis r̄ virtutem māsuētudis: adhuc i multis offendit q̄tidie: qz nemo ē qui non peccet: vt dr. iij. Regl. viij. e. et Eccl. viij. c. Ideo necessaria ē virt; luct;: quā efficit donū sciētie q̄ p̄tā q̄tidiana lauāf: Unde tertio sequitur: Et dimitte nobis debita nostra r̄. Hoc est: da nobis donum scientie quo illuminari peccata r̄ miseras nostras videamus seu cognoscamus r̄ cognita r̄ luceam;: et sic

lugeamus: et sic lugentibus dimittantur: et expellitur ira. Debitores nostri sunt qui debent nobis pecuniam / v' qui fecerunt nobis iniuriam. Si debetur tibi pecunia et perfectus es / dimitte si petis: si imperfectus es / licite potes requirere si ille habeat unde reddat: si autem non habet / debes dimittere. Item si fecit iniuriam tibi et veniam petis / dimitte: si non petis / adhuc corde dimitte / paratus dimittere etiam ore cum locus affuerit. De tres petitiones pertinent ad vitam temporalem: quia liberatio a malis: non frangi aduersus: lugere pro peccatis quotidianis / sepant nos a mundo: v' custodiunt in mundo a malo. Tres sequentes eleuat ad celsi. In prima que sequitur / que est quarta petitio ascendendo: petitur panis: quo in via confortetur viator ne deficiat. Et hic panis de celo datur: sed in terra manducatur: et ideo illa petitio est quasi confinita congruens transcunt de vita temporalis ad vitam celestem. Hic panis a matthæo dicitur super substantialis: quia super omnes substantias / et super omnem intelligentiam est / et quia celestis est. Unde Job. vi. e. Ego sum panis viuus q' de celo descendit. A luca dicitur quotidianus: q' quotidie necessarius est: et quotidie comedimus illum: quidam sacramentaliter: quidam spiritualiter: quidam vtroq' modo. In hebreo quo dicitur sogolla: id est egregius seu peculiaris. Egregius: hoc est super substantialis. Peculiaris: hoc est quotidianus. In greco quo dicitur τοῦ ἁπλοῦ ἕπιούσιου: q' idem est. Per istum panem: quanto plus manducatur / fit esurientes iusticie. Acquiritur autem per donum fortitudinis. Unde sensus est: Panem nostrum quotidianum: id est panem nostrum super substantialem: Da nobis hodie: hoc est: da nobis donum fortitudinis: quo tuam iusticiam esuriam: et esurientes eodem reficiamur et roboremur: et accidia repellatur quousq' esuriam nostra plenius facietur: q' erit i' patria: sicut dicit Barth. v. a. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabunt. Sed nota q' hic nos suggillat grece dicens arguendos presumptionis et temeritatis. Formam enim verborum ab eo in orando accepimus / qui a deo non accepit immediate: Eius autem verba pretermisim' qui ab ore domini dñicam orationem accepit: id est matthæi / qui dicit super substantialem: Lucas quo quotidianum. In alijs quo sequimur matthæum: et ita ex vtroq' quasi conflauimus nobis dñicam orationem. Hiero. Mos liberat attendens nos non esse arguendos presumptionis vel temeritatis: Utrūlibet enim dicimus: congruit hebraice veritati. Ubi enim matthæus dicit super substantialē: lucas / quotidianum: hebraice veritas habet sogolla q' interpretatur egregius vel peculiaris: id est domesticus. Barthæus ad alterā respexit interpretationē dicens: super substantialē. q. d. panem nostrum egregium. Lucas alterā dicens: quotidianum: ac si diceret: panem nostrum peculiare.

¶ Sequit quinta petitio. Est ergo sensus: a Sanctificet nomen tuum: id est da vt nomen tuum sanctum et firmum sit in nobis: q' non impletur nisi in patria. Qd vt fiat pleuarie: Aduentat regnū tuū: id est ecclesia militans vniatur triumphanti: id est ecclesia in qua regnas per fidem / veniat ad te per speciem. Nec istud impletur nisi in patria. Vel aliter. a Sanctificet nomen tuū: id est sanctum appareat in nobis per triplicem noticiā: Quarū prima est credere q' deus est: vt dicitur Heb. xi. b. Acceden- tem ad deum oportet credere / quia est. Secūda est / scire quid non est deus. Aug. Si non comprehendis quid sit deus / multum comprehendis si comprehendis quid non sit deus. Tertia est scire quid sit deus et quō sit: q' erit quando videbim' eū sicut est. Prima liberat ab insipientia: qua dixit insipiens in corde suo non est deus. Secūda liberat ab idolatria: que ligna et lapides venerat vt deum. Tertia liberat ab omni miseria: hęc erit i' patria. Unde. j. Job. iij. a. Filij dei sumus et nondū apparet quid erim'. Scim' autē et. Ideo sequit: Aduentat regnū tuū: id est regnū veniat ad regnū. Sed hoc non potest esse nisi oino cōsentiam' voluntati diuine: et ideo sequit: Fiat voluntas tua et. Et hanc tacet lucas: quia sub precedenti cōprehēdit: vt dicit Beda. Ista tertia petitio non est nisi p'uis

farū duarū q'dammodo expositio. Ita enī exponit: Sanctificetur nomē tuū / in aia. i. nomē filiatiōis firmet i nobis firmam aiam: vt fm aiam sim' imutabilis filij tui: q' iam habet scē. Aduentat regnū Sicut enim degener filius ad opprobriū pertinet generosi patris: sic et christianus iniustus ad blasphemiam pertinet dei iusti. Mā sicut per bonos glorificat: sic per malos blasphematur. Unde Roma. ij. d. Nomen dei blasphematur per vos inter gentes. a Sanctificet nomen tuū. Quomodo sanctificat ab homine qui sanctificat omnes: aut sanctum quomodo sanctificet: Sed in se quidem sanctum est: queritur autem vt sanctificet in nobis: vt cū nos illum sanctificauerim' in nobis: tunc ille sanctificat nos in se. Nam qui non sanctificat deum: non sanctificat ab eo. Sanctificamus autem deum in nobis: quando scientes eum sanctum timemus et sollicitè vigilamus ne forte violemus sanctitatem nominis ei' in nobis per opera mala. Sicut qui preclara veste indutus est: fugit omnē rem sordidam ne perdat gratiam candoris eius: sic qui christum induit: sollicitus debet esse ne praminet eū. Ipse qdē incontaminabilis manet: tñ praminatiōis iniuriā grauitē nō vindicabit interitu.

* Aduentat regnū tuū. Quid enim negabit filijs qui iam dedit q' pater et diceret. Nūq' inuenitur preceptum populo antiquo vt dicerent pater n' / aut orarēt patrē deū: sed pheta ostendit eos filios esse potuisse / si boni essent. Esa. j. a. Filios enutriti et. Qui es in celis. i. in sanctis per gratiam. Ps. Celi enarrant gloriam dei. Item Qui es in celis. i. in scripturis sanctis per intelligentiā. Job. v. f. Scrutamini scripturas et. Gen. vij. b. Rupri sunt fontes abyssi magne: id est sacramēta ecclesiastica apparuerunt: quia cataractę cęli. i. scripturę aperte sunt. Item In celis. i. in secretis. i. in sinu patris. Cant. j. d. Dñs esset rex in accubitu suo. Item In celis celozum ad differentiam alioz deozum: qui sunt in terra tñ. Hiero. x. b. Dñs q' celos et terram non fecerunt / pereant. Aug. Cum ad orationē stamus ad orientem conuertimus nos: vt admoneatur anim' ad naturam excellentiorem: id est ad deum se cōuertere: sicut corpus conuertitur ad excellentius corpus. i. celum et partē super celum cęli ad orientem. Ps. Psallite deo qui ascendit super celum cęli ad orientem. Pater / confortat fidem. Mos / dilatat charitatē. Qui es in celis / eleuat spē a Sanctificet / in nobis per efficaciam / per perseuerantiam / per augmentum / per mundiciam / per ostensionem / per confirmationem / per consumationē. b Nomen tuum: q' est pater: vt vere filij tui et nominemur et sim'. j. Job. iij. a. Aug. Nomen patris in nobis est qui filij dicimur q' petimus sanctificari: nō vt ipse sanctior sit in se / sed in nobis per efficaciam / per augmentum et p' apparentiam. Itē Nomē tuū / q' est de' / vt a deo simus dñj: Juxta Ps. Ego dixi dñs esis. Itē Nomen tuum / q' est domin' / vt nos quasi boni serui te solum timeamus. Malach. j. b. Si ego dñs: vbi timor meus? Esa. vij. c. Dñm exercituum ipsum sanctificate: ipse pauor vester et ipse terror vester: et erit vobis in sanctificationem. Pater charitatem: deus fidem: dñs timorem nutrit. Item Nomē tuum / q' est magister: vt tui solius discipuli simus firmiter et sincere. Barth. xxiij. a. Vos nolite vocari rabbis: vn' enī est magister vester. Job. ix. f. Nunquid et vos vultis fieri discipuli eius: id est christi: Et dixerunt et. Item Nomen tuum: q' est iesus: vt a te saluatore simus saluati. Act. iij. c. Non est aliud nomen sub celo datum hominib' in quo oportet saluos fieri credentes. Esa. lvi. b. Dabo eis i' domo mea et in muris meis locum et nomen melius a filijs et filiabus: et nomen sempiternum dabo eis q' non peribit. Item Nomen tuum / quod est christus: vt nos veri christiani simus. Ps. Nolite tangere christos meos. Apoc. ij. d. Scio vbi habitas: vbi sedes ē sathanę: et tenes nomē meū et nō negasti fidē meā. Quodlibet istoz nominū scribitur i nob' p' vite scitaret: sic ecōtrario blasphemaf p' vite puerilitatem. Esa. liij. b. Dñatores ei' iij agūt et iugitē tota die nomē meū blasphemaf.

* Aduentat regnū tuū

Scdm Chryf.

Doraliter

Ps. 18.

Ps. 67.

Ps. 81.

Ps. 104.

13. et. 52.

Sequitur quinta petitio: Fiat voluntas tua etc. Et bene seq- tur: Homo enim passus illo pane substantiali sentiens dulcedinem cibi celestis; petit vt voluntas dei fiat in terra sicut fit in celo. i. sicut fit in ciuibus celi: sic fiat in ciuibus terre: Hoc est: vt sicut angeli conformant voluntate suam voluntati diuine: sic faciant homines. Item: Fiat voluntas tua: sicut in celo et in terra: id est sicut fit in christo: ita fiat in ecclesia. Item: Sicut in celo: id est in anima viri iusti: ita in terra: id est in carne eius. Item: Sicut in celo: id est in viro sancto: ita in terra: id est in peccatore. Item: Sicut in celo: id est in syn- dere: ita in terra: id est in libero arbitrio. Hoc autem totum fit per donum consilij: quo nobis consultatur vt simus misericordes si volumus misericordiam consequi. Unde sensus est: Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: id est da nobis donum consilij: quo misericordes effecti: tuam voluntate impleamus in terra. p. modulo vif: sicut impletur in celo pro modulo patrie/auaricia relegata. Postq. ho homo psecutus est misericordiam: et omnino subiecit se diuine voluntati: statim ad altiora suspirat: vt. s. illum videat cuius voluntati obtemperat remotis omnib. nebulis phantasmatu: qd non potest esse in presenti: Ideo sequitur sexta petitio in q. h. petit. s. a. Ad- ueniat regnum tuum: vbi plenarie fit voluntas dei. En- de lucas sub hac petitione reposuit pcedentem. Verito au- tem sexto loco ponitur hęc petitio: in qua petitur visio dei: quia homo sexto die conditus: sexto die visione dei se priua- uit: sed dñs sexta etate et sexto die ad visionem suam eum re- formauit: et idcirco sexto loco postulat homo visionē dei quā sexto die amisit: et sexto die recuperauit: qd fit p cordis mudi- ciam /quam donū intellectus operatur i nobis. Unde sensus est: Adueniat regnum tuum: id est da nobis donum in- tellect. q. mundi corde effecti: b. Regnum tuū: id est te regnantem in sanctis videamus: gule vitio penitus abdicato. Visionem autem dei et regni eius sequitur pax et quies et delectatio summa: que fit per donū sapientie /quo in cognitis delectamur: qd postulat /cum dicitur: Sanctificet nomē tu- um /in nobis. s. vt tu pater noster dicaris: et nos filij tui in eter- num. Hoc est: da nobis donū sapientie quo pacati mente filij dei nominemur et simus sine fine /luxurie voluptate penitus abiecta. Ecce scala iacob qua ascenditur de terra in celū. Vñ

Scm. 28. c. Ps. 83.

Aliter

Scdm Chryf.

Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum in loco quem posuit.

Adueniat regnum tuum in corpore: quia in resurre- ctione corporum regnum veniet ad regnum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: id est sicut in anima: ita et in terra: id est in corpore. Ecce fm hanc expositionem non est tertia nisi p- dictay repetitio. Vñ lucas statim post illā petitionē: Adue- niat regnū tuū: q. in via tāta necessariū ē viaticū /adiūxit:

Panem nostrum a. Adueniat regnum tuum. Regnū dicitur et retribu- tio iustorum pro iusticia: et peccatorū pro culpa. Vel regnum dicitur sancti. Unde Matth. xij. e. Colligent cęnta de re- gno ei: id est de populo christiano. Vel regnū dicitur sacra scriptura. Unde Matth. xxi. d. Auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti fructus eius. De omnibus vnus ē intellect. Aliud est regem esse /aliud regnare. Ecce deus na- turaliter omnū rex est: sed non i omnib. regnat. Nam in ini- quis hoibus diabolus regnat qui faciunt eius voluntatē. Vñ Eph. vj. b. Rectores mūdi tenebray harū. Nō dixit: mūdi tñ /sed addit tenebray. Tenebrę aut dicitur iniqui: sancti lux. Unde Eph. v. b. Fuisitis aliquando tenebrę: nunc etc. Diabo- lus et mali hoies sunt in potestate dei: tñ nolunt esse sub deo: non sunt regnū dei. Iustum regnum est: quādo et rex vult ha- bere homines sub se: et illi volunt esse sub eo. Quando autem rex cogit per violentiam esse sub se: illud quantum ad veritatē non est regnū sed tyrannus. Ideo deus q. suis omnes habeat i potestate: volentes tñ recipit vt nō sit tyrann. sed rex. Dia- bolus plane tyrannus ē: qui et nolentes compellit suam face- re voluntatem. Quid est ergo q. dicit: quia interim duo sūt re- gna in mūdo /dei et diaboli: id est iusti et iniqui: et hic querit vt

tollatur de medio regnum diaboli: id est iniqui: et veniat reg- num dei tñ modo: id est iusti. Qd fiet tñ quando omnes ini- qui cum principe suo mittentur in stagnum inferni. Sic intel- ligendum est de iusticia: Dodo enim et iusticia et iniquitas re- gnāt: tunc extincta iniquitate: sola iusticia regnabit. Fiat vo- luntas tua. Nunquid non facit deus vbiq. qd vult: Omnia quecūq. voluit dñs fecit.

Adueniat regnum tuū. Sed h. queritur vt in nobis fiat: id est vt eā nos faciamus. Qd diu ergo regnum mixtum est in terra: fit quidem voluntas dei: sed non sicut in celo. In celo eni faciūt angeli voluntatē dei solius: non sic est in terra: sed hoc fiet in fine. Lōmuniū autem accipi debet qd ait: Sic in celo et in terra: adueniat regnū tuum: sicut in celo et in terra: fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Et vide q. caute locu- tus ē. Non dixit: Pater sanctifica nomen tuū i nobis: adue- niat regnum tuū super nos: fac voluntatem tuam in nobis: ne seipsum videatur i hominib. sanctificare: aut regnū suum su- per quos vult adducere: aut voluntatem suam in quibus vult facere: et per hoc inueniret deus personarum acceptor. Nec iterum dixit: Sanctificet nomē tuū: suscipiamus regnū tu- um: faciamus voluntatem tuam sicut in celo: ne hominū tñ- modo videatur esse q. sanctificant deum: aut q. suscipiunt re- gnum eius: aut q. faciunt voluntatem eius: sed medie dixit et impersonalit. Sanctificetur: adueniat: fiat: vt vtriusq. opus necessariū demonstraret. Nā sicut hō nō pōt facere bonū nisi habeat dei adiutoriu: ita nec de. bonū opaf in hoie nisi hō vo- luerit. Sic nec semē sine terra: nec terra sine semē fructificat: sic nec hō sine deo: nec deus sine hoie iusticiam opaf in hoie.

Panē nrm q. tidianū * a. Adueniat regnum tuum. Adueniat: id ē ad nos veniat: b. Regnū tuū: quadruplex. Scripturę gratię militantis ecclesię /triumphantis ecclesię. Prīmū petit. ve- nire ad nos per noticiā /p operationē. Matth. xxi. d. Auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti fructū ill. Matth. xvij. a. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum. Secundū petitur ve- nire ad nos vt destruat in nobis regnū peccati. Roma. vj. b. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore. De quo. i. xvij. c. Regnum dei: id est gratia intra vos est. Tertium peti- tur venire ad quartum vt fiat vnum. Osee. j. d. Cōgregabū- tur filij iuda: id est ecclesię militantis: et filij israel: id est eccle- sie triumphantis: et ponent sibi met caput vnum. Ps. Cō- grega nos de nationibus vt gloriemur i laude tua. Job. x. c. Alias oues habeo et illas oportet me adducere et fiet vnū ouile et vn. pastor. Amb. Lū dicim. Adueniat regnū tuū /de- siderium nostrum excitam. ad futurum regnū: vt nobis ve- niat et in eo regnare mereamur. Fiat voluntas tua: que est ho- minū sanctificatio. i. Thessal. iij. a. Hęc est voluntas dei san- ctificatio vestra Item: Fiat voluntas tua: que est peccatorū iustificatio et saluatio. Job. vj. d. Hęc est voluntas patris mei vt omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eter- nam. i. Timoth. ij. b. Qui vult omnes homines saluos fieri. Item: Fiat voluntas tua: que est pceptoy adimpletio: sic dicit Glo. super Mattheum. vj. Voluntas dei semper fit. Ps. Omnia quecūq. dñs voluit fecit. Job. xxiij. c. Ipse so- lus est et nemo potest auertere cogitationes eius: et anima eius quecūq. voluit hęc fecit. Sed oram. vt libertas nostri arbi- trij societur p gratiā voluntati sue: que est sanctificatio nra et vita eterna. Sicut in celo et in terra: id est sicut in christo: sic in ecclesia. Item sicut in ecclesia triumphantē: sic in militante. Item sicut in spiritu: sic in carne. Item sicut in angelo: sic in homine. Item sicut in iusto: sic in peccatore. Item sicut i syn- dere: sic in voluntate. Item sicut in ptemplatiuo: sic in acti- uo. Item sicut i claustrali: sic i seculari. Item sicut in clerico: sic in laico. Item sicut in plato: sic in subdito. Hęc est tertia petitio: que regitur et impletur per charitatē: secunda per spem: pma per fidē. Fides pma est virtutū: ideo pmo petitur sancti- ficatio nois patris in nobis: qd fit p fidem. Fides eni nos fa- cit filios dei. Job. j. a. Dedit eis potestatem filioi dei fieri etc. Secūdo petitur aduētus regni futuri i nobis: qd fit p spem. * Spe enim speram.

¶ Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: id est quod sumus in hoc die: id est in hac vita presenti. Sed quare hoc panem indigni quod sumus peccatoribus inquinati: **¶ Ideo sequitur: Et dimitte**

¶ Panem nostrum quotidianum. Videtur quod qui petit quotidianum non habeat in crastinum: Quomodo enim peteret quotidianum vel diurnum qui habet paratum in quibus vel in decem dies: Illud enim petitur quod non habetur. Quod si est: oratio ista paucis potest conuenire. Forsitan solum conueniebat apostolis: qui omni tempore vagabantur: et ipsa vagatio amplius quotidiano victu possidere non poterat. Sed ita debemus apparere christi doctrinam: ut omnes in ea proficiant: ne forte communitis medicina dum paucis aut nulli prodest: inueniat superflua: que ad omnium salutem est preparata. Ergo non ideo oramus panem ut habeamus quod manducemus: sed ut quod manducamus de manu domini accipiamus. Nam habere ad manducandum commune est inter iustos et iniustos: et frequentius habent peccatores quam iusti: De manu autem dei accipere non est commune: sed tantum sanctorum. Preparare ergo non vetat: sed cum peccato preparare: Nam qui cum iusticia panes preparat: illi datur panem quem manducat. Qui autem cum peccato non illi datur deus sed diabolus: Nam omnia quidem a deo dantur: non tamen omnia a deo subministrantur. Ut ita ut dum a deo datur sanctificatus accipitur: et ideo non dicit: Panem quotidianum: sed addidit nostrum: id est quem iam habemus paratum apud nos illum da nobis: ut dum a te datur sanctificetur: ut puta laicus offert sacerdoti panem ut benedicat et porrigat illi: quod panis est: offerentis est: quod sanctificatur: beneficium est sacerdotis.

¶ Panem nostrum da nobis hodie: quare addidit quotidianum: Ut luxuriosos cibos compescat: ut tantum quis manducet: quantum natura exigit: non quantum lasciuia carnis impellit. Si enim tu tantum in uno conuiuio expendas: quantum sufficere poterat centum hominibus moderate uiuentibus: aut tibi ipsi centum diebus disciplinate uiuenti: iam non quotidianum cibum manducas: sed multorum dierum. Christianus si possibile est pane quotidiano non plus habeat quam possibile non est quantum ad possibilitatem humanam. Item quare dicit nostrum: Propter duas rationes. Primo: quia omnia dat nobis siue arantibus siue militantibus: non nobis solis dat sed etiam alijs per nos. Qui ergo de laboribus suis indigentibus non prestat non potest dicere: Panem nostrum da nobis hodie: sed mendaciter dicit: panem meum da mihi. Non enim suum tantum panem manducat sed et alienum. Item qui iuste acquisitum panem manducat: suum manducat: qui de peccato alienum manducat.

¶ Da nobis hodie: ut non pro crastino simus solliciti.

¶ Cum enim ignores Spe enim speramus regnum illud aliquando futurum in nobis. Roma. viij. e. Spe salui facti sumus. Tertio petitur impletio voluntatis dei in nobis: quod fit per charitatem: que est ordinata voluntas et impletio legis: Roma. xij. c. Qui enim proximum diligit: legem adimpleuit. Sanctificetur ergo fide non men dei: ut credat rationalis. Adueniat regnum eius spe: ut obediat irascibilis. Fiat uoluntas eius charitate: ut diligit concupiscibilis. **¶ Panem nostrum quotidianum.** i. necessaria presentis uite: intelligentia sacre scripture: sacramentum eucharistie: refectione gratie: firmamentum obedientie. **¶ Da nobis hodie.** i. dum dicitur hodie. Hi sunt quibus panes quibus dominus quibus milia hominum satiauit in deserto: Joh. vi. b. De primo dicitur Eccl. xxix. d. In initium uite hois aqua et panis. Hunc etiam petimus nobis dari: quia per nos habere non possumus: in quo manifestat nostra paupertas. Aug. Qui panem quotidianum petit: diues est an pauper? Hunc dat christus nobis: et petit iterum a nobis in suis membris: ideo qui non uult pari repulsam libenter debet dare. Tob. iij. b. Noli auertere faciem tuam ab illo paupere: ita enim fiet ut nec a te auertatur facies domini. Aug. Dicit christus: da mihi ex eo quod dedidi tibi: habuisti lar gitore: habe debitorem: habe et genera-

tozem. De secundo dicitur Thren. iij. a. Paruuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis. Et hic gratis debet dari: sicut gratis accipitur. Matth. x. a. Gratis accepistis: gratis date. i. vi. f. Date et dabit vobis: Quia hic panis quanto amplius datur: tanto amplius habetur. Proverb. xi. d. Alij ditidunt propria et ditiores fiunt.

¶ Panem da nobis hodie: Aug. Scientia nobilis thesaurus et avarum dedignata possessorem: distributa recipit incrementum. De tertio dicitur Sap. xvij. c. Paratum panem de celo prestasti eis siue labore: omne delectamentum in se habet: et omnis saporis suauitate re. Gen. iij. d. In sudore uultus tui uesceris pane tuo. Joh. vi. e. Ego sum panis uitae qui de celo descendit. Istum dat dominus ad uiuificandum. Unde Joh. vi. e. Panis quem ego dabo re. Et nos debemus eum dare si militer non uendere: quia dominus eiecit uendentes et ementes de templo: Joh. ij. c. De quarto dicitur Esa. iij. a. Panem nostrum comedemus re. De quinto dicitur Joh. iij. e. Cibus meus est ut faciam uoluntatem eius qui misit me. iij. Regl. xix. a. Resperxit helias: et ecce ad caput eius panis subcinericulus et uas aque: et surrexit et comedit et bibit: et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem dei oreb: quod interpretatur mensa: id est usque ad paradysum ubi comeditur panis glorie. i. xij. d. Beatus qui manducabit hunc panem in gloria. Ps. Panem angelorum manducauit homo. Quemlibet istorum panum docet nos petere dominus. Dicamus ergo de primo: **¶ Panem:** id est presentis uite necessitatem: non superfluitatem: non uoluptatem.

¶ Nostrum: nostro labore acquisitum: et nobis iustiter commedendum: quem nemo nostrum sibi appropriat sicut uerum monachi christi. **¶ Da nobis:** qui etiam per nos habere non possumus. **¶ Hodie:** ut discrete utamur: ad laborem paciscamur et sollicitudo de crastino tollatur. Eccl. xxxij. d. Panis et disciplina et opus seruo. Aug. Satis constat esse mendicum: quem quotidie necesse est panem suum medicare: dicendo: Panem nostrum da nobis hodie Chrysostomus. Non pro diuitijs nec pro preciositate ueluti iussit nos orare dominum: sed pro pane tantum: non pro lasciuia. Unde patet quod nihil debet queri in oratione nisi quod necesse est ad salutem. Item de secundo. **¶ Panem:** id est sacram scripturam. **¶ Nostrum:** id est pro nobis editum: a nobis intellectum: a nobis impletum: id est nostrum per intelligentiam: per amorem: per operationem. **¶ Da nobis:** id est omnibus sine exceptione personarum. **¶ Hodie:** id est manifeste et lucide ad intelligendum. Sap. vi. d. Quid est sapientia et quoadmodum facta sit referam: et non abscondam a uobis sacramenta dei: sed ab initio natiuitatis inuestigabo et ponam in lucem scientiam illius re. Item de tertio. **¶ Panem:** sacramentale. i. eucharisticum. **¶ Nostrum:** nobis datum in natiuitate. Esa. ix. d. Puer natus est nobis: et filius datus est nobis. Pro nobis oblatum in passione. Esa. liij. c. Oblatum est quod ipse uoluit. **¶ Nostrum:** ut simus adiuncti in unitate per amorem et ipsi per fidem. **¶ Da nobis hodie:** ut in die gratie sumamus illum: non in nocte peccati. i. Cor. xj. g. Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat re. Item de quarto. **¶ Panem gratie:** **¶ Nostrum:** nobis oblatum. Apoc. iij. d. Ego sto ad ostium et pulso: si quis audierit uocem meam re. Joh. viij. e. In nouissimo die magis no festiuitatis: stabat iesus et clamabat dicens: Si quis sitit ueniat ad me: et bibat. Idem est aqua quod panis. i. gratia. Panis: quia confirmat: aqua: quia lauat et refri gerat. **¶ Da nobis hodie:** id est in uita presenti: quia quod non habet hodie: id est in presenti gratiam non habebit cras id est in futuro gloriam. Ps. Gratiam et gloriam dabit dominus. i. xix. d. Habenti dabit et abundabit. Habenti gratia dabit gloria: alij non. Matth. xxij. b. Intrauit rex ut uideret discumbentes: et uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali re. De quinto. **¶ Panem:** obedientie. **¶ Nostrum:** quia nostrum est obedire: dei autem precipere: unde et preceptor appellatur. s. v. a. **¶ Da nobis hodie.** Aug. Dne da quod iubes: et tibe quod uis. Quilibet istorum panum dicitur quotidianus: quia quotidie

Ps. 77.

Ps. 85.

* necessari. Et quanto

Ideo sequitur: a Et dimitte nobis peccata nostra: siquidem et ipsi dimittim' oi debeti nob. Sed qz hostis semper infestat: cui no possum sine deo adiuuante resistere: Ideo sequitur: d Et ne nos inducas in temptationem: id est induci non permittas: id est ita iuues nos vt no inducamur. Et non nisi hoc factas nobis: Sed libera nos a malo: id est a diabolo: a peccato: a mundo: a purgatorio: ab inferno. Amen: id est vere vel fideliter. Vere quo ad intellectum: fideliter quo ad affectum. Ideo autem dominus in fine posuit: Amen: quia hec oratio potissime ex intellectu et affectu dicenda est. Lucas sicut predictum est: hanc ultimam petitionem non posuit: quia sub precedenti reposuit: vt dicit Beda. Per hoc enim vnusquisqz se a malo liberari intelligit: qz no inducitur in temptationem. Scdm Bedam in Glo. iste petitiones distinguuntur hoc modo. Tres primae pertinent ad ecclesiam triumphantem: quartuor sequentes ad ecclesiam militantem. Quattuor enim eorum que in oratione dicitur petuntur: petit sibi ecclesia fieri in via dum militat: Tria petit sibi fieri in patria vbi triumphat. Et licet tempore precedat que sunt in via: mattheus tamen preposuit petitiones que implentur in patria: quia bona in patria potiora sunt bonis vis. Et est prima petitionum pertinentium ad ecclesiam triumphantem: Sanctificet nomen tuum. Et exponit sicut prius. Panem nostrum quotidianum: Hec est prima petitionum pertinentium ad ecclesiam militantem. Et intelligit de pane ad sustentationem vite necessario et de viatico. Unde hoc sicut etiam predictum est potest esse immo est communis vtriusq. s. vie et patrie: licet Beda hoc non dicat. Quis hic: cur petitiones pertinentes ad patriam comprehensae sunt sub ternario? Respondeo: quia summa beatitudinis in patria est trinitatis visio siue perfructio. Tres cur pertinentes ad viam sub quaternario: Quia forma quadrata: id est stabilitas necessaria est in huius vite lubrico.

Scdm Chrysostomus

Cum enim ignozes si viues cras: qua de causa ita sollicitus es: Accinctos et alaros nos vult esse: nisi naturae satisfactes non luxurie vel auaricie. a Et dimitte nobis etc. Cum qua spe orat qui inimicitiam seruat: etiam aduersus legentem: Ecclj xxvij. a. Homo homini seruat iram et a deo querit medelam: Si ergo qui lesus est frustra orat nisi indulerit: quomodo putas orat qui per iniusticiam alios ledit et grauatur? Sed multi nolentes dare veniam peccantibus in se fugiunt hanc orationem. Stulti primum: quia non sic orant vt docuit christus nec sunt christi discipuli. Secundo: quia nec pater exaudit orationem quam filius non dicitur. Cognoscit enim pater filij sui sensum: et sicut non suscipit hanc usurpationem humana excogitavit sicut sapientia christi exposuit. Ad dicit: sicut nos dimittim? sicut dimittim? vt prius dimittam? et postea per amissionem. Rememoratur hic dominus peccatorum vt humiliet: iubet remittere vt conscientiam purget: promittit veniam vt statuat in spe: Te facit dominum suum: sic decreueris inquit de eo: et ego de te decernam: tu seruo dimittis: ego seruo: tu obnoxius peccato: ego sine peccato. Sed dicit: iuste passus sum: hanc sunt peccata. Si enim iuste peccata non sunt: et tu talium venis accipere remissionem? Poterat quidem deus sine hoc dimittere: sed vult falsitatem nostram repellere: et philatropie occasiones studet dare. d Et ne nos inducas in temptationem. Quia multa magnifica supra posuit: nunc addit humilitatis doctrinam: vt dominus dicit: Et ne nos inducas in temptationem: cognoscant se esse infirmos: et cognitio infirmitatis gloriandi causam extinguit. Duo ergo petim? vt non inducat in temptationem: et vt inductos nos liberet de periculo temptationis. Nam si finem veritatem iusticie homines examinare: nullus posset fieri saluus: ideo difficile temptat: et tandem temptat donec nos vincam temptationem. Sed quid nos velle vincere ostendimus: non virtutem nostram temptat sed voluntatem. j. Cor. x. c. Fidelis deus etc. Volens autem glorificare hominem temptat eum: non vt cum magno iudicio glorificet: sed ne sine causa glorificet: docet humiliter renuere

agones non insilire. Libera nos a pernitioso. Pernitiosum diabolus vocat: iubens nos ad ipsum implacabile habere prelium: et monstrans qz non natura talis est: sed propter abundantiam malicie sic vocatur: et quia a nobis nihil passus nos persequit. Et non dixit: a malis libera nos: sed a malo: vt

omni debenti nobis. Et ne nos inducas in temptationem.

malorum. Tu enim est regnum et virtus et gloria. Hec est textus: Chrysostomus. In vtroque regno ad tres primas petitiones pertinent hec tria. Ac si dicat quis: Non habet deus regnum in terra: Responder: Tu est regnum. Non potest deus facere in terra quod oratis: Fiat voluntas tua: Responder tua est virtus. Ite dei gloria est: si dimittentur dimittat.

* necessari. Et quanto plus comedis: tanto amplius esuritur. Ecclj. xxiiij. c. Qui edunt me adhuc esurient etc. Sequitur:

a Et dimitte nobis: vt liberi redeamus ad patriam et expediti. b Peccata nostra: seu debita nostra: scdm Dabithum. Peccata siquidem dicuntur debita: quia peccantes faciunt debitores. Unde Ps. Dituabit peccator et non soluet: qz non habet unde. Hec sunt enim debita quibus obligata erat mulier sumamitis. iij. Reg. iij. a. Nec habuit unde solueret: voluit filios suos vendere: sed helise. i. chriso dedit oleum gratis: unde soluit miserico: dia in alios faciendo. Ecclj. xxvij. a. Relinque primo tuo nocenti te: et tunc deprecanti tibi peccata soluent. Ps. Ex vris quas requirit diabolus ex debito: et iniquitate: ecce solus redimet dominus animas eorum: et postea honorabile erit nomen eorum coram illo. j. Reg. xxij. a. Louenerant ad dauid omnes qui erant in angustia constituti etc. c Siquidem et ipsi dimittim' oi debeti nobis. Aug. Alii nullus totius orationis est fructus. s. v. f. Dimittite et dimittimini: Eadem quippe mensura qua mens fueritis remetietur vobis. Ecclj. xxvij. a. Homo homini etc. q. d. in conueniens est hoc. Dabith. xvij. d. Serue nequa etc. Aug. Nulla alia oratione sic oramus: quasi pascamur cum domino: Et hinc post cibum petit ventia peccatorum: qz i cibo defacili peccat. Unde Job. j. a. Cum transissent in orbem dies conuiuij mittebat iob ad illos et sanctificabat eos: cogensensqz diluculo offerebat holocausta per singulos dies: Ne forte peccauerint filij mei. Ubi dicit Grego in moral. Corpus dum refectione resoluitur: animus ad inane gaudium relaxatur. Peccatur autem defacili i pane materiali: abusu volu: prate: tenacitate: prodigalitate: nimia saturitate. Ecclj. xvij. f. Hec sunt iniquitas sodomie: oculum etc. In doctrinali peccatur defacili: negligentia: curiositate: tenacitate: obstinate. Proverb. xj. d. Qui abscondit frumenta: maledicet in populis. Ecclj. xxvj. d. Difficile exiit negotians a negligentia sua: et non iustificabitur caupo a peccatis labiozum. In sacramentali peccatur: irreuerentia: indignitate: et infidelitate. j. Cor. xj. g. Qui manducant indigne etc. In omnibus peccat ingratitude. Ecclj. xxxij. d. Pascit dominus. s. et porabit ingratos: et adhuc amara audiet. Hiero. Quasi dominus petat symbolum de pane: orandum est: dimitte nobis. Sequitur: d Et ne nos inducas in temptationem: id est non permittas nos in temptatione suaperari: sine qua nullus probatus est. Ps. Proba me deus et tempta me. Ecclj. xxxij. b. Qui non est temptatus pauca recognoscit. Sed libera nos a malo. Aug. In mala que honorum sunt: non permittas nos induci: et ab eis in quibus sumus inducti: libera nos. Ps. Eripe me de luro: id est peccato tenaci et vili: vt non infigar per consuetudinem et obstinationem. Amen. Hiero. Hoc est signaculum orationis: id est vere fideliter. Tres primae petitiones sine coniunctione ponuntur: quattuor vltimae sunt coniuncte. Quare hoc: Quia tres primae pertinent ad statum vbi trinitas erit omnia in omnibus: veritas in rationabili: securitas in irascibili: suauitas in concupiscibili. Quattuor vltimae pertinent ad statum vite: vbi multis simul indigem. s. x. g. Martha martha sollicita es etc.

Item via lubrica est

Marginal notes on the right side of the page, including references to other parts of the text and commentary.

Item vltima subrica est: ideo firmitas p[ro]uoc[io]nis & societatis ne-
cessaria e[st]. Eccl[esi]a. liij. c. Velius est duos simul esse q[ua]m vnu[m] r[ati]o.
In patria ho[m]o nihil est tale: et ideo non e[st] ibi necessaria conti-
nua. Sequitur: a. **E**t ait ad illos: Quis vestru[m] r[ati]o.
Secunda pars: postq[ua]m discipulis tradidit formam orandi: sub

sequenter in hac par-
te instruit eos de in-
stantia & frequentia
orandi. s. vt non sit
momentanea oratio:
per simile pulsantis
ad ostium amici: qui
impetrate pulsat: et
per instantiam impe-
trat: quia multo ma-
gis impetrat aliquis
a deo si p[ro]seuerat pe-
tat ab eo. Dicit ergo
b. Quis vestru[m]

Et ait ad illos: Quis vestru[m]
habebit amicum et ibit ad il-
lum media nocte: et dicet illi:
Amice comoda mihi tres pa-
nes: quonia[m] amicus meus venit
de via ad me: et non habeo
quod ponam ante illum. Et ille
deint[er] respondens dicat: No-
li mihi molestus esse: iam osti-

um clausu[m] est: et pueri mei me-
cum sunt in cubili: non possu[m]
surgere & dare tibi. Et ille si p[ro]-
seuerauerit pulsans: dico vo-
bis: et si non dabit illi surgens:
eo quod amicus eius sit: propter
improb[ita]tem t[ame]n eius surget
et dabit illi quotquot habet ne-
cessarios. Et ego dico vobis:
ctus errantem i[n] agro. Aliq[ui]s tribulatio[n]e[m] reducit eum. Osee. ij.
b. Septem vias tuas spinis r[ati]o. Et. j. Uada & reuertar ad vi-
rum meum prior[em]: quia bene mihi erat tunc magis q[ua]m nunc.
Aliquando inedia. j. xv. c. Facta est fames valida r[ati]o. Et. j. d.
Surgam et vadam ad patrem meum. m. **E**t non ha-
beo quod ponam ante illum. s. epulas solationu[m] aut frutu[m]:
quas libenter comedit cor humanu[m]: quas nequaquam potest ha-
bere nisi ab alio dentur ei. n. **E**t ille deint[er]us: id est chri-
stus qui modo deint[er]us est & nos deforis: sed in futuro exiit
ad nos vt nos introducat sec[un]d[u]m ad nuptias. o. **R**espondens
dicat: noli mihi molestus esse: id est tuis precib[us] no[n] de-
beo decetero inquietari: quia tarde sunt. p. **G**am ostium
clausum est. Ostium. s. glorie. Matth. xxv. a. Media no-
cte venit sponsus: et que parate erant intrauerunt cum eo ad
nuptias & clausa est ianua. Ostiu[m]. s. i[n]telligentia verbi diuini:
quod paulus sibi rogauit aperiri. Col. liij. a. Orate pro nobis
vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendu[m] mysteri-
um christi. Johannes ho[m]o vidit hoc ostium sibi apertum i[n] e-
glo: Apoc. liij. a. Uidi & ecce ostium apertu[m] in celo: et vox pri-
ma qua[m] audui quasi tubę loquentis mecum dicens: Ascende
huc et ostenda tibi que oportet cito fieri: non t[ame]n dici. Item
ostium. s. christus. Joh. x. b. Ego sum ostiu[m]. Hoc triplex osti-
um clauditur peccatorib[us] dum in peccato sunt: sed aperitur eis de-
cum per penitentia[m] reuertunt. q. **E**t pueri mei. s. omnes
humiles puritate[m] vite seruantes. r. **P**ueri. s. p[re]dicatores:
i. **A**becu[m] suu[m] in cubili: quietis eterne. Al. i. In q[ua]re eterne
beatitudinis: quidam spe[m] q[ua]dam re. Esa. viij. d. Ecce ego et
pueri mei quos dedit mihi d[omi]n[us] r[ati]o. s. **N**o possu[m] surge-
re & dare tibi. s. non debeo ex meritis tuis. Et b. dicit d[omi]n[us]
vt p[re]sumptio tollatur & desideriu[m] ampl[ius] accendat: q[ui]a facilitas
venie[n]te[m] i[n]tentiu[m] e[st] delinquendi: & q[ui]a q[uo]d maior labore acq[ui]rit pl[us]
amat. t. **E**t ille si p[ro]seuerauerit pulsans: p[ro]p[ter] pudore[m] territ[us] nec t[ame]n
dabit illi surgens: eo quod amicus ei[us] sit: amans eti[am] non
amat. Christ[us] eni[m] non amantes amat: q[ui]a semper amat. Pro-
uerb. xvij. c. Omni t[em]p[or]e diligit q[ui] amicus est. r. **P**ropter
improb[ita]te[m] t[ame]n ei[us]. s. i[n]stantia[m] & ardore[m]. y. **S**urget de
misericordia ad miseratione[m]. z. **E**t dabit illi quotquot
habet necessarios: panes: q[ui]a d[omi]n[us] dat ad necessitate[m]: no[n] ad
voluptate[m] vel sup[er]fluitate[m] sua dona. Et dabit illi. Glo. Et
per se inspirado: vel p[re]dicato[re] mittendo. Hic aperte ostendit
d[omi]n[us] q[uo]d tantu[m] debet homo istare oratio[n]i vt impetret apud deu[m]
quod petit & q[uo]d impetrabit si instet. Esa. lxij. c. Qui reminiscit
mihi d[omi]n[us] ne taceatis & ne detis silentiu[m] ei donec stabiliat & do-
nec ponat ierusalem laudem i[n] terra. ij. Paral. xv. a. Si que-
sieritis d[omi]n[um] iuenietis: si aut[em] dereliqueritis e[um] dereliquet vos.
Diere. xxix. c. Ibitis & adorabitis me: & exaudiam vos: que-
reris me & inuentis: cum que[er]ieritis me i[n] toto corde vestro.
Esa. xxx. c. Ad vocem clamoris tui vt audierit respondebit
tibi r[ati]o. Glo. Si digna audiri. Esa. lxxv. d. Et it[er]q[ue] ante[m] cla-
m[er] ego exaudia[m] r[ati]o. a. **E**t ego dico vob[is] discipul[is] meis
Petite bonu[m] t[em]p[us]

Et ait ad illos: Quis vestru[m]
habebit amicum et ibit ad il-
lum media nocte: et dicet illi:
Amice comoda mihi tres pa-
nes: quonia[m] amicus meus venit
de via ad me: et non habeo
quod ponam ante illum. Et ille
deint[er] respondens dicat: No-
li mihi molestus esse: iam osti-

um clausu[m] est: et pueri mei me-
cum sunt in cubili: non possu[m]
surgere & dare tibi. Et ille si p[ro]-
seuerauerit pulsans: dico vo-
bis: et si non dabit illi surgens:
eo quod amicus eius sit: propter
improb[ita]tem t[ame]n eius surget
et dabit illi quotquot habet ne-
cessarios. Et ego dico vobis:
ctus errantem i[n] agro. Aliq[ui]s tribulatio[n]e[m] reducit eum. Osee. ij.
b. Septem vias tuas spinis r[ati]o. Et. j. Uada & reuertar ad vi-
rum meum prior[em]: quia bene mihi erat tunc magis q[ua]m nunc.
Aliquando inedia. j. xv. c. Facta est fames valida r[ati]o. Et. j. d.
Surgam et vadam ad patrem meum. m. **E**t non ha-
beo quod ponam ante illum. s. epulas solationu[m] aut frutu[m]:
quas libenter comedit cor humanu[m]: quas nequaquam potest ha-
bere nisi ab alio dentur ei. n. **E**t ille deint[er]us: id est chri-
stus qui modo deint[er]us est & nos deforis: sed in futuro exiit
ad nos vt nos introducat sec[un]d[u]m ad nuptias. o. **R**espondens
dicat: noli mihi molestus esse: id est tuis precib[us] no[n] de-
beo decetero inquietari: quia tarde sunt. p. **G**am ostium
clausum est. Ostium. s. glorie. Matth. xxv. a. Media no-
cte venit sponsus: et que parate erant intrauerunt cum eo ad
nuptias & clausa est ianua. Ostiu[m]. s. i[n]telligentia verbi diuini:
quod paulus sibi rogauit aperiri. Col. liij. a. Orate pro nobis
vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendu[m] mysteri-
um christi. Johannes ho[m]o vidit hoc ostium sibi apertum i[n] e-
glo: Apoc. liij. a. Uidi & ecce ostium apertu[m] in celo: et vox pri-
ma qua[m] audui quasi tubę loquentis mecum dicens: Ascende
huc et ostenda tibi que oportet cito fieri: non t[ame]n dici. Item
ostium. s. christus. Joh. x. b. Ego sum ostiu[m]. Hoc triplex osti-
um clauditur peccatorib[us] dum in peccato sunt: sed aperitur eis de-
cum per penitentia[m] reuertunt. q. **E**t pueri mei. s. omnes
humiles puritate[m] vite seruantes. r. **P**ueri. s. p[re]dicatores:
i. **A**becu[m] suu[m] in cubili: quietis eterne. Al. i. In q[ua]re eterne
beatitudinis: quidam spe[m] q[ua]dam re. Esa. viij. d. Ecce ego et
pueri mei quos dedit mihi d[omi]n[us] r[ati]o. s. **N**o possu[m] surge-
re & dare tibi. s. non debeo ex meritis tuis. Et b. dicit d[omi]n[us]
vt p[re]sumptio tollatur & desideriu[m] ampl[ius] accendat: q[ui]a facilitas
venie[n]te[m] i[n]tentiu[m] e[st] delinquendi: & q[ui]a q[uo]d maior labore acq[ui]rit pl[us]
amat. t. **E**t ille si p[ro]seuerauerit pulsans: p[ro]p[ter] pudore[m] territ[us] nec t[ame]n
dabit illi surgens: eo quod amicus ei[us] sit: amans eti[am] non
amat. Christ[us] eni[m] non amantes amat: q[ui]a semper amat. Pro-
uerb. xvij. c. Omni t[em]p[or]e diligit q[ui] amicus est. r. **P**ropter
improb[ita]te[m] t[ame]n ei[us]. s. i[n]stantia[m] & ardore[m]. y. **S**urget de
misericordia ad miseratione[m]. z. **E**t dabit illi quotquot
habet necessarios: panes: q[ui]a d[omi]n[us] dat ad necessitate[m]: no[n] ad
voluptate[m] vel sup[er]fluitate[m] sua dona. Et dabit illi. Glo. Et
per se inspirado: vel p[re]dicato[re] mittendo. Hic aperte ostendit
d[omi]n[us] q[uo]d tantu[m] debet homo istare oratio[n]i vt impetret apud deu[m]
quod petit & q[uo]d impetrabit si instet. Esa. lxij. c. Qui reminiscit
mihi d[omi]n[us] ne taceatis & ne detis silentiu[m] ei donec stabiliat & do-
nec ponat ierusalem laudem i[n] terra. ij. Paral. xv. a. Si que-
sieritis d[omi]n[um] iuenietis: si aut[em] dereliqueritis e[um] dereliquet vos.
Diere. xxix. c. Ibitis & adorabitis me: & exaudiam vos: que-
reris me & inuentis: cum que[er]ieritis me i[n] toto corde vestro.
Esa. xxx. c. Ad vocem clamoris tui vt audierit respondebit
tibi r[ati]o. Glo. Si digna audiri. Esa. lxxv. d. Et it[er]q[ue] ante[m] cla-
m[er] ego exaudia[m] r[ati]o. a. **E**t ego dico vob[is] discipul[is] meis
Petite bonu[m] t[em]p[us]

B

1 pars

126

39

Euangelij scdm Lucam

¶ Petite bonū tpls in solariū: bonū virtutis in meritū: bonū eternitatis in premiū. Chrys. Armavit dñs cetera in hōiem: vt virt' ei' sit ipse z necessitate coact' roget. b. Et dabit vobis. Job. xvi. e. Si qd petieritis prem in nomi ne meo dabit vobis. c. Querite: viam veritatis z vitam. Job. xliij. a. Ego sū

Matt. 7. a. via veritas et vita. Job. 16. f. Jaco. 1. a.

¶ Petite et dabit vobis: querite et inueniet: pulsate et aperiet vobis. ¶ Dis enī qui petit accipit: et qui querit inuenit: et pulsanti aperiet. Quis aut ex

Ps. 68.

¶ Et aperiet vobis / pseueratibus. Matt. x. c. Qui pseuerauerit vsq in finē: hic salu' erit. ¶ Petite veniam. Querite gratiā. Pulsate / ad gloriā. Zach. x. a. Petite pluiā a dño in tpe ierotino: et dñs faciet niues z pluias imbris: et dabit singulis herbā in agro. ¶ Hic extinguit malas herbas: ecce vena que petit. Pluiā terrā fecundat: ecce gratiā que querit. Verba in agro est gloriā in cęlo: ad quā pulsaf. ¶ Item Petite / sapientiā ad intelligendū. Jaco. j. a. Si qs vestrū indiget sapiētia zc. Querite / gratiam ad operandū. Ps. Querite dñm: z viuēt aia vestra / vita gratie. Pulsate / tanuam cęli ad ingrediendū. Esa. xxvij. a. Aperite portas z ingrediet gens iusta. ¶ Item Petite / intelligentiā veritatis. Phil. iij. a. Petites vestre innolescant apud deū. Querite / vbi sit. i. in qua facultate: in quo libro: in qua auctoritate: Et ea inuenta: Pulsate / studendo / orando / interrogando. Col. ij. a. Si surrexistis cū chusto zc. ¶ Item a Petite / incipientes. Querite / pficientes. Pulsate / perfecti. ¶ Item Petite / iugati. Hester. v. b. Que ē petitio tua hester. Querite / priuantes. Judith. ix. a. Subueni queso dñe deus me' mibi vidue. Pulsate / virgines z martyres: qz inf' virginitatē / martiriū z ingressum nihil ē mediū. ¶ Item Glo. a. Petite / orando. Querite / operando. Pulsate / pseuerado. Eph. vlt. c. Orates omni tempe zc. Quodlibet tñ istoz cuilibet potest adaptari. ¶ Item Petite / orando. Querite / ieiunando. Pulsate / elemosynas faciendo. ¶ g. Omnis enī. Ecce largitas dei: q dar oib' affluent: Jaco. j. a. Chrys. Omnis non dicit iust' tm. b. Qui petit: pie / pseuerant / pro se / ad salutē. Pie / cum fidei / pessione. Pseuerant. i. instant horis z tpiibus pstitutis: et nihil pstrariū sup petitioni faciedo. Pro se / digno. Ad salutē. i. illud qd iuuat ad salutē eternā psequēdā: vt sūt vrutes: Tempalia enī magis aliqui nocēt. Chrys. Si tpalia petas: quō ille libenter pstat / q etiā si habeas pcpit vt cōtemnas: Hę aut quattuor differētē oōnis effectū operant: z sumunt Job. xv. a. Si manseritis in me / p fidem / spem / z charitatē / qd est pie: et vba mea i vobis māserint / per rectā intelligentiā / qd itez pertinet ad pietatē: quicqd petieritis / vbi notat pseueratiā ppter modum z temp': in noiē meo. i. ad rem noiē mei: ecce ad salutē fiet vobis: ecce pro se. ¶ Dlasyrteū enī ē. i. quicqd petierit vobis: fiet vobis. Hū ergo dicit: Omnis enī qui petit / hoc modo: Accipit illud vel equalens. Ergo si non accipit stat q non bene petit. Jaco. iij. a. Petitis z nō accipit: eo q male petatis. Nota q petit aliqn bon' bonū hū vt chustus j. xxij. e. Pater ignosce illis. Aliqn malus malū male: vt ba laam qui mente petijt maledicere pplo israel: Numeri. xxij. Aliqn bon' malum bene: vt paulus petijt amoriōdem stimuli. ij. Cor. xij. c. Aliqn maius bonū male: vt sathan qui petijt vt temptaret: Job. j. b. Itē nota supra dixerat: Petite z dabit vobis i futuro. i. modo dicit: Omnis qui petit accipit: in p'senti. i. qz hoc ipiū qd petit donū est. ¶ Roma. viij. e. Spūs postulat p nobis. i. facit nos postulare. Itē in ipsa petitione dū sit / est quedā mentis locūditas z fiducia: sicut in opatione bona. Uū Ps. In custodiendis illis retributio multa. Glo. Quia non tm in futuro pro illis reddet premiū: sed etiā hic in eoz custodia est magnū gaudiū: et hęc est arra habendi pze miū. Bene ergo dicit: Accipit. q. d. vere petēti dabit pze

Et. i. Dlasyr micum

Ps. 18.

miū in futuro: qz. ¶ Dis q / pie / petit accipit: arrā in p'senti. ¶ Et q querit / diligenter / sapienter / pseueranter: ¶ Inuenit / letanter / patienter / vtilit que questuit. Sed ptra Cant. iij. a. Questui z nō inueni illū. Itē Osee. v. b. Vadēt ad quērendū dñm z nō inueniēt. Item Job. vij. e. Querite me z nō inuenietis. Sol. Spōsa in caute g'suit qñ non debuit. i. nocte: et iō nō inuenit. In Osee vbi non debuit. i. in armētis: et iō nō inuenit. In Jobāne: qñ nō debuit: qz in

vobis patrem petit panem: nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem: nunquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouū: nūquid porri-

tis me z nō inuenietis. Sol. Spōsa in caute g'suit qñ non debuit. i. nocte: et iō nō inuenit. In Osee vbi non debuit. i. in armētis: et iō nō inuenit. In Jobāne: qñ nō debuit: qz in

mūdo et malitioso: et ideo non inuenit. ¶ Et pulsanti: fortiter / desideranter / pseuerant. ¶ Aperiet / scilicet. Et nō dicit: aperietur: qz manifestatio p'mij in futurū seruat. Et nota q cum dicit: Petite / querite / pulsate: nō determinat qd vel ad qd: ad significādū q istud qd petit / z qrit / z ad qd habendū pulsaf innoābile est. Esa. lxiij. b. Oculis non vidit deus absq te zc. Glo. sup Barthēij. vij. Petim' fide per eam ad chustū euntes: querim' spe: q attingimus vsq ad interiora: pulsam' charitate: dū laborib' insudam': vt qd petimus et querim' psequimur. Primū petere debet vt habeas: post querere vt inuenias: inuēta obseruare vt itroas. Aug' sup Barthēij. vij. dicit: q hęc tria verba: petite / querite / pulsate: ad instantissimā petitionē referunt. Verū dicit: sed non excludit qñ ad aliud referant. Sequit: ¶ Quis aut zc. Aug' explanat qd petēdū sit z a quo. Quid: P'iscis / ouū / panis. i. fides / spes / charitas. A qz: A pie / q libent' dat filiis qd habet. Notandū ergo: q supra docuit dñs / qbus verbis z quō sit orandū: addidit etiā pro qb' sit orandū. i. pro qrtuoz primētib' ad viā: et pro trib' p'tinentib' ad patriā: Adhuc de eodē hic repetit: vt plen' z pfectus nos instruat pro qbus bonis sit orandū. Nam bonoz: alia sūt bona tpalia: alia bona eterna. Itē bonoz tpaliū: alia dicunt' bona tempor: alia bona in tpe. Bona tempor dicunt' que fm discursus tēpor nob ministrant: vt fructus terre. Et hęc dicunt' bona / non nra: qz nō faciūt nos bonos: nec pprie sunt nra: cū sint bestijs z auibus cōmunia. Hęc tñ possūt peti ad sustentationē: alit enī nō peteret eccl'ia p fructib' t're: z serenitate aeris: z hmōi. Bona i tpe dicūt: vt p ea pueniam' ad brauiū qd erit sine tpe: vt frutes. Et hęc pprie dicunt' bona nra: qz nos faciūt bonos. Quā dū est ergo pro bonis eternalis: pro bonis tempor: pro bonis in tpe: necnō pro remotiōe maloz. Bona pna dant in p'miū: bona tempor in solariū: bona i tpe in meritū. In oīone autem dñica docuit esse orādū p bonis eternalis. i. p trib' p'tinentib' ad patriā. Docuit z orādū esse pro bonis tēpor: z p remotiōne mali. Unde patet sermōne istū nō solis pfectis esse ppositū qui petūt sola bona pna. Ad ergo minus ibi docuerat: hic supplet. i. orare pro bonis in tpe. i. pro virtutib' / z sp'cialit' p trib' .i. charitate / fide / spe. Per panē intelligit charitas: qz facit fortē. Ps. Panis cor hois pfirmat. Cant. viij. b. Fortis ē vt mors dilectio. Itē sine pane oīs mensa inops est: ita sine charitate omnis virtus vacua. i. Cor. xij. a. Si linguis hoim loqr zc. Per lapidē significat cordis duriciā: q p'traita est charitati: vel odiū qd cor hois indurat z innoxia-

¶ Patet ergo qd hic dicitur: ¶ Quis aut si quis: p. Aut ex vobis patrem petit panem: nunquid lapidem dabit illi: q. d. non. Littera satis patet / z mysteriū ex pzedictis. ¶ Aut si quis petit: p. Discem: nunquid pro pisce serpente m dabit illi: aut si petierit ouū: nunquid porriget illi scorpionem: q. d. non. Et est hic argumentū a minori. Si a patre carnali petatis aliquid nō dabit vobis contrariū: nec pattemini repullā: Ergo si a patre cęlesti aliquid pie petatis: non pattemini repullā. ¶ Moraliter. Sūt etiam oua pestifera / mala exempla maiorū. Esa. lix. a. Oua aspidum ruperunt: z relas aranę texuerūt: et qui comederit de ouis eoz moriet: z qd p'sortū ē erūper i regulū. ¶ Si ergo zc. Reda.

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely from a companion volume or commentary, providing further biblical exegesis and references to other scriptural passages.

Hile reddat ad iniurias dimittendas. **Ver.** l. d. **Tollite de via lapides.** i. de corde peccata: que ipsum cor faciunt lapideum. **Ezech.** xj. d. **Auferam a vobis cor lapideum et dabo vobis cor carneum.** **Matth.** xij. b. **Potes est deus etc.** Per piscem significatur fides. **Primo:** qz piscis nutritur et generat in aquis: et fides datur i aqua baptisimi/et nutritur in aquis doctrinae. **Item** piscis in aquis latet: et fides in scripturis. **Item** piscis trahit de locis invisibilibus: et fides est de invisibilibus. **1. Cor.** xj. a. **Fides est substantia rex**

get illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali nōstis bona data dare filiis vestris: quāto magis pater vester de celo dabit spiritū bonū petentibus se. Et erat eijcietis demonium/et illud erat mutum: et cum eiecisset demonium locutus est mutus/et admirate sunt turbe. Quidā aut ex eis dixerūt: In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia.

ostendens p quē bona dant. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.**

Si ergo etc. **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.**

Et erat etc. **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.**

ostendens p quē bona dant. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.** **1. Cor.** xj. d. **Et erat etc.**

Ps. 105. Ps. 50.

Quarta pars

Dyffice

1. Cor.

1. Cor.

1. Cor.

Euangelij scdm Lucam

patrem habuit belu... que tenerrime diligebat: p culus mozte valde dolens fecit fieri auream statuam...

C Et alij temptates/signum de celo querebat ab eo. Ipse autem vidit cogitationes eorum...

Matth. 12. b. Marci. 3. c.

patrem habuit belu... que tenerrime diligebat: p culus mozte valde dolens fecit fieri auream statuam...

Ps. 94.

Signum de celo querebat ab eo. Sicut tonitruum tempore samuelis... Et alij temptantes: ad probandum et decipiendum...

Ps. 73.

Ecce hic positus est... Generatio mala et adultera signum querit: et...

signu no dabit ei nisi signum ione prophete: id est signu b... cogitationes eorum: Intellege singulas singulorum...

mus supra domu cadet. Si autem et sathanas in seipsum divisus est...

Syllogism que fecit dominus contra iudeos. Dicit eis: omne regnu etc. Omne regnum in se divisum desolabitur...

Quidam temptates querebant a domino signum de celo: id ipsum habentes in cordibus... Ergo regnum non stabit: conclusio sub interrogacione...

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

¶ net in diuisum. Regnum enim legis. i. lex ipsa a iudicis scinditur. Caput enim legis. i. christu a lege diuidunt. Ubi merito e de christo uerba legis calumnia: cetera recipiunt. Probat ergo regnum ecclesie no esse diuisum: et est quasi argumentum a de/structione psequeris. Si regnu est diuisum desolatur: ergo si non desolatur no est diuisum. Sed regnu ecclesie nuq desola/ri est: qz ecclesia pul/stantibus vndiq mo/lestijs semp incocul/ta manet: ergo regnu eius non e diuisum. Daniel. ij. g. Susci/ tabit deus celi regnu

qd in eternum no dissipabitur. De hoc regno ait dñs pilato Job. xviij. g. Regnum meum non est de hoc mundo. Regnu dei est in hoc mundo: no de hoc mundo. Hic no hinc: qz non est de amatoribus mundi huius. Sequitur. **¶** Si autem ego in beelzebub eijcio demonia: filij vtri in quo eijci/unt? Jo ipsi iudices vtri erunt. **¶** Porro si i digito dei eijcio de/monia: pfecto puenit i vos re/gnu dei. Cum fortis armatus

De hoc regno ait dñs pilato Job. xviij. g. Regnum meum non est de hoc mundo. Regnu dei est in hoc mundo: no de hoc mundo. Hic no hinc: qz non est de amatoribus mundi huius. Sequitur. **¶** Si autem ego in beelzebub eijcio demonia: filij vtri in quo eijci/unt? Jo ipsi iudices vtri erunt. **¶** Porro si i digito dei eijcio de/monia: pfecto puenit i vos re/gnu dei. Cum fortis armatus

super terram etc. Sed per superbiam suam debilitatus est in tantu vt nemine possit vincere nisi ille velit. Unde Hiero. De/bilis est hostis qui non potest vincere nisi volente. Sed chri/stus fortior est. Vñ Job. ix. c. Si fortitudo queritur etc. et ideo vicit eum in congressu: de quo dic Hiero. xlvj. c. Fortis impe/git in fortem et ambo parit ceciderunt. Sed diuersimode: qz dia/bolus irrepabiliter: christus autem surre/xit. Vñ Dicit. vij. b. Non letaris inimi/ca mea: synagoga: qz cecidi: cõsurgam: cũ federò in tenebrs do/minus lux mea est: educet me in lucem et videbo iusticiam eius etc. Atrium siue castru diaboli: erat mundus: quem tanq dominus ante aduentum christi i pace possidebat nullo cõtra dicente. Unde Job. xliij. d. princeps mundi appellatur: sicut dominus antiochie appellat princeps antiochie. Arma diabo/li sunt diuersa genera peccatorum. Et econtrario arma christi diuersa genera iustoru. Ro. vj. c. Nec exhibeatis membra ves/tra arma iniquitatis peccato etc. Luxuriosi sunt lorica diabo/li. Eccl. xliij. c. Super omnem congregationem aquarum. i. voluptatu: requiescet: et sicut lorica iduet se aquis. Saletia ei/ in capite: sunt supbi et ambitiosi. i. Reg. xvij. a. Egredius est vir spurius de castris philistinor etc. Arcus diaboli: sunt de/tractores. Osee. j. b. Cõteret arcu isrl in valle ierael. Scuti ei/ sunt hypocrisis. Job. xli. a. Corp/ ei/ quasi scuta fusilla etc. Ps. Arcu cõteret et pfriget arma: et scuta cõburet igni ifernali.

¶ Custodit atriu suu in pace sunt ea q possidet. Si autẽ fortior illo supuenies vicerit eu: vni/uersa arma eius auferet in quib/ confidebat: et spolia eius di/stribuet. Qui non est mecum

minus lux mea est: educet me in lucem et videbo iusticiam eius etc. Atrium siue castru diaboli: erat mundus: quem tanq dominus ante aduentum christi i pace possidebat nullo cõtra dicente. Unde Job. xliij. d. princeps mundi appellatur: sicut dominus antiochie appellat princeps antiochie. Arma diabo/li sunt diuersa genera peccatorum. Et econtrario arma christi diuersa genera iustoru. Ro. vj. c. Nec exhibeatis membra ves/tra arma iniquitatis peccato etc. Luxuriosi sunt lorica diabo/li. Eccl. xliij. c. Super omnem congregationem aquarum. i. voluptatu: requiescet: et sicut lorica iduet se aquis. Saletia ei/ in capite: sunt supbi et ambitiosi. i. Reg. xvij. a. Egredius est vir spurius de castris philistinor etc. Arcus diaboli: sunt de/tractores. Osee. j. b. Cõteret arcu isrl in valle ierael. Scuti ei/ sunt hypocrisis. Job. xli. a. Corp/ ei/ quasi scuta fusilla etc. Ps. Arcu cõteret et pfriget arma: et scuta cõburet igni ifernali.

¶ Exemplum regni de regno. Apostolorum vtr/ut: quã nõ ac/cusabant: ibi: Si autem ego etc. Fortitudinem dia/boli. Job. xli. d. quam si diuisus esset nõ haberet: ibi: Cum fortis armatus.

¶ Dicit g. g. Cũ fortis armat/ i. diabolus his armis que dixi/mus armatus. **¶** Custodit: ad damnationẽ atrii suu. i. mundum sicut lu/pus custodit ouile: aliter canis. Lupus ad deuoandũ: canis ad defendendũ: sic christus et diabolus. **¶** In pace sunt ea que possidet. i. omnes peccatores: quia illos non vult inquietare diabolus: qz sibi fauent. Greg. Illos pulsare ne/gligit: quos se possidere iure quieto sentit. Ista pax guerra est mortalis. Matth. x. d. Nõ veni mittere pacẽ i terrã s gladũ. Vel In pace: id est in ocio que iterum mala pax est. Sicut vinea q nõ fodit i pace est et deteriorat: et lorica q nõ induit cõterit rubigine: sic aia ociosa. Eccl. xxvij. d. Dultam malicia docuit ociositas. Bonã vero pacẽ nõ habet. i. peccatores. Esa. lviij. d. Nõ e pax ipijs dicit dñs. **¶** Si aut fortior illo. i. christus: de q Ps. Dñs fortis et potes in prelo. Chryf. Mõ debet hostẽ timere forte q habet pncipẽ fortiorẽ. **¶** Superuenies. i. de supernis venies. Job. liij. d. Qui desursum venit sup oes e. Matth. xij. c. Alligauerit etc. Si dicis: qz fortis e diabol/ nõ valeo ptra eũ: stat aduersũ te scriptura hec et dic: qz mentiris: quia ligatus e aduersari/ tuus. **¶** Vicerit eum: multiplici re/patriõ: vtriliter resistẽdo: et in passiõ equanim/ter sustinẽdo. **¶** Vniuersa arma ei/ i. peccatores quib/ arma erant. i. de vniuersis alijs. **¶** Auferet in quib/ fide/ hat. Esa. xlix. g. Mũqd tollet a forti pceda: aut qd captũ fue/rit a robusto saluũ esse poterit: qz b dicit dñs: eqdẽ et captiui/tas a forti tollet. Job. j. d. Ecce agn/ dei etc. Osee. xij. d. Dir/ pet dominus thesaurum omnis vasis desiderabilis: **¶** Et spolia eius. i. peccatores diabolo ablatos: **¶** Distribuet i. diuersis officijs ecclesiasticis assignabit: sicut dicitur est. Esa. viij. a. Uoca nomẽ eius accelera spolia detrahe. Chryf. Non solu demones vasa sunt diaboli: sed etiam homines qui q ill/ sunt agunt. **¶** Qui nõ est mecum. i. q dissimilia opa/ meis opibus facit

Chryf. Dominus tres solutes ponit

Ps. 45.

Ps. 23.

Euangelij scdm Lucam

meis operibus facti. a Contra me est. i. inibi contrarius est. Talis est diabolus et omnis peccator. b Et qui non colligit mecum. i. sicut ego ad cultum vni dei ad unitatem fidei ad unitatem dilectionis dei et proximi: c Dispergit: per heresim et schismatum diuersitates. Hoc est officium diaboli: congregata dispergere:

Off. aduersum Matt. 12. d.

officium autem christi est dispersa congregare. Esa. xj. c. Dispersos iuda colliget a quatuor plagis terre. Quisdam enim dispersi sunt ad orientem per nobilitatem generis: alij ad occidentem per nimium timorem mortis: alij ad austrum per prosperitatem: alij ad aquilonem per aduersitatem. Ezech. xxxvij. c. A quattuor ventis veni spiritus et insuffla super infectos istos etc. Sequitur. d Cum imundus spiritus etc. Duo sunt genera tergiuersantium siue dno insidiantium: posuit euangelista alios blasphemantes: alios signum de celo querentes. Blasphemantibus obuiauit dupliciter. Primo indirecte et postea directe: ostendens quod non eijceret demones in virtute principis demoniorum vel demonum: qui nullum habet cum eo participium societatis: adhuc obuiat eisdem. i. blasphematoribus. Mundum enim rident quod reuerentibus signa: quibus etiam specialiter responsurus est. Arripuit ergo scribas et pharisaeos: imo omnes iudeos propter uersitatem ipsorum ostendens peiores esse quam fuerunt ante legem. Ante legem enim thurificauerunt idolis in egypto quemadmodum egyptij: Tandem interuentu moysi et aaron seruo suorum miseris est dominus populo suo: dedit ei legem quam reuocatus est a via idolatrie siue a cultura idolorum ad cultum ueritatis dei: Tandem tempore incarnationis non cognouit populus ille uisitatores suos: quod milu et hirundo et ciconia etc. Hicere. vij. c. Itaque peiores facti sunt iudei quam erant ante legem: quia sicut dicit Beda: maior infidelitas est uentrem non suscipere: quam uenturum non credere. Delus etiam est uiam ueritatis non agnoscere: quam post agnitam retroire. ij. Pet. ij. d. Inuehit ergo dominus contra iudeos: ostendens quod eos possederit diabolus ante legem: et modo plenus possidet: qui expulsus a iudeis postea validius aggressus est eos: sicut princeps expulsus ab aliquo castro obsessio: postea cum maiori fortitudine redit ad idem castrum impugnandum. Hoc autem ostendit dominus quasi per quamdam similitudinem: dicens. d Cum imundus spiritus exierit ab homine. i. a iudeis. e ambulat per loca inaquosa: et arida. i. transit ad gentes que sunt quasi ritus sicca et inaquosa: quia a pinguedine charitatis steriles et quibusdam deuijs erroribus perambulantes. Postea uero facti sunt aquosi. i. fructuosi per susceptionem fidei: et ideo in eis requiem non inuenit diabolus: Unde sequitur. g Querens requiem in eis diabolus: et non inueniens: dicit: reuertar in domum meam unde exiui. Expulsus enim diabolus a gentibus redit ad iudeos: non cognoscentes uisitatorum suum: et tunc validius aggressus est eos quam ante. h Et cum uenerit inuenit eam scopis mundatam: intellige patris: quia plebs iudaea legalibus preceptis quasi uirgetis instrumentis primo fuerat mundata. Scopam enim dicitur uirgetis instrumentum quo mundant domus. i. Et tunc vadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se. i. uersitatis omnium demonum. Septenarius enim numerus est uersitatis. i. Et ingressi habitant ibi: et sunt nouissima hominis illius peiora prioribus: quia iudei iam peiores sunt quam fuerunt olim in egypto ante legem: quia maior infidelitas est etc. Blasphemant enim iam christum in conuenticulis suis: quia semel in hebdomada in synagogis suis semper solent excommunicare christianos. Aliter legit istud de quolibet baptizato sic: d Cum imundus spiritus exierit in baptismo uel penitentia. e Ab homine populo diaboli abrenunciare. f Ambulat per loca inaquosa. i. explorat corda fidelium ab omni malo humore sicca si quo modo intrare ualeat. j. Pet. v. b. Aduersarius uester etc. g Querens requiem et non inueniens: dicit etc. Nota quod secundum hanc lectionem in bono

accipit quod dictum est: in aquosa siue arida: quia hec nomina terris et aquis notis scribunt. Unde diabolus dicitur habitare in locis humidis: quod ad mysticum sensum referendum est: ut per hoc significet quod habitat in mollibus. i. per humorem luxurie de fluuibus Job. xl. c. Sub umbra dormit in secreto calami in locis humentibus. Ezech. xxx. a. Draco magne qui cubas in medio fluminum. In locis uero aridis non dicitur habitare: quia non habet locum in mentibus firmis. Pro uerb. xxx. c. Ela colu

Et cum uenerit inuenit eam scopis mundatam. Et tunc vadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se: et ingressi habitant ibi. Et sunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Factum

est super petram. i. in sicco non apparet. b Reuertar in domum meam unde exiui. i. ad animam a qua per baptismum uel penitentiam electus fui. Esa. xxxvij. g. Per uiam qua uenit senacherib per eam reuertet etc. Ch. xij. a. Virtute desolati demonum actionibus facile erunt occupabiles. Et cum uenerit inuenit eam scopis. i. baptismo uel penitentia. Esa. xlij. f. Scopam eam in scopam etc. Ps. Exercitabar et scopebam spiritum meum. k

Mundata a uitijs. Esa. i. c. Lauamini: mundi estote: si nullo bono ope cumulari. m Septem alios spiritus. i. septem similitudines que uirtutes metuntur: et ideo nequiores se. i. agniti uitijs. An Aug. Simulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas. Tres ergo sunt septenarij. Primus est bonus: qui continet septem dona spiritus sancti. i. spiritus sapientie et intellectus. Secundus septenarius continet septem spiritus nequam. i. septem uicia capitalia uel principalia: septem donis contraria: que sunt luxuria que sapientie opponit: gula intellectui: auaricia proserio: accidia fortitudini: ira scientie: inuidia pietati: superbia timori. Tertius septenarius continet septem simulationes: quas dominus nequiores uocat ipse uitijs manifestis: quia sub mentita specie bonitatis illaqueat ipudentes. Hec ergo sunt: Simulatio sapientie: simulatio intelligentie: simulatio proserio: seu prudentie: simulatio fortitudinis: seu patientie: simulatio scientie: simulatio pietatis: simulatio timoris: seu humilitatis. Has omnes simulationes facit hypocritis. Ubi et dicitur septies dicit: Hec uobis hypocrite. Math. xxij. Octauo addit: Hec non ponite ibi: hypocrite: n Et ingressi habitant ibi: sub pretechoe hypocritis. i. simulatae scitatis. o Et sunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Ch. xij. Difficilior erit posteriorum peccatorum. Job. v. c. Sanus factus es: si noli peccare: ne etc. ij. Pe. ij. d. Delus erat illis non cognoscere uiam iusticie etc. p Factum est autem etc. Supra blasphemauerunt pharisaei dominum dicentes in beelzebub ipsum eijcere demonia: quod audiens quedam mulier ancilla. i. martha et pampili uiri eius: stella nomine: non ualens tantas iniurias saluatoris portare: i. confusionem pharisaeorum et in laudem filij laudauit matrem. Com munis enim est laudatio matris et filij eius. Et quia hec mulier nec diues nec nobilis erat: sed de communi plebe: ideo hoc euangelium communiter in profectis diebus legitur in honore uirginis et filij eius: et iudeorum et hereticorum confusionem. Commendatur autem in hoc euangelio beata uirgo pariter lauter. i. in duplici parte sui corporis. i. ventre: et in uerbis. In ventre: quia portauit dominum nouem mensibus et sex diebus: qui pro uino mense accipiunt. Sap. vij. a. In ventre matris figuratus sunt caro decem mensium tempe. In uerbis: quia lactauerunt eum. Luc. xij. a. Quis det michi te fratrem meum fugentem uera matris meae. Et in hoc conuatur manicheus: qui dicit christum corpus habere phantasticum: et non uerum. Conuatur etiam alij heretici: qui dicit dominum sibi fecisse corpus ex ethere puro: et postea se transiudisse in uerum uirginis. Quod non esse uerum probatur hic per hoc quod dicitur ueritas. Ex eisdem enim emanat lac pueris nutriendis: et materia germinis. Unde cum de lacte uirginis fuerit nutritus: sicut hic dicitur: ergo de carne eius est factus. Dicit ergo. p Factum est

Factum est autem etc. Mystice: Mater christi ecclesia. Cant. j. b. Filij misis meae pugnauerunt contra me. Uenter eius cernis prelatorum. Cant. v. d. Uenter eius eburne distincta saphiris. etc. Hicere. liij. c. Uentre uentis

D

Ps. 76

Carita p

Dylice

Et autem cum hec / predicta: **b** **Diceret**: iesus iudeis: **Extollēs**. i. ex corde tollēs. **Vocē**: i. chisti cōmēda-
 tionem / et iudeorū blasphemātium confusionē. **Quēdam**
mulier de turba. i. nō diues aut nobilis: sed de cōmuni ple-
 be. **f** **Dixit illi**. i. chisto quem iudei blasphemauerant.

g **Beatus vēter**
 qui te portauit. i.
 qui ad nos te beatū
 portauit: vel. i. beatū
 te portauit: Non em̄
 a ventre filius: sed vē-
 ter a filio beatificatio

a **ē autē cū hec diceret**: extollēs
b **vōcē qdā mulier de turba dixit**
c **illi: Bātis vēter q te portauit**

h **z vbera q̄ suristi**. At illē dixit:
i **Quin imo: Beati q̄ audiunt**
k **verbum dei z custodiūt illud.**

enim p̄uatiū ē: vt cū dicit: **Nō** faciā hoc: imo illud. q. d.
 non faciam hoc: sed illud. Super additiū ē: vt cum dicitur:
 Non tñ faciā hoc: imo etiam illud. Ita ergo distingue:
 Quin. i. quasi nō est tñ beatus vēter qui me portauit: im-
 mo beati qui audiūt verbum dei zc. Et ita quin notat immo
 non esse superfluum.
 Si enim simpliciter
 diceretur: **Beatus vē-**
 ter qui te portauit: et
 dñs adderet: imo be-
 ati qui audiunt / vt /
 dicitur: immo / esse p̄u-

uariū. Unde tenet hic additue: **Et est sensus: Quin imo:**
 q. d. q̄ beatus est venter q̄ me portauit: z beata vbera q̄ me la-
 trauerūt: **Sz m** **Bti sūt q̄ audiūt**: aure cordis: nō **cler-**
hū **dei**: ab ore meo vt cuiuslibet. **o** **Et custodiūt illud**:
 fide z opere. **Iaco .j. d.** **Estote factores verbi zc.** **Ro .ij. b.**
Nō auditores legi iusti sūt zc.

*** Vere .iij. e.** **Ventrem meum / ventrem meū doleo.** **P̄s.** **Dyffice.**
Conglutinat ē in terra vēter noster. **Vbera ei** sūt p̄dicatio **P̄s. 43.**
res: qui lacte simplicis doctrine lactant paruulos ecclesie. **j.**
Cor. .iij. a. **Tanq̄ puilla i chisto lac potū dedi vob nō escā.**
osee .ix. d. **Da eis dñe zc.** **Mulier que dñm laudauit**: qz de
 turba erat / significat simplices et minores: qui maioribus
 et litteratis blasphemantibus laudāt dominum. **Unde P̄s.** **P̄s. 8.**

Ex ore infantium zc. propter inimicos tuos confundendos.
Qui etsi aliquādo lingua laudāt / semper vita blasphemāt: vt
 dicit **Aug.** **Interdū autē et vita z lingua simul blasphemant.**
Dicit ergo in laudē simpliciū laicorū / qui inter clericos blas-
 phemātes laudāt deū: **a** **Factū ē autē cū hec diceret:**
iesus. **Extollēs vocē**: confessionis: orationis z laudis.

Quēdā mulier de turba / nō de senioribus. **Darth.**
xxj. a. **Turbē q̄ p̄cedebāt zc.** **Joh. vij. d. z. g.** **De turba au-**
tem multi crediderunt et dicebant: nunq̄ sic locut' est hō.
Et responderūt ergo zc. **g** **Beatus venter qui te por-**
tauit. **Hic est venter marie**: que interpretatur illuminata vel
 illuminatrix: stella maris: vel amarum mare. **Quod bene con-**
 uenit p̄gelatis. **Primo em̄ oportet** q̄ sint illuminati: deinde il-

luminatores. **Primo docti**: postea doctores **Darth. v. b.**
Tos estis lux mundi. **Deinde oportet** q̄ sint stelle. i. parui q̄
 humilitate: lucidi: per doctrinam z bonam famam: in celo fi-
 xi: p̄ contemplationem. **Phil. ij. c.** **Inter quos lucetis sicut lu-**
 minaria in mūdo verbū vite continentēs. **Remota terra** p̄
 contemptum terrenorū. **Deinde oportet** eos esse mare: vt oīa
 flumina ḡarum z scientiarum intrent in eos: z ipsi nō redun-

dēt per elationē. **Sicut dicit Eccl. .j. b.** **Omnia flumina intrāt**
in mare zc. **Itē oīa flumina tēptationū z tribulationū debēt**
intrare in p̄latos: ita tñ q̄ ipsi nō redūdēt per impatiētiam
 aut murmurationem. **Item omnia flumina pctōrū aliorum**
 debent intrare in eos per alieū p̄fessionis: ita q̄ ipsi nō redū-

dēt per aspersionē p̄nitentium. **Itē omnia flumina miseri-**
arum omnium subditorum debent intrare in eos per alieum
 compassionis: ita q̄ ipsi nō redūdēt per iactātiā aut ostē-
 rationem. **h** **Et vbera que suristi**. i. p̄dicatores qui lac-

te simplicis doctrine lactant chistum in paruulis. **Darth.**
xxv. c. **Esuriūt zc.** **Cant. .iij. c.** **Pulchriora sūt vbera tua vino.**
At ille dixit: Quin imo: beati qui audiunt ver-
bum dei z custodiunt illud. **Duobus modis** audif' ver-

bum dei. i. auditu interiori: z auditu exteriori. **Et de vtroq̄ di-**
citur Ro. x. d. **Fides ex auditu.** **Et in P̄s.** **Auditus meo da-**
bis gaudiū z leticiā. **Eccl. xxij. c.** **Qui audit me nō confunde-**
tur. **Tribus autē modis** custoditur. **In corde**: per tugem me-

ditationē. **In ore**: per vtilē expositionē. **In manu**: per ope-
 ris executionē. **s. ij. c.** **Baria autē cōseruabat zc.** **Joh. xij. c.**
Qui habet mandata mea z seruat ea: ille est qui diligit me.
Quidā vero custodiūt sicut frumētum in arca. i. in quaternis
 et libris: nunq̄ seminantes et nunq̄ inde comedentes: et ideo
 nūq̄ metent: qz nūq̄ metit qui nō seminat: sed potius male-

dicit cū seruo nequā qui abscondit pecuniam dñi sui: **Darth.**
xxv. c. **Uñ Proverb. .xj. d.** **Maledicet in populis q̄ abscondit**
g. **z frumenta.** **Turb autē**

nis honorem suscepit: sicut vas nouū a bono vino saporem z
 odorem accipit: nō vini a vase. **Cant. .vij. b.** **Venter tu** si
 cur aceruus tritici. **Aceruus** / qz p̄gnās. **Tritici**: de quo **Joh.**
xij. d. **Nisi granū frumētū zc.** **Gallar** / lilijs. i. duplici castitate:
 interiori z exteriori: imo quadruplici: cordis: oris / corporis:
 oculoꝝ et ciboꝝ et vestium. **In his omnibus** attenditur ca-
 stitas z luxuria. **De corde z oculis** dicit **Aug.** **Impudicus**
 oculus / impudici cordis ē nūcius. **ij. Pet. .ij. c.** **Dabētēs ocu-**
 los plenos adulteriū z incessabilis delicti. **Darth. xv. b.** **De cor-**
 de exeunt zc. **De ore** / **Eph. v. a.** **Fornicatio et omnis imūdi-**
 cia nec nominet in vob. **De corpe** / **Sap. .iij. a.** **O q̄ pulchra**
 ē casta generatio zc. **De vestib'** / **Esa. .ij. d.** **In die illa auferet**
 dñs ornamēta calciamētoꝝ z lunulas zc. **Ibi nominat** **Esalas**
 vigintiūm ornamēta mulierum p̄uocantia ad luxuriam.

De cibus / **Eph. v. d.** **Molite inebriari vino** in quo est luxuria.
Dicitur autem beatus vēter virginis specialiter propter tria
 mirabilia que in eo facta sunt. **Primo**: quia ibi deus fact' est
 homo: verbū infās: etern' tēporalis: imortalis mortalis: im-

mensis paruulus: creator creatura. **Joh. .j. b.** **Verbum caro**
 factum est. **Hiere. xxxj. d.** **Novum creauit dominus** super ter-
 ram: femina circumdabit virum / perfectum scientia z virtute.
Secundo: quia qui fecit ventrem / factus est in eodem ventre.

Doc est mirabile: sicut si quis faceret p̄lus domum z post-
 ea nasceretur in eadem domo. **P̄s.** **Gloriosa dicta sunt** de te
 ciuitas dei. **Homo natus est** in ea z ipse fundauit eam altissi-
 mus. **Esa. .lxvij. c.** **Quis audiuit vnq̄ tale**: z quis vidit huic si-
 mille: **Tertio**: quia venter ille maius se continuit: id est deum
 quem totus non capit orbis. **Esa. .xlvi. c.** **Vere tu es deus ab-**
 sconditus. **Sed quia non dixit**: mulier illa beata mater que
 te portauit: potius q̄ beatus venter: **Ad innuendum** compas-

sionem et charitatem virginis: que omnes miseros in ventre
 suo portat per compassionem: et sua omnibus communicat p̄
 charitatem. **Unde dicitur de ea Cant. .vij. b.** **Venter tuus si-**
 cut aceruus tritici vallatus lilijs. **Nota vero q̄ bis dicitur** be-
 ata. **Primo** ab helisabet. **s. j. e.** **Beata q̄ credidisti**: quoniam
 perficientur ea que dicta sūt tibi a domino. **Secūdo** a seipsa.
s. j. e. **Beata me dicent omnes generationes.** **Tertio** dicitur
 hic venter eius beatus: propter tria p̄uilegia que habuit: vt
 dicit beatus **Berth.** **Fuit enim sine corruptione** secunda: sine
 grauedine grauida: sine dolore puerpera. **Sequitur.** **h** **Et**

vbera que suristi. **Ex hoc** relinquitur q̄ tñ vbera vit-
 ginis z non alicuius alterius mulieris surit. **Quod figurauit**
 moyses qui lactari voluit ad egyptiaca muliere vt dicunt.
Quare autē hec duo conūxit: scilicet ventrem et vbera: **blo-**
 reddit rationem: quia scilicet ex eodem fonte procedit semen
 ad gignēdos pueros z lac ad nutrēdos. **Utrum autē ab vbe-**
 ribus procedat: queere a physicis. **Sed quantū ad p̄sentem**
 locum pertinet: ita exponē: **Ex eodē fonte**: id est ex carne ma-

tris. **At ille .i. tel.** **h** **Dixit illi mulieri vel omnib'**:
Quin imo. **Nota q̄ hic solet fieri** quēdam erronea di-
 stinctio in quibusdā ecclesijs: qui ita distinguūt: **Quin imo**
 vt legat' interrogatiue. **Hęc distinctio non valet.** **Nota ergo**
 quod dupliciter potest legi. **Potest enim poni quin imo**
 pro vna dictione: scilicet pro immo. q. d. non tñ est beata
 maria: quia me beatum portauit: immo magis est beata: quia
 verbū meum audit: z custodit illud. **Vel ita**: vt sint due dicit-

ones: z hec dicitio quin nihil ibi operetur p̄ter q̄ determi-
 net: imo esse superadditiuum / non p̄uatiuum. **Quandoq̄**

marie
beatus
tria

ps. 56.

ps. 50.

ps. 50.

Sexta pars. **Turbis autem concurrentibus.** Sexta pars. Quidam iudeorum caluniantur opera domini: quibus bucucq; respondit: Alij temprantes eum/signa de celo querebant: quibus modo respondet ostendens nisi peniteat in primo perituros: si autem peniteat misericordiam habituros:

Matt. 12. d. Macri. 8. b.

3. Reg. 10. a. 2. Paral. 9. a. 3. q. 1. 6. verco:

Turbis autem concurrentibus cepit dicere: Generatio hec generatio nequa est: signum querit: et signum non dabit ei nisi si signum ione prophetet. Nam sic ionas fuit signum niniuitis: ita erit et filius hominis generati oni isti. Regina austri surget in iudicio cum viris generatio nis huius: et condemnabit illos: quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plus salomone hic. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione hac et condemnabunt illam: quia penitentiam egerunt in predicatione. Et ecce plus quam iona hic.

tulerunt atrocissima. Adhuc agit ad maiorem confirmationem ponit aliud exemplum ad idem dicens. **Regina austri surget in iudicio.** Non mille annis ante iudicium: ut iudei fingunt de fabula mille annorum: sed in ipso iudicio. **h. l. vi. r. generationis huius.** i. cum iudeis. Beda. Ecce commu nis ostendit resurre ctio tam honorum quam malorum. **Et condemnabit illos.** De hac regina non ambigitur quoniam fuerit mlier religiosa et electa: non tamen tanti meriti: ut cum apostolus auctoritate sit iudicatura. **Ubi Glo. determinat: i. Condemnabit illos:** non potest iudicij sed comparatione me

litor facti. **Quia venit:** relicto suo imperio. **h. finibus terre:** cum magna difficultate. **h. Audire sapientiam salomonis:** que sola fama nouerat. **h. Paral. ix. a.** Regina saba cum audisset famam salomonis: venit ut temptaret eum in hierusalē in enigmatibus cum magnis opibus. **Idē. iij. Reg. x. a. n. Et ecce plus salomone hic.** i. inter vos. Unde non oportebat vos ire longe ad audiendam sapientiam eius quae plus est quam salomonis: quia deus et homo. In septem condemnat iudeos regina austri. Primo: quia femina erat: et ipsi viri. Secundo: quia de longinquo venit: ipsi presentem habebant. Tertio: quia cum difficultate venit et sumptibus multis: ipsi gratis oblati habebant. Quarto: quia reliquit imperium suum: ipsi in terra sua. Quinto: quia cum muneribus venit: ipsi beneficium christi negauerunt. Sexto: quia ad purum hominem venit: ipsi deum et hominem. Septimo: quia sola fama nouerat salomonem: ipsi multis miraculis approbati contempserunt.

Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione hac iudicata: non autem ut metum iudei. **Et condemnabit illam:** infidelitatis arguet: non auctoritate: sed facti melioris comparatione. **Quia penitentiam egerunt in predicatione ione:** quod non fecerunt iudei ad predicationem christi. Et tamen ionas tamen tribus diebus predicauit eis: christus tribus annis. Item ionas predicauit peregrinis: christus ciuibus suis. Item ionas nullum miraculum fecit: christus multa. Item ionas erat purus homo: christus deus et homo. **Ubi sequitur: Et ecce plus quam iona hic.** i. in hoc loco: iter vos: ut nulla sit excusatio de distantia loci. **h. ystice:** Per niniuitas et regina austri significat ecclesia: que consistit ex duobus generibus hominum. i. inno centibus et penitentibus. Innocentes per reginam designant: penitentes per niniuitas. Per ionam et salomonem significatur christus. Ionas enim donum colubae interpretatur: salomonem pacificus: et christus donum colubae. i. spulsi est. **Esa. ix. b.** Filius datus est nobis. Et non tamen pacificus: immo et pax nostra quae operatur omnem sensum et fecit utraq; vnus: **Eph. ij. c.** Moraliter: Per iudeos clerici: per reginam et niniuitas mulieres et laici designant. Illi de longinquis partibus cum labore multo ueniunt audire sermones: isti presentes contententur. **Ubi Chrysostomus: Regi na austri surget cum christianis et condemnabit eos:** quia uenit a finibus terre: et christiani nolunt de domibus suis vel de plateis ubi nihil agunt uenire ut audiant christum. **Uult etiam de ecclesia ubi christus docet exire: et christum docentem solum relinquit.** De hoc ergo dicit hic. **Turbis autem concurrentibus mente et corpore currentibus ad christum: et clerici laici et torpenti in lectis suis.** Amos. vi. a. **Ue quae opulenti estis in sion:** qui dormitis in lectis eburneis etc. **Cepit dicere: generatio hec nequa est.** **Deur. xxx. c.** Generatio perueria est et infideles filij. **Prover. xxx. b.** Generatio que patri suo male dicit et que matri suae non benedicit. **Generatio etc.** **Signum querit. i. Cor. i. d.** Iudei signa petunt etc. **Ps. Turbabitur quae habitat terminos a signis etc.** **Ubi signum ione prophetet. i. christi.** **Ad est triplex.** Primum est paupertas et humilitas. **h. ij. b.** **Et h. vobis signum etc.** **Scdm patet etc.** **Job. iij. b.** **Sicut moyses exaltabit etc.**

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Moyses exaltauit et. Tertiu[m] resurrectionis. Ps. Fac mecu[m] sig-
 num in bono. Ibi Glo. Signu[m] in bono e[st] resurrectio. j. xxi. c.
 Erunt signa in sole et luna. Chrys. Hec et ad christianos per-
 tinens. Quo[m]o[di]o: Alri niniuitz exurgit cum obaudientibus chri-
 stianis: et codenabit eos: qz ad predicacione[m] long[ue] ignoti et se-
 mel predicantis: con-
 uersi sunt: modo do-
 min[us] rota die clamar:
 5. b. Penitentiam agite: et
 4. c. hi a peccatis no[n] rece-
 pars du[m]. Sequit. a. **N**e-
 5. 6. c. mo lucernam et.
 Dixerat d[omi]n[u]s regina[m]
 austri et niniuitas sur-
 gere contra genera-
 tionem iudeorum: et
 eos iudicare: no[n] au-
 toritate iudicij s[ed] co[m]-
 paratione melioris facti. Sicut ergo exemplo regine austri et
 niniuitarum pretulit ecclesiam synagoge: ita docet sacramenta
 ecclesie no[n] esse admiscenda ceremonijs synagoge: vt faciebant
 quidam heretici: dogmaticates et post christi passionem non
 esse salutem sine circuncisione/ sabbato et neomenijs. Id aut[em]
 ostendit per metaphoram lucerne. Et primo ostendit de seipso:
 qz hoc no[n] facit vt auctoritate sua ostendat: qz nemo id facere
 debet: dices: a. **N**emo lucernam et. Lucerna p[ro]p[ri]e di-
 citur lux in testa. Lucerna ergo. i. lux in testa est verbu[m] dei in
 natura humana. Per lucernam ergo fides incarnationis in-
 telligitur. q. d. dominus: Ego lucernam accedo et sub modio
 non pono. i. non intra angustos fines iudee coarto: imo volo
 q[uo]d vbiq[ue] diffundatur per omnes partes orbis. Et pono super
 candelabrum. i. ecclesiam septiformi spiritu illustratam: quia
 in candelabro erant septem lucerne: quibus significatur septe[m]
 dona spiritus sancti. Et qz ego id no[n] facio: Ergo. a. **N**emo
 lucernam accendit et in abscondito ponit. i. debet ac-
 cendere et in abscondito ponere. Qz aut[em] predicto modo prius
 de ipso d[omi]no legendu[m] sit: innuit illa Interliu[m]. De seipso h[oc] dicit.
 Et Amb. i. Glo. In signum huius rei etia[m] signum crucis po-
 nitur in eminentiori parte corporis. i. in fronte: vt per hoc si-
 gnificetur quia fides incarnationis debet poni in eminenti et
 1. 18. omnibus manifestari.

Lucerna
 Verbum dei. Ps. Lucerna pedibus meis
 verbum tuu[m]. Proverb. vi. c. D[omi]n[u]m
 Predicatores. Phil. ij. c. Lu. Lucerna e[st]
 cetis sicut luminaria in mundo.
 Johannes. Ps. Parauit lucernam christo
 meo. Job. v. f. Ipse erat lucerna.
 Intentio: vt hic: Lucerna corporis tui est ocu-
 lus tuus.
 Dona spiritus sancti. Exo. xxv. d. (lus tuus.
 Septe[m] lucernas pones sup[er] candelabrum.
 Opera. j. xij. c. Sint lumbi vestri p[re]cincti
 et lucerne ardent[es] in manibus vestris.
 Iuanis gloria Job. xvij. b. Lucerna que
 sup[er] impiu[m] est extinguet
 Vel prosperitas et.

Alter exponitur. Unde nota qz hic est septima pars capituli:
 in qua ostendit dominus predicacionis lucerna[m] non esse oc-
 cultanda[m] sed omnibus manifestanda[m]. Et cum sit multiplex
 lucerna: vt paret in notula superior[um]: de quarum qualibet pos-
 set exponi hoc verbum: tamen specialiter de lucerna predicacionis:
 que sicut lucerna domum: ita ipsa illuminat ecclesiam.
 Lucerna lumē habet in testa: sic predicatio spiritalis sensum
 in littera. Dic[itur] ergo. a. **N**emo lucernam accendit: studēdo
 seu addiscēdo: b. **E**t in abscondito ponit. Eccl. xx. d. Sa-
 pientia absconsa et. Doctrina sine vita: lucerna sine oleo. Be-
 arus Hieron. Lingua magniloqua et manus ociosa: doctrina
 lucida et vita tenebrosa: res est monstruosa. c. **N**eque sub
 modo: timoris humani vel amoris mundani. Matth. x. c.
 Nolite timere eos qui occidunt corpus. Chrys. Hodius su-
 pra vacuus sub[ter] plenus: significat mundiales. Idem. Do-
 ctus reuerfatus est et terram aspiciens: qui timore temptatio-

nis abscondit verbum dei. **S**ed supra candelabru[m].
 Beda. i. sup[er] ecclesia[m]: in qua septiformis gra[ti]a relucet. Zach.
 liij. a. Vidi et ecce candelabrum aureu[m]. i. ecclesia: et lampas ex
 super caput ipsi[us]. i. christus. Esa. lxij. a. Saluator ei[us] vt lapis
 accedat. Et septe[m] lucerne. i. septe[m] dona sp[irit]us sancti super caput
 eius. Et septe[m] infu-
 sozia: id est vniuersi-
 tas docto[rum] lucer-
 nis erat. **E**t q[uo]d
 ingrediuntur: ec-
 clesiam per ostiu[m] quod
 est christus: Job. x.
 b. Ego sum ostiu[m] et.
Lumen videat:
 bonę vite et sanę do-
 ctrinę. Alif. Lucerna
 christus habens fla-
 mam diuinitat[is] in te-
 tem nequa[m] fuerit: etiam corp[us]
 tuum tenebrosu[m] erit. Vidē
 ergo ne lumen quod in te est
 tenebre sint. Si ergo corpus
 tuum totu[m] lucidum fuerit no[n]
 habens aliquam partē tenebra-
 ru[m]: erit lucidu[m] totu[m] et sicut lu-
 cerna fulgoris illuminabit te.

sta humanitatis: que continet oleum pietatis: De quo dicit
 Proverb. xxxj. c. No[n] extinguetur in nocte lucerna eius. Can-
 delabrum/cruce[m] est: super q[uo]d fuit posita lucerna ad illumina-
 tionem totius ecclesie. Et per hoc iurat discipulos ad passi-
 onem/ponens se in exemplum. **L**ucerna et. Quos in-
 struxerat de fide incarnationis: instruit de puritate et simplici-
 tate intentionis: que imponit nomē operibus: dicens: **L**ucerna
 corporis tui. i. totius operationis tue. Corpus em[en]t quā-
 doq[ue] totalitatis nomen est. Unde corpus legum et canonum
 dicimus continere vniuersam legem vel canones. Ro. vij. a.
 Ut destruat[ur] corpus peccati. i. congeries. Ita corpus dicit[ur]
 tur hic vniuersitas operum. **E**t oculus tuus. i. men-
 tis intentio. Oculus dicitur intentio: quia sicut oculus mem-
 bra ad operā dum dirigit: et lucerna gressus ad ambulandum:
 ita intentio congeriem operum dirigit et informat. Beatus
 Hieron. Sanctu[m] vas et secretum conscientia[rum] et secretis seruatis
 idoneum: quicquid in eo reposuero securus sum q[uo]d non per-
 dam: seruabit viuus: defuncto restituet. Nam quocumq[ue] ego
 vado/ ipsa est mecum: secum deferens depositum quod seruan-
 dum accepit. **S**i oculus tuus fuerit simplex. i. in-
 tentio pura et recta solius dei respectu. **T**otum cor-
 pus tuum: id est tota congeries bonorum vel operum tuo-
 rum: lucidum erit. **S**i autem nequam fuerit et.

Erroris.
 Duplicitaris.
 Hypocrisis.
 Simulationis.
 Adulationis.
 Seruatis mūdo et deo.
 Allegi et euāgelio.
Lucerna et. **S**i de ocu-
 lo corporali loque-
 ret[ur] dicitur: San-
 et infirmus: no[n] sim-
 plex et neq[ue]. Quid
 em[en] si benignu[m] ha-
 bet oculum et infir-
 mu[m]: Sanson oculos amisit ad molam: Judic. xvi. e. Excep-
 tur sedechias in reblatha: q[uo]d interpretat[ur] multa hęc. liij. Reg.
 vii. b. Nihil em[en] adeo cōtrariu[m] est oculis sic puluis. Chrys.
 Sicut qui graues habet oculos: si ponas eum i loco tenebro-
 so mellis videt: si aut[em] ponas eum in sole nihil videt: Sic ho-
 mo mundialis: qui oculum mentis terrenis desiderijs sordid-
 um habet: si ponas eum i rebus mundialibus sapit et astu-
 tus est: si autem trabas eum ad res spirituales nihil sapit. j.
 Cor. ij. d. Animalis homo et. **E**tiam corpus tuum
 tenebrosu[m] erit. Beda. Si peruersa intentio precesserit
 prauum opus sequitur: et si aliquando iustu[m] videatur. Aug.
 Si intentio sordidatur appetitu temporalium: tenebre factor
 sordide et valde tenebrosę erit: tum p[ro]pter turpē et p[ro]sum in-
 tentionis finē: tum q[uo]d opis exitus in se dubi[us] est. **N**ihil
 ergo ne lumē q[uo]d in te est tenebre sint. Beda. Ne ipsa
 intentio que animę lumē est: vitio[rum] tenebris fuscetur. **S**i
 ergo corpus tuum totu[m] lucidum fuerit non ha-
 bens aliquam partem tenebraru[m]. Beda. Si bonum
 bona intentione facis: no[n] habēs in tua conscientia aliqua[m] par-
 tē male cogitationis: **E**rit lucidu[m] totu[m] et sicut lu-
 cerna fulgoris illuminabit te: hic et i futuro. Glo. Bede.
 Hęc p[ro]p[ri]a hypocrisis pharisę sub dolo signa fientiu[m] spe-
 cialiter dicta: nos iuxta moralem sensum instruit. Sequitur.
 Et cum loq[ue]tur et

Aliter

Et cum loqueretur etc. Supra contra phariseos hypo-
 crisim subdole signa querentiu docuit dñs intentione cordis
 mundari: vt ex munda intentione munda opera que deo placeat
 oriant: Quo sermone finito adhuc tñ eo loquere nunciatum e
 ei q mater et fratres eius starent foris querentes loq ei. Qui
 cu respondisset nunci-
 anti: fratres et sorore
 z matre sua esse oem
 qui facit voluntate pa-
 tris sui: vt dicit Bar-
 the. xij. d. et. s. vij. c.
 Extes inde intravit
 ad conuiuium phari-
 sei. Unde no dixit lu-
 cas: Cu loqueretur
 hec: sed Cum lo-
 queretur: inueniens
 q post verba dicta
 nuncio intravit ad conuiuium pharisei: Eius supstitutione i ipso
 conuulso dñs reprehendit. ppter duo. Primo qz mandatis dei
 traditiones hoim pferrebat: z discipulos arguebat q mada-
 ta hominu dimittebat z madata dei custodiebant. Secundo:
 qz sordes suoz cordiu negligetes/ablutiones vasoz summo
 studio obseruabant. Huc phariseo multi sunt similes in vtra-
 q supstitutione. In prima qde: quia magis offendunt siqs tras-
 grediat pstitutione humanā que tota die mutat: qz si manda-
 tum dei trasgrediat. De quibus dicitur Barthe. xij. c. Te
 vobis scribe z pharisei hypocrite q decimatis mēbam z ane-
 thum z cyminu: et relinquitis que grauiora sūt legis: iudiciū et
 misericordiā z fidē: duces ceti: excolates culicē / camelū autē
 glutientes. In scda supstitutione sunt similes pharisei: archidi-
 aconi: qui quasi loricēs in suis visitationibus inqrit: si lin-
 thea vel pallē altaris alba sint: de animabus autē quales sint
 dissimulādo ptereunt: magisqz puniūt trasgressores synodali
 um pceptoz: qz pceptozum dei. Barthe. xij. c. Te vob
 scribe z pharisei q mundatis qd deforis est calicis z parapsi-
 dis: intus autē pleni estis rapina z inuidiā. Dicit ergo. Et
 cu loqueretur: Forte de eadē sententiā de qua prius: sed
 aliquo intervallo: Vel sicut prius dictū est. **Rogauit il-
 lum qdā phariseus vt praderet apud se:** Forte cau-
 sa curiositatis: vel obseruationis: vel hypocritis z simulatio-
 nis. Sic etiā pleriqz bonos inuitat ad puluia sua: Vel causa si-
 mulationis: vt per hoc boni appareat. Barthe. vj. a. Attendi-
 te ne iusticiā vestrā etc. Vel causa obseruationis: vt reprehen-
 dant. Eccl. xij. b. Ne credas multis verbis potētis: ex mul-
 ta em etc. **Et ingressus recubuit.** S; quomodo con-
 fessit dñs praderē cū tali quē sciebat q iuitabat eū malo fine:
 Videē em facere contra doctrinā suā Barthe. x. b. In qua-
 cūqz ciuitate aut castellū intraueritis / interrogate qd in ea di-
 gnus sit: z ibi manete. Rñdeo ppter tria. Primo vt exēplum
 daret q a malis possunt accipi elemosynę q sunt necessarie vt
 te. Scdo: qz no erat apte malus. Tertio: qz ex pferētia sua ali
 qui meliorādi erāt. **Phariseus autē cepit intra se re-
 putās dicere: quare nō baptizatus esset. i. quare nō la-
 uisset manus / ante prandiu.** Barthe. xv. a. Quare discipu-
 li tui trasgrediunt traditiones seniorū: Non em lauāt manus
 suas cū panē māducāt. Ubi Chryf. dicit. Ab ipsa interroga-
 tione capiunt. Nō em dicit: legē moysi trasgredunt: s; traditi-
 ones quas moyses fieri phibuit: Deut. xij. per totū. Terri-
 biliores esse volebāt: qz ipsi legislatores erāt: vltacebant sua:
 que dei erant nō curantes. **Et ait dñs ad illū: Nūc
 vos pharisei qd deforis est calicis et catini munda-
 tis. i. mūdiciā carnis exteri obseruatis.** **Qd aut intus
 est vestri / pleni est rapina et iniquitate.** Aug. Hoc
 cōtra illos: q pctā corpalia quasi grauiissima detestant: spiritu-
 alia aut nō. Greg. Pctā carnalia maioris sunt infamie: s; mi-
 noris culpe: spūalia ecōuerso. **Qd aut etc.** Chryf. Ostendit
 q per calicē z catinū de hominibus loquit. Et. j. Deus corpo-
 rum neq mundiciā laudat neq sordes pdemnat. Done tñ / si
 sordes odit vasoz: quanto magis sordes pscientię odit. Et. j.

Non vasa lauanda sunt aquis: s; cōscientia pēbus. **Stul-
 ti: nōne q fecit qd deforis est: etiam id qd intus est
 fecit. i. q fecit corpus / z aiām.** Hoc cōtra manicheos. Beda.
 Quasi / q fecit vtrāqz naturā: vtrāqz mūdari voluit. Esa. j. e.
 Lauamini mūdi estote. **Verūtamen. q. d. Nō oportet
 manus corpis lauari
 aqua materiali: si ma-
 nus cordis lauentur.
 elemosynis: Nam si
 cur aqua materialis
 mundat sordes ma-
 tertiales: ita elemosy-
 na mūdāt sordes spi-
 rituales. Uñ. Eccl.
 ij. d. Ignem arden-
 tem extinguit aqua:
 et elemosyna reficit
 peccatis. Sed qz hō
 debet pmo sibi puidere necessaria z postea alijs: determinat
 dñs quādo z quō debeat fieri elemosyna / dicens: **Verūtamen
 suple de eo quod superest / victui necessario.**
Date elemosynam. i. qd residuū ē vltra necessaria victui.
 Idipsum cōsult apłs. ij. Cor. vij. c. dices: Nō vt alijs sit re-
 missio vobis autē tribulatio etc. Illud similiter intelligendum
 ē de vestimēto. Uñ. s. ij. b. Qui habet duas tunicas det vnā
 nō habēt. Vel sic. **Qd aut intus ē vnpleni ē rapina
 z iniquitate: nō potestis per vos saluari: Verūtamen / cō-
 siliu do: qd solū supest. i. restat post tanta scelera. i. date
 elemosynā / ppter deū.** **Et ecce oia mūda sunt vo-
 bis.** Verūtamen ad h q ordinata sit elemosyna z vtilis: oportet
 q incipiat a seipso. Unde Eccl. xxx. d. Discrete anime tue
 placēs deo. Est aut duplex elemosyna. Vna spūalis qua sub-
 uenit aiām. Alia corporalis qua subuenit corpouz. Vtrāqz
 opus misericordię est z bona: sed pma melior. Fit aut vtrāqz
 elemosyna septem modis: iuxta septem opa misericordię: que
 notat hoc psū. Visito / poso / cibo / redimo / tego / colligo / cōdo.
 De primo dicit Jaco. j. d. Religio sācta etc. Supra. j. g. Si
 sitauit nos oriens ex alto. De secūdo z tertio dicit Proverb.
 xxv. c. Si eluriterit inimic tu? etc. De quarto Proverb. xliij.
 b. Erue eos q ducunt ad mortē etc. Ps. Redime me domine
 z miserere mei. De quinto / Esa. lvij. c. Cū videris nudū ope-
 ri eum. De sexto / Esa. lvij. c. Egenos vagosqz duc in do-
 mū tuā. De septimo / Tob. iij. a. Cum acceperit deus ani-
 mam meā / corpus meum sepeli. Est autem fructus siue effe-
 ctus elemosynę multiplex. Primus est: quia de peccatis pte-
 ritis veniā impetrat. Eccl. iij. b. Elemosyna patris: id est cōsi-
 sti / nō erit i obliuione: Nam pro peccatis matris restituet tibi
 bonū: z sicut in sereno glacies solūctur peccata tua. Scdo: qz
 a futura morte z a gehēna liberat. Tob. iij. b. Elemosyna ab
 omni pctō z a morte liberat z nō patitur aiās ire in tenebras.
 Tertius: quia absoluit a pēna debita pro pctis. Dan. iij. e.
 Redime pctā tua elemosynis. Quartus surgit ex his tribus. i.
 q aiām mūdāt. Unde hic: Date elemosynā z ecce etc. Quin-
 tus: qz fomiti ardorē mitigat. Eccl. iij. d. Ignem ardētē extin-
 guit aqua etc. Sextus: quia gratiam conseruat. Eccl. xviij. c.
 Elemosyna viri quasi sacculus cū ipso: z grām hominis quasi
 pupillā conseruabit. Septimus: quia diabolum expugnat.
 Eccl. xxx. c. Conclude elemosynā in sinu pauperis z hec exto-
 rabit p te ab omni malo. Et. j. Super scutum potētis z lan-
 ceam aduersus inimicum tuū pugnabit. Octauus: quia multi-
 plicat amicos z intercessores. j. xvi. c. Facite vob amicos etc.
 Act. ix. g. Et cūsteterit eū omnes vidue flentes etc. Nonus:
 quia vitam plongat. j. Timoth. iij. c. Pietas ad omnia vti-
 lis est pmissionē habēs vitę que nunc est et futurę. Decimus:
 quia deo assimilat. Act. xx. g. Ipse dixit: Beatius est multo
 magis dare q accipere. Undecim: quia deū facit seruū sibi.
 Proverb. xix. c. Fenerat dñs q miseret paupis: q aut accipit
 mutuū seruus est fenerātis. Ergo etc. Duodecim: quia fidu-
 ciam dat habēdi grām Tob. iij. b. Fiducia magna corā sum-
 mo deo elemosyna oibus facientibus eā. Fit aut elemosyna
 dando / cōmodo dō**

[Marginal notes in a smaller script, including references to other biblical passages and commentary.]

S dando/comodando/dimittendo. Unde Beda. Nihil malus elemosyna: q̄ ex corde dimittimus q̄d i nos quisq̄ peccavit. **S**unt aut̄ multa que ornant elemosynam. Primum cordis cōpassio. **Esa. lviij. c.** Cum effuderis elurienti animum tuam r̄. **S**ecundum/pulcedo sermonis. **Ecc̄i. xlvij. b.** Nōne ardore refrigerabit ros: sic et verbum melius q̄ datum. **Tertium** hilaritas dantis. **Ecc̄i. xxxv. b.** In omni dato hilarem fac vultū tuū. **Quartū** quantitas dari. **Lob. iij. b.** Si multū fuerit r̄. **Quintū** discretio largietis. **Ecc̄i. xij. a.** Si benefeceris/scito cul feceris r̄. **Sextum** velocitas dandi. **Pro**

verb. iij. d. Ne dicas amico tuo r̄. **Septimum** est rectitudo intentionis. **Matth. vj. a.** Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. **a** **Sed ve vob phariseis.** Octava pars r̄ ultima capituli: vbi dñs redarguens hypocrisim r̄ arrogantiam phariseor̄ iprecat eis: primo triplex v̄: et post alia tria. **Primum** ppter avariciā: sc̄dm̄ ppter ambitionē: tertium propter hypocrisim. **Primo** ergo resp̄ndit avariciam: quia ipsa est radix omnium malor̄: vt dicitur. **j. Timoth. vj. b.** Pharisei em̄ r̄ sacerdotes occasione decimarum quas dñs iusserat dare leuit. ad eor̄ sustentationē: etiā minutissima decimabāt vel dādo v̄ recipiēdo. **Erāt** em̄ iter eos q̄dā popularē: q̄ dabāt decimas: q̄ etiā de villis r̄ in utilib⁹. **i. mētha r̄ ruta r̄ cymino** dabāt decimas p̄ simulatiōe religionis: siue p̄ captādo fauore humano. **Quidā** erāt sacerdotes: q̄ accipiebāt. **Altriq̄** minuta decimabant r̄ peccata maxima negligebant. **Et super** hoc resp̄ndit eos dñs: magis attendens: vt credo: tēpora n̄ra q̄ illa: **Nunc** em̄ omnes fere tam plati q̄ subditi: tam laici q̄ clerici cōtēptis opibus charitatis/student avariciē r̄ cupiditatē. **Unde Esa. lvj. d.** Ipsi pastores ignorauerūt intelligētiam. **Matth. vj. c.** A minore vsq̄ ad maiore r̄. **De decimis** aut̄ ha benius. **Exo. xxij. d.** Leuit. vlt. d. **Numeri. xlvij. d.** **Deus. xij. c.** **rlj. c.** **xxvj. c.** **Malach. iij. c.** **Matth. xlvij. c.** et hic. **Et nota** q̄ tres erant decimationes in lege. **Una** debita: que dabat leuitis de oibus frugib⁹. **Altera** media. **i. partim** spontanea: partim debita: vt ille oblationes que fiebāt in scenophegia: in pascha: et in p̄tecoste. **Que** ideo dicebantur me/dig: q̄ p̄ libito suo licebat eis offerre. **Ergo** quia aliqui forte plus offerbant: cum liceret eis min⁹ offerre: fm̄ hoc dicebātur spontaneę. **Quia** vero oblationem p̄mittere nō licebat: ideo debite. **Quedā** vero spontaneę erāt: vt pote: q̄ sola gra dabant. **In oib⁹** his decimatiōib⁹ excedebat alios pharisei: s̄ nō in tione bona h̄ faciebāt. **Quia** ergo dixerat dñs: **Date** elemosynā r̄ oia mūda sunt vob: ne crederet aliq̄s phariseos q̄ multas elemosynas dabāt eē mūdos: ostēdit eos eē imūdos: q̄ nō pura intentione h̄ agebāt: sed ex avariciā r̄ abtione r̄ p fauore humano: **Et hoc** est: **Sed ve vobis. q. d.** Omnia sunt mūda faciētibus elemosynā: **Sed ve. i. eterna** damnatio iminet vobis phariseis: licet multas elemosynas det: q̄ nō pure datis. **b** **Qui decimatis. i. decimas** req̄ritis. **Del Decimatis. i. decimas** datis. **j. xlvij. b.** dicit pharise⁹: **Decimas** do oim que possideo. **c** **Abenthā r̄ rutā et omne olus. i. quelibet** minuta. **d** **Et p̄teritis iudicium r̄ charitatem** dei. **Chryf.** **Iudiciū** q̄rū ad iudices: **charitas** q̄rū ad puatos. **Chryf.** **In causam** scribarū r̄ phariseor̄ cadere vidēt multi: q̄ vident eccliam honorare/auariciā p̄ponētes charitati/litigantes inuicē. **Et. j.** **Sicut** meretrici adulterū/idsipū putat r̄ virū. **e** **Hec** aut̄. **i. iudiciū r̄ charitatē: f** **oportuit** facere/pmo loco: **g** **Et illa. i. elemosynas fructū nō** omittere. **Chryf.** **Iusticiā** misericordiam r̄ fidē ppter suā gl̄iam mandauit de⁹: decimas aut̄ ppter sacerdotes. **Et. j.** **Sacerdotes** de suo lucro sollicitē agebāt: de gl̄ia

dei r̄ salute hominū negligebant: ideo dicit: **Ue. Et. j.** **De** de suo honore solliciti sunt: de honore dei nullus: suas portiones vigilanter defendit: obsequiū ecclie nō attendit. **h** **Ue vobis phariseis** quia diligitis primas cathedras in synagogis. **Hic** redarguit arrogantiam qua primatus appetit. **P̄s. i.**

numēta q̄ nō parent: r̄ hoies ambulātes supra nesciūt. **R̄** **spōdēs** aut̄ q̄dā ex legis p̄tis: aut illi: **Magister** hec dicens etiam contumeliam nobis facis. **At** illē ait: **Et vobis** legis peritis v̄: qui oneratis homines onerib⁹ q̄ portare nō possunt: r̄ ipsi vno digito v̄ro

nagoge m̄grī cupiūt appellari. **Iaco. iij. a.** **Fratres** nolite plures m̄grī fieri. **Ecc̄i. vij. a.** **Noli** q̄rere fieri iudex r̄. **Chryf.** **Vocari** volūt: nō esse: nomē appetūt: officiū negligūt. **Exo. xx. b.** **Nō** assumes nomē tui dei iuanū. **Seq̄t.** **Ue vob** r̄. **Beda.** **Hic** sup̄stitionē ipsoꝝ doctor̄ redarguit: qui foris specie recte doctrine p̄tendūt: seditate vero quā int⁹ gerūt occultat. **Arguit** q̄ hic de hypocrisi. **Et** dicit **Chryf.** **Quarta** hic ecclie dei orta sūt mala: **Et** ideo cōtinat eis dñs dicens: **h** **Ue vobis** q̄ est: **vt monumēta** que nō parent: quia intus sint. **i** **Et hoies** ambulātes supra nesciūt: et ideo credunt defacili doctrine vestre. **Chryf.** **Sepulchri** q̄diu clausum ē pulchri vident: si vero ap̄tū fuerit horribile: sic simulatores q̄diu nō cognoscuntur laudabiles sunt: cū aut̄ cogniti fuerint abominabiles sūt. **P̄s.** **Sepulchrum** patens est. **Mora** sepulchrum dicitur quasi semit pulchri. **Tales** sūt hypocrite exteri⁹ n̄stidi/iteri⁹ fetidi. **Uñ** patet q̄ nō sunt filij sp̄s. **i. ecclesie:** q̄ dicit **Lant. j. b.** **Nigra** sum s̄ formosa r̄. **Chryf.** **Iustor̄** corpora tēpla dicunt. **j. Cor. vj. d.** **Uēbra** vestra templū sunt sp̄s. **Corpa** pctōꝝ sepulchra dicuntur: quia aīa mortua est in corpe pctōꝝ. **Hec** em̄ vīa putāda est: q̄ nihil viuū. **i. sp̄iale** agit in corpe. **Ex** motu p̄p̄ndit q̄ viuat aīa. **Chryf.** **Hic** hypocrita: si bonū est bonum esse: **Et** qd nō vis esse qd vis apparere: **Et. j.** **Qd** turpe ē apparere/turpius ē esse. **Et. j.** **Ergo** aut esto qd appares: aut ap pare qd es. **m** **R̄fidēs** aut̄ quidā r̄. **Dñs** imprecatus est phariseis eternū v̄: ppter tria: sicut patet ex p̄missis. **Audens** q̄ quidā ex legis p̄tis q̄ dñs sic eos argueret: v̄rgente p̄ p̄tia p̄cientia: nō potuit p̄tinere qn̄ dño r̄fideret: quasi cōque rens domino q̄ cōrumeliosa verba loquatur contra eos. **Uñ** dñs quasi indignat⁹ imp̄cat etiā ipsis legis p̄tis v̄. **Et** hoc est qd hic dicit: **R̄spōdēs** aut̄ quidā ex legis p̄tis: que p̄cientia accusabat r̄ conuincebat esse reum. **n** **At illi:** **Magister** hec dicens etiā contumeliam nobis facis. **Non** faciebat contumeliā s̄ veritatē dicebat. **o** **At ille** ait: **Et vobis** legis peritis v̄: quasi nōdū specialiter r̄ noie exp̄resso imprecatus fueram vobis: sed modo imprecor. **p** **Qui** oneratis homines oneribus / sup̄le legis: **q** **que** portare nō possunt. **i. p̄cipitis** hominib⁹ vt impleāt oia legis p̄cepta: cū nō impleatis etiam minima. **Ue** enim doctori qui que p̄cipit/in propria persona non facit. **Ideo** autem p̄cipiebāt omnia: q̄ in lege cōtinetur: **Deus. xxvij. d.** **Daledictus** qui non audierit r̄ fecerit oia verba legis hui⁹. **que** portare nō possunt/ quātū ad litteram: **Defacili** portant quātum ad spirituale intelligētā. **Act. xv. c.** **Hoc** est onus r̄. **i** **Et ipsi** vno digito vestro non tangitis sarcinas legis. **i. nec** i minimis perficitis: quia lex sine gratia nequit impleri quam non habetis: quia a me non queritis. **Gratia** impetrat: qd lex imperat. **Uel.** **Oneratis** oneribus: p̄nitentię: quia iniungūt ita grauem p̄nitentiam q̄ portari nō potest. **Hi** significantur per roborem. **ij. Reg. xj. c.** **Pater** meus cecidit vos flagellis: ego aut̄ r̄. **Non** tangitis

P̄s. i.

Matth. 23. 6

P̄s. 2

Non tangitis sarcinas penitentiae: quam inungitis. Rab. Hoc generaliter contra omnes magistros qui grandia docent: et minora faciunt. Similiter sacerdotes qui grade pondus venientibus ad confessionem imponunt: et sic dum pena peccati presentis fugit: pena futuri contentent. Si enim fasces super humeros adolescentis que non potest portare posueris: necesse habet ut aut fasces rejiciat aut sub pondere fringatur. Sic ille cui graue pondus imposueris: necesse est aut penitentiam rejiciat aut suscipiens dum ferre non potest scandalizatus amplius peccet. Chrysostomus. Si erramus modicam penitentiam imponentes: nonne melius est propter misericordiam dare rationem quam propter crudelitatem? Ubi paterfamilias largus est: dispensator non debet esse tenax. Si deus benignus: ut quid sacerdos est austerus? Ubi apparere sanctus: et circa tuam vitam esto austerus: circa aliorum benignus. Audiant te homines parua mandantem: et graua facientem. Talis est sacerdos qui sibi indulget et alios grauat: quemadmodum malus deus scriptor: tributum in ciuitate: qui se releuat et onerat impotentes. Contra hos dicitur Deuter. xxv. c. Non habebis in saculo tuo diuersa pondera. Leuit. xix. g. Strahera iusta. Proverb. xx. b. Ponderus et pondus. Job. xi. f. Soluite eum et sistite abire. b. Ag vobis qui edificatis: ambitiose ornando et seruando: monumenta prophetarum. Hic arguuntur scribae et pharisaei de vana gloria: quia omnia opera sua faciebant ob laudes hominum. Ponitur autem exemplum de vno opere quod faciebant: in quo se magis culpabiles per consequens ostendebant. Edificabant enim sepulchra prophetarum quos patres eorum occiderunt. Et hoc quidem bonum erat: sed non bona intentione: nec in bono statu faciebant: quia sola laude hominum hoc faciebant et in peccatis. Erant enim patrum suorum imitatores factis: licet dicerent se non consentire patribus in nece prophetarum. Quod aperte falsum est: quia ipsi occiderunt dominum prophetarum. Unde Matth. xxii. d. Testimonio estis vobismetipsis: quia filii estis eorum qui occiderunt prophetas: et vos implete mensuram patrum vestrorum. Nec solum propter illos scriptum est hoc: immo propter multos qui modo sunt. Roman. xv. a. Quaecumque scripta sunt. Et infra. Patres iudeorum mortui sunt: filii autem viuunt: mortuorum sanctorum cultores: et viuorum persecutores. Fictis simulabant quidam se ob fauorem vulgi captandum: patrum suorum horre perfidiam: monumenta prophetarum qui ab eis occisi sunt magnifice ornando: sed ipso opere testificantur quantum patrum nequitie consentiant. Item Chrysostomus. Quidam edificant martyria: qui violentiam faciunt alijs: sed non gaudent martyres quando illis pecunijs honoratur pro quibus pauperes plorant. Qualis est illa iusticia munerare mortuos et expoliare viuentes. Ecclesi. xxxiiij. d. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum quasi quod victimat filium in conspectu patris. c. Quia tres autem vestri occiderunt illos. Chrysostomus. Quis est iusticia sanctos colere et sanctitatem condemnare: Semper iudges fuerunt preteritorum sanctorum cultores: presentium contemptores: quia non sustinentes increpationes prophetarum occidebant eos. Primum gradus pietatis est sanctitatem colere: deinde sanctos: quia non sancti ante sanctitatem fuerunt: sed sanctitas ante sanctos. d. Profecto testificamini. Chrysostomus: qui estis filij homicidarum: eo quod consentitis operibus patrum vestrorum. Testificamini exemplo operum. Unde Hieronymus. Contra vosmetipsos testes estis. Opere enim vos esse imitatores patrum vestrorum testificamini: quorum facinorosa verbo detestamini. Matth. xxiiij. d. Si fuissetis. Chrysostomus. Alter alterius culpam facile intelligit: suam difficile. Et. i. Exemplum de episcopis. Et. i. Ille

vere iustus et sapiens est: qui sibi iudex esse potest. Nota ergo quia dupliciter testificabantur se esse imitatores patrum suorum: in malis scilicet: quia christum et apostolos persequuntur: sicut illi prophetas. Item quia hoc bonum quod faciebant: s. ornando sepulchra non bene faciebant: quia pro vana gloria. e. Quoniam quidem ipsi eos occiderunt: Et nunc multi occidunt prophetas: non permittentem veritatem et iustitiam pro qua mortui sunt predicari. Esa. xxx. b. Filij nolentes audire verbum dei: qui dicunt videntibus: nolite videre. f. Quos autem edificatis eorum sepulchra: ambitiose ornando. Et in hoc estis accusatores patrum suorum: quia sepulchrum dicitur quasi semi pulchrum: et significat hypocritas: qui habent pulchritudinem exterio rem sed carent interiori. Sepulchra ergo edificat: quicquid vult apparere bonus exterius: cum sit malus interior. Dicit autem Chrysostomus. Sepulchra non sunt in ciuitate: sed in inferno proprie: ubi est locus eorum. Esa. xxxiiij. b. Corriti sunt in sion peccatores: possedit timor hypocritas. g. Propterea et sapientia dei dixit. i. ab eterno disposuit: vel ex tempore dixit pro me hominem: vel per euangelistam: Abittam. r. Vel dixit: per prophetas. Unde Chrysostomus. Quamuis his verbis non dicat propheta: sensus tamen horum verborum inuenit. Unde Ecclesi. ij. a. Et mittam legatos ad gentes apostolice. Esa. xlvij. a. Ite angeli veloces ad gentem conuulsum. b. Abittam ad illos prophetas et apostolos. Idem est ergo auctor veteris et noui testamenti. Venitur ergo hereticus dogmaticans veteris esse datum a diabolo. i. Et illis occidet: Et iacobus. Act. xij. a. Et persequetur: ut non recepti ab eis: transferret ad gentes: Act. xij. g. Barth. x. c. Cum vos persecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliam. Chrysostomus. Verba diuina quibus rustica et incoposita: vicia sunt. Job. vi. g. Verba vicia habes. Omnia autem verba secularia quauis composita et ingeniosa: mortua sunt: quonia in venis non habent veritatem dei. Proverb. x. b. Vena vite os iusti. Et. i. Quotiens veritatem verborum gladio maligni verbi corrumpunt: occidunt prophetas et apostolos: et sanguinem eorum verborum et veritatem effundunt: illi lapidant qui blasphemant. l. Et inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista. Chrysostomus. Quid ergo aliorum peccata vindicet deus in istis: si soli passi sunt talia: cum non soli peccassent: sicut multis seruus peccantibus castigatur vnus pro suo peccato: et videtur pro omnibus flagellatus: quia pertulit solus quod et alijs est promissum. Chrysostomus. Et inquiratur: quod vos audistis de Cain et de ceteris malis factam vindictam: et non estis per exempla eorum correcti: vnde grauiori pena feriemini: et venient super vos exempla priorum: que non timuistis. Tempore abel iusti: iudges non fuerunt: mali autem fuerunt. Quantum ad homines: multe sunt generationes: quantum ad deum: vna: altera malorum. Bonis promisit deus per singulas generationes christum venturum: prestiterit autem nouissimis sanctis: ita per singulas generationes comminatus est malis: reddidit autem generationi nouissime. Nunquam talis gratia ab initio mundi orta est hominibus qualis in christo: aut talis interitus venit super impios sicut super iudgos. Sicut per communicantem diaboli: ritus christi: ita impij et maxie inuidi demeritis diaboli. Diabolus autem pro omni peccato punitur quod suggeredo suum fecit: et inuidi similiter quibus bona displicent et mala placent. Nota quia per hoc pronomen ista: non fit demonstratio ad generationem iudeorum: quia non omnes occisi sunt a iudges: sed s. determinat generatione ista: id est malorum: Omnes enim mali: vna generatio sunt: sicut dicit Beda. g. In sanguine abel

S

f
s
b
l
i
k
i

D

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Sanguine abel vsq ad sanguine cacherie. Iste cacherias filius fuit ioseph sacerdotis: et mortuo patre suo occisus est a ioas rege isrl: qz corripiebat eum. ij. Paral. xliij. f. b. Qui perijt. i. occisus est. c. Inter altare: holocaustorum: d. Et edem. i. templu. Duo erat altaria in templo: Exo. xxx. a. Unu in-

centi inter: aliud holocaustorum exterius: Exo. xl. c. Inter qd templum / cacherias occisus est. Sed cur iste specialiter nominatus est quasi fuerit ultimus: cu tame multi post ipsum occisi fuerint a generatione illa ante christi natiuitate: et christo nato mox pueri occisi: Ideo isti duo specialiter positi sunt: qz alter fuit laic: alter sacerdos: vt per eos significetur duo genera martyru: alij laici / alij diuinis obsequijs macipari. e. Ita dico vobis / requiret ab hac generatione. Repetit in maiorem confirmatione. Moraliter. Cain occidit abel. i. possessore diuitie luctu penitentie. Cain possessio: abel luctu interpretat. s. vj. d. Ue vob diuitibz et. Luctu em necesse est / vel hic / vel in futuro. Boni modo lugent: sed ridebunt in futuro sine fine. Job. xvi. d. Plorabitis et. Ecotrario mali modo ridet cu mudo: sed lugebunt in futuro sine fine. Proverb. xliij. b. Extrema gaudij luctus occupat et. Ite ioas occidit cacheriam. i. abundantia temporalis dñi memoria. Ioas em interpretat temporalis. Zacharias / memor domini / vel memoras dñi. Ben. xl. d. Succedebitis prosperis prepositus pincernaru oblitus est interpret sui. Job. xvi. d. Terra ne operias sanguinem meum. f. Ue vobis et. Dic arguit sapientes de malo suo exemplo quo corumpunt alios: qz etiam error sapientum facile trahitur in exemplum. Sapientes aut dupliciter peccabat: et peccant adhuc. Primo qz prauis expositionibus aut obscuris lanua intelligentie claudunt auditoribus: et ita nec ipsi intrat nec alios sinunt intrare in regnu celoz. i. intelligentia scripturarum. Unde Barth. xliij. b. Ue vobis scribz et phariszi hypocrite qui clauditis regnu celoz ante homines et. Secdo regnu celoz claudunt hominibz / si quos verbo edificat / exemplo scandalicant: et ita nec ipsi intrat / nec alios intrare permittit. Unde dicit: f. Ue vobis legisperitis qui tulist. s. i. abstulistis: g. Clauem sciencie. i. humilitate. Proverb. xi. a. Ubi humilitas / ibi et sapientia. Job. iij. b. Putens altus est et in quo haurias et. Beda. Clauis humilitas christi: qua qui habet scripturas intelligit. Esa. xliij. f. Dabo clauem domus dauid super humeru eius. Hac legisperiti / nec ipsi in lege ac phetis intelligunt / nec alios intelligere volut / nec ab alijs intelligi volunt. Unde sequitur: h. Ipsi non introistis / intelligendo. i. Et eos qui introibant prohibuistis. Chrysostom. No dicit vq qui no aperitis / sed qui clauditis. Chrysostom. Lex et phete christi aduentum manifeste pdicabant: sed hac lanua intellectus prauis expositionibus clauderebat. Chrysostom. Clauicularij sunt sacerdotes. Et. j. Clauis scripturarum verbu sciencie quo aperitur tanta veritatis. Nota Barthe. xliij. ponit octo. vq. s. ponant. vj. capitulo quattuor: hic aut sex. Cum aut hec ad illos diceret ceperunt phariszi et legisperiti grauer insistere. i. sustinere. Tales em graui ferunt correctioes. Eccl. xxi. b. Qui odit correctione vestigi est peccator. Ue os eius opprimere: qz dixerat veritate. Adhuc q diceret veritate aperte inueniret qui os ei opprimeret. Dulcos em habet aduersari os veritas: et paucos defensores. Esa. lix. c. Facta est in obliuione veritas: et qui recessit a malo prede paruit. m. De multis insidiantes ei / et querentes capere aliquid ex ore eius vt accusarent eum. Barth. xliij. b. Abeutes

a a sanguine abel vsq ad sanguinem cacherie: qui perijt inter altare et edem. Ita dico vobis / requiret ab hac generatione. Ue vobis legisperitis / qui tulistis clauem sciencie: ipsi no introistis et eos qui introibant prohibuistis. Cum autem hec ad illos diceret / ceperunt phariszi et legisperiti

phariszi et illi inierunt vt iesum capent in sermone: sed turbis in iocere in eu man? apre no audebat et. Cap. XII. Multis aut turbis et. Supra redarguit dñi scribas et phariszos de multis: In hoc aut capitulo instruit discipulos suos in multis. Diuidit autem istud capitulum in septem partes. In prima hortat fugere bypocritam que maculat intentione. In secunda hortat fugere timore humanu q i/pedit veritate pdicatione: ibi: Dico aut vob amici. In tertia dehortat auariciam et sollicitudine: ibi: Sit vbi vñ precicti. In quarta hortat discipulos ad tolerantia passionu / agēs de aduētu ad iudiciu et passione sua: ibi: Ignem veni. In sexta arguit turbas: in quibus erat phariszi qui nec primi nec secudi aduentus dñi tempus attenderunt vt signa: cu ex phetis certu indicu vtriusq aduentu habere potuisset: ibi: Dicebat aut et ad turbas. In septima et vltima parte inuitat omnes ad coculcadas mudi illecebras et hostiladi secudu aduentu: ibi: Cum aut vadis cu aduersario tuo. Dic g. n. Multis aut turbis circumstantib: que ad dñm veniebat ex diuersis causis: vt sepe dictu e. Ita vt seinuicem conculcarent: omnes em volebat ee pinguiores ei / vt ranguere eu: qz ad tactu eius multi curabantur. Unde. s. vj. c. Omnis turba q rebar eum tangere: qz virtus de illo exibat. p. Cepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisoz qd e hypocrisis. i. cauere ne sitis hypocrisie sicut phariszi. Duplice etiam pharisozum superstitionem generaliter nomine appellat fermentum. i. corruptione. Dicitur autem hypocrisis fermentu: qz minora opera facit maiora vide ri: et qz modica hypocrisis totam massam corrumpit. j. Cor. v. b. Nescitis quia modicum fermentu tota massam corrumpit. Dicitur autem et fermentum peruersa doctrina scribarum que in suum saporem trahit: sicut dicit Hieronymus / super Barth. xvi. Et sic est duplex fermentum. s. peruersitas doctrine: et simulatio vite: De quo. j. Cor. v. b. Expurgate vetus fermentu. Et. j. c. Epulemur no i fermento malicie et nequicie. Fermentum malicie e peruersitas doctrine: qua facit cupiditas. Fermentum nequicie est simulatio vite: qua facit hypocrisis. Hoc duplici fermento tota ecclesia dei hodie e fermentata. Unde Osee. viij. b. Quieuit paululum ciuitas a comixione fermenti donec fermentaret totu. Hoc fermentu p/hibetur Exo. xij. c. Septem diebus fermentum non inuenietur in domibz vestris: Qui comederit et. Item Exo. xliij. c. Non imolabis super fermento sanguinem hostie: id est peruerse docens: et hypocrita non communicabit corpori et sanguini christi. Hoc duplex fermentum feruet per auariciam. Biere. xx. c. Factus est sermo dñi in corde meo quasi ignis estuans. Item alit: id est temporalibus replet. j. xv. c. Filius prodigus et. Item saporem alienum dat pastu: ita hypopocritis et peruersa doctrina. Proverb. ix. d. Aque furtiu dulciores sunt: et panis absconditus suauior. Item fermentum accrescere facit dentes comedentium: sic et ista. Eccl. xvij. a. Patres comederunt vna acerbata: et dentes filioz obstupescunt. Item acyma partes habet confertas: fermentum separatas: sic ista concordiam destrunt. Dich. iij. b. Si qs non dederit in ore eorum quippiam: sanctificant et. Item fermentum penetrat: sic et ista. Eccl. xliij. d. Penetrabo omnes partes inferiores terre. Item fermentum duplicis est substantie: sic ista dupliciter. Eccl. ij. c. Ue duplici corde et labijs et. Ite inflatu est: sic ista. j. Cor. viij. a. Sciencia inflat. Ite cutē rumpit

grauiter insistere / et os eius opprimere de multis insidiantes ei: et querentes capere aliquid ex ore eius vt accusarent eu. Multis aut turbis circumstantib: ita vt seinuicem conculcarent / cepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisoz qd est hypocrisis.

tem partes. In prima hortat fugere bypocritam que maculat intentione. In secunda hortat fugere timore humanu q i/pedit veritate pdicatione: ibi: Dico aut vob amici. In tertia dehortat auariciam et sollicitudine: ibi: Sit vbi vñ precicti. In quarta hortat discipulos ad tolerantia passionu / agēs de aduētu ad iudiciu et passione sua: ibi: Ignem veni. In sexta arguit turbas: in quibus erat phariszi qui nec primi nec secudi aduentus dñi tempus attenderunt vt signa: cu ex phetis certu indicu vtriusq aduentu habere potuisset: ibi: Dicebat aut et ad turbas. In septima et vltima parte inuitat omnes ad coculcadas mudi illecebras et hostiladi secudu aduentu: ibi: Cum aut vadis cu aduersario tuo. Dic g. n. Multis aut turbis circumstantib: que ad dñm veniebat ex diuersis causis: vt sepe dictu e. Ita vt seinuicem conculcarent: omnes em volebat ee pinguiores ei / vt ranguere eu: qz ad tactu eius multi curabantur. Unde. s. vj. c. Omnis turba q rebar eum tangere: qz virtus de illo exibat. p. Cepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisoz qd e hypocrisis. i. cauere ne sitis hypocrisie sicut phariszi. Duplice etiam pharisozum superstitionem generaliter nomine appellat fermentum. i. corruptione. Dicitur autem hypocrisis fermentu: qz minora opera facit maiora vide ri: et qz modica hypocrisis totam massam corrumpit. j. Cor. v. b. Nescitis quia modicum fermentu tota massam corrumpit. Dicitur autem et fermentum peruersa doctrina scribarum que in suum saporem trahit: sicut dicit Hieronymus / super Barth. xvi. Et sic est duplex fermentum. s. peruersitas doctrine: et simulatio vite: De quo. j. Cor. v. b. Expurgate vetus fermentu. Et. j. c. Epulemur no i fermento malicie et nequicie. Fermentum malicie e peruersitas doctrine: qua facit cupiditas. Fermentum nequicie est simulatio vite: qua facit hypocrisis. Hoc duplici fermento tota ecclesia dei hodie e fermentata. Unde Osee. viij. b. Quieuit paululum ciuitas a comixione fermenti donec fermentaret totu. Hoc fermentu p/hibetur Exo. xij. c. Septem diebus fermentum non inuenietur in domibz vestris: Qui comederit et. Item Exo. xliij. c. Non imolabis super fermento sanguinem hostie: id est peruerse docens: et hypocrita non communicabit corpori et sanguini christi. Hoc duplex fermentum feruet per auariciam. Biere. xx. c. Factus est sermo dñi in corde meo quasi ignis estuans. Item alit: id est temporalibus replet. j. xv. c. Filius prodigus et. Item saporem alienum dat pastu: ita hypopocritis et peruersa doctrina. Proverb. ix. d. Aque furtiu dulciores sunt: et panis absconditus suauior. Item fermentum accrescere facit dentes comedentium: sic et ista. Eccl. xvij. a. Patres comederunt vna acerbata: et dentes filioz obstupescunt. Item acyma partes habet confertas: fermentum separatas: sic ista concordiam destrunt. Dich. iij. b. Si qs non dederit in ore eorum quippiam: sanctificant et. Item fermentum penetrat: sic et ista. Eccl. xliij. d. Penetrabo omnes partes inferiores terre. Item fermentum duplicis est substantie: sic ista dupliciter. Eccl. ij. c. Ue duplici corde et labijs et. Ite inflatu est: sic ista. j. Cor. viij. a. Sciencia inflat. Ite cutē rumpit

Matth. 16. 8. Marci. 8. b.

33. b.

faller

Item cutem rumpit & saniem extrahit: sic ista sedera rumpunt. Proverb. xij. b. Inter superbos semper iurgia sunt. Item fermetum vas clausum rumpit: sic ista cor. Job. xxxij. d. En venter meus etc. Item indurat pasta: & ista cor. Job. xxxix. b. Indurata ad filios quasi non sint sui. De hysus. Feruet: alit sapidat: acidat: liquidat: vorat: islat: Nas clausum frangit: sanie trahit: etc. duo durat. a. Nihil etc. q. d. non debetis esse hypocrite sicut pharisaei: quia veniet tempus in quo & vestra & illorum intentio omnibus manifestabitur. b. Nihil optum est quod non reuelatur: neque absconditum quod non sciatur. Quoniae que in tenebris dixistis: in lumine dicentur: & quod in aure locuti estis in cubiculis: predicabitur in tectis. Bona autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his qui

Matt. 10. c.

11. q. 3. c. nolite timere. 23. q. 6. in prin.

Secunda pars

Nihil autem optum est quod non reuelatur: neque absconditum quod non sciatur. i. Cor. iiij. a. Veniet dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum & manifestabit consilia cordium. Opertum pertinet ad cogitationes: abscondita ad opera. Sap. vi. a. Data est vobis potestas a domino & virtus ab altissimo: qui interrogabit opera vestra & cogitationes scrutabitur. c. Quia que in tenebris etc. Quasi non solum patebit ista in futuro: sed etiam in presenti ecclesia. Quoniae que in tenebris dixistis. i. in obscuris carceribus. d. In lumine. i. in euidenti dicentur. i. actus vestri predicabunt publice in ecclesijs. Vel sic. Nihil opertum etc. Quoniae que in tenebris etc. i. nihil modo timide & quasi latenter dicitis: quod non sitis dicturi in manifesto postquam roborati eritis virtute spiritus ex alto. e. Et quod in aure locuti estis in cubiculis. i. privatim. Eccl. x. d. In secreto cubiculi tui ne mala dixeris diuiti. f. Predicabitur in tectis. i. palat. Vel sic. Nihil opertum etc. Quia que in tenebris dixistis. i. in mysterio. d. In lumine. i. aperte. i. nihil modo dicitur mystice quod non sit aperte dicendum. Sequitur. **Dico autem etc.** Veda. Quia duo sunt genera persecutorum: unum aperte persecutorum: alterum fraudulenter blandientium: sicut contra hypocritas: ita hic armat contra carnifices. Unde dicit: **Dico autem vobis amicis meis:** qui nihil terrenum cupitis: Quia amicus huius mundi inimicus dei constituitur: Jaco. iiij. a. **Ne terreamini ab his qui occidunt corpus:** propter multitudinem vel ferocitatem eorum. Chrysostomus. Omnia mala operas timor mortis: omnia bona contemptus mortis. Esa. li. d. Quis tu ut timeas ab homine mortali: Vere. x. a. Nolite metuere que timeant geres. j. Zach. ij. g. A verbis viri peccatoris ne timueritis etc. Sen. Dolor: exitus: luctus: dolor non sunt supplicia sed tributa viuendi: quod deo paratus sum solvere: vbi me fenerator appellat. Sed multi cum requirunt ut soluant debita: postulat inducias: cum tamen possint soluere statim quasi mali debitores. Eccl. xix. a. Multi quasi inuentionem estimauerunt genus etc. Item Chrysostomus. Si propter timorem eorum qui occidunt corpus tacere veritatem impietas est: quod non sit impietas maior: propter miserum ventrem & spiritum vani honoris tacere veritatem: meliorem facere gloriam panis et honoris quam gloriam veritatis dei. Proverb. xix. d. Qui timet hominem cito corruet: et qui sperat in domino subleuabitur. **Et post hoc non habent amplius quid faciant:** quia anime nihil possunt nocere. Chrysostomus. Si gratis post modicum morturi sumus: quare non & ante modicum in causa dei cum gloria morimur: ut fiat voluntarium quod futurum est necessarium: Et. j. Si mutuo accepit bouem aut equum: operaris instanter & dicit: forte cras tolletur a me: quare hoc non facis & in corpore? **ostendam autem vobis que timeatis:** Timeate enim. i. ei seruite in timore filiali. i. de quo Eccl. i. b. Timor domini scientie religio sitas. Chrysostomus. Nunc contrarium sit. **Qui postquam occiderit:** corporaliter: **non habet potestatem mittere in gehennam.** i. in eterna supplicia. Chrysostomus. Qui occidit non timet: multo magis carnalia premit. Et infra. In natura creauit timere carnalia mala: & diligere bona: ut per timorem carnalium

magis timeamus spiritualia. n. **Ita dico vobis:** hunc non alium timeate. Esa. li. c. Nolite timere opprobrium hominum et blasphemias eorum ne metuaris. Esa. viij. c. Dominum exercituum ipsum sanctificate & ipse sit pavore vester & ipse serro: vester. Chrysostomus. Propter animam deus fecit corpus: & multum hanc celat: & hanc persequit inimicus: propter hanc venit christus. Corpus vestimentum est anime. Unde. ij. Cor. v. a. Nolumus expoliari sed superuestiri. Si cut ergo si quis scindat vestem alterius: ille quidem iniuria sentit: damnum non patitur in natura: Sic anima occisionis sentit dolorem: damnum autem non patitur in natura. **Nonne quinque passeres etc.** Dominus discipulis suis contra rabiem persecutorum & contra tyrannos terrarum fortitudinem indixerat dicens: **ne terreamini:** Sed quia durum videtur homini non timere occisorem: non timere mortem imminentem: adhuc persuadet id ipsum eis: Nam quia illud abbohere solet humane nature fragilitas & humana conditio: necessaria erat multiplex persuasio. Persuadet ergo discipulis tolerantiam mortis & pressurarum ex tribus. Primo persuadet eis quod hec timeere non debent: quia non patiuntur ea propter conscientiam et voluntatem patris sui dei: qui circa eos talia fieri non permitteret nisi sciret eis expedire. Tyranni quidem inferunt eis passiones contra voluntatem dei: Non enim actiones tyrannorum approbat: sed passiones sanctorum: que preciosae sunt in conspectu eius. Secundo persuadet eis quod non debent hec timeere: quia ex his corpora eorum nihil patientur incommodi. Licet enim varijs tormentis distrahantur: & per quascumque mortes hinc transeant corpora humana: non est dubium de veritate humane nature: quin totum restituarur in resurrectione. Tertio persuadet eis hec ex promissione premij. Primo ergo ostendit: quod non patitur hec propter voluntatem & conscientiam dei: habet enim deus in memoria passiones eorum. Quod probat ex minoribus. Si enim non sunt in oblivione vilia: multo minus preclusa. Glo. Nolite timere mortem corporis: qui mori non potestis sine nutu dei: quod in minoribus liquet. **Ubi dicit: Nonne quinque passeres venefit dipondio.** Isidorus. Dipondius dicitur quasi duo pondera: pondus autem per libra accipitur continens duodecim uncias: hic autem pro moneta. Nota ergo quia as solet esse nomen ponderis: quod non recipit diuisionem: non dico pro sui paritate quod per particulas non possit diuidi: sed quantum ad nomina & pondera: quia non sunt nomina imposita partibus eius: nec ponderatores solent illud diuidere. Ex duobus autem assibus conficitur dipondius: & hoc primum in ponderibus recipit diuisionem: sicut principium numerorum indiuisibile est. i. unitas: ab ea tamen surgit binarius qui diuiditur in duas unitates. Veda. Dipondius est pondus ex duobus assibus compositum: Quod autem in numeris est unum: hoc in ponderibus as: quod duo: hoc dipondius. i. quam proprietatem habet unitas in numeris eandem habet as in ponderibus. Item nota quod

occidunt corpus: et post hoc non habent amplius quid faciant. Ostendat autem vobis que timeatis. Timeate enim quod postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis hunc timeate. Nonne quinque passeres venefit dipondio:

ma occisionis sentit dolorem: damnum autem non patitur in natura. **Nonne quinque passeres etc.** Dominus discipulis suis contra rabiem persecutorum & contra tyrannos terrarum fortitudinem indixerat dicens: **ne terreamini:** Sed quia durum videtur homini non timere occisorem: non timere mortem imminentem: adhuc persuadet id ipsum eis: Nam quia illud abbohere solet humane nature fragilitas & humana conditio: necessaria erat multiplex persuasio. Persuadet ergo discipulis tolerantiam mortis & pressurarum ex tribus. Primo persuadet eis quod hec timeere non debent: quia non patiuntur ea propter conscientiam et voluntatem patris sui dei: qui circa eos talia fieri non permitteret nisi sciret eis expedire. Tyranni quidem inferunt eis passiones contra voluntatem dei: Non enim actiones tyrannorum approbat: sed passiones sanctorum: que preciosae sunt in conspectu eius. Secundo persuadet eis quod non debent hec timeere: quia ex his corpora eorum nihil patientur incommodi. Licet enim varijs tormentis distrahantur: & per quascumque mortes hinc transeant corpora humana: non est dubium de veritate humane nature: quin totum restituarur in resurrectione. Tertio persuadet eis hec ex promissione premij. Primo ergo ostendit: quod non patitur hec propter voluntatem & conscientiam dei: habet enim deus in memoria passiones eorum. Quod probat ex minoribus. Si enim non sunt in oblivione vilia: multo minus preclusa. Glo. Nolite timere mortem corporis: qui mori non potestis sine nutu dei: quod in minoribus liquet. **Ubi dicit: Nonne quinque passeres venefit dipondio.** Isidorus. Dipondius dicitur quasi duo pondera: pondus autem per libra accipitur continens duodecim uncias: hic autem pro moneta. Nota ergo quia as solet esse nomen ponderis: quod non recipit diuisionem: non dico pro sui paritate quod per particulas non possit diuidi: sed quantum ad nomina & pondera: quia non sunt nomina imposita partibus eius: nec ponderatores solent illud diuidere. Ex duobus autem assibus conficitur dipondius: & hoc primum in ponderibus recipit diuisionem: sicut principium numerorum indiuisibile est. i. unitas: ab ea tamen surgit binarius qui diuiditur in duas unitates. Veda. Dipondius est pondus ex duobus assibus compositum: Quod autem in numeris est unum: hoc in ponderibus as: quod duo: hoc dipondius. i. quam proprietatem habet unitas in numeris eandem habet as in ponderibus. Item nota quod

Nonne quinque passeres etc. Moraliter per quinque passeres significantur omnes penitentes: quinque sensibus corporis vtentes. Qui **venefit dipondio.** i. duplici precio. i. gaudio spei: quod dominus dat in presenti ad consolandum: et gaudio rei: quod dabit in futuro ad fruendum et beatam vitam. Pro hoc duplici precio debet se vendere quislibet penitens ipsi domino. Et hoc ipse permittit Matth. xix. d. Omnis qui reliquerit domum etc. propter nomen meum: centuplum accipiet & vitam eternam possidebit. Vel dipondius pro quo se vendit penitens: est duplex stola quam dominus dabit omnibus penitentibus. Proverb. xxxi. c. Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. Esa. lx. c. In terra sua duplicia possidebunt etc.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Matth. x. d. dicitur: Duo passeret asse venērūt: hic dicitur q̄ q̄nos veniunt dispondio: Sicut vides q̄ si dent q̄nos oua pro obolo: tñ si q̄s nō velit emere nisi dimidiā obolatā nō dant ei nisi duo. **a** **Et vn⁹** ex illis nō ē in obliuioe corā deo. **B**eda. Sed sunt omnia sub puidētia dei: quāto magis nos ad imaginem dei facti. **Chryf.** Si passer quia dei creatura est non est in euentu: multo magis nec iustus q̄ imago ē dei. Sed quid est q̄ hic dicitur curā esse deo de passerib⁹: cū apostolus dicat: quia nō est cura d̄ bob⁹ deo. **i. Cor. ix. b.** Vide ergo quia cura dei dicitur scientia dei: et sic de omnib⁹ habet curam. Cura etiā dei dicitur doctrina et regula viuēdi: et ita de solis hominib⁹ habet curam: quia brutis animalibus nō dat curam et p̄cepta viuēdi. De passeribus autem posuit dñs exemplum: quia sūt auef ciuitates et notē et circūspectē. Dicit etiā Rab. q̄ masculi passeret non viuunt nisi vno anno: femine s̄o plus. Item a pueris occidunt. Item i lege imolabant. Unde **Leuit. xliij. a.** p̄ceptū vt leprosus mūdādus duos passeret offerret: vn⁹ immolat / alter auolare dimittit. **Immolād⁹** aut in vase fictili offerrebat: alter in eius sanguine tingebat. **Aphystice:** Passer in vase fictili oblat⁹ et postea immolat⁹ / christus est in carne fragili captus et crucifixus. Alter passer est pgnitēs in sanguine. i. memoria et imitatione dñice passionis tinctus cum hiso po fidei / et cedro spei / et cocco charitatis: et sic viuus dimittit auolare in agrum ecclesie: vt in eo laborando pficiat ad vitā. **Dñs.** Factus sum sicut passer solitari⁹ in tecto. Et alibi. Passer inuenit sibi domū etc.

B

101.

83.

9.

101.

83.

9.

101.

83.

9.

101.

83.

9.

101.

83.

9.

101.

83.

9.

a et vnus ex illis non est in obliuione coram deo: **b** Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. **c** Nolite ergo timere / multis passeribus pluris estis vos. **Dico** autē vobis:

ad quem nobis sermo. Unde Boetius. Magna nobis probitas bene agēdi iudicij / nisi dissimulare velim⁹ / cū oīa agam⁹ ante oculos iudicis cūtra cernentis. **Beat⁹ Berni.** Sic nō perit capillus de capite: sic nec p̄t momentū de tpe. Nihil charius tpe: s̄ heu nihil hodie vilius reputat. Nō sūt q̄ vili p̄dē / de cogitationē de q̄ bus oportebit reddere rationem. **Aug⁹.** Ista parua noli contemnere: si p̄ternis quando appēdis / ex p̄ualse quando numeras. **Breg⁹.** Sic domin⁹ vial nostras cōsiderat et gressus

Matth. 10. d.
Marci. 8. d.
De pe. vlt. 5.
c. ad huc.

1. Pet. 5. b.

Ps. 52.

Omnis quicūq̄ cōfessus fuerit me coram hoibus: et filius hominis cōfitebitur illum coram angelis dei. **Qui** autē negauerit me coram hoib⁹ / denegabit corā angelis dei. **Et** oīs

di numerat: vt nec minutissimę cogitationē ac s̄ba minutissima que apud nos vsu viluerunt / eius iudicio indiscussa remaneant. Ideo dicit **Ezech. v. a.** Sume tibi gladium acutū / radentē pilos et duc per caput et barbā. i. amputa a corde superfluas cogitationes et ab ore superflua verba. **His** enim capillis suspēsus absalon occisus ē a ioab. i. a diabolo. **ij. Reg. xvij. d.** Ideo legit **Judith. x. a.** Discriminavit crinem capitis sui et posuit mitram super caput suū. **Nolite ergo timere.** **Aug⁹.** Omnē curā in eū p̄icte: apud quē capillus nō perit.

Capitis passerib⁹ pluris estis vos. i. maioris precij: quia rationales / quia eterni. **Dico** autē vobis etc. **Ecce** p̄suadet eis id ipsum ex tertio. i. ex p̄missione p̄mij. **Et** qz supra docuit rectificationē intentionis et operis qd̄ sit per fidē: et qz non sufficit sola fides cordis sine confessione oris: sicut dicitur **Roma. x. c.** Corde creditur ad iusticiā etc. Ideo addit h de p̄fessione fidei que necessaria est tempore p̄secutionis / dicens: **Dico** autē. q. d. nō sufficit sola fides.

Autē / sed / dico vob: oīs quicūq̄ cōfessus fuerit me: corde / ore / opere. **Hec** enī ē cōfessio christiana. **i. Cor. xij. a.** Nemo pōt dicere domin⁹ iesus nisi i sp̄s sancto. **Chryf.** Si sufficit christo qz tu cognoscis eum / etiam si cōfessus nō fueris: sufficiat tibi q̄ cognoscat te christus etiam si cōfessus nō fuerit. **Et. j.** Si sufficeret fides cordis / tñ modo cor tibi creasset deus: nunc autem et os creauit et q̄nos sensus. **Dñs.** In psalterio decē chordarū psallite illi: non dicit vnus.

Coram hoibus. **Chryf.** Non dicit: qui cōfessus fuerit in corde: sed coram hoib⁹: qui coram hoibus nō p̄fententur / nō prodest ei q̄ in corde credit: quīs non potest fieri / vt qui ore negat corde credat. **Chryf.** habet hunc textum: **Omnis q̄ in me cōfessus fuerit etc.** **Et** infra. **Nō** dicit: q̄ cōfessus fuerit me / sed in me: monstrās q̄ non propria virtute / sed dei adiutus confitetur. **Et. j.** De negante nō dicit: in me sed me: **Ecce** p̄mij p̄missio. **b** **Et** filius hominis confitebit illum coram angelis dei. i. eum esse benedictum patris sui. **Matth. xxv. c.** Venite benedicti. **Vide** simile: vt qui p̄sentat clericum ad sacros ordines / confitetur eum litterarum et peritum. **Chryf.** Si magnū est testem esse christi: quanto mai⁹ est testem habere christū.

Qui autem negauerit me. **Chryf.** Prius dicit p̄mij postea p̄nam: quia parat⁹ est ad remunerandum q̄ ad puniendum. **Dicit** ergo: **Qui** autem negauerit / p̄ timore. **k** **Aph.** **Blo.** Deum vel hominem esse. **i** **Coram hominibus.** **Blo.** Ubi prodesse debet mei nominis cōfessio. **m** **Denegabit coram angelis dei:** id est nō perducat ad visionem patris / qua p̄fruentur sancti. **s. ix. c.** **Qui** me erubuerit et fr̄nes meos / hūc fil⁹ hoīs erubescet cū venerit i maiestate sua et patris. **Beda.** Sūt q̄ dicit: nos nō erubescim⁹ deū p̄fiteri: Sed ad p̄bationē fidei nō sufficit vox p̄fessionis christiane: dñi dedignant iurias tolerare: dñi erubescūt si iurgis cōtigerit prius satisfacere. **n** **Et** omnis etc. **Hic** est parentthesis. i. interpositio. **Incepit** enim p̄suadere discipulis ne timeat p̄suras: idip̄sū ampli⁹ p̄suadebit: sed modicam interpositionē facit vsq̄ ibi: **Cum** autem. **Post** negationē ergo christi agit lucas de blasphemia spiritus sancti: que nec hic neq̄ in futuro remittit. **De** qua **Elytus** sup **Leuit. x.** **Hoc** sancti patres peccatum irremissibile et blasphemā in sp̄m sanctū

oraliter

Euangelij scdm Lucam

Bphemā in spm̄ sc̄m̄ dixerūt: In scelerib⁹ vsq; i finē vitę p̄seuerare: de salute sua despare: de misericordia ⁊ potētia dei diffidere. Ex h̄o volūt mḡri q̄ p̄seuerātia sit q̄si cōplēmētū oīm specterū peccati in spm̄ sc̄m̄. Qd̄ etiā videt velle Aug⁹ in enchiridion: vbi dicit: Qui i ecclesia nō credēs pctā dimitti cō-

Matt. 12. c.
Marc. 3. d.

Matt. 10. c.
Marc. 13. b.

temnit tantā diuini muneris largitatē: ⁊ in hac mētis obstinatione diē claudit extremū: reus ē illo irremissibili peccato i spm̄ sc̄m̄: in quo ch̄ri stus pctā si dimittit. Sed eodē mō posset dici de quolibet pctō cū quo morit hō q̄ ē pctm̄ in sp̄ritū sc̄m̄. Rich. de san. vic. Quēdā peccata hoīm specialiter p̄tinet ad corruptelā. p̄tā: vt ebrietas ⁊ stupra: quēdā specialit̄ ad p̄tini inuasiā: vt homicida/ furta: quēdā specialit̄ ad p̄tini diuinā: vt blasphemā. Sed quēdā blasphemā ex coactione: et h̄ic peccat in p̄tē: alius ex deceptiōe: et h̄ic in filii: alius ex sola malignitate: et h̄ic pessima spēs i sp̄ritū sc̄m̄. Est autē i h̄ genere sceleratissimū ⁊ i q̄ malicia creuit vsq; ad summū: q̄n̄ quis i vituperijs dei delectat ⁊ gloriat. Quid ḡ videt aliud spūs blasphemie q̄ affectatio et desiderū vituperatiōis diuine: Spūs blasphemie spirat ad odiū dei: spūs sc̄m̄ spirat amorē dei. Ex h̄ ḡ q̄ h̄ malū nihil habet i se excusatiōis: nihil meretur recipere excusatiōis remissionis. Pctm̄ diaboli inexpiabile ē: qd̄ nullo remedio expiari potest: Istud autē irremissibile: cui pene nulla relaxatio sit: quē i pctis actualit̄ similib⁹ fieri p̄seuit. Marc. 13. d. dicit: Qui blasphemā in spm̄ sc̄m̄ nō habebit remissionē in eternū: sed reus erit eterni delicti. Glo. i. odij dei: qd̄ nunq; excidit: sed i p̄petuū eē p̄uenit: qz sic nūq; excidit amor dei: sic nūq; excidit odiū dei: ⁊ n̄ charitas p̄t amitti: sic ⁊ odiū dei i p̄tē dimitti. Sic autē fides ⁊ spes cessabūt: sic sūt qdā mala q̄ locū habēt solū i hac vita: vt adulteria furta: qdā ḡo i hac vita simul ⁊ i futura. Nā q̄ cū odio dei ex hac vita decedit: sub eodē morbo i eternū tabescit: ⁊ sic i eternū delinq; ⁊ sine cessatiōe deliquēdo meref q̄ sine cessatiōe puniat. Qui igit̄ re⁹ ē diuini odij/ reus ē eterni delicti: sed ⁊ blasphemā q̄ est in spm̄ sc̄m̄ nunq; est p̄ter odiū dei. Sed q̄re h̄ pctm̄ dicat irremissibile: ⁊ quot species hui⁹ pcti/ alibi patet. Cōtinua sic. Dixerat d̄s de negatiōe ⁊ p̄na: S; ne putaret aliq; vnā eē p̄nā oīm eoz. f. q̄ negat ex infirmitate vel ignorātia vel eoz q̄ negant scient̄ et ex industria: iō subdit: **a** Et oīs q̄ dicit x̄bū in filiū hominis: qd̄ sit p̄ ignorātiā remittet illi. **b** Si autē q̄ in spm̄ sc̄m̄ blasphemauerit. Aug⁹. Blasphemā ē p̄ quā de deo falsa dicunt: Et iō petiū ē blasphemare q̄ p̄terare: qz p̄terando secundarie adhibet deus testis falsitatis: blasphemādo de ipso deo falsa dicunt. **c** Nō remittet: qd̄ ip̄tēs cor exigit. Chrys. Quid nō dimittet penitentiā agētib⁹? Sol. Sup oīa h̄ peccatū non ignoscibile est: quonā filiū quidē ignozabāt quis esset: spūs sancti autē experiētiā sufficientē habebant: et enī p̄betē factō in se sp̄ritu loquebant.

Peccatum in spm̄ sc̄m̄

- Obstinatio
- Impugnatio
- Spes

De sunt q̄tuor species peccati in sp̄ritum sanctum.

Sequitur. **d** Cum autem r̄c. Finita parēthesi redit ad propositum/ ponens cōsolationē contra terrores. q. d. cū ad

publicos conuentus ⁊ ante reges et p̄sides trabemini: nolite solliciti esse quid ad obiecta respōdeatis: quia sp̄ritus sanctus dicabit ⁊ calamo suo scribet in cōsciētis vestris responsonem ⁊ mouebit intellectum vestrum ⁊ linguam. Et ideo b̄ p̄dicit: quia terrores talium conuentuū solet auferre libertatē loquendi. Dicit ergo: Cum autē inducent vos in synagogas. Glo. id est publicos conuentus in synagoga. **e** Et ad magistratus ⁊ potestates: nolite solliciti esse: de b. f. f. **f** Quia liter: quantum ad modum proferēdi. **g** Aut quid: quantum ad modum in-

dicere. **A**it autē ei qdā de turba: **M**agister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. **A**t ille dixit ei: **H**omo/ q̄s me p̄stituit iudicē aut diuisorē super vos: **D**ixitq; ad illos: **T**i dēte et caueate ab oī auaricia: quia non in abundantia cuiusq; vita eius est ex his que

ueniendi. **b** **R**espōdeatis/ Interrogantibus. **i** **A**ut quid dicatis/ volentibus discere. **k** **S**piritus enim sanct⁹ docebit vos i ipsa hora quid oporteat vos dicere. **H**eda. Voluntatem vestrā pro ch̄risto offerre: ch̄ri stus vero loquetur pro se. **D**iero⁹. Vos ad certamen acceditis/ ego p̄lior: vos verba editis/ sed ego sū qui loquor. i. xxi. c. **D**abo vobis os ⁊ sapientiam: cui non poterunt resistere. **Q**d̄ reuera impletum est in stephano: Act. vj. c. **S**anct. x. c. **N**on vos estis qui loquimini: sed sp̄ritus patris vestri qui loquitur in vobis. **A**it autem ei quidam de turba: **M**agister r̄c. **T**ertia pars capituli: i qua dehorat auariciā. **D**e pace superne hierusalem ⁊ vnitatis eiusdē tractauerat d̄s in p̄cedentib⁹ vbi dixerat: **Q**uia dei filius p̄stebit coram angelis dei consistentem se. **U**bi autem tractabat de vnitatis: quidam rogauit eū vt p̄ueniret fratrem eius de diuidenda sibi hereditate. **Q**ui redarguit a d̄no: et pro duob⁹: tum quia loco congruo non interferit huiusmodi questionē: tum quia inter fratrem ⁊ se querit medium diuisorem/ cum p̄tinas cognationis ⁊ vinculum sanguinis deberēt ad hoc sufficere. **I**ure etiam arguitur a d̄no q̄ in tali loco interferit huiusmodi questionem: quia vbi de vnitatis tractatur/ non est interferenda questio pertinens ad vnitatis diuisionem: qui autem cum fratre diuidit hereditatē/ inter fratrem ⁊ se quodāmodo scindit vnitatē. **D**icit ergo: **M**agister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. **A**t ille dixit ei: **H**omo quis me cōstituit iudicem aut diuisorem super vos? **A**mb. **N**on dignatur iudex esse litium/ aut arbiter facultatū: qui viuozum ⁊ mortuozum habet iudiciū ⁊ meritoz arbitriū. i. Cor. vj. a. **S**ecularia iudicia si habueritis r̄c. **P**etere d̄ uidere cōmunitatē/ officium est diaboli: nō ch̄risti. **D**see. xij. d. **I**pse inter fratres diuidet. f. infernus. f. diabolus. j. Cor. xij. g. **N**ō enī dissensionis est deus/ sed pacis. **D**ixitq; ad illos. **H**eda. **T**am ad turbas q̄ ad discipulos. **D**ixit d̄. **E**hyf. **N**emo cauet nisi vidēs: sed sicut vsi cecantur gre. **E**t caueate ab oī auaricia. **S**ed nunq; diuide re patrimoniū auaricia est: **I**ra. **Q**uedam diuisio hereditatis auaricia iudicāda est: illa. f. que intuitu auaricie fit. **G**lo. **H**ed. **N**emo putaret crimen esse hereditatē diuidere: fructus in horrea congregare: sed et hoc auariciam indicat internus iudex in quibusdā/ maxime in clericis: qui habēt fructus renascentes: quozum debēt esse dispēsatores nō domini. j. Cor. iij. a. **S**ic nos existimet homo vt ministros ch̄risti. **D**i autē dicit: quia est auaricia pecunie/ scientie/ et honoris. **E**ia. xxxij. c. **B**eatus qui proijcit auariciam ex calūntia. **Q**uia nō in abundantia cuiusq; vita eius est ex his q̄ possidet. **S**ic ordina litterā. **N**on in abundantia cuiusquā ex his que possidet vita ei⁹ est/ sp̄ritualis vel temporalis. **E**rrum enī est q̄ nō p̄ter solam multiplicem diuitiarum abundantiam potest sibi quis vitam eternam comparare: nec etiam vitam temporalem prolongare. **G**lo. **N**on in solo pane r̄c. q. d. aliquis: **P**roba q̄ non per abundantā possessionē possideat quis vitā

possideat quis vitam eternam? Ecce pbatto: qz no i solo pane vivit homo zc. Deut. viij. a. Matth. vij. a. Sen. Quis sit divitiaru modus queris: primo habere qd nature est: secundo qd sat est. Nulli potest secuta vita contingere: qui de putanda re nimis cogitat: nullu bonu adiuuat habetem nisi ad cuius amissione pzparatus est animus.

Sequitur: a **Dixit autem similiter ad illos** dicens: **Hominis zc. Glo.** Post preceptu subdit exemplum. **Hominis cuiusdam divites vberes fructus ager attulit.** Ba. Si difficile putas o homo magnificentiam diuine largitionis imitari imitare vel terram: si leuare sursum oculos non potes: saltem que sub pedibus sut intuerere: affer tu fructum sicut terra. Noli esse deterior insensibili elemento: illa fructus quos affert non suis visibus vendicat: sed tuis ministrat: tu ho fructus illius solus inuadis. Qz si te intratu auiditatis morbus cōstringit: vt omnia velis tua facere: accipe adhuc salutare remediū. Beneficium largiens: pbenit magis permanet qz suscipienti: Elemosyna enim semen est: semen autem magis ad seminatis qz ad suscipientis lucrū pertinet. Velut est te mille filioz: id est pauperum quos nutris qz mille aureoz patrem dici: illi eni testificabunt coram tribunali. Et. j. In theatris athletez vt laudentur expendant patrimoniū suum. Et nota sicut dicit Beda: quia non reprehendit iste diues: quia terram coluerit: vel qz in horrea fructus pgregauerit: sed quia in illis spem vite posuit nec pauperibz erogauit. **c Et cogitabat ille diues: Intra se dicens: Quid facia zc.** Ecce ex nimia auaricia sollicitudo. Beda. Angustat ex opulencia infelix in pbenitibus bonis: infelix in futuris. Et. j. Ager et no tam redditus largiozes qz gemit? attulit grauiozes Deniqz egeni vox ista est: **e Quid faciam q non habeo quo congregem fructus meos?** Bene mentit. Beda. Horrea parata: sunt esurientiu ventres. Proverb. iij. b. De primitijs frugum tuarum da pauperibz: z implebit horrea tua saturitate. Beda: id est auare tu cogitas abundantiā dei humanā facere per nuriā. Amb. Non sunt hois bona que secum auferre no potest: id est asportare. Vbi pbs ait qui euaserat de incendio: Omnia mea mecum porto. j. Timoth. vj. b. Nihil intulimus in huc mundū zc. Sola enim misericordia comes est defunctorum: id est sola opera misericordie que hic fecerunt suffragant eis. **f Et dixit: hoc faciam: destruam horrea mea.** Ecce ex sollicitudine deliberatio: qz deliberat de modis horreis destruendis: z de maioribz construendis. Unde dicit: **g Et maiora faciam.** Ecce nimia sollicitudo ex auaricia. Ba. Quid est q multis prelatus es: Non vtiqz sine causa a iusto dno tibi officium tribuitur largiendi z alijs necessitas imponitur indigendi. Dispensatorē te cognosce: nec existimes q omnia ventri z delitijs tuis terra producat. Et. j. In terribili iudicio dicetur tibi: Pecunia mea fructus mei: qd apud te utilitatis habuere: Tu sine dubio respōdebis: Clausis validissimis z signaculis cōmuniū: nulli quicqz tribui: qnimo ad custodiendū vigilas addidi. Et respōdebis tibi: Stulto consiliario vsus es de temetipso. Debebas dicere: Aperiam horrea z dabo indigentibz: sicut ioseph. Ex cōmuni fonte hauriat vnusquisqz. **h Et illuc pgregabo omnia que nata sunt mihi:** id est meo labore: vl propter me solum. **i Et bona mea.** Ba. Hęc passio: id est auaricia similis est his qui gula tantū indulgent vt dirumpti cibo magis eligant qz alicui indulgere reliquias. **k Et dicam anime meę.** Glo. id est animalitati meę. **l Anima mea.** Ba.

Anime loquit statim auferēde z de opulētia. in **Habes multa bona.** Eccl. v. d. Quid pdest q laborauit in vctum: cunctis diebus vite sue comedit i tenebris z i curis n **Desira in annos plurimos.** Matth. vj. d. Nolite solliciti esse in crastinū: Crastinus enim dies sollicitus erit sibi. o **Resce** a labore: **Ecce** desidia. **p Comede** bibe: esurie et sitim pelle. r **Epulare** magnō apparatu. Ba. Si dici potest: murti an malis vox ista est: ita totus animalis est homo vt animam putet escis pascere. o **Requiesce** negli gentia vel desidia. **Matth. 6. d.** **p Comede** gula. **q Bibe** ebrietas. **r Epulare** luxu.

Dixit autem illi deus: stulte zc. Nota quia cū animus humanus ad vitia inclinatur: z de voluptatibz exercēdis deliberat: sepe scintilla rationis que nec i cain potuit extinguī re clamat: z temerarijs deliberationibz obuiat: z tunc dicitur deus dicere homini: quia hoc quodāmodo inspirat homini. Ba. Dicere dei ad hominem: est prauas ei machinatio: nes subita aduersione compescere. **t Stulte:** qui tibi longa tempora diuitiarum pmittēbas. Ba. Ipsis etnis cruciatibus maior est stulticie nota. Item Ba. Opotebat gratias agere te deo q no ipse mendicans circū alienas fores. **v Hac nocte animā tuam repetit a te.** Glo. Exactores. Job. xx. d. Cū factus fuerit artabitur: estuabit: z omnis dolor irruet sup eum. Job. xxvij. d. Diues cū dormierit zc. j. Timoth. vj. b. Nihil intulimus zc. **x Que autem parasti cuius erunt** Eccl. xj. c. Est qui locupletatur parce agēdo: et hec est pars mercedis illi in eo q dicit: inueni requie zc. Eccl. xij. b. Fili si habes: benefac tecū: z deo dignas oblationes offer. Eccl. iij. b. Unus est z secundū non habet: no fillum: no fratrem zc. Eccl. v. b. Qui amat diuitias: fructum no caplet ex eis. Et. j. c. Diuitie congregat i malum dñi sui. Eccl. vj. a. Est z aliud malum qd vidi sub sole: vir cui deo dedit diuitias zc. **y Sic stultus z i nocte rapiēdus:** **z Est qui sibi thesaurizat z non est in deum diues.** Job. xxvij. b. Que est spes hypocrite si auare rapiat z non liberet deus animā eius: Job. xxj. c. Quid enim ad eum pertinet de domo sua post se: Ba. Tu misericordiā in crastinū differi: cū bodie crudelis z immisericos fias. Job. xxvij. c. Si cōpōzauerit quasi terrā argentū z sicut lutū preparauerit vestimētas: preparabit quidem: sed iustus vestiet illis: et argentum in nocens diuidet. Ba. Non est minus criminis habenti tollerē qz cum possis z abundes indigēti denegare. Et. j. Tanto rum te scias bona inuadere: quantis possis prestare si velis. **a Et non est in deum diues:** quia diues est in arca no in conscientia. Glo. Bede. determinat quis dicat diues in deo: z quis diues in mūdo. Beda. In deū diues est: q trāstoria cōtemnit: pauperibz distribuit: cuius expectatio est do minus. De quo ait Ps. Beata gens cuius est dñs deus eius: **Ps. 32.** cuius substantia: id est conscientie possessio qua sustentat z qua pascatur est apud deum. Et supple non ille cuius substantia est in sacculis terre. De quo dicit i Ps. Beatum dixerunt populum cui hec sunt. Apoc. iij. d. Tu dicitis quia diues sum et locupletatus zc. Proverb. xij. b. Est quasi diues zc. **b Dixit ad discipulos suos.** Beda. Quos specialit ad cōtemptū mundi inuitat. **c Ideo dico vobis: nolite solliciti esse anime vestre:** id est vite que cibo sustentatur quid manducetis. Ideo. Chrys. Et quid: Et elemosynas faciatis. Eccl. xij. d. Bona est substantia cui no est peccatū in cōscietia. Eccl. vij. b. Utilior est sapientia cū diuitijs et magis prodest videntibus solem. Sen. Fames ventris no **2** magni pstat: sed

Matth. 6. d.

Ps. 32.

Ps. 145.

Euangelij scdm Lucam

magni constat: sed ambitio. Fidorus. Tota die epulas in co- gitatione ruminat: qui ad explenda gulam vespere sibi deli- tias parat. Hiero. Quid prodest oleo non vesci & molestias quasdam difficultatesq; ciboru querere: tota horu cultura vexatur vt cibario non vescamur pane: probpudoz no eru- bescimur istiusmodi iopias: neq; teder su- perstitio: insuper etia ifame abstin- tie in delitijs queri- mus. Chryf. Pro- pter peccata homi- nu maledicitur terra vt no germinet. Gen. iij. c. Daledicta terra in opere tuo: sp- has & tribulos germinet tibi. Benedicit autem cum bona fe- cerimus. Ps. Benedixisti dñe terram tuā &c. Tu ergo que- re iusticiam & no deerit tibi panis. Propf mala opera fruct- terre subducitur: propter bona abundat. a. Nec corpo- ri vestro: quid vestiamini. Duo sunt necessaria ad susten- rationem vitę humanę. s. alimentum & vestimentu. Cuiusq; sollicitudinem dehoratur hic dñs. j. Timoth. vj. b. Habentes alimenta & quibus tegamur his contenti simus. Chryf. Non dixit: Nolite laborare. Gen. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et. j. Solliciti esse veramur: laborare iude- mur. Chryf. Sollicitudo desperationis est filia. Proverb. xj. b. Expectatio sollicitoy peribit. Chryf. Sz dicit: No possu sperare in deū: cor meū non me audit. Respōdeo. Langues et causam languoris ignozas: fac bonum & non desperabis.

Ar. fiduamini

Ar. ifama

Ps. 34.

Ps. 36.

Ps. 34. re iusticiam & no deerit tibi panis. Propf mala opera fruct- terre subducitur: propter bona abundat. a. Nec corpo- ri vestro: quid vestiamini. Duo sunt necessaria ad susten- rationem vitę humanę. s. alimentum & vestimentu. Cuiusq; sollicitudinem dehoratur hic dñs. j. Timoth. vj. b. Habentes alimenta & quibus tegamur his contenti simus. Chryf. Non dixit: Nolite laborare. Gen. iij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et. j. Solliciti esse veramur: laborare iude- mur. Chryf. Sollicitudo desperationis est filia. Proverb. xj. b. Expectatio sollicitoy peribit. Chryf. Sz dicit: No possu sperare in deū: cor meū non me audit. Respōdeo. Langues et causam languoris ignozas: fac bonum & non desperabis. Ps. 36. Ps. Spera in dño & fac bonitatem. Non dicit spera tm: sed additur: et fac bonitatē. Et nota quia est sollicitudo spirituali. Hęc p̄cipit Roma. xij. c. Qui p̄cessit in sollicitudine. Lem- poralis. Hęc p̄mittit. s. x. g. Martha martha sollicita es et turbas erga plurima. Itē curiositatē siue cupiditatis. Hęc prohibetur. Matth. xij. c. Sollicitudo huius seculi suffocat verbū. Hęc est mala & prohibetur septem rationib. Primo quia verbum dei suffocat: Matth. xij. c. Secūdo: quia im- pedit fructum boni operis sicut sp̄ng in agro. Diere. iij. a. Mouate vobis nouale & nolite serere super sp̄mas. Proverb. xliij. d. Per agrum hominis p̄gr̄i transiit &c. Tertio: quia hominem illaqueat. j. Timoth. vj. b. Qui volunt diuites fie- ri incidunt in temprationē & in laqueū diaboli. Quarto: quia retrahit mentem a spiritalib. studijs. ij. Timoth. ij. a. Ne- mo militans deo implicat se negocijs secularibus &c. s. ix. g. Nemo mittens manū suam ad aratrum & aspiciens retro &c. Aug. Amoz rerum temporalū viscus est alarum spiritaliū. Quinto: quia illusionem somnoy inducit. Eccl. v. a. Dul- tas curas sequunt somnia. Sexto: quia hominē interiorē ex- ceat. iij. Reg. vlt. b. Sedechias excecatur in reblath: qd interpretat multa hęc. Septimo: quia luctum p̄nitentię ne- cat. Gen. iij. b. Cain occidit abel. Cain possessio: abel ho lu- ctus interpretat. Amb. in Glo. Indecorum est boi curare de cibo v̄ de veste qui militat regno: id est pro rege temporalī ad litteram: vel pro regno eterno: Mouit rex temporalis vel et- nus quęadmodū familiā suam pascat/alat/vestiat. b. Ani- ma plus est &c. Continua. Nolite solliciti esse &c. quia anima plus est q̄ esca. j. Cor. vj. c. Esca ventri & venter escis: deus autem & hunc & hanc destruet. c. Et corpus plus q̄ vestimentū. Si ergo deus dat animam & corpus sine tua sollicitudine: dabit cibum & vestimentū. Hiero. De carnali cibo & vestimento hoc intelligendū est: quia de spiri- tualibus semper debemus esse solliciti. Chryf. Qui intelligit quid est homo non desperat de deo: qui autem desperat/ ne- scit quid ē. Itē Chryf. Si pro necessarijs no oportet esse sol- licitos: qua ventia erunt digni qui pro superfluis neq; dormi- unt sed & aliena rapiūt: Sequit: d. Considerate &c. Du- plicem sollicitudinē prohibuerat dñs: id est de duobus. s. de esca & vestimento: Nunc ostendit duplici exemplo q̄ no opoz- tet esse sollicitum de his quia dñs dabit: qui dat omnib. neces- saria. Unde Sap. xij. b. Non est altus deus q̄ tu: cui cura est de omnib. Tñ cōtrariū videt dicere apostolus. j. Cor. ix. b.

Mūd deo cura ē de bob. q. d. nō. Dicitur q̄ cura puidet: & ē cura doctrine. Prima puidet oib. necessaria: et de illo lo- quit pbs in libro Sapientie. Secūda pcurat tm rationalia: & de illa loquit apostolus. Aug. de agone christiano. Dñs das rationales animas per seipm deus curat & angelos: cetera p

quia non seminant neq; me- f tunt: quibus non est cellariū neq; horreū: & de pascit illos. s. Quanto magi vos pluri est

aut ratione naturali. Probat ergo dñs q̄ non debet esse solli- citi super his. Et potest ita colligi modus p̄bationis. Anima plus ē q̄ esca: corpus plus q̄ vestimentū. Assume longe infe- rius. Pater autē vester scit qm indigeris. s. esca & vestimēto. Ergo hęc oia adiciēt vob a patre: A maior. Idipm pbat p simile a minor: & a duplici minor. Et ē sūma p̄batiō hęc. Si de puidet escam coruis: multo magis pater: quia ma- est esse deum & patrem q̄ esse deū ita q̄ no patrē. Et sic pro- bat: quia non debent esse solliciti de esca: per p̄mū simile. ue exemplū: quia si deus prouidet coruis: multo fortius ho- minib. puidet quoy anima immortalis. Unde Chryf. Om- nia fecit deus p̄pter hominē: hominē autem p̄pter se. Et. j. Omnia fecit deus in sapiētia: hominē autem non solum in sa- pientia: sed etiā fm sapiētia suā. Quāto ergo p̄ciosior crea- tio: tanto maior cura deo de boie. Chryf. Deus te nesciente quotidie incremēta tui corporis & sapiētie facit: quō ḡ i. necessa- rijs tuis cessabit: Dicit ḡ. d. Considerate coruos. Mat. vj. d. dicit: Resp̄cite volatilia &c. Tñ hic ponit species p̄e- nere. s. coruus pro volatili. Exq̄sitū tñ dictum est de coruis: quonā cū vniuersis volatilib. de esca p̄uideat: specialiter tñ dicit pascere coruos: quia sine labore parentū educant: cū ce- teris vniuersis volatilib. labore parentū. s. ministerio cib. mi- nistrat. Ferē enī esse natura corui / vt i ortu suo destituat a pa- rentib. Eidentes enī parētēs corui coruū natū albescere: pu- tant nō suū esse sctum: ideoq; ipsūm destituit: nec ei. p̄uidet alitū. Interim autē donec augmentent & nigrescant: roze celi pascunt: liquoze etiam tenuissimo nutritio. Hanc corui na- turam & p̄rietatē hic nō habes expressam: sed super illum lo- cum Ps. Qui dat iumentis escam ipsoy & pullis coruoy &c. Comparant autē apostoli siue sancti volatilib. p̄pter volarū p̄templationis: quo volant in cglum. Esa. lx. b. Qui sunt isti q̄ vt nubes volant &c. Job. v. b. Homo nascit ad labore & aus ad volandū. Coruis autē cōparant p̄pter longitudinē: vt uant enī per secula. Corui etiam nihil i terra laborāt: sed solo vola- tu ferunt in cglū & dñs pascit eos. Unde Ps. Qui dat iumē- tis escam ipsoy & pullis coruoy &c. Job. xxxvii. d. Quis p̄- parat coruo escam. Sic viri sancti nihil agunt i terra: sed sola p̄templatione degūt in cglis: & dñs pascit eos. Ps. Dñs pa- scit me & nihil mihi deerit: i loco pascuē tibi me collocauit. Di- cit ḡ dñs: d. Considerate coruos: quoy aia mortalis est. Chryf. Sz illi nō laborātes iuentū esca. Considerate iquā e. Quia non semināt neq; metūt. Chryf. Non dicit: Qui volant: qz hoc tibi esset impossibile: sed q̄ nutriunt sine sollicitudine: qd nobis esse possibile mōstrauerūt qui expleve- runt. f. Quibus nō est cellariū neq; horreū: & de pascit illos. Sed cum volatilia nō habeant inde sollicitu- dinē neq; cibi patiant inopiā: vñ ē q̄ p̄l̄rūq; homo cibi pena- riā sustinet & fame artat. Sol. Ex iusto iudicio dei / & ex ho- minū auaricia pro pena infligitur hominī talis indigentia: qz cū omnia cōmunia essent iure nature: auaricia duce introdu- xerūt meum & tuū: & que deus fecerat omnibus cōmunia / si- bi vendicauerunt tanq; propria: volatilia vero non sibi ven- dicant. g. Quanto magi vos pluri estis illis: pro- pter rationem: propter immortalitatē que vobis p̄mittit: et Aug. Homo appende te ex p̄ccio. Chryf. Meminem sine volūtate et iudicio

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Voluntate et iudicio dei famas et nuditas occidit. Ps. Junii
3.36. or sui etiam senul et no vidi iustu dereli crū zc.

Christianus. Cant. v. c. Come etus sicut elate pal-
mar: nigre quasi coru: lucēs nigredo quasi vn-
Apostolus. Ps. Qui dat su- (cta videtur zc.
mentis escam ipsorum zc.

Donachus niger. Proverb. xxx. c. Oculum qui
subannat patrem: id est abbatem: fodiant eum
corui de torretib: id est monachi scholares zc.

Penitens. Iij. Regi. xvij. a. Coruis pcepti vt pa-
Donachus apostata. Gen. vij. a. (scant te zc.

Moe: id est requies emisit coruum qui non est re-
Derrator exēplo corui. Job. xxxvij. (uersus.
d. Quis preparat coruo escam zc.

Procrastinans. Leuit. xj. c. Omne coruini gene-
ris in similitudinem suam zc. Sed de his tribus vltimis dicitur
versus zc. Versus. Cras crocitat / viuit p secula / no timet
vngues. Pullos odit
amat nummos / ocu-
los fodit ater. a

146.

Coruus

B

5.6.0.

Quis autem vestrum co-
gitado potest adijcere ad sta-
turam suam cubitum vnum?
Si ergo neqz qd minimū est
potestis: quid de ceteris solli-
citi estis? Considerate lilia quo
modo crescunt: Non laborāt
neqz nent. Dico autem vobis
qz nec salomon i omni gloria
sua vestiebatur sicut vnū ex

illis? Quis autem vestrum co-
gitado potest adijcere ad sta-
turam suam cubitum vnum?
Si ergo neqz qd minimū est
potestis: quid de ceteris solli-
citi estis? Considerate lilia quo
modo crescunt: Non laborāt
neqz nent. Dico autem vobis
qz nec salomon i omni gloria
sua vestiebatur sicut vnū ex

dinē lilloy: cui nec etiam comparari valet purpura impatorū:
qz si tā decore ornatu induit lilia qsi quodā vestis operimē-
to: ne dubitatis qn etiam vobis de- pūdeat in vestimento.
Qui eni pro veste tam speciosum dat illis ornamētū: multo
magis vobis pūdebit indumentū. f. Dico aut vobis
qz nec salomon in oi gloria sua. i. oi glorioso appa-
tu suo: s. Vestiebatur sicut vnum ex istis. Legitur eni
q salomon sumope operam dedit ambitiosis apparatus et ve-
stibus preciosis: semp eni incedebat egregie purpurat / auro
et lapidib: preciosis ornat: et quotquot i elus comitatu erāt
et equi eoz: sed licet adeo studuerit i ambitioso apparatu: nū-
quā tñ indutus ē eque specioso ornatu sicut lilia. Chryf. Sa-
lomon hoies ministrat vestes / deus istis. h. Si aut senū
zc. Idipso adhuc pbat per locū a minor. Et exponitur sic.
Si senū: id est herba. Quod hodie / vtride / in agro
est. Fgnū generale ē nomen oim herbarū. Vñ Gen. i. a. di-
ctum ē: Producat terra fgnū. i. herba: fm aliam trālationē.

Et cras. i. in fu-
turo. In ciba-
num mittitur. i. in
aceruū rediget: q ba-
bet speciem cibanti:
Deus sic vestit.
Et nota quia cras
pro futuro i scriptu-
ris ponit. Vñ iacob
dicit ad laban / Gen.
xxx. e. Exaudiet me
cras iusticia mea. q.
d. modo iustitias
mibi: qui tibi retinet
oues vni? coloris: et

mibi das oues sparsi veller: s i futuro assequar iusticia mea.
Quāto mag. i. vestit / n Vos pusille fidei: q de
pulsionē dei dubitatis. Barth. xliij. d. Hodice fidei quare
dubitasti? Esa. xl. b. Dis caro fgnū: z ois gloria eius qsi flos
agri zc. Jaco. i. b. Gloriet humilis i exaltatōe sua: z diues i
humilitate sua: qm sic flos fgni trāibit. o. Et vos nolite
querere qd māducenti aut qd bibati. Beda. Mō ait:
nolite querere / vñ solliciti esse de cibo / vel vestimēto: sed ex-
fusus qd māducentis vel qd bibatis: vt / qd / ponit / referat ad qū
tatem ciboz q ad substantiā. q. d. nolite querere cibos delica-
tos. Et sequit i Glo. In q vident argui hi q spero victu vel
vestimēto corpis cōmuni: lautiora sibi vñ austeriora p his cū
qb vltiū altmēta vel indumēta reqrūt. Elytus sup Leuit.
xxx. c. Dabo bñdictionē vobis āno sexto. Cū euāgelis sube-
at nō cogitare de crastino: lex iubet nō cogitare de trib: āntis.
Barth. vi. d. Sufficit diei malicia sua p. Et nolite zc.
Prohibita sollicitudine curiositatis seu cupiditatis vel sup-
fluitatis de victu et vestitu acqrendo: prohibet superbiam
que solet de istoz abūdātia nasci. Vñ. i. Timoth. vi. d. Dū
tib? hū? seculi pcepte nō sublime sapes. Vñ Glo. Vermis di-
uitū est supbia. Pius q phibuit avariciā: nūc phibet super-
biā / dices: Et nolite: si hęc abūdauerint: q. In sublime
tollit. Chryf. Mō sum? rationē daturi vtrū paupes fuerim?
an diuites: qz hoc nō est in pte nra: sed vtrū bene egerimus
aut male. Eccl. x. b. Inritum supbie hois apostatare a deo.
Hęc eni omia. i. vitę corpali necessaria: s. Bentes
mūdi querūt: qb? nulla ē cura de futuris: Sed. i. lilloy est
querere regnū dei. Pater aut vester: qui bonis filiis
viscera pietatis nō claudit: sicut dicit. j. Job. ij. c. Qui ba-
buerit substantiā hui? mūdi z viderit fratē suū necesse hie: et
clauerit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet i cor. q. d. si
habet charitatē nō claudit. Chryf. aut frat noster ē: et substā-
tiā mūdi hui? habet: qz dñs oim ē / et charitatē habet: qre nō
claudit viscera sua a nobis. Esa. xlix. d. Mūqd pōt mulier ob-
lisci zc. Dic g: Daf aut vester scit qm his indiget.
Aug. Scit celest. medic qd vob datur? ē ad pōlationē: qd
ve subtrahit ad exercitacionē. Mō eni hō sumēto suo ciba-
ris subtrahit sine causa. Vñ his indiget. Beda. Mō tñ in
b 5 19 his finis imponēd?

his finis imponendus sed in regno propter qd et ista. Unde sequitur: a **Uerunt querite primu regnu dei.** Glo. Eterna bona. b **Primu.** Beda. Omnib' p'ponite: in hoc sit finis: propter hoc omnia agite. Aug'. Quicquid propter aliud queritur uilius est q' illud propter qd querit. Glo. super Bartheum.

Matt. 6. d.

vi. Regnu dei summu bonu est: et ideo querendum. Quertur autem fide/ spe/ charitate. Et sine labore potest iuenti: quia prope e. j. xvij. c. Regnum dei intra uos est. Chrys. Re-

gnum dei est retributio: iusticia e' uia p quam itur ad regnu. i. Paral. xxvij. c. Si querieris eum in uentes: si aut' dereli/ queris eum/ proijcet te in eternu. Sed querendus est in luce gratie/ non in nocte peccati. Esa. xxi. c. Si queritis querite: conuertimini et uenite. c **Et hec omnia adijciunt uobis.** Beda. Non dabuntur quasi propter se: sed superaddetur quasi necessaria ad illud. Aug'. Hec aperte ostendit tem/ poralia no esse petenda tanq' bona nostra/ et si necessaria: regnum autem dei petendum est: et in eo finis noster ponendus est: propter qd omnia faciamus. Unde. j. Cor. x. g. Omnia quecumq' facitis in gloriam dei facite. d **Adijciunt/ quia si adlectiua et accidentia.** Aug'. Et qui derelinquit te ducet et oberrant in uestigis tuis: qui tuos pro te nutus amant et obliuiscunt quid inuuas. Tur' autem tui sunt omne creaturarum genus. Tales sunt ut pueri qui nescientes significatio nes litterarum/ pulchras litteras admirantur: et nihil aliud faciunt nisi litteras admirari. e **Nolite timere pusillus grex.** Eccl. xxxij. g. Vos greges mei greges pascuę meę homines estis: et ego deus uester. Pusillus/ sicut dicit Beda/ dicitur vel ad compactionem maioris numeri reproboru: vel potius ob humilitatis deuotionem: per quam humilitate creuit ecclesia: per qua uentur ad regnum. Prouerb. xxx. d. Humilem spiritu suscipiet gloria. j. xvij. c. Qui se humiliat exaltabit. f **Quia complacuit: Quasi ne dubitatis de uoluntate patris: Quia complacuit patri uestro:** qui etiam propter regnum adijcit temporalia. g **Dare uobis regnum: doctrine/ gratie/ glorie.** h **Globis/ et uis similibus: id est humilibus.** Matth. x. b. Sint paruos uenire ad me: et nolite prohibere: talis enim est regnu celoꝝ. Beda. Regnum querite et de regno non diffidat: quia pater coplacita bonitate dabit uob no uestris meritis. i **Uendite que possidetis: et date elemosyna.** Istud tripliter potest exponi. Juxta primam expositionem est consiliu sed minus. Juxta secundam est consiliu/ sed maius. Scdm tertiam/ partim consiliu/ partim pceptu. Primo sic. **Uendite que possidetis: et omnibus uenditis/ de omnibus facite vnam elemosynam.** Beda. Non tm no timeatis ne propter regnum militantib' uite necessaria desint/ sed etiam possessa uendite propter elemosynam: que est uia ad idem regnu dum per eam peccata redimunt. Daniel. iij. e. Peccata tua elemosyns redime. Aliter. i **Uendite omnia: que possidetis: et omnia date: et omnibus uenditis datis: proprijs manibus laborate et de labore manu elemosynas date.** Ecce consiliu altius et artius. Hoc impleuit apostolus Act. xx. g. Beda. Non tm cibos uestros communicate pauperibus/ sed etia uendite uestras possessiones: ut omnib' uestris semel pro dno spretis/ postea labore manu operemini unde uiuatis vel elemosynam faciatis. Item Beda. Qui pro celo mundana spernit/ uendat que habet et distribuatur: qui non e' ita/ tē uirtutis/ de his que habet elemosynam det. Item Glo. diuidite: ut illud quod dictum est: **Date elemosynam/ pceptum sit: quod p'mittitur: Uendite que possidetis consiliu: et sic est tertius sensus.** Sequitur: k **Facite uobis sacculos qui non ueterascunt etc.** Interlin. satis competenter continuat istud sic. q. d. date elemosynam:

et operando elemosynas: **Facite uobis sacculos: quasi elemosynas p'mittite: ut pro uobis intercedant opes uestre p'mittite: in thesauro celesti reponite.** Uobis dicit: non mihi: cui non prodest: sed uobis. Job. xxx. b. Si peccaueris quid ei nocebit: Et si multiplicate fuerint iniquitates

te que possidetis: et date elemosynam. **Facite uobis sacculos qui no ueterascunt/ thesaurum non deficientem in celo: quo fur non appropriat: neq' tinea corrumpit.** Ubi eni

rug: quid facies contra eum: Porro si iuste etc. Job. xxx. a. Quid pdest deo si iustus fueris? **Sacculos/ repositos q' merces eternu daret.** Eccl. xix. c. Elemosyna uiri q' sacculus cu

ipso: et gratiam hominis quasi pupillam conseruabit. Unde sequitur: m **Qui non ueterascunt/ thesaurum non deficientem in celo.** Glo. In spiritualib' et eternis: id est p'remium eternum. Thesaurum dico/ n **Non deficientem: quo fur etc.** Glo. id est quia ibi nulla aduersus electos dei p'ualebit diaboli fraus. Aug'. Non iussit dominus ut thesaurum perderemus: sed locum ostendit ubi poneremus. Eccl. xix. b. Perde pecuniam propt' fratrem et amicu et non abscondas sub lapide in perditionem. Chrys. Que stulticia illic relinquere tua unde exiturus es: Quicquid pro anima tua feceris/ hoc tui est: qd autem reliqueris perdidisti: nam qd corporaliter congregatur spiritualit' dispersum uidetur: id est perditum. Qd aut' corporaliter bene dispersum: spiritualiter bene congregat in celo. Unde Ps. Dispersit dedit pauperibus etc. Qui congregat in terra/ non habet qd sperat in celo: ut quid enim respiciat in celum ubi nihil habet repositu: Ps. Quid enim mihi est in celo: et a te quid uolui super terram? o **Quo fur non appropriat etc.** Chrys. Omnia bona mundi triplex interitus tollit. Aut enim ex seipsis ueterascunt. Heb. vij. d. Omne qd antiquatur et senescit/ peccatum est. Aut dnoꝝ luxu consumunt etc. Jaco. v. a. Egredite diuites/ plorate uulantes in miseria uestra etc. Aut ab extraneis dolo/ vi uel calumnia diripiuntur: quia omnes fures dicuntur qui per iniquitatem festinant aliena facere sua. Job. x. b. Quotquot uenerunt fures sunt et latrones. Apystice. Beda. Fures sunt heretici et demones: qui ad hoc intenti sunt ut spiritualib' nos spoliarent. Tinea que latenter uestes rodit/ inuidia est: que studium bonum lacerat et compactionem unitatis dissipat: sicut tinea compactionem uelamentorum. Ut per tineam uana gloria significatur. Eccl. xij. c. De uelamento nascitur tinea: que tamen consumit uelamentum: ita uana gloria de opere bono nascitur et consumit illud. Act. xxvij. a. Cum congregasset paulus sarmentorum aliquantulu multitudinem et imposuisset super ignem/ uipera a calore cum processisset adhesit manus eius. Vipera: id est uanagloria. Qui ergo facit aliquod opus bonum propter commoda terrena uel propter inanem gloriam/ edificat sibi thesaurum/ non in celo sed deficientem in terra: quia opere illo frivolum et momentaneam mercedem homo recipit. Et de talibus dicit Matth. vi. a. Reciperunt mercedem suam: hic in presenti. Per thesaurum intellige hic meritum. f. boni operis: cuius hic recipiunt p'miu. Aliquando etia aliq' bona opera facit no inuitu fauoris humani: sed pro quadam interioꝝ lactatia et elatione: quia placent sibi et quodammodo efferuntur ascribentes uirtuti sue: et hmoi interioꝝ uanagloria magis pte hic per tineam intelligit. Matth. vi. c. Thesaurificat uobis thesauros in celo ubi neq' erugo neq' tinea demollit. Ibi Glo. Erugo superbia/ que decorum uirtutu obfuscat. Tinea inuidia/ q' studium bonum lacerat. Aug'. Eglum in hoc loco non corporale: quia omne corpus pro terra habendu e: sed spirituale accipitur. Totu mundum conteneri debet: qui thesaurificat in celo. Unde Ps. Eglum celi dno: terra aut' dedit filijs hominu. p **Ubi eni e thesaurus uester: ibi et cor uestrum erit.** Non solum de thesauro pecunie intelligendum e: sed etia de qualibet praua uoluptate. Unde Glo. Uenire/ saliter et de pecunia

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including references to Job, Psalms, and other biblical passages.

Saliter et de pecunia et de omnib' voluptatibus: gulosi the-
saurus est venter: vbi habet cor: et sic de alijs. Vtero? Cor
habet gulofus in ventre: lasciuus in ludicris: amator in libidi-
ne: auarus in pecunia. Cor autem dicitur cordis meditatio.
Eccles. x. a. Cor sapientis in dextera eius: id est in gternis: et
cor stulti in sinistra illius: id est i tempo-
ralibus. Vtere. l. f. Gladius ad thesauros
eius qui diripiuntur. Vbi enim the-
saurus etc. Ebryf. Si in terra cor est
deozum: si in celestibus est in christo fi-
rum. Necessario enim est vt quo pzecefferit
dilectionis thesaurus: illuc z cogitatio
sequatur effectus. Deut. xxxij. d. Ocul' iacob
in terra frumeti: id est in celo. Eccles
ij. c. Oculi sapientis in capite eius: id est i christo. Proverb.
xvij. d. Oculi stultorum in finibus terre. Sequit: a

thesaurus vester est: ibi et cor
vestru erit. Sint lumbr vni p-
cincti et lucerne ardentes i ma-
nib' vris: et vos similes hoib'
expectantib' dominum suum

disciplina iustificas. Sint igit' bis duobus cingulis tibi ve-
stri pzeincti: vt per primu fluxus cogitationu z desiderio: in
inutilium restringatur in mente: per secundu fomes concupi-
scentiaru reprimatur in carne. Job. xxxvij. a. Accinge sicut
vir lumbos tuos z interrogabo te. Vtere. j. d. Accinge lum-
bos tuos z surge z loquere. Hoc dicitur
hieremie et tñ hgo erat. Vñ bñ dic' bñe:

Sint lumbr vestri pzeincti: id est
ante casu concupiscentie cincti. b
Lucerne ardentes i manibus ve-
stris. Tria dicit que debet quilibet pro-
ximo suo: maxime plati z pzeicatores.
Primu est lumen eruditionis: qd debet
ignaris. Unde dicit: Lucerne: id e do-
ctrina lucens: ita vt omnes videat. Matth. v. b. Non potest
ciuitas abscondi super montem posita: neq' accendunt lucer-
nam z ponit eam sub modio / sed super candelab' etc. Secu-
dum est ardoz compassionis: qd debetur infirmis. Unde di-
cit: ardentes. Hoc ardoze ardebat paul'. ij. Cor. xi. g. Quis
inflmatur z ego non inflmor etc. Similiter z bellas. Eccj.
xlviij. a. Surrexit bellas ppheta quasi ignis: z verbum sp-
sius quasi facula ardebat. Sic etiã iohannes baptista. Job.
v. f. Ille erat lucerna ardens z lucens. Ardens per compassio-
nem: lucens per eruditione. Beat' Berni. Ardere parsi est:
lucere vanu est: lucere z ardere perfectum e. Tertium e sub-
fidiu manuale: qd debetur egenis. Unde dicit: In manib'
vestris. Proverb. viij. c. Van' suas aperuit inopi: et pal-
mas suas extendit ad pauperem. Pluraliter autem dicit: lu-
cerne: que portari debent in manibus. Prima e pura mens
intentio: que portatur in manu: cum bonz intentioni opus bo-
nu adiungit. De hoc. s. xj. c. Lucerna corporis tui est oculus
tuus. Glo. id est mentis intentio lumen est totius operationis
tuę. Secunda lucerna est verbum pzeicationis: De qua in Ps.
Lucerna pedibus meis verbu tuum. Item Proverb. viij. Ps. 118.

l. c. d
pars

Sint lumbr etc. Et ad implenda consilia z pzecepta inuitaret do-
min' discipulos / subdit vtilitatem qua ex implendoe sunt co-
secrari: qz vtilitas solet pzeipue animos humiles excitare. Sz
quis maxima esset vtilitas: posset tñ eos deterere difficultas:
ideo ostendit facilitatem. q. d. ne videatur vobis difficile im-
plere pzecepta: quia facile potestis implere: tñ modo habete
lumbos pzeinctos z opera lucentia: Sic potest pzeinuari fm
Glo. Vel aliter. Dñs inuitans discipulos ad cõtempnũ mu-
di / superius eodem capitulo monuit de auaricia z superbia fu-
genda: et sic ad pzetatem z humilitatem per conseques inui-
tauit eos: nunc inuitat ad castitatem: et sic monet eos fugere
luxuriam. Et sic plene docet contempnere mundum: quia om-
ne qd est in mundo: aut est concupiscentia carnis etc. j. Job.
ij. c. Dicit ergo: Sint lumbr vestri pzeincti: id est mo-
tus carnalium desiderioz refrẽnate. b Et lucerne ar-
dentes in manib' vestris: id est opera ardentia propter
deum: z lucentia alijs in exemplum. Lucerna enim duo facit:
Egram siue oleum comburit z lumen diffundit. Ad hoc ergo
vt bonu opus sit lucerna: oportet vt ardoze diuini amoris fi-
at: et alijs pzebeat exemplum. c Et vos: quasi vt probi-
tationes et pzecepta obseruetis intuitu gternoz: semper esto-
re solliciti de aduentu redemptioz. Et hoc est: Et vos / sup-
ple sitis: d Similes hominib' expectantib' dñm
suu: id est sitis vigilantes z solliciti: sicut sũt illi qui expectat
dominum suu: quando reuertat a nuptijs. Hoc euan-
gelium legitur de pzeffozib': quoz vtram recollit ecclesia qua
si qsdam pntentis z iusticie atqz patientie speculum z exem-
plar. Et hec tria in tribus primis verbis hui' euãgelij expri-
munt. Continentia: cũ dicit: Sint lumbr vestri pzein-
cti. Iusticia: cum sequit: Et lucerne ardentes i mani-
bus vris. Patientia: seu longanimitas: cũ sequit: Et vos
similes hoib' expectantib' dñm suu qñ teuertatur a
nuptijs. Sũt autẽ duo genera libozũ: quos quilibet debet
in se pzeingere. Sunt eni lumbr mentis / affectus. s. et intelle-
ctus: ex quibus cogitationes z desideria quasi quedam sobo-
les generant. De quib' dicit in Ps. Quonia lumbr mei im-
pleti sunt illusionib': id est malis desiderijs z malis cogitatio-
nibus: quibus diabolus illudit animę: et ideo nõ est sanitas i
carne mea. Porum lumboz cinctozũ siue repressozũ est assi-
dua meditatio legi diuine: Vñ eni adeo reprimunt hmoi mē-
tis illusiones. Unde petrus ad clemẽtem. Incessanter debet
quisqz que del sunt cogitare et loqui: quia si in his bonis fue-
rit mens occupata: malus nõ inuenit locum ad mentem. Un-
de et Vtero? ad quenda. Ama studia literarũ / z carnis vitia
non amabis. Ad h monet pet' apostolus. j. Pet. j. c. Pro-
pter qd inquit succincti lumbos mentis vestre sobri z perfe-
cti sperate in eam que offertur vobis gratiam. Esa. xxxij. c.
Accingite lumbos vestros super vbera vestra. Item sunt lu-
br carnis / vbi sedes generatioz: de quib' oriunt' carnales co-
cupiscentie: de quibus dicitur Job. xl. b. Fortitudo eius in
lumbis eius: et virtus eius in vmbilico ventris eius. Lum-
bos dicit propter viros: vmbilicu propter feminas: vt dicit
Breg'. Porum lumboz cinctozũ est iusticie disciplina: Sic
dicitur Esa. xj. b. Et eris iusticia cingulum lumboz ei': id est

etna lucens: ita vt omnes videat. Matth. v. b. Non potest
ciuitas abscondi super montem posita: neq' accendunt lucer-
nam z ponit eam sub modio / sed super candelab' etc. Secu-
dum est ardoz compassionis: qd debetur infirmis. Unde di-
cit: ardentes. Hoc ardoze ardebat paul'. ij. Cor. xi. g. Quis
inflmatur z ego non inflmor etc. Similiter z bellas. Eccj.
xlviij. a. Surrexit bellas ppheta quasi ignis: z verbum sp-
sius quasi facula ardebat. Sic etiã iohannes baptista. Job.
v. f. Ille erat lucerna ardens z lucens. Ardens per compassio-
nem: lucens per eruditione. Beat' Berni. Ardere parsi est:
lucere vanu est: lucere z ardere perfectum e. Tertium e sub-
fidiu manuale: qd debetur egenis. Unde dicit: In manib'
vestris. Proverb. viij. c. Van' suas aperuit inopi: et pal-
mas suas extendit ad pauperem. Pluraliter autem dicit: lu-
cerne: que portari debent in manibus. Prima e pura mens
intentio: que portatur in manu: cum bonz intentioni opus bo-
nu adiungit. De hoc. s. xj. c. Lucerna corporis tui est oculus
tuus. Glo. id est mentis intentio lumen est totius operationis
tuę. Secunda lucerna est verbum pzeicationis: De qua in Ps.
Lucerna pedibus meis verbu tuum. Item Proverb. viij. Ps. 118.

imo de
necesse

ps. 37

in alijs

Quattuor sunt
in lucerna que
debet ee i plati

ps. 15

nos in tempore tribulationis. Expectant omnes iusti ven- turum ad iudicium: vt remuneratores vt glorificatores. Soph. iij. b. Expecta me dicit dñs in die resurrectionis meę. Phil. iij. d. Saluatorem expectamus dñm nostrum qui reformabit corp⁹ humilitatis nrę. Ecce triplex expectatio bona: de q̄ dicit Proverb. xvij b. Gemma gratissi- ma expectatio pre- stantis: id est chri- stus qui dicitur gem- ma propter sollicitu- dinem propter vir- tutem propter pre- ciositatem. Hęc gem- ma fuit grata in pri- mo aduentu: gratior in secundo: gratissi- ma in tertio: quia tunc erit omnia i omnib⁹: vt dicit. i. Cor. xv. d. a. Quando reuertat a nuptijs. i. a domo nuptia- rum celestium: ad quam fuit in die ascensionis. Duas nuptias fecit dñs. Primas: quando sibi desponsauit humanā naturā. Istas fecit i vtero virginis: De quib⁹ dicit Matth. xxij. a. Simile est regnū celozum homini regi qui fecit filio suo nup- tias. Ad istas nuptias fuit dñs in die conceptionis: et rediit i die ascensionis. Secundas nuptias fecit: quando angelos sibi fin naturam humanā associavit in die ascensionis. De quib⁹ dicit Apoc. xix. b. Beati qui ad cenā nuptiarū agni vocati sūt. Ab istis nuptijs redibit dñs in die iudicij: vt etiā reuertat qñ venit ad vnūquemq̄ in obitu suo. De vtriusq̄ nuptijs ex- ponitur hoc: Nam sancti patres expectauerunt cum deside- rio magno reuertentē a primis nuptijs: quia tunc fuerunt li- berati a limbo. Esa. xxx. d. Beati omnes qui expectāt eum: populus enī sion habitabit in hierusalem. Et vos similes si- miles illis hominib⁹ expectantib⁹ dñm suū. Itē san- cti qui adhuc sunt in mūdo vel in celo sine corpore expectant dñm suū quando reuertat a nuptijs. Et vos similes similes illis. Ps. Expecta dñm et custodi vřa et. Glo. Bede. Ad nuptias. Hous homo: id est homo de nouo sibi angelos copulauit: quia hoc tunc nouū fuit: vt homo in corpore hu- mano foletur angelis. Vel Hous homo: id est immorta- lis. b. Et cum venerit: perando ad iudicij. i. generale vel particulare cuiuslibet. c. Et pulsauerit. Beda: Per egritudines quas infligit mortem propinquā designando. Proverb. xvij. b. Muncij mortis indignatio regis. d. Co- festim aperiant ei. Beda: Len enī suscipiendo. Tales enī dño pulsanti libenter obedunt: quia securi eum expectant: qui autem eum offenderant sibi sunt conscij: aperire ei for- midant. Jaco. v. b. Ecce iudex ante ianuā assistit. Apoc. iij. d. Ego sto ad ostiū et pulso. Cant. v. a. Vox dilecti mei pul- santis: aperi mihi foroz mea. Glo. Bede. Non vult aperire iudici pulsanti: qui timens videre fratrem quem contēpsit: de corpore exire metuit. Aperit: q̄ iudicē let⁹ et securus sustinet et de p̄p̄nua morte gaudet. Unde subditur: e. Beati serui illi: quos cum venerit dñs inuenerit vigilan- tes: id est sibi et subditis vigilanter attentos et oculos aper- tos in vera luce tenentes. i. Cor. xv. e. Euigilate iusti et nol- te peccare. Cant. v. a. Ego dormio et cor meum vigilat. No- ta ergo quia serui expectantes dñm tenentur vigilare comu- niter sed differenter: quia vnusquisq̄ pro modulo suo. Nam pro modulo suo tenentur vigilare viri contemplatiui: pro modulo suo actiui: pro modo suo p̄lati. Hoc distingue in Glo. Bede. Vigilat. Amen: id est vere beati: quia dico vobis q̄ p̄cinget se: preparans se ad retribu- tionem. Ps. Dñs regnauit decorem indur⁹ est. h. Et faciet illos discubere: id est i eterna beatitudine refoue- ri. Beda. Nostrū recumbere est in regno quietere. Ezech. xxxij. d. Ego pascā oues meas et ego accubare eas faciā dicit dñs deus. i. Et transiens ministrabit illis. Quo- modo ministrabit transiens stabilis manens et cuncta moueas. De ipso enī dicitur: Stabilisq̄ manēs dans cuncta moueri.

Matth. 24. d.

Ps. 36.

Ps. 92.

Boeti⁹ de cōsol. li. 3. metro. 9.

Glo. soluit: Quia pot̄ intelligi trāsēs in se vel trāsēs in nob⁹: Transibit enī in se fm naturam humanā de loco ad locū: qz de celo descendit⁹ est ad iudicij in aera super vallē iofaphar: postea redit⁹ cū electis. Vel transibit cū de noticia huma- nitatis quā omnes habebunt in iudicio ad deitatis noticiam electos sublinabit: et intellige noticiam ampliorē. Glo. Trās- tens ministrabit. Job. x. b. Per me si quis introierit igre- dietur et egrediet et pasca iuuet. In- grediet ad cōrepla- tionē dñi: et egrediet ad p̄repla- tionē humanitatis: et vtrobq̄ pasca iuuet. Et si venerit. Forte dice- rēt senes: Nō ministrabit nob⁹: qz nos nimis dormiuimus: qz suim⁹ pigri i corpore: nō p̄deset nob⁹ modo vigilare: qz seruū ē: imo i quacūq̄ etate inuenerit seruos vigilantes: beati sūt: qz ministrabit illis. Unde dicit: Et si venerit secūda vigilia. i. in adolescentia. Et si in tertia vigilia. i. in senectute: venerit. Alq̄nus. Satis altenuus est a fide: qui ad agendā penitentia tempus senectutis expectat. m. Et ita. i. vigilantes saltem tūc inuenerit: nō Beati sūt ser- ui illi: quos. i. inuenerit vigilantes in prima vel secūda vel ter- tia vel quarta vigilia. Sed beatiōres sunt illi qui semp vigi- lasse inueniunt: quales sunt qui innocentia suam vsq̄ in sen- ctute custodierūt. Ideo dicit Eccl. v. b. Ne tardes pueri ad dñm. Alq̄nus. Dissoluta est cogitatio de crastina puerio- ne cogitare: et hodiernā negligere. Sesi. Quilibet dies viri nostrę ordināduus est vltimus. Et nota quia metaphorice lo- quitur hic dñs ad similitudinē excubantiū in nocte: quam in quattuor partes distinguit: et quālibet vigilia appellat: qz in quālibet oportet aliquos vigilare. Prima dicitur cantium: secūda intempestū: tertia gallicantū: quarta antelucanū. Pri- ma vigilia est custodia puericie: secūda custodia adolescentie: tertia custodia iuuentutis: quarta custodia senectutis. Siquis ergo primā et secūda vigilia negligere non desperet: qz ad- huc vsq̄ in tertiū morā nostram pius studeat expectat. Unde Esa. xxx. d. Expectat nos dñs vt misereat nostri: immo qd plus est: etiā i quarta vigilia. i. in senio recipit venientē et ve- nit vt recipiatur. Unde Matth. xij. c. Quarta vigilia noct venit ad eos. Marc. xij. d. Vigilate: nescitis enim qñ dñs veniat: sero an media nocte: an gallicantu: an mane. Lucas tñ non facit hic mentionē nisi de trib⁹ vigilijs. i. puericia: ado- lescentia: senectute: nec facit mentionē de prima. i. puericia: sed de secūda. i. adolescentia: quia scriptū est Thesi. iij. d. Ho- nū est viro cū portauerit iugū ab adolescentia sua. Et q̄ hoc q̄ dicitur: secūda et tertia: inuul prima. Sequit⁹: Hoc autē scitote: qm̄ si sciret p̄familias q̄ hora fur veniret/vigilaret vtrq̄: illa hora quę sibi esset suspecta. Chryf. exponit hoc dupliciter. Primo vocat furem diaboli: domū vocat mentē quā si intrauerit per negligentā ianitoris: id est rationis/spoliat domū illam vestimentis iusticie: auro sa- pientie/ argento eloquentie seu innocētie. Tñ subdit Chryf. loquens hōi sic spoliato. Nudus quid facies: Adam nudus abscondit se inter ligna: sed inuenit⁹ est: Sesi. iij. d. Necessē est ergo vt per penitentia alteras vestes tibi texas. Prima vest gratis p̄statur: secūda cū labore nimio reparat. Igitur fm hanc expositionē monet dñs cōtra diaboli insidias vigilare. i. Pet. v. b. Sobrii estote. Secūdo modo vocat furē mor- tem sine diem mortis: quę occulte venit sicut fur. Unde. i. Thesal. v. a. Dies dñi sicut fur ita i nocte veniet. Apoc. iij. a. Si non vigilaueris ventā tibi tanq̄ fur. Domū vocat cor- pus: de qua Hier. xvij. a. Descende in domum figuli. Et Job. iij. d. Qui seruū d

Marginal notes on the right side of the page, including references to Job and other biblical passages.

Job. liij. d. Qui seruiūt ei nō sunt stabiles: quāto magis qui habitāt domos luteas. Fur ergo domū intrat & p̄fodit: quādo spiritu dormiēte: mors carnis habitaculū irrūpīt & animā violenter extrahit. Unde Hier. ix. f. Ascēdit mors per fenestras vestras: ingressa est domos vestras. Scdm̄ hanc expositionem monet dñs p̄tra mortis incertitudinē vigilare: vt qñ cunq; venerit inueniat nos p̄atos ad exitum: ita q̄ non oporteat p̄fodi domū: id est cū violētia animā extrahi / sed sp̄ōte exte. ij. Regl. liij. b. Veniētes rechab et baana. i. mors et diabolus: ingressi sunt seruente die domū hisbofeth qui dormiebat super stratum suū meridie: et ostia ria domus: id est ratio purgans triticū obdormiuit: ingressi sunt autem domū latenter. & p̄usserunt eū in inguine & fugerunt. Ideo bonū est vigilanter contra mortis incertitudinē vigilare. Unde Plato. Sūma philosophia est assidua mortis cogitatio. Eccl. xvij. c. Ante iudiciū para tibi iusticiā. Item Eccl. xxvij. c. Demor estis iudiciū mei: sic enī erit & tuum: tibi heri / & tibi hodie. **Et non sineret p̄fodi domū suam.** Scdm̄ p̄mā expositionē: id est mētē suam: quę p̄fodit cū suggestioni cōsentitēs virtutib; spoliatur & in v̄ribus lēgitur. Secūdo modo sic. Chry. Non sineret: nō repelleret furē a se vt non p̄foderet quasi ignorans: sed vocaretur quasi paratus ad exitū. Quādo animę peccatrices in corpore quasi in proprio domicilio delectant: veniens cū sententia dei angelus mortis p̄fodit corpus & animā violenter diuellit: animę autem iuste quę quasi in exilio sunt / veniente sententia non p̄fodunt nolentes / sed reuocant gaudentes.

Et vos estote parati. Post similitudinē supponit exhortationem Beda. Parati / sine macula & ruga: Eph. v. f. Sic sp̄ōsa expectans sponsū. Matth. xxv. a. Et q̄ paratę &c. **Quia qua hora non putatis.** Glo. Ultimā horam semper ignorari voluit dñs: vt semper sit suspecta & ad eam semp̄ preparemur. Matth. xxij. c. De die illa nemo scit &c. Eccl. ix. c. Nescit homo finem suū: sed sicut pisces captiuntur hamo & aues laqueo: sic hoīes captiunt i tempore malo. Nihil certius homini morte: nihil incertius hora mortis. **Quis lius hominis veniet.** Matth. xxv. a. Et quę paratę erāt intrauerunt cū eo ad nuptias. Aug. Paratę sunt animę quibus consciētia dat bonū responsū. h. Cor. j. c. Gloria nostra hec est: testimoniū consciētę nostrę. Eccl. xij. d. Bona ē substantia / cui non est peccatū in consciētia &c. Greg. O si sapias in palato cordis / quid admirationis habet: venit sp̄ōsus: quid dulcedinis: intrauerit cū eo ad nuptias: quid amaritudinis: et clausa est ianua: quia decetero nō aperietur. **Aut autem ei petrus: dñe &c.** Duo p̄dixerat dñs. s. se im̄prouide venturū / & seruis expectantib; necessariū esse vt se p̄pararent: Sed qz in p̄paratu p̄posuerat multa difficilia: quędam parabolice: quędā aperte. Dixerat enī ad h̄ vt sint ido- nee parati / necessariū esse eis deponere omnē sollicitudinē: vendere omnia quę possidēt & dare elemofynas: facere sacco- los qui non veterascunt: habere lumbos p̄cinctos & opera lucentia et vigilare: quęrit petrus an p̄missa ad omnes generaliter / an specialiter ad apostolos sint dicta: Dñs autē ad questionem petri non statim respondit: sed tñ statim inuit p̄tro: quia p̄dicta eis specialiter congruunt: quibus credita ē dispensatio verbi. Postea subdit de p̄mio bene / & supplicio male dispēsantū gregi. Qui differenter punientur: alij plus alij min;: Sic enī differt stella a stella i claritate: ita differt re- probus a reprobo in p̄na. Seruus enī sciens voluntatē dñi et non faciens vapulabit multis: Nesciens & nō faciens vapu- labit paucis. Postea respōdet ad questionē petri: ibi. f. Ignē veni mittere in terram: id est sp̄itū sanctū: qui omnīū corda inflammet ad impletionē p̄dictoꝝ. Hoc est qd̄ hic dicitur: **Dñe ad nos dicitis hanc parabolā: an et ad omnes:** supple: ne ad hęc singulari tāq; vñi tm̄ dixisset para-

bolice: sed intellige ita: **Parabolam hanc:** id est hęc p̄dicta quę sunt parabolice dicta. Glo. Vendite &c. hoc s. vendite non est parabolice dictum. **Dixit autē dominus: quis putas est fidelis dispēsator & prudēs &c.** Sermo de quolibet confessore doctore: qui cōmendatur hic in quattuor / quę requiruntur in quolibet p̄lato & p̄dicatore. Primū est fidelitas: p̄ fidelis. Secūdū est humilitas: p̄ dispensator. Tertiu est dis-

cretio: p̄ prudēs. Quartū / charitas: p̄ detritici mēsuram. Fidelitas autem consistit in tribus. s. in legitima rexp̄ dñi sui congregacione: in tuta earundem rexp̄ conseruatione: i vtili earundē dispensacione. Si aliq; horum trium desit: nō est fidelitas. Res autē quas congregare debet p̄latus & p̄dicator dño suo: sunt animę subditoꝝ / copia meritoꝝ / scientia faciendoz & credēdoꝝ. De primo dicitur Eccl. xxxij. d. Congregabo oues meas de terris & inducam eas in terrā suam & pascam eas in montibus israel. De secundo dicit Prouerb. vj. a. Uade ad fornicam o piger &c. De tertio dicitur Eccl. ij. b. Coaceruaui mihi argentū & aurum & substantias regum. Primū impedit austeritas p̄latorum: quę non congregat sed dispergit oues congregatas. Eccl. xxxij. a. Cum austeritate & potētia impabatis eis: et disperse sunt oues meę. Secūdū impedit inanis gloria. Tertiu impedit imūdia v̄tę. Sap. j. a. In multuolam animam non introibit sapiētia. Eccl. xlvj. c. Collegisti quasi aurichalcum aurum &c. Qui ergo fidelis est domino suo seruat ista tria: congregat fideliter / conseruat sapienter / dispensat vtiliter. Duo v̄tima: id est merita et scientiam debet dispensare p̄mis: id est animabus: & tunc reuera fidelis erit. Debet autem esse et humilis: vt se dispensatorem nō dñatorem sciat & ostendat. j. Pet. v. a. Non dñantes in cleris &c. j. Cor. liij. a. Sic nos existimet homo vt ministros christi &c. Humilitas autem p̄dicatoris in tribus consistit. Primū est de se minima & de alijs magna sentire. Secūdū est seipsum & nullū aliū spernere. Tertiu ē de cōtempntu gaudere. Beatus Bern. Verus humilis non vult humilis p̄dicari: sed vult reputari. Exemplū de iohāne breuis stature. Hanc autem humilitatem tria nutrit. Unde dicit Basil. Triā sunt quę radicata nutriunt humilitatē. s. assiduas sub- sectionis / consideratio proprie fragilitatis / consideratio v̄t̄i melioris. Item prudentia p̄dicatoris in tribus consistit: sicut patet in Glo. Primū est: vt sib̄ ipsi prouideat in futuro. Secūdū: vt prouideat populo vtilia. Act. xx. f. Attende vobis & vniuerso gregi. Et. j. Timoth. liij. d. Attende tibi et doctrine: insta in illis: sic enim faciens & teipsum saluū facies et eos qui te audiunt. Tertium est vt fm̄ capacitatem audientium de annona sibi eis ministrat. Greg. Pro qualitate audientium formari debet sermo doctozū: vt et sua singulis cōgruenter tribuat: & tñ a cōmunis edificationis arte nunq; recedat. Item charitas p̄dicatoris aut p̄lati erga subditos in tribus consistit. Primū est vt corde compatiat miser. Secūdum vt verbo & exemplo edificent omnes. Tertium est vt se et sua libenter pro eis tribuat. De primo. ij. Cor. xi. g. Quis infirmatur & ego non infirmor &c. De secundo. j. Timoth. liij. c. Exemplum esto fidelium in verbo et conuersatione. De tertio Job. xv. b. Datozem hac dilectionem &c. Nunc lege litteram. **Quis putas &c.** Glo. Bede cōtinuat sic: Quasi vobis q̄ dispēsatores estis instituti / hoc mysterium specialius conuenit de custodia & p̄paracione: vt et vos et alios p̄paretis in aduentū iudicis: quia pauci sunt q̄ cōmissa bene administrent dispensacionē. Et hoc est: **Quis putas est fidelis dispēsator & prudēs.** Mora q̄ q̄ raritatē notat et etiā difficultatē: quā facit tria. Ad hęc vt aliq; sit bon; dispēsator: tria p̄currūt. s. vt sit fidel; discret; &

Sermo de p̄fatore doctore

De p̄. dif. i. c. si sacerdos

5 ¶ vocatus a dño:

Vocat^a a dño. Fidelis si res suas ad comodũ dñi/nũ suũ dis/ponat. Discretus si prout singulis de familia distribuendũ est recte discernat pro modulo singulorũ & capacitate. A dño vocat^r si nõ sit intrusus. a. Fidelis. Beda. Bene erogãdo pecuniam dñi sui: id est ad comodũ dñi sui/non ad suũ. Pro/verb. xx. a. Dulci

Et. sup: a

homines misericor/ des vocantur: virũ autem fidelem quis inueniet: i. Cor. liij. a. Dicitam que/ ritur inter dispensa/ tores vt fidelis quis inueniat. b. Dis/ p̄sator. Chryf.

Et. sup: a

Plerunq; sacerdo/ tes mali obdormire faciunt populum in peccatis: boni autẽ excitant a somno ne/ gligentẽ assidua tu/ ba doctrinẽ. c. Et prudens. Beda. Discernẽs capacita/ tem singulorũ. Amos. v. d. Prudens in tempore illo tacebit: quia tempus malum est. Prouerb. xliij. d. Accepit est do/ mino minister intelligens: iracundiam autem eius inutilis su/ stinebit. Chryf. Qui prudentes sũt/ difficile inueniunt & de/ um timentes. Et. i. Deo p̄scientia placet: bõib⁹ sapientia p/ dest. Si fuerit quis tm̄ fidelis / laicum quidem facit: sacerdo/ tem autem non facit. d. Quem constituit dñs super familiam suam/ ecclesiam: et ipse se nõ ingessit. Heb. v. a. Nec quisq; sumit sibi honorẽ r̄. e. Et det: non vendat nõmo humane laudis/ aut mūdane cupiditatis. Dant. x. a. Gratis accepistis/ gratis date. Sed non est sic in omnib⁹: im/ mo sic est in paucis. Malach. i. c. Quis est ex vobis qui clau/ dat ostia mea & incendat altare meum gratuito: Phil. ij. c. Omnes que sua sunt querunt: non que iesu christi. Ideo nõ habent charitatem. i. Cor. xij. b. Caritas non querit que sua sunt. f. Illis: id est suis quibus tenetur potius q̄ alie/ nis. Prouerb. xxvij. d. Diligenter agnosce vultum pecoris tui tuosq; greges cõsidera. g. In tempe. Chryf. Quid est in tempore: Eccl. xxij. a. Flagella & doctrina in omni tem/ pore sapiẽtia. Eccl. xx. c. Ex ore fatui reprobabis parabola. Eccl. viij. a. Omni negotio tempus est & oportunitas r̄. Esa. xlix. c. Tempore accepto exaudiuĩ te: & in die salutis au/ killatus sum tui r̄. Chryf. Qui semper egrotat semp̄ illi ars medicĩ optima videtur. Et. i. Doctrina & p̄solatio sacerdotũ semper optima est: maxime autem in tempore tribulationis: sicut nauĩ gubernator: semper quidem: sed maxime tempore tempestatis. Et. i. Nã semp̄ i p̄secutionib⁹ naturalis intellect⁹ deficit. h. Tritici mensuram. Greg⁹. Pro qualitate au/ ditõrum mensuratur tibi diuini verbĩ vel exemplĩ vel subsi/ diũ temporalis. Chryf. Duic similes sunt qui pecunias ha/ bent & dant indigẽtib⁹. Etenĩ & tu economus es & dispensa/ tor tuarum pecuniarum non minus q̄ qui ea que sunt eccle/ siẽ dispensat. Tu si dedisti aliq̄d ad vñs pauperũ/ vñs illud cũ diligentia dispensari/ deum autem non putas cuius sunt ve/ bementi expetituri. Et. i. Ne tua esse existimes: sua ei tribu/ es. i. Beatus. Beda. Quasi pauci sunt fideles: ille autẽ qui repertus fuerit fideliter annonam verbĩ ministrãs & in cu/ ra gregis vigilãs/ eterna beatitudine glorificabit. Et hoc est: Beatus ille seruus/ a seruiẽdo & seruãdo sic dicit^r. Dar. xxv. c. Euge serue bone & fidelis: q̄ super pauca fuisi fidelis r̄. k. Quem cum venerit dñs inuenit ita facien/ tem: id est fideliter/ humiliter/ prudenter/ vtiliter triticum do/ mini familie sue dispensantem. Chryf. Hęc dicta sunt de ser/ mone/ de virtute/ de pecunijs: et de omni dispensatione que vnicuiq; comissa est. Anũquemq; enĩ ad cõmunem vtilitatẽ vti oportet his que habet: siue sapientia/ siue p̄ncipatu/ siue diturijs/ non ad nocentũ conseruorum. l. Vere dico vobis: quia super omnia que possidet cõstituet il/

fidelis disp̄sator: et prudẽs: quẽ constituit dñs sup fami/ liam suam: vt det illis in tem/ pore tritici mẽsuram. Bea/ tus ille seruus quẽ cum ve/ nerit domin⁹ inuenit ita fa/ cientem. Vere dico vobis: quia super omnia que possi/ det constituet illum. Q̄ si di/ xerit seruus ille in corde suo: moram facit dñs me⁹ venire

lum. Sup oia. Beda. celestis regni gaudia: non vt solus s̄ vt p̄ ceteris habeat gaudia eterna: tum pro sua vira: tum p̄ gregis custodia. Chryf. Bene agente populo/ vnusquisq; p̄ suo bono remunerat: sacerdos autem pro bonis omnib⁹. Da/ bebĩ enim pro bonis prop̄ijs auream & ex acquisitione alio/ rũ aureolã. j. Z bes/ fal. ij. d. Que e spes n̄ra aut gaudũ aut corona gloriẽ: nõ ne vos ante dñm no/ strum iesum christũ in aduẽtu eius: No/ ta quia maior coro/ na promittit bonis disp̄satorib⁹ q̄ alijs vigilantibus. Alijs promissum est: quia faciet illos discum/ bere & transiens mi/ nistrabit illis: istis p̄ mittitur: q̄ sup om/

nia bona sua constituet eos. Sic ergo differũt i meriti: ita e in p̄mijs. m. Si r̄. Dicit subdit male dispensantĩ et quasi explanat p̄dicta de seruo bono per antithesim mali serui dicens: Q̄ si dixerit seruus ille i corde suo: mo/ ram facit dñs meus venire: id est si cogitauerit q̄ iudi/ cium aut mors adhuc lõge est: qd̄ multi cogitant: et qd̄ pelus est cogitationi acquiescũt. Deut. xxxij. e. Iuxta est dies per/ ditiois. Abacuk. ij. a. Si moram fecerit expecta illum: quia venies veniet & non tardabit. Soph. i. c. Iuxta est dies dñi. Eccl. xij. f. Qd̄ est prouerbũ istud in terra israel/ dicitur: in lõgum differẽt dies & peribit omnis visio. Esa. xxvij. c. Vanda/ remanda r̄. n. Et cep̄erit percutere: id e ad vitta incitare vel cõscientia infirmorum prauo s̄bo vel exem/ plo laniare. i. Cor. viij. d. Peccantes in fratres & percutien/ tes cõscientiam eorum infirmam/ in christo peccatis. Vel/ Percutere/ spoliando pauperes. Esa. liij. c. Quare atteritis populum meum. o. Pueros & ancillas. Slo. Quorũ gras vel serus/ quanto infirmior: tanto ad ruĩnam faciliõs. p. Et edere & bibere & inebriari. Ahyfice: id est cõst/ sceleribus et illecebris seculi: que mentem errare faciunt oc/ cupari. Vel ad litteram: si sit dectus gulẽ & ebrietati. Eccl. xix. a. Operarius ebriosus non locupletabit. Esa. xxvij. b. Sacerdos & propheta nescierũt p̄re ebrietate. Eccl. xxxi. a. Infirmitas grauis sobriam facit animam. q. Veniet do/ minus serui illius: in quo. f. serui/ omnes mali p̄positi intelliguntur. Veniet in qua/ r̄. In die qua non sperat. f. iudiciũ vñs mortis. s. Et hora q̄ nescit. Dant. xliij. c. De die illa nemo scit: neq; angeli nisi solus pater: qd̄ fit vt semper simus parati. t. Et diuidet eum. Beda. A con/ sortio fidelium segregando: et eis qui nec fidem habuerũt so/ clando: quia qui non habet curam suorũ r̄. j. Timoth. v. a. Osee. xij. d. Infernus inter fratres diuidet. Dant. xxv. c. Sepabit eos ab inuicẽ sicut pastor segregat oves ab hẽdis. Vel/ Diuidet: diabolo animam/ mundo pecuniam/ vermi/ bus corpus. Eccl. x. b. Cum morietur homo hereditabit ser/ pentes & bestias & vermes. v. Partemq; ei⁹ cum infi/ delibus ponet. Rab. Quia aduentum iudicis despera/ uit: quia p̄sentibus studuit: quia comissam sibi familiam siti & fame vexauit. Et si icipiens ponitur cum infidelib⁹: vbi ponetur q̄ nunq; cessauit: Apoc. xxij. c. Fortis canes & vene/ fici & impudici & homicidẽ & idolis seruientes: & ois qui amat et facit mendaciũ. i. hypõcrita. r. Ille autem. Hic subdit de differentia p̄ne malorum. Et hoc est: Ille autem ser/ uus qui cognouit voluntatẽ dñi sui/ & non se p̄para/ rauit/ ad faciendum eam. Prouerb. xvj. a. Quis est animũ p̄parare r̄. y. Et non fecit fm̄ voluntatẽ eius/ va/ pulabit multis: quia deliquit in multis. ij. Pet. ij. d. De/ lius est viam veritatis r̄. Sap. vj. a. Iudicium durissimũ in/ his q̄ p̄fũt fiet. Eccl. i. d. Qui addit sc̄ptũ addit & dolõrẽ. f. Jaco. iij. d. Scient

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Et. sup: a

Jaco. liij. d. Scienti bonum et non facienti peccatum est illi.
a Qui autem non cognovit: id est simpliciter ignora-
 uit: nō ex contemptu addiscendi: **b** Vult enim nolūt addisce-
 re: quia putant se minus puniendos si nescientes peccent. **De**
 quibus. **i. Cor. xliij. g. Si quis ignorat ignorabit. Osee. liij.**
d. Populus non intelligens vapulabit. Blo. Bede. Vult
estimantes se minus

e. lico
4. ca
ra

vapulatos si nesci-
 ant qd opari debe-
 ant/ auerunt aurem
 ne audiant veritate:
 sed cum possent scire
 si vellent studiū ad-
 bibere/ non nescien-
 tes sed contempto-
 res indicabūt. Pro

a Qui autē non cognouit et fe-
c cit digna plagis vapulabit
e paucis. **Omni** autē cui mul-
f tum datū est/ multum quere-
g tur ab eo: et cui comēdaue-
b runt multum/ plus petent ab

verb. **xxvij. b. Qui** declinat aures suas ne audiat legem et.
ij. Timoth. liij. a. Audium auerent a veritate. Sic ergo in-
 telligendum est: **Qui autem non cognouit:** id est simpli-
 citer ignorauit: nō ex contemptu addiscendi. **b. Et fecit di-**
gna plagis: id est peccata. **c. Vapulabit paucis.**
Osee. xij. d. Ipse filius non sapiens: nunc enim non stabit in
 p̄tione filiorū: de manu mortis liberabo eos. **Beda. Quo**
 ad sensum/ nō quo ad damnum. **Distissima** ē omniū pena eorū
 qui p̄ter originale nullum insuper addiderunt. **Hec Blo. nō**
 videtur multum pertinere ad expositionem eius qd hic dici-
 tur: potest t̄ sic continuari. **Qui cognouerunt voluntatē dñi**
 et non fecerunt/ vapulabunt multis: qui non cognouerunt
 vapulabunt paucis: sed inter eos qui non cognouerūt/ miti/ pu-
 nientur illi qui originali nullum actuale superaddiderūt. **Se-**
quitur: **Omni autē/ siue p̄lato siue subdito. e. Qui**
multum datum est/ de bonis naturalib/ de bonis gratui-
tis/ de bonis temporalib/ de his enim omnibus oportebit
reddere rationem s̄m quantitatem commissi. i. Multū
queretur ab eo/ in die iudicij: quādo vnusquisq̄ reddet ra-
tionē villicationis suę: vt dicit. i. xvj. a. g. Et cui comē-
dauerūt multum. i. diuina iudicia: h. Plus petet ab
eo. Istud est inculcatio: qz idē est quod p̄dicatū est: Om-
ni autē et. Unde Beda. Verito malus cognoscēs plus/ et
non cognoscens min/ vapulat: quia illi plus/ isti min/ comissū
est: et ab omni cui plus comittitur plus extiḡ. Vel ita vt non
fit inculcatio: sed p̄m̄ referatur ad subditos: secundum ad
p̄latos: quia subditis dat/ p̄latis comēdat. h. Plus
petent ab eo: qualis est omnis p̄latus: cui cum salute sua
comittit cura subditorū. ij. Regi. xx. g. Custodi virum istum
et. Et hanc lectionem innuit alia Blo. Strunḡ ordinem et.

ia pars

Sequitur: **Ignem veni mittere in terram et.** **Hic**
 respondet ad questionem petri/ dicens/ quia p̄dicata generali-
 ter omnibus congrunt/ licet specialiter apostolis: vt dictum
 est. **Unde Blo. Bede. Tu** querebas et. **Et alia Blo. aliter**
 cōtinuat: sed sententiā nō mutat. **Quasi** inuito vos et. vt in
 aduentu iudicis sitis idonee parati. **Sed licet ita dixerim ad**
 incutiendū timorem/ malo t̄i vt ex amore impleatis. **Et est h**
 quinta pars capituli: in qua horatur discipulos ad tolerantia
 passionū/ timorem incutiens ex aduentu iudicis insperato: et
 exemplum ponens de seipso: qui pro nobis tantam ac talem
 sustinuit passionem/ qua quasi igne quodam nos inflāmauit
 ad amorem suum/ vt pro eo nihil pati timeam. **Unde dicit:**
Ignem/ amoris/ k. Veni mitte in terram/ ad eam illu-
minandam/ inflāmandam/ et consolidandam. Hec enī tria fa-
cit ignis: Illuminat obscura/ inflāmat frigida/ cōsolidat mol-
lia. Et terra obscura erat per ignorantiam: frigida per mali-
dam: mollis per impatientia seu per insolentiam. De p̄mo
dicitur Osee. liij. a. Non est veritas/ non est misericordia/ nō
est scientia dei in terra. Sefi. j. a. Terra erat inanis et vacua: et
tehebz̄ erant super faciem abyssi et. De secundo dicitur Die
re. vj. b. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam: sic frigi-
 dam facit maliciam suam. **De tertio Esa. xlvij. a. Non voca-**
 beris vltra mollis et tenera. **Ideo ad hęc tria faciendā datus**
 est spiritus sanctus/ in specie ignis. i. vt ignaros erudiendo illumi-

naret: frigidus calefaciendo inflāmaret: molles et dissolutos
 consolidaret. **Unde Thren. j. c. Ignem** misit in ossibus meis
 et cruduit me. **Item sermo dei dicitur ignis: quia illuminat et**
 inflāmat et consolidat. **Matth. xx. b. F. ctus est sermo dñi i de-**
 r̄sū et i opprobriū tota die: et dicit et. **Itē eiusdē. xxiij. f. Nun-**
 quid non verba mea sunt quasi ignis ardens: **Item ignis di-**

eo. Ignem veni mittere in ter-
ra: et qd volo nisi vt accēdat?
**o. Baptismo autē habeo bap-
 tizari: et quomodo coartor vsq̄
 dum perficiat: Putatis quia
 pacem veni dare in terram?**

citur ipsa sentētia di-
 uini iudicij: et ipsa ge-
 hēna. **Uti Soph. liij**
b. In igne celi mei
deuorabitur omnis
terra. Esa. xxxij. b.
Quis poterit habi-
tare de vobis cū ig-
ne deuorante: Qui?
Ignis noticia añ chri-

Ar. Baptisma

Matth. 10. 9.

si aduentum vel nulla vel modica erat: ideo dei filius venit
 in mundū/ vt hoc triplici igne totum mundū inflāmaret. **Un-**
 de dicit: **Ignem/ triplicem: k. Veni/ carnē assumen-**
do: m. Mittere in terram: non i celum: qz ibi satis abū-
dabat. n. Et quid volo nisi vt accēdatur/ in cordi-
bus peccatorū/ mediante sufflatozio p̄dicationis/ aut diuine
inspirationis: aut certe secretę meditationis: Juxta illud Ps.
Et in meditatione mea exarscēt ignis. Et alit facili/ et am-
plus accēdit valeat ignis iste: id est ardor charitatis in cordi-
bus hominū/ subiungit de passiōe sua: quia nihil est q̄ adeo
accēdat ardorem charitatis in cordib/ humanis sicut mors
siue passio ch̄risti: quam non solum sustinuit pro salute homi-
nū/ sed etiam desiderio desiderauit: s̄m q̄ dicit. j. xxij. b. De-
siderio desiderauit hoc pascha manducare vobiscū anteq̄ pa-
**tiar. Unde dicit: n. Baptismo autē habeo bap-
 tizari et. Et continuatur hoc modo: Reuera volo vt accēda-**
tur ignis. o. Autē: id est quia et. Vel sic: Ita volo vt accē-
datur ignis. h. Autē: id est sed vt facilius fiat: Baptismo ha-
beo baptizari/ p̄tius: id est sanguine proprio vniuersaliter
**quasi baptismo perfūdi. Nota q̄ mors ch̄risti dicitur bap-
 tismus: id est tinctio per quandā similitudinē: quia sicut lana in**
tinctura emergit et preciosior emergit: ita ch̄ristus passus est
mortalis: et resurrexit preciosior: quia immortalis. Baptism/
etiam habet efficaciam et virtutem a dñi passione. Item pas-
sio siue martyriū dicitur baptismus: quia mundat et liberat a
culpa et pena sicut baptismus. Distinguit autē Chryf. sex
genera baptismorū: Quorū primus est in verbo. Unde Job.
rv. a. Vos mūdi estis et. Secundus ē in aqua tm̄. Tertius est
in spiritu sancto tm̄. De vtroq̄ dicitur Act. j. a. Jobānel qui
dem baptizauit aqua: vos autē baptizabimini spiritu sancto et.
Quartus in aqua et spiritu. Job. liij. a. Nisi quis renatus fue-
rit denuo: nō pōt videre regnū dei. Quint/ i igne tribulatio-
nis et penitentię. Esa. liij. b. Si abluerit sordes filiarum sion: et
sanguinē iherusalē lauerit de medio eius et. Sext/ in morte:
vt hic: Baptismo habeo et. Et quomodo et.

Ps. 36.

Sex genera baptismorum

Hic verbis exprimitur affectus charitatis domini erga nos:
Et quomodo coartor vsq̄ dum perficiatur/ ipsa pas-
sio: id est quantum: id est ex quanto desiderio aperto et deside-
ro ipsam passionem meam pro salute humani generis cōsu-
mar. q. d. multū affecto mori pro salute hominū. In hoc ma-
ximam ostendit suam charitatem ad homines. Job. xv. b.
Maiorem hac dilectionem nemo habet q̄ vt animam suam
ponat quis pro amicis suis. Et per hoc ad mutuę charitatis
obsequium nos inuitat: vt sicut ipse pro nobis: ita nos p̄ in-
uicem pati nō recusemus. j. Job. liij. a. In hoc cognoscimus
charitatem dei: quoniam ille pro nobis animā suam posuit:
et nos debem/ p̄ fratibus animas ponere. q. Putatis
et. Hic remouet vnum magnum impedimentū. i. carnalem
affectum siue carnalem amorem qui facit concordiam in ma-
lum in pluribus operibus: Et ideo non facere/ sed destruere
hanc pacem seu concordiam venit dei filius: Sicut Sefi. xj.
a. legitur de volentibus edificare turrim: q̄ dominus diuisit
eos et dispersit eos i orbē. Et hē qd hōi: Putatis qz pa-
cē veni dare i terrā. Chryf. Est pax bona: et ē pax mala.
Bona inf fideles

Bona inter fideles et iustos: mala inter infideles et iniustos: quia fidelitas per pacem seruat... Non: dico vobis sed separationem.

28. q. 1. 5. 1.

Bl. duos

Ps. 49. Ps. 58.

Bystice

Moraliter

Ps. 126.

Non: dico vobis sed separationem. Erunt enim ex hoc quinq; in domo vna diuisi: tres in duo et duo in tres diuidentur: Pater in filium et filius in patrem suum: mater in filiam et filia in matrem: so-

Pugnabit vtr contra fratrem suum... Dicebat autem... Sexta pars capituli: vbi post tractatum de vtroq; aduentu domini...

crus in nurum suam / et nurus in socrum suam. Dicebat autem et ad turbas: Cum videritis nubem orientem ab occasu / statim dicitis nimbus venit: et ita fiet: et cum austrum flantem / dicitis quia est / erit / et fit.

us pater: Matth. xvi. a. vbi agitur de eodem. Dicit ergo: Dicebat autem et ad turbas: in quibus erant pharisaei / signa de celo petentes: sicut dicit Mattheus. xvij. a. non ad credendum sed ad temptandum. Cum videritis nubem orientem ab occasu / statim dicitis: nimbus venit / et ita fit: et cum austrum flantem / dicitis quia est / et fit: hypocrite etc. Litera pater. Mystice. Nubes est caro christi. Et ascendit dominus super nubem leuem et ingredietur egyptum. Et dicitur nubes triplici ratione. Primo: quia ex rore / pluuia: et ex carne christi sanguis et aqua: quae est pluuia benedictionis: de qua Eszech. xxxij. f. Deducam imbrem in tempore suo et pluuie benedictionis erunt. Secundo: quia nubes occultat solem: et caro christi diuinitatem. Et dicitur: Vere tu es deus absconditus: deus israel saluator. Abacuk. ij. a. Ibi abscondita est fortitudo eius. Tertio: quia nubes de mari oritur: et caro christi de maria. Regl. xvij. a. Ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Occasus est passio siue mors christi. Ps. Qui ascendit super occasum: dominus nomen illi. Quid est ergo nubes ab occasu oriens / nisi caro christi a morte resurgens. Post ascensum autem nubis fuit nimbus: quia post domini refectionem euangelij predicatio toti mundo illuxit. Unde. Regl. xvij. g. Ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari: id est de amaritudine mortis: et facta est pluuia grandis. Per austrum vero flantem / praesens tribulatio sanctorum significat: praesens autem tribulatio futuri iudicii. Austri igitur flans / signum est gestus futuri: id est praesens tribulatio sanctorum certum iudicium est futuri tribulationis malorum. Si enim dominus in praesenti non parcat bonis qui parantur: certum est quod in futuro non parcat malis qui parantur. Unde Proverb. xi. d. Si iustus in terra recipit: quanto magis impius et peccator. Et superbum populum mei spiritus et vepres ascendent: quanto magis super omnes domos gaudij ciuitatis exultantis. i. Pet. iij. d. Tempus est ut incipiat iudicium a domo dei. Si autem primum a nobis: quis finis eorum qui non credunt dei euangelio: Et si iustus quidem vix saluabitur: impius et peccator vbi parebit. Moraliter: Per nubem significatur dolor seu tristitia quae mentem obnubilat: per occasum vero significatur casus peccati: per nubem pluuia lachrymarum: per austrum vero praesens prosperitas: per estum futura calamitas. Quid est ergo nubes ab occasu oriens: et postea nimbus sequens: nisi dolor seu tristitia de peccati consideratione proueniens: et postea pluuia lachrymarum subsequens: Et sicut pluuia ipsius nubis obscuritatem dissoluit et serenitatem inducit: ita lachrymae tristitiam mentis expellunt et conscientiae serenitatem inducunt. Unde Tob. iij. d. Post tempestatem tranquillitas facis: et post lachrymationem et fletum exultationem infundis. Similiter statum austri sequitur seruos gestus: quia praesentem prosperitatem sequitur eterna calamitas. Unde Proverb. xij. b. Reus dolore miscbitur: et extrema gaudij lucrus occupat. Job xij. b. Ductus in bonis dies suos: et in peccato ad aeterna delicta. Sequitur: Hypocrite

Sequitur: **Hypocrite faciem celi et terre nostis probare: hoc autem tempus. s. mei aduersus. b. Quomodo non probatis. s. certis argumentis scripturarum et operum: Aug.** Laudabilior est animus cui nota est propria infirmitas: quam qui celorum constellationes et terrarum fundamenta scrutatur. **Esa. xlvij. d.** Saluent te augures celi qui contemplantur sidera et supputant menses: ut ex ipsis annuntietur futura tibi. **Gal. iij. b.** Quomodo conuertimini ad infirma et egena elementa: dies obseruatis et menses et annos: et uosipsum negligitis. **Eccj. iij. c.** Quae precepit tibi deus semper cogita: et in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. **Quid autem. b.** Derentur excusabiles legem et prophetas ignorantes: ideo subditur per quid ostenduntur inexcusabiles: quia natura vel ratio poterat eis dicere illud esse deum: qui faciebat etiam opera super hominem: **Joh. xv. d.** Et quod post tot iniusticias seculi iustum creaturis iudicium esset venturum. **Dicit ergo: Quid autem et a uobisipsum: id est ex naturali ratione. Eccj. xxxi. b.** Intellege que sunt proximi tui ex tempore. **Non iudicari quod iustum est. s. me esse deum: et iudicium venturum. Dieb. vj. b.** Fram dñi portabo quoniam peccauit et cetera. **Joh. xij. c.** Et si occiderit me sperabo in eum. **Joh. vi. a.** Terrores dñi contra me militant. **Et autem. c.** Septima et ultima pars: i. quae inuitat nos dñs ad conculeandas mundi illecebras et ad prestolandum secundum aduentum dñi: monens obedire verbo dei quod docet mundi illecebras conculare et pacem cum omnibus habere. **Unde dicit: Cum autem vadis. c. q. d.** constat iudicium esse venturum. **Autem: id est ideo. c.** Cum vadis cum aduersario tuo: id est sermone dei: tuis carnalibus desiderijs aduersanti. **Del cum quouis homine tibi aduersari. g.** **Ad principem: id est ad christum iudicem: De quo Esa. xxxij. b.** Princeps ea que digna sunt principi cogitabit: et ipse super duces stabit. **h.** **In via: id est in hac uita: que ducit ad celum si bona est: vel ad infernum si mala. De qua Ps. Reuela dño uiam tuam: id est uitam tuam. Versitamen triplex est uia qua itur ad celum. Prima est uia innocentie: id est ipsa innocentia per quam ambulat innocentes. De qua Ps. Ambulans in uia immaculata hic mihi ministrabat. **Item. Beati immaculati in uia. Itē Proverb. iij. c.** Ule ei ule pulchre. **Secunda est uia penitentie: id est ipsa penitentia per quam ambulant penitentes: De qua Esa. xxx. c.** Ule uia ambulate in ea: neq; ad dexteram excededo: neq; ad sinistram diminuendo. **Ezo. viij. g.** Uiam irium dierum ibimus. **Tertia est uia sapientie: id est ipse christus per quem uenitur ad patrem. Joh. xij. a.** Ego sum uia: ueritas et uita: Nemo uenit ad patrem nisi per me. **Ps. Uiam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Pro uerb. iij. b.** Uiam sapientie monstrabo tibi. **Das uias ambulare uolebat dauid: cum dicebat: Uias tuas dñe demōstra mihi. Sap. x. b.** Iustum deduxit dñs per uias rectas. **Cū ergo vadis cum aduersario tuo ad principem in hac triplici uia: Da operam liberari ab illo: implēdo precepta: declinādo prohibita: sperādo pmissiōes: timēdo cōmīnatiōes. Qui hęc quatuor facit: securus est ab aduersario. s. sermone diuino. De q̄ Eccj. xxxvj. b.** Extolle aduersarium et afflige inimicum: id est exalta uerbum diuinum: Et sic affliget triplicem inimicum: id est mundum: carnem et diabolum. **Me forte trahat te: id est causa sit cur traharis. Ad iudicem: christum: cui pater dedit omne iudicium: Joh. v. d. m. Et iudex: id est christus: **Tradat te: per diffinitiuam sententiā. o. Exactor: id est diabolo qui penam exigit pro culpa quā suggestit: in quo deprehenditur eius malignitas: quia culpam suggerit: et pro ea penam infligit. De hoc exactore Esa. xij. b.** Quomodo cessauit exactor. **Joh. iij. c.** Non exaudierunt uocē ex-****

actoris: id est suggestionem diaboli non receperunt. **Et exactor: id est diabolus: q̄ Tradat te in carcerem inferni. De quo Esa. xlij. d.** Congregabuntur congregatione unius fascis in lacum: et claudetur ibi in carcere ubi demones cruciant animas usq; ad diem iudicij: Sed postea solo igne et verme aique periter cum demonibus cruciabunt: quia tunc cessabit omnis perlaro: ut dicitur. **1. Cor. xv. c. r. Di co tibi non eris inde donec etiam nouissimum minutum reddas: id est nūq; eris inde. Nota quia donec in frequētiōri usu ponitur inclusiue: quicq; ponit exclusiue: ut cū dicit: Iste nunq; penituit donec obijt: id est nunq; Ita ponitur hic. s. pro nunq;. De hoc habes Interliū. id est nunq;. Sed caute intelligas quod sequitur in Blo. Interliū. sicut: **Do nec ponam inimicos tuos scabellū pedum tuorum: ne intelligas quod ibi ponatur pro nunq;. Ibi enim ponitur pro semp: q̄si: Di xit dñs dño meo: id est pater filio: sede a dextris meis: id est regna mecum donec ponā inimicos tuos: id modo et postq; posuero. s. semper. Ergo quasi ex opposito intellige quod sequitur: sicut: donec ponā: quasi hic ponat exclusiue: sicut ibi. Et sic hic est abnegatiuū oim temporum: ita ibi cōsignificatiuum oim tempore. Hic q̄ ponit pro nunq;: ibi p̄ in eternū. Blo. Bede. **Reddit semper penas pro peccatis patiedo: sed nunq; uentis consequendo. Aug.** Donec hic non finem pene significat: s̄ semper solues et nunq; persolues. **Unde Lb. yf. Si semel cōdemnatus missus fueris in carcerem: iam nō solum de grauius peccatis: sed etiam pro uerbo octofo quod locutus es sunt exigenda a te supplicia. Argumentū quod peccatum uentale punitur in inferno. s. Etiam nouissimū minutū reddas: id est p̄ minutis peccatis punieris. **Matth. v. d.** Nouissimū quadrātem. **Aug.** Sic solemus dicere usq; ad seccem: cū uolumus exprimere aliquid ita exhaustū ut nihil relinquatur. **Scdm apostolū: Caro spiritui. Gal. v. c.** Ule em̄ sibi uicem aduersarij. **Diabolus. 1. Pet. v. c. b.** Aduersarij uel diabolus. **Consciētia mala. Roma. ij. c.** Testimoniū reddete illis consciētia ipsorū. **Uitiorū usus siue improbus actus. Eccj. xxxij. a.** **Timenti deum non occurrent mala. s. ut aduersarij eius. c.** **Sermo dei. Matth. v. d.** Esto consentiens aduersario tuo. **Dieb. ij. c.** Mōne s̄ba mea bona. **Ecōrario. c.** De quolibet potest exponi quod dicitur. **s. Cū vadis cū aduersario tuo.********

Derant autem quidam. c. Expo. Ca. XIII
In fine precedentis capituli docuit dominus qualiter unusquisq; ad aduentum iudicis se debeat preparare: Nunc ostendit omnes qui se non preparauerint esse damnandos: triplici exemplo hoc demonstrās. Primum exemplum est de galileis: qui se non preparauerunt: et ideo damnati turpiter perierunt. Secundum est de decem et octo hierosolymis: quos turris syloa cadens oppressit. Tertium est de sicu sterili quam dominus maledixit. Et hęc tria continet prima pars huius capituli. In secunda mulier curua decem et octo annis erigitur: ibi: **erat autem docens. In tertia ostendit omnes fideles qui hic despecti et humiles habentur: in futuro esse exaltandos duplici similitudine. Prima sumitur a grano sinapis. Secunda a tribus sarris farinę: ibi: **Dicebat ergo. c.** In quarta ostendit locum penitentie in die iudicij tollendum esse reprobis qui nunc misericordie tempore conceditur cunctis pie pulsantibus: ibi: **Et ibat per ciuitates et castella. c.** In quinta ostendit dominus se passurum in hierusalē ubi alij apertę lapidant sunt et occisi: ibi: **In ipsa autem die. c.****

Dicit ergo: Aderans

106
114

Dicit ergo: a) Aderant autem quidam ipso tempo...

A. Et. tin

Derat autem Ca. XIII quidam ipso tempo...

De sumpra occasione quida qui presentes aderat...

Dyffice

Dyffice: Per istos galileos quoz sanguis eorum...

cidit eos. Syloa: fos est in hierusalē. Esa. viij. b. Aque sy...

si penitentiam habueritis omnes similiter peribitis...

roz moysi: Numeri. xij. c. Ire ad pbationē: vt Job. i. et. ij. Ire ad...

Marginal notes on the right side of the page, including 'L1' and various commentary fragments.

Arborē fici habebat qdā plātātā in vinea sua. Parabolice loquit dñs ad iudeos / cōparās ipsos sterili ficulne. Et distingue int vineā z ficū z terrā. Solet enī intelligi idem per ficū z vineā. i. synagoga. Hic autē p vineā intelligit vniuersitas iudeorum. De hac vinea Esa. v. a. **Diere. ij. d.** Osee. x. a. **Uit** frondosa rē. Per ficum autem intelliguntur doctores synagoge: scz scribē z pharisēi: qd sūt in synagoga qd si sic in vinea. Per terrā intelligit plebs iudaea. **Et venit** carne natus. **Augrēs fructū** opū: nō vmbzā verborū illa z nō inuenit. **Dixit autē ad cultorē vinee** i. ad aplos z p̄dicatores. **Eccē āni tres sūt ex q̄ venio** grēs fructū i ficulnea hac / z nō inuenio. Per tres annos intelligit tria tpa. i. tps circūcisōis an̄ legē ab abraā vsqz ad moysen. Et tps legē / a moysē vsqz ad chrištū. Et tps grē. Sz p hos tres ānos fructus in eis iueniri nō potuit: qz nec tpe circūcisionis purificari poterāt qd circūcisionē animi non querebāt: Deut. x. d. Et intellige de adultis. Neqz p legē sc̄rificabāt qd carnalia i lege tm̄ sc̄q̄bant. Nec i grā iustificabāt qd de pctis pgnitēre nolebāt: et id sc̄q̄t. **Succide ḡ illā.** i. ānūcia. i. ānūciate vos ap̄li qd p̄dituri sūt locū z gēte. Job. xj. f. p q seruādo chrištū occiderūt z suos. **Et tūc etiam terrā occupat:** Blo. Cur etiā t̄pali copia vitis: q̄si nec etiā dignū esset vt iudei t̄pali abūderēt. **At ille r̄ndēs dixit illi: dñe rē.** Dñs dixerat cultorē vinee de sterili ficulnea succidenda. i. de synagoga euertēda: et dictū ē qd p cultorē vinee intelligantur ap̄li: sed quia intelligebāt ap̄li: qz aliq̄ d de ip̄lo suo qd modo erāt ficus steriles z infecūde q̄si p fossionē z stercozationē p̄dicatū fierēt fructifere ficus et sc̄q̄de: ideo petiit cultor vinee vt differat succisio sterili ficulne. i. petunt ap̄li vt differat euulsio synagoge. Ad eoz petitionē dilata ē p q̄draginta ānos post passionē dñi. Certū est autē qd p p̄dicationē ap̄loz z intercessiōibz eoz / multi de iudeis pueri sūt ad fidē. **Vocē qd hic dicit.** **Dñe dimitte illā z hoc āno:** tertiū. i. tpe grē. **Uscūdū fodiā circa illā.** Blo. Donec radice rē. Ventē sibi demōstrat. i. qd mēti prauitatē suā indicat. Sepe enī mens prauitatē suam nō attēdit: sed dū arguit hō / redit ad p̄citiā. Alia lfa habet: mortē. Fossio ad litterā in imo fit. **Dyctice ḡ fossio circa sterili ficulneā intelligit timoris incussio qd humiliat mētē elatā.** **Et mittā stercora.** Stercora mittunt ad radice arboris. i. ad cognitionē mentis. **Heda. i. maloz qd fecit abominationē ad animū reducā p̄dicādo z cōmonēdo.** Hic p stercora intelligit recordatio pcti: qz sic stercoratio trā sc̄q̄dar: sic pcti recordatio animū ad cōpūctiōnē excitat z ita sc̄q̄dar. Et qd enī pcti memoria mētē tangit statim eā cōpūgit z de cōpūctiōe ad fructū boni opis deducit z ita fructificare facit. **Et si qd fecerit fructū:** supple re seruabit vt dimitte: qz ē Ap̄t̄p̄sis / sic vult Blo. **Singl. i. si nō fecerit fructū.** **In futurū succides eā / gla** dio iudiciali sentētiē feriēdo / z a terra viuētū ḡnalitē sepādo: dicit: **Disscedite a me oēs oparij iniquitatē:** Mat. vij. d. **P̄s.** Propterea deo destruet te i finē: euellēt te rē. Et nota qz duo pponit cultor vinee. i. facere fructū / z nō facere fructū. In altero vñt ecliptica oīone: in q̄ nouerat iudeos defūcturos: vbi i. dicit: **Si fecerit fructū.** In altero autē totā rexit oīonē: qz nouerat iudeos p̄litiozes ad peccādū qd ad fructificādū. **Moralit.** Ficus ē claustrū qdlibet siue religio: qz sicut ficus sub vno cortice mltā grana pacifice p̄tinet: ita religio sub vno iure viuēdi. i. sub vna regula multos hoies habet. **Uñ P̄s.** Qui habitare facit vñt moris i domo. Itē folia ficus habēt similitudinē manū humanē: z sba claustralū debēt bonis opibz i formari z adēq̄ri. **Osee. x. a.** Vitis frōdosa israel / fructus adēq̄ri / tus ē ei. Sed heu nō sic in multis: qz multa loquunt z pauca

faciunt. **Diere. vij. e.** Non est vna in vitibz: z non sūt ficus in ficulnea. Itē ficus: vbi bona ē / optima est: vbi mala / pessima: sic viri claustrales. **Diere. xxij. b.** Quid tu vides hieremia: **Et dixi:** Ficus: ficus bonas / bonas valde: ficus malas / malas valde que comedi nō possunt eo qd sint male. **Vinea in qua plantata est ficus ē ecclia.** Esa. v. b. **Vinea dñi sabaorb domus isrl ē.** Dñs vinee est chrištus: qui eam plātauit. **Barc. xij. a.** **Uñ** neam pastinauit hō. i. chrištus eccliam plātauit. **Cultor vinee est cētus doctorū z p̄latoz: q̄rū officii ē sarmēta amputare /**

et non inuenio: **Succide ḡ illam:** vt quid etiā terrā occupat: **At ille r̄ndēs dixit illi:** **Dñe dimitte illā z hō āno vsqz dū fodiā circa illā z mittā stercora.** **Et si quidē fecerit fructū sin aut in futurū succides eā.**

re / vites bonas p̄paginare: sp̄inas euellere: bona semina plātare. **Uñ Amb.** Nouit cultor vinee trā excolere: qd nouit vtilia dephendere. **Aug.** in li. p̄tra q̄ncqz hereses. **Uñ estis o boni agricolē:** qd agitis / q̄re vacatis: videtis qd malo plena sit terra: hinc sp̄ing / hinc tribuli / hinc fēnū surgit. **Sp̄inas incēditē: tribulos erad. cate. fēnū siccate / semina bona spargite.** Sed qd bus hoc dico: **Uñ estis fontes lachrymarū: quibz agricolis loquar:** Alij sunt mortui: aliq̄ sūt fugari: terra tradita est in manus imp̄ij. **Proverb. xxij. d.** Per agrū hois pigri trāsiut: et per vineā viri stulti: et ecce totū repleuerūt vitice: operuerūt sup̄ficiē eius sp̄ing. **Juxta hō p̄sequere lram.** **Arborē si** et. i. religionē. **Habebat qdā. i. chrištus.** **Planta tam p̄ antonij / b̄ndictū augustinū.** **In vinea sua. i. in ecclia sua.** **Et venit grēs fructum. i. religiositatē et sc̄ritatis p̄fectū.** **In illa / ficu. i. in religioe.** **Et si inuenit.** **Barc. xj. b.** Cum extret iesus a bethania e surij: cunqz vidisset ficum a longe habentē folia / venit si forte inueniret in illa: z cum venisset ad eam / nihil inuenit p̄ter folia tm̄. i. nihil de veritate religionis p̄ter verba z exteriorē habitū. **j. Reg. xix. c.** Ausugit dauid atqz saluatus est: tulit autē m̄ chol statuam z posuit sup lectū z pellē pilosam caprarū posuit ad caput z operuit eam vestimētis: misit autē saul rē. **Seq̄tur: i. Dixit autē chrištus.** **Ad cultorē vinee. i. ad plātū ecclie.** **Eccē āni tres sūt.** **Tempus antonij / tēpus b̄ndicti / tēpus augustini.** **Ex q̄ venio grēs fructū:** opoz z virtutū. **In ficulnea hac / z nō inuenio.** **Et q̄re nō inuenit chrištus fructū i ea:** **Munqd qz male ḡrit:** **Mō:** sed qz nō ē ibi. **Jobel. j. b.** **Bens ascēdet sup terrā meā fortis z innumerabilis:** posuit vineā meā i desertū: ficū meā decorācauit: nudās spoliāuit eā z abiecit. i. abiecit fecit. **Succide ḡ illā. i. succidēda ānūcia: qz infructuosa ē.** **Darth. iij. c.** **Iam securis ad radice posita ē:** **Dis ḡ arbor que nō fecerit fructū excidetur z in ignem mittet er ardet.** **Et qd etiam terrā occupat:** **Amb.** **Terrā occupat:** qui locū quē tenet bonis opibz nō exercet: qui exemplo prauitatis impedimētum p̄stat ceteris. **Job. xxxj. d.** **Si aduersū me terra mea clamā. i. parochia.** **Et. j.** **Si fructus eius comedi absqz pecunia.** **Et. j.** **Pro frumēto oriaf mibi tribul.** **Job. xxij. b.** **Ant me vulneratoz clamabūt z deus inultum abire non partur.** **At ille. i. cultor vinee. i. platus ecclie qui minas dñi cōtra populū debet precibz emollire.** **Proverb. xv. a.** **Dollis respōsio rē.** **Esa. lxxij. b.** **Mō ex q̄ iuocet nomē tuū: qd p̄lurgat et teneat te.** **Respondēs dixit illi: dñe dimitte illā et hoc anno:** tertiū. i. ad penitendū z fructificandū. **Esa. xxxvij. f.** **Comede hoc anno que sponte nascuntur: in secundo autem pomis vescere: in tertio autem anno seminare z metite et plantate vineas z comedite fructum earum.** **Job. xxij. d.** **Dedit ei locum penitentiē z ipse abusus est eo in superbia.** **Uñ sc̄q̄dum fodiam circa illam / increpando z ab amore terrenozum reuocādo.** **Qui enim fodit tertā extrahit z fossam facit. i. humilitatē.** **Ezech. vij. d.** **Fili hominis fode parietē z ingredere: z vide abomiatōes pessimas quas isti faciunt.** **Et mittam stercora. i. abomiatōnē pctoz eius / reducā ad mentem**

B **Augrēs fructū** opū: nō vmbzā verborū illa z nō inuenit. **Dixit autē ad cultorē vinee** i. ad aplos z p̄dicatores. **Eccē āni tres sūt ex q̄ venio** grēs fructū i ficulnea hac / z nō inuenio. Per tres annos intelligit tria tpa. i. tps circūcisōis an̄ legē ab abraā vsqz ad moysen. Et tps legē / a moysē vsqz ad chrištū. Et tps grē. Sz p hos tres ānos fructus in eis iueniri nō potuit: qz nec tpe circūcisionis purificari poterāt qd circūcisionē animi non querebāt: Deut. x. d. Et intellige de adultis. Neqz p legē sc̄rificabāt qd carnalia i lege tm̄ sc̄q̄bant. Nec i grā iustificabāt qd de pctis pgnitēre nolebāt: et id sc̄q̄t. **Succide ḡ illā.** i. ānūcia. i. ānūciate vos ap̄li qd p̄dituri sūt locū z gēte. Job. xj. f. p q seruādo chrištū occiderūt z suos. **Et tūc etiam terrā occupat:** Blo. Cur etiā t̄pali copia vitis: q̄si nec etiā dignū esset vt iudei t̄pali abūderēt. **At ille r̄ndēs dixit illi: dñe rē.** Dñs dixerat cultorē vinee de sterili ficulnea succidenda. i. de synagoga euertēda: et dictū ē qd p cultorē vinee intelligantur ap̄li: sed quia intelligebāt ap̄li: qz aliq̄ d de ip̄lo suo qd modo erāt ficus steriles z infecūde q̄si p fossionē z stercozationē p̄dicatū fierēt fructifere ficus et sc̄q̄de: ideo petiit cultor vinee vt differat succisio sterili ficulne. i. petunt ap̄li vt differat euulsio synagoge. Ad eoz petitionē dilata ē p q̄draginta ānos post passionē dñi. Certū est autē qd p p̄dicationē ap̄loz z intercessiōibz eoz / multi de iudeis pueri sūt ad fidē. **Vocē qd hic dicit.** **Dñe dimitte illā z hoc āno:** tertiū. i. tpe grē. **Uscūdū fodiā circa illā.** Blo. Donec radice rē. Ventē sibi demōstrat. i. qd mēti prauitatē suā indicat. Sepe enī mens prauitatē suam nō attēdit: sed dū arguit hō / redit ad p̄citiā. Alia lfa habet: mortē. Fossio ad litterā in imo fit. **Dyctice ḡ fossio circa sterili ficulneā intelligit timoris incussio qd humiliat mētē elatā.** **Et mittā stercora.** Stercora mittunt ad radice arboris. i. ad cognitionē mentis. **Heda. i. maloz qd fecit abominationē ad animū reducā p̄dicādo z cōmonēdo.** Hic p stercora intelligit recordatio pcti: qz sic stercoratio trā sc̄q̄dar: sic pcti recordatio animū ad cōpūctiōnē excitat z ita sc̄q̄dar. Et qd enī pcti memoria mētē tangit statim eā cōpūgit z de cōpūctiōe ad fructū boni opis deducit z ita fructificare facit. **Et si qd fecerit fructū:** supple re seruabit vt dimitte: qz ē Ap̄t̄p̄sis / sic vult Blo. **Singl. i. si nō fecerit fructū.** **In futurū succides eā / gla** dio iudiciali sentētiē feriēdo / z a terra viuētū ḡnalitē sepādo: dicit: **Disscedite a me oēs oparij iniquitatē:** Mat. vij. d. **P̄s.** Propterea deo destruet te i finē: euellēt te rē. Et nota qz duo pponit cultor vinee. i. facere fructū / z nō facere fructū. In altero vñt ecliptica oīone: in q̄ nouerat iudeos defūcturos: vbi i. dicit: **Si fecerit fructū.** In altero autē totā rexit oīonē: qz nouerat iudeos p̄litiozes ad peccādū qd ad fructificādū. **Moralit.** Ficus ē claustrū qdlibet siue religio: qz sicut ficus sub vno cortice mltā grana pacifice p̄tinet: ita religio sub vno iure viuēdi. i. sub vna regula multos hoies habet. **Uñ P̄s.** Qui habitare facit vñt moris i domo. Itē folia ficus habēt similitudinē manū humanē: z sba claustralū debēt bonis opibz i formari z adēq̄ri. **Osee. x. a.** Vitis frōdosa israel / fructus adēq̄ri / tus ē ei. Sed heu nō sic in multis: qz multa loquunt z pauca

Euangelij scdm Lucam

reducam ad mentem ipsi. Peccata eni stercoza dicunt propter feditatem et vilitatem: que tñ si ad radicem arboris mitantur: id est ad mentem peccatoris reuocentur: secū datur arbor. Amos. iij. c. Ascendere feci putredinem castrorum vestrorum ad nares vestras et non redistis ad me. Immo multi irascuntur si forte aliquis predicando vel legendo tangat peccata eorum: et reputat contra se dictum quod dictum est pro eis: immo pro omnibus in comuni. Exo. v. d. dixit ipse ad moysen et aaron: Videat deus et iudicet: quoniam scelerum fecistis odorem nostrum coram pharaone et suis eius.

Secunda pars

De his stercozibus dicitur Thren. iij. a. Qui nutrebant in croceis amplexati sunt stercoza. Et si quidem etc. Erpone si cut prius. Sequitur: a Erat autem etc. Secunda pars ubi mulier curuata erigitur. Ad litteram demon incuruauerat hanc mulierem: qui ante christi aduentum supra genus humanum maxime habebat potestatem: alios enim aperte paralysi percutiebat: alios incuruabat: et diuersimode humanum genus impugnat. Vtrum autem hoc continue factum sit. s. post predicta: non potest haberi certum ex alio euangelista: quia hoc est de prius luce. Lucas pro multa sibi continuat per mysterio: quod non sibi continuant quantum ad historiam: quod si non continet premissis quantum ad seriem historie: Ad idem enim mystice referuntur succisio ficulne sterilis et erectio mulieris incuruatae. i. ad synagogam. Nam sicut succisio ficulne significabat aliquis de iudeis esse excidendos: sic erectio mulieris aliquos erigendos esse: quia sicut per ficulneam succisam prefigurabat extirpatio synagoga: ita per mulierem erectam liberatio reliquiarum eius. Vel alia ratione sequitur hec pars post primam. In prima siquidem sub similitudine ficus actum est de maledictione et reprobatione synagoga: hic autem sub specie sanate mulieris agitur de ecclesie institutione. Sicut enim ficus synagoga: ita mulier significat ecclesiam. Recte autem post decem et octo annos erigitur mulier: quia per obseruantiam decalogi ad fidem resurrectionis que octava etate fiet: erigitur ecclesia in presentem per gratiam et in futuro erigetur per gloriam. Moraliter autem per istam mulierem significat quelibet mens auara: que a rectitudine sua incuruata ad terrena per amorem nimium inclinat. Et iuxta hoc exponatur littera. Dicit ergo: a Erat autem iesus. s. b Doctus fidem et mores. c In synagoga eorum: ubi erat locus publicus et communis: non in cameris et cauernis: vt heretici. Joh. xvij. d. Ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt et in occulto locutus sum nihil.

Moraliter

d Sabbatis: quia tunc plures conueniebant ad sermonem: et in figuram quod anima que per verbum predicationis a terrenis ad celestia erigitur: ad quietem eternitatis perducit. e Et ecce mulier que habebat spiritum infirmitatis: ad litteram. i. infirmitatem ex spiritu maligno sibi procuratam. Vel moraliter f Spiritum infirmitatis: id est cupiditatis: que est grauis infirmitas anime. Est enim specialis febris corporali contraria. In corporali namque febre pars est frigus et portio caloris: in spirituali e contrario: quia cupiditas prius habet calorem in acquirendo: post frigus timoris de amittendo. Gen. vij. d. Frigus et estus non requiescet. g Annis decem et octo: id est tribus temporibus diuise visitationis: Senarij enim significat perfectionem: qui multiplicat per ternarium reddit decem et octo. Unde significat omnes illos qui tribus temporibus id est ante legem: sub lege: sub euangelio perfectionem operum habuerunt. Sed in his tribus temporibus fuit aliqua mulier in hac febre: que inclinauit eam. Unde sequitur: h Et erat inclinata ad terram. Hanc inclinationem procurat diabolus quantum potest. Esa. l. g. Distulerunt anime tuas: incuruare vt trasea-

mus. i. Nec oino poterat sursum respicere: sed semper in terram ad modum pecudis: quia quodammodo typum pecudis gestat: qui semper terrenis inhiat. Matth. vi. c. Ubi est thesaurus tuus etc. Proverb. xvij. d. Oculi stultorum in finibus terre. k Quam cum vidisset iesus. Blo. predestinatio per gratiam. l

mitate tua. Et imposuit illi manus: et confestim erecta est: et glorificabat deum. Respondens autem archisynagogus indignans: quia sabbato curasset iesus: dicebat turbis: Sex dies sunt in quibus oportet operari: In his ergo venite et curamini: et non in die sab-

llocavit ad se: illustrando per doctrinam. m Et ait illi: mulier dimissa es ab infirmitate tua: in tuo merito tibi inflicta. Vel: Quia id est qua tu bene vteris. Vultu habent infirmitatem non suam: quod non suo merito sibi inflicta: aut quod non nisi vtunt ea: aut quod

murmurant et impatientes sunt. n Et imposuit illi manus. Beda. Spiritibus bonis adiuuando: id est gratiam bene operandi contulit. o Et confestim erecta est. Beda. Ad glorificandum deum. Act. ij. a. Factus est repente de celo sonus etc. Ibi Blo. Nescit tarda rerum molimina spissantia gratia. Mora quatuor: vidit: vocauit: dimisit: erexit. Vidit per predicationem. Sap. iij. c. Misericordia est in scotos eius etc. Vocauit per predicationem. Prover. j. c. Vocauit etc. Dimisit per iustificationem. Matth. xv. c. Dimitte eam etc. Erexit per magnificationem. Leuit. xxvj. b. Ego dominus qui confregi catenas etc. Hec quatuor respondet quatuor verbis apostoli: Roma. viij. f. Predestinauit: vocauit: iustificauit: magnificauit. i. magnificauit. Et licet in apostolo ponatur verbum preteriti temporis: intelligendum est futurum. Sequitur: p Et glorificabat deum. Blo. vix in finem perseuerando in bonis operibus. Hec est enim glorificatio dei: bona conuersatio viri iusti. j. Cor. vi. d. Glorificate et portate deum in corpore vestro. Sequitur: q Respondens etc. Moyses legislator prohibuit operationem sabbati: sed determinauit dicens: Omne opus seruile non facies in eo: neque tu neque filius etc. Leuit. xxij. a. Ideo non coquebant panes: quia non tamen peccata dicta sunt opera seruilia: sed et quedam alia. Unde. j. Regl. vij. c. dictum est iudeis de saule: Facite fillas vestras fornicarias: vnguentarias: panificas: Opa enim coquebant seruilia sunt. Ignorabat ergo archisynagogus determinationem a moysi: quod non nisi semel vltimis posita est a moysi: vbi que tñ subintelligenda: quod non prohibuit moyses hominem curari in sabbato: sed seruilia opera fieri. Dicit ergo: Respondens autem archisynagogus indignans: vt emulator littere legis: sicut paulus Gal. j. c. Abudant emulator existens paternarum traditionum. r Sabbato curasset iesus: dicebat turbis: cominatio et terrendo ac dehortando. s Sex dies sunt in quibus oportet operari: in his ergo venite et curamini: non in die sabbati. Et si esset eger ipse archisynagogus: diceret ne inolo curari hodie: Erte non. Matth. xij. a. Non legitis in lege: quod sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant: et sine crimine sunt: id est se dicunt esse Abudant indignans et volens multum archisynagogus: quod iesus curat in sabbato. Act. iij. a. Loquentibus illis ad populum videlicet petro et iohanne: supuenerunt sacerdotes et magistratus templi et saducei dolentes quod docerent populum etc. Moraliter. Sex dies quibus operari oportet: sunt sex opera misericordie: in quibus oportet nos in hac vita exerceri: vt sic ad sabbatum eterne quietis possim pervenire. Unde Leuit. xxij. a. Sex diebus facietis opus: dies septimus: quod sabbatum requietionis est: vocabitur sancus: omne opus non facietis in eo: intelligendum est seruile. Darci. ij. d. Sabbatum propter homines factum est: non homo propter sabbatum. Ibi Blo. Ita sabbatum custodiri preceptum est: vt si necessitas fuerit non sit reus qui violauerit. Sabbato circūcidere non est prohibitum quia necessarium. Unde Joh. vij. c. Si circūcisionem accipit homo in sabbato etc. Josue muros hiericho septem diebus circūdit: Josue. vi. b. Dababel in sabbato pugnaverunt. j. Dabab. ij. c. Sed quod non est licitum in lege

Est licitum in lege necessitas licitum facit. a **R**idens/co-
gitatis: q̄ videbantur religiosa in sup̄ficie & intuitu legis dicta.
Ridēs aut̄ ad illū dñs dixit: **H**ypocrita/vnusq̄sq̄
vestrū sabbato non soluit bouē suū aut asinū a p̄se-
pio & ducit ad aquare: **B**eda, **V**erito hypocritā vocat:
q̄ cū magister plebū
videri appetat: sanati
onem hominis nō ve-
retur postponere cu-
re pecoris. **E**sa. lviij.
a. **I**ustus perit & nō
est q̄ recogitet in cor-
de suo. **H**ūs **B**erū.
Perit anima & non ē
qui curet: cadit asina
et est qui subleuet.

Hystice: In his
duobus animalibus
vocatio duorum po-
pulorum significatur. **P**er bouē em̄ qui ruminat et vngulam
findit: significatur iudaeus populus: p̄ asinum populus gen-
tilis. **V**i duo populi absoluti vinculis peccatorum: per apo-
stolos adaq̄re ducunt: q̄ sacre scripturę potu p̄tra siti & estū
seculi refrigerantur. **E**sa. j. a. **V**os cognouit possessorem suū
rē. **E**sa. xxxij. d. **B**eati qui seminatis super omnes aquas in-
nectentes pedē bouis & asini. **H**anc autē filiā abraę
quam alligauit sathanas: ecce decē & octo annis:
nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati: **A**ystice:
Filia abraę est ecclesia de vtroq̄ populo collecta: quę a
vinculo peccatorū quo eam sathanas alligauerat soluta quoti-
die per discipulos dñi ad fontē vitę ducit ad aquada. **E**t ita
est idē bouē & asinū a p̄sepio solui: qd̄ est filiā abraę ab inci-
natione noxia erigi. **A**n̄ **P**s. in persona ecclesię dicit: **D**iru-
pisti vincula mea. **E**sa. liij. a. **S**olue vincula colli tui captiua fi-
lia s̄o. **F**ilia etiā abraę ē q̄cunq̄ fidelis anima. **S**equitur. **c**

Et cū hęc manifeste vera et ad salutem populi pertinentia
diceret. **E**rubescerent oēs aduersarij ei⁹. **I** scribē &
pharisei: qui et ex sola inuidia aduersabant: et cum aperte ve-
ritati nō poterat cōtradecere: nec p̄pter inuidiā volebant cre-
dere. **E**t omnis populus. **I** m̄iores quos ambitio vel
inuidia nō affligebat: **f** **G**audēbat in vniuersis quę
gloriose fiebāt ab eo. **E**t ita ē hodie: q̄ maiores dico quo
ad plures: veritati aduersantur cui minores aggaudent. **U**nde
Esa. lix. c. **C**orruit veritas in plateis & equitas rē. **A**ystice:
per istos qui de miraculis saluatoris erubescunt: & veritati cō-
traducunt: significatur iudęi: qui semper fuerunt rebelles ve-
ritati. **A**n̄ **J**ob. xxiiij. b. **I**psi fuerunt rebelles lumini: nescie-
runt vias eius: nec reuerſi sunt p̄ semitas illius. **P**er alios ve-
ro qui miraculis christi aggaudent: significatur gentiles: qui
iudęis exceptis ad fidē uenerunt. **U**nde illi sicut sterili & ma-
ledicte assimilantur: isti vero ad filiā abraę pertinent de sua
expectatione deū gloriſicantē: & ideo grano synapis compa-
rantur in parabola consequētī. **g** **D**icebat ergo rē. **L**er-
tia pars: in qua ostendit dominus per similitudinem grani sy-
naps: sanctos qui hīc humiles & despecti habentur: in futuro
esse exaltādos: **J**uxta illud quod dicitur. **j. xvij. c.** **Q**ui se hu-
miliat exaltabitur. **U**nde nota q̄ cū dñs p̄dicta diceret: eru-
bescent omnes aduersarij eius. **I** scribē & pharisei: sed gaude-
bant simplicitatis amatores. **V**idens ergo dominus eos glo-
riosos operibus aggaudentes: ad eorum instructionem subdit
parabolam de grano synaps. **I**n quo tria notantur ad edifi-
cationē. **G**ranum em̄ synaps quātum offert se humanis aspe-
ctibus: vile est: modicū ē: contemptibile ē. **S**ed si teratur: fer-
uidum habet saporem: ita q̄ odor feruoris eius diffunditur.
Item cum seminatur in arborem magnam excrescit & dilata-
tur in ramos: ita q̄ in eis requiescunt aues. **L**ra ergo sūt quę
notantur in grano synaps: **Q**uia vile est visui rep̄sētatum:
feruet attritum: exaltatur seminatum. **I**n his ergo trib⁹: **m** **y**
s̄tice instruuntur humiles & simplices: quis per humilitatem
et fidei deuotionē exaltabunt in regno dei. **E**t nota q̄ p̄prie

parabola v̄l similitudo dicit: vbi res res: vel negociū tñi nego-
cio cōparat: **N**egociū dico quod vel fit vel fiet. **Q**uādoq̄ au-
tem cōparat negociū negocio: nō qd̄ fuerit v̄l sit v̄l futurū sit:
s̄ comparat tali negocio si fieret: vt habebis in sequenti pa-
rabola: & talis p̄prie parabola dicit. **S**cđm **R**ab. granū syna-
pis est corpus ch̄i:
sti seminatū in agro:
id est in virginis vte-
ro: absconditū i horro-
id ē in sepulchro: qd̄
creuit resurgendo: ra-
mos expandit: p̄d̄i-
catores per mūdum
dispurgendo. **S**cđm **M**atth. 13. d.
Matth. 13. d.
Dico. granum syna-
pis ē notitia scriptu-
rarum seu p̄dicatio-
euangelij: quę docet
venire ad regnū dei:

vinculo isto die sabbati: **E**t
cū hęc diceret: erubescerent
oēs aduersarij ei⁹: & oēs pp̄s
gaudebat in vniuersis q̄ gl̄o-
se fiebāt ab eo. **D**icebat ergo:
i **C**ui simile ē regnū dei: & cui simile
ē estimabo illud: **S**imile ē gra-
no synaps: qd̄ acceptū hō-
mo misit i hortū suū et creuit:

Unde & regnum celorum dicitur: **M**atth. xxi. d. **A**uferet rē.
Ite fm̄ **B**edā: granū synaps dicitur fides: per quā venit
ad regnum. **Q**uę bene comparat grano synaps: quia et con-
ueniunt tres p̄prietates assignatę grano synaps. **P**rimo em̄
fuit v̄lilis/modica/contemptibilis: quia icēpit ab infirmitate:
Congruum em̄ erat vt primitię p̄dicationis ab humanitate
christi incepter̄: vt sic quasi a pedibus vsq̄ ad caput ascēde-
ret p̄dicatio: **E**xēplo marię magdalene: quę primo vnxit pe-
des: postea caput: **P**er infirmitatē enim surgim⁹ ad maiesta-
tem. **S**ed licet in p̄ncipio modica fuerit: tñ post resurrectio-
nem & ascensionem/ odorem suum. **I** famam & bonam opinio-
nem: vbiq̄ terrarum diffudit. **I**tem granum synaps integrū
non sentitur: sed tritum v̄m suā effundit: sic fides in pace nō
apparet: sed trita aduersis. **I**n pressuris sanctorum feruorem
suū ostēdit. **I**n hoc em̄ p̄cipue apparuit feruor fidei: q̄ san-
ctos ad pressuras animabat. **I**tem granum synaps venenū
expellit & caput purgat: & fides peccatum expellit & mentē pu-
rificat. **A**ct. xv. b. **F**ide purificans corda eorum. **I**tem gra-
num synaps fm̄ **A**mb. dicunt martyres: sic granū frumentū
dicitur christus. **J**ob. xij. d. **N**isi granū frumentū rē. **I**te fm̄
Chryſ. granum synaps dicuntur discipuli: qui hīc sunt modi-
ci & despecti: sed virtus eorum magna. **M**atth. iij. b. **L**egitur de
arboze magna quā vidit nabuchodonosor in somnijs: in cui⁹
ramis quiescebant aues: sicut & in ista in quam creuit granum
synaps. **S**ed illa pōt significare doctrinam hereticorū: quę
est decidua: **U**nde ibi vigil. **I** christ⁹ descendēs de celo dixit:
Succidite arbozē. **H**ic autē significat sacram scripturam seu
doctrinam catholicorū: quę exteri⁹ v̄lilis videtur sed interi⁹
maximam virtutē habet: quā exposita demonstrat. **E**t iuxta
hęc acceptiōnē exponemus totā parabolam. **g** **D**icebat
ergo: dominus. **i** **p**opulo gaudenti. **b** **C**ui simile est re-
gnū dei. **i** **s**acra scriptura quę regnare docet. **i** **t**riplex
regnum regere. **i** **r**egnum manus: cui⁹ ciues sunt opa: regnū
oris: cui⁹ ciues sunt verba: regnum cordis: cui⁹ ciues sunt co-
gitationes & desideria: de quib⁹ in **P**s. **R**egna terre cantrate
deo. **i** **E**t cui simile esse estimabo illud. **P**rimo dicit:
Cui simile ē: postea dicit: **C**ui simile estimabo illud: vt ostē-
dat nihil esse assimilandū alicui nisi ei cui in veritate ē simile.

Simile est grano synaps: propter v̄lilitatē & parui-
tatem exteriorē & virtutem interiorē. **l** **Q**uod acce-
ptū. **i** **a**ccceptibile habēs: **m** **H**omo. **i** **c**hrist⁹ humilis
et māfuer⁹. **n** **A**dit p̄ se & discipulos suos. **o** **I**n hortū
suū. **i** **e**cclēsiā. **d** **e** q̄ **C**ant. v. a. **V**eniat dilect⁹ me⁹ i hortū
suū vt comedat fructum rē. **E**cclē. xxiiij. d. **R**igabo horum
plātationū rē. **V**el sic: **Q**d acceptū a christo: **m** **H**o-
mo/ recipiēs: misit i hortū suū. **i** **r**ecōdidit i cor: suū: vbi
creſcūt germina virtutū. **P**s. **I**n corde meo abscondi eloquia
tua. **S**cđm p̄mā expositionē dicit: **a** **a**ccceptum/ ab excepto.
tas. **S**cđm secundā/ ab accipio accipis. **p** **E**t creuit: gra-
num synaps: id ē sacra scriptura i toto mūdo p̄dicationē: v̄l
in corde cuiuslibet p̄ cognitionē & operū multiplicationem.

Matth. 13. d.
Marci. 4. c.

Ps. 67.

Ps. 118.

Et factum ē

Euangelij scdm Lucam

Et factum est in arborem magnam... Et volucres celi... De quibus Eccl. j. c. Radix sapientie timere deum...

Dystice

103.2. Prover. 28. c

Aliter

Dystice

scodit: cum homo in se carnem et sensualitatem rationi in ve- biculo dilectionis concorditer vnit: ubi licet caro siue sensuali- tas rationi submurmuret...

estimabo regnum dei: Sile est fermento quod acceptum muli- er abscondit in farine sata tria:

ulantes. Item tria sata farine sunt tres partes scripture: fm Dil. scilicet lex, prophete et euangelij. In quibus fermentum absconditur: quia in his tribus charitas et sapientia docetur et continetur. Vel aliter fm Dil. qui dicit sic. Dominus ser- mento se comparat: quem acceptum mulier videlicet synago- ga per iudicium mortis abscondit...

Aboriginaliter. Muller: id est predicator: propter secundita- tem. Tria sata: vita sapientia eloquentia. In his debet abscon- dere fermentum: id est charitatem: vt ex ipsa tria predica- calefaciant. Et dicit Chrysostomus de primis predicatoribus...

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

dicit miscuit sed abscondit. **a** Donec fermentaretur totum. i. donec tota charitas fermentet. i. oino ferueat. **b** Et ibat per ciuitates et castella docens et iter faciens in hierusalem. **c** Et ait illi quidam: Domine si pauci sunt qui saluantur? **d** Ipse autem dixit ad illos: Contendite intrare per angustam portam: quia multi dico vobis querunt intrare et non poterunt. **e** Cum autem intrauerit paterfamilias et clauerit ostium et incipietis foris stare et pulsare ostium dicentes: Domine aperi nobis.

a donec fermentaretur totum. **b** Et ibat per ciuitates et castella docens et iter faciens in hierusalem. **c** Et ait illi quidam: Domine si pauci sunt qui saluantur? **d** Ipse autem dixit ad illos: Contendite intrare per angustam portam: quia multi dico vobis querunt intrare et non poterunt. **e** Cum autem intrauerit paterfamilias et clauerit ostium et incipietis foris stare et pulsare ostium dicentes: Domine aperi nobis.

per fermentum charitas: Quaedam autem Interlii. aliam facit sententiam sic: Fermento. Interlii. sancta doctrina. **Mulier.** Interlii. sapientia. i. christus qui est sapientia patris. **Abcondit:** Interlii. commendat christus. i. hominibus etc. Et intelligunt per tria facta homines de tribus filiis noe disseminati. Sequitur in Interlii. Quos eadem ecclesia ad fidei unitatem colligit. **Et** ex hoc etiam verbo videtur potius esse de prima sententia: scdm quam mulier intelligebatur ecclesia: sed non est: quia sic potest intelligi: Quos ecclesia colligit. i. christus in ecclesia: **a** Donec fermentaretur totum: ad vtramlibet predictarum expositionum potest hoc satis bene continuari: quasi ecclesia abscodit fermentum. i. charitatem in tribus factis: vt expositus est diuersimode. **Vel** christus commendat sanctam ecclesiam hominibus: **a** Donec fermentaretur totum. i. donec tota charitas fermentetur etc. sicut prius. **b** Et ibat per ciuitates etc. Quarta pars: vbi ostendit dominus locum penitentiae auferendi reprobis: qui nunc conceditur electis: Ideo dicit dominus Job. ix. a. Operamini dum dies est. Dicit ergo. **Et ibat per ciuitates et castella docens etc.** Glo. Vbiq; indifferenter predicabat: non personas discernens: sed salutem credentium querens. Per ciuitates: quo ad maiores: per castella: quo ad minores. **Et** hoc contra pigros predicatores qui tñ in vno loco predicant: aut in nullo. **Matth. iij. d.** Circuibat iesus totam galileam docens in synagogis. **Rab.** Circuibat vt doceat doctor esse expeditum et non acceptorem sonarum. **Chryf.** Studiosus medicus circuibat grauer egrotantes. **Proverb. vij. a.** Si sponderis etc. **c** Et iter faciens in hierusalem. i. ad visionem eterne pacis. Sic enim: id est docedo vbiq; itur in patria: sed oportet adungere opus quod per ambulationem designatur. **Matth. v. c.** Qui fecerit et docuerit hic vocabitur magnus in regno celorum. **Vel** Docens et iter faciens in hierusalem. i. docuit iter facere in hierusalem: sic prius. **Ite** docens verbo: faciens exemplo. **d** Ait autem illi quidam: Domine etc. Dominus predicauerat de regno dei simplicibus: libenter et attente audientibus. Et quia salutem predicabat: propter quendam in questionem: querens an multi an pauci sint saluandi. Dominus autem respondit: quia pauci: et hi non sine labore: Ideo consulit vt laborent intrare per angustam portam. **e** Domine si pauci sunt qui saluantur: Respondet dominus: **Matth. xx. b.** Multi sunt vocati: pauci vero electi. Sic omnes canonici vocantur ad electionem: sed tñ vnus eligitur. **i. Cor. ix. d.** Omnes quidem in stadio currunt: sed vnus accipit brauium. **Matth. vij. b.** Arta est via que ducit ad vitam et pauci inueniunt eam. **Glo.** Arta est via que ducit ad vitam et pauci inueniunt eam. **Glo.** Arta est via que ducit ad vitam et pauci inueniunt eam. **Glo.** Arta est via que ducit ad vitam et pauci inueniunt eam.

omnes: quia ille vnus pro omnibus quaesierat: quod dominum non latuit. **Dicit** ergo. **Contendite** sine pertone. **Intrare:** ad vitam eternam. **Per angustam portam:** id est per teiunia et labores. **Act. xij. d.** Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. q. d. vere pauci saluantur: et illi cum magnis laboribus. **Matth. vij. b.** Angusta est porta et arta via etc. pauci sunt qui inueniunt eam. **Et** pauciores qui intrant per eam. **Mich. vij. a.** Et mihi quod factus sum sicut qui colligit in autumnum racemos vindemię. **Et** mirum est: quia omnes credunt se de illis paucis: et tñ nolunt ire per viam que ducit ad portam. **Prover. xij. a.** Vult et non vult piger. **Chryf.** Nisi ambulauerit quis per viam: non potest peruenire ad portam. Si nec fuit nec est in via iusticie et puras te cognoscere christum: metris: Sic qui mel audit esse dulce: et non gustat: non est mellis scit: gratiam autem saporis ignorat. **Per angustam portam.** **Chryf.** Porta angusta: christus. **Job. x. b.** Ego sum ostium quod non potestis penetrare sine humilitatis ratione. **Et. j.** Christus in se non recipit nisi qui se exuerint a peccatis et deposuerint omnem sarcinam mundi: et facti fuerint subiles et spirituales. **Diabolus** latet est: quia apud illi omnia sine lege: christus angustus: quia omnia sub lege consistunt. **Et. j.** Voluntas malorum lex est ipsorum. **Sap. ij. c.** Sit autem fortitudo nostra lex iusticie. **Contendite:** **Quia multi dico vobis:** salutem et premissis amore puocati: **Querunt intrare et non poterunt:** quia vel male vel tarde querunt. **Jaco. iij. a.** Peritis et non accipitis: eo quod male peccatis. **Dee. v. b.** In gregebus suis et in armentis suis vadunt ad querendum dominum et non inueniunt. **m** Cum autem. q. d. moneo vos vt contendatis intrare: dum adhuc tempus et locus est penitentię: quia in futuro non erit tempus aut locus intrandi: quia sera erit tunc penitentia. **Claudet** enim Ianua misericordię: deinceps non referabilis. **Matth. xxv. a.** Que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. **Dicit** ergo: **Cum autem intrauerit in domum sua finito iudicio:** **N** paterfamilias: id est christus: cuius familia sunt omnes electi. **Job. i. a.** Vir erat in terra hus: nomine iob: et erat vir ille simplex et rectus ac timeus deum et recedens a malo: et fuit possessio eius septem milia ouium: id est omnes innocentes: et tria milia camelorum: id est omnes penitentes: quingenta quoque iuga bouum: id est omnes prelati: et quingente asine: id est omnes subditi: et familia multa nimis. i. omnes boni tam homines quam angeli. **Et clauerit ostium:** id est introitum paradisi vt decepto nemo introeat. **s. xj. b.** Noli mihi molestus esse: istud ostium meum clausum est et pueri mei mecum sunt in cubili. **Vel** ostium predicationis: de quo **Col. iij. a.** Orantes simul et pro nobis vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium christi: quod claudetur omnino in die iudicij. **Matth. xxj. f.** Non docebit vir vltra proximum suum: et vltra fratrem suum: omnes enim cognoscent me a minimo vsque ad maximum. **p** Et incipietis foris stare. **Apoc. viij. c.** Foris canes et venefici et impudici et homicidę et idolis seruantes. **q** Et pulsare ostium. **Chryf.** Nihil proderit diligentia qua generat timor: non fides. **r** Dicentes: Domine aperi nobis. **Multi** pulsant studendo: orando ad ostium sacre scripture: quibus dicit: nescio vos: quia non pulsant bene viuendo: neque recta intentione. **Quicquid** enim sacram scripturam audit: debet intendere: primo dei honorem: secundo suam rectificationem: tertio proximi edificationem. **Si** autem aliud intendit: verbigratia: honores vel diuitias vel aliquid huiusmodi: curus et vana est intentio. **Unde** beatus **Bern.** Scire vt sciaris: vanitas: scire vt scias: curiositas: scire vt edificeris: **3** **2** **5** prudentia: vt

credunt se de illis paucis: et tñ nolunt ire per viam que ducit ad portam. **Prover. xij. a.** Vult et non vult piger. **Chryf.** Nisi ambulauerit quis per viam: non potest peruenire ad portam. Si nec fuit nec est in via iusticie et puras te cognoscere christum: metris: Sic qui mel audit esse dulce: et non gustat: non est mellis scit: gratiam autem saporis ignorat. **Per angustam portam.** **Chryf.** Porta angusta: christus. **Job. x. b.** Ego sum ostium quod non potestis penetrare sine humilitatis ratione. **Et. j.** Christus in se non recipit nisi qui se exuerint a peccatis et deposuerint omnem sarcinam mundi: et facti fuerint subiles et spirituales. **Diabolus** latet est: quia apud illi omnia sine lege: christus angustus: quia omnia sub lege consistunt. **Et. j.** Voluntas malorum lex est ipsorum. **Sap. ij. c.** Sit autem fortitudo nostra lex iusticie. **Contendite:** **Quia multi dico vobis:** salutem et premissis amore puocati: **Querunt intrare et non poterunt:** quia vel male vel tarde querunt. **Jaco. iij. a.** Peritis et non accipitis: eo quod male peccatis. **Dee. v. b.** In gregebus suis et in armentis suis vadunt ad querendum dominum et non inueniunt. **m** Cum autem. q. d. moneo vos vt contendatis intrare: dum adhuc tempus et locus est penitentię: quia in futuro non erit tempus aut locus intrandi: quia sera erit tunc penitentia. **Claudet** enim Ianua misericordię: deinceps non referabilis. **Matth. xxv. a.** Que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. **Dicit** ergo: **Cum autem intrauerit in domum sua finito iudicio:** **N** paterfamilias: id est christus: cuius familia sunt omnes electi. **Job. i. a.** Vir erat in terra hus: nomine iob: et erat vir ille simplex et rectus ac timeus deum et recedens a malo: et fuit possessio eius septem milia ouium: id est omnes innocentes: et tria milia camelorum: id est omnes penitentes: quingenta quoque iuga bouum: id est omnes prelati: et quingente asine: id est omnes subditi: et familia multa nimis. i. omnes boni tam homines quam angeli. **Et clauerit ostium:** id est introitum paradisi vt decepto nemo introeat. **s. xj. b.** Noli mihi molestus esse: istud ostium meum clausum est et pueri mei mecum sunt in cubili. **Vel** ostium predicationis: de quo **Col. iij. a.** Orantes simul et pro nobis vt deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium christi: quod claudetur omnino in die iudicij. **Matth. xxj. f.** Non docebit vir vltra proximum suum: et vltra fratrem suum: omnes enim cognoscent me a minimo vsque ad maximum. **p** Et incipietis foris stare. **Apoc. viij. c.** Foris canes et venefici et impudici et homicidę et idolis seruantes. **q** Et pulsare ostium. **Chryf.** Nihil proderit diligentia qua generat timor: non fides. **r** Dicentes: Domine aperi nobis. **Multi** pulsant studendo: orando ad ostium sacre scripture: quibus dicit: nescio vos: quia non pulsant bene viuendo: neque recta intentione. **Quicquid** enim sacram scripturam audit: debet intendere: primo dei honorem: secundo suam rectificationem: tertio proximi edificationem. **Si** autem aliud intendit: verbigratia: honores vel diuitias vel aliquid huiusmodi: curus et vana est intentio. **Unde** beatus **Bern.** Scire vt sciaris: vanitas: scire vt scias: curiositas: scire vt edificeris: **3** **2** **5** prudentia: vt

Euangelij scdm Lucam

prudētia: vt edifices/charitas. Sed quia nō sufficit pulsare: is sequitur. a Et respondens dicit vobis: nescio rē. Sub hypothēsi intelligendū est. q. d. si isti pulsarent ad ostiū paradisi/ diceret eis dñs: nō noui vos. Simile Matth. xxv. a. Nouissime uenistis et relique uirgines dicentes: Dñe domine aperi nobis: et ille re-

F Ps. 6. Matth. 7. d.

spondēs ait: Amē dico vobis: nescio vos. ptra Job. xii. c. Ipse nouit decipere et eū qui decipit. Solutio. Dñs cognoscit noticia simplicis cognitionis: sed tm̄ bonos noticia approbatio nis. De prima loq̄t Job: de secunda dicit hic et i Matth. 7. d. Unde. j. Cor. viij. a. Si q̄s diligit deū

hic cognitus ē ab eo. ij. Timoth. ij. c. Nouit dñs q̄ sunt eius. Omnes alios dicit nō cognoscere. i. reprobare. Job. viij. d. Si absorbuerit eū de loco suo/negabit eū: et dicit: nō noui te.

b Nescio vos vñ sitis. Beda. Fidei et dilectionis meę characterē nō approbo apd̄ vos. Scdm̄ hęc Glo. pōt exponi tm̄ de infidelib⁹: At sit sent⁹: nō approbo. i. nō inuenio. Vel de malis christiantis: et tūc ponet̄ approbo i. p̄ta significatione: quasi in uobis qd̄ fidei meę sacramenta inuenio: sed ea nō approbo in uob: qz̄ sboten⁹ ea fuastis. Nescio vos. Chrys. q. d. imaginē meā nō cognosco i uob. Et. j. Nō potestis meorum militū stipendia accipere: qui tyrāni vexilla portatis. Item Chrys. q. d. nolo uos cognoscere: nō p̄t extraneas psonas: sed p̄t odibiles malicias. Aug. Nō nouit eos domin⁹ apud q̄s characterē fidei et dilectōis nō inuenit. c Tūc. Chrys.

In sua die/quādo opera loq̄etur et ora tacebunt. d In ciuitatis dicere: manducauim⁹ coram te et bibim⁹. Corā te. i. i atriō templi: de uictimis oblat⁹: vel te p̄sente: cū turba de quinqz panibus multiplicatis: Job. vi. b. Sed neutrum prodest: quia nihil dabant. Job. xx. c. Non remāsit de cibo eius: propterea nihil remanebit de bonis ei⁹. Ps. 75. d. mterunt somnum suum rē. f Et in plateis nostris docuisti. Glo. quasi uicini tui fuim⁹: et int̄ nos conuersatus es. Beda. Nō festiuitatū epulatio luuat: quē fidei pietas nō commendat. Quidam enim in hoc gloriānt̄: quia in festiuis diebus lautius comedunt: delicatius uiuunt: sed hoc commendabile non est nisi pauperes de residuo sustententur. Sequitur in Glo. Non scientia scripturarū notū deo facti: quē operum iniquitas indignum ostendit. Unde nihil eis proderit q̄ in plateis eorū docuit: ex quo ipsi mali fuerūt. e Manducauimus rē. Mystice: corā domino manducare et bibere est pabulum sacrę scripturę vel sacrosanctę eucharistię suscipere. Scriptura em̄ ubi difficilis ē: cibis dicit: nec potest māducari nisi prius exponendo frangatur. Matth. xij. b. Accipite iesus quinqz panibus et duobus piscibus aspiciēs in celum/benedixit et fregit et dedit discipulis: discipuli autē dederunt turbis. Ubi autē facilis est: nec indiget expositione: dicitur potus: quia defacili absorbetur. Multi manducāt et bibūt coram domino: quia occulta et aperta scripturarum studendo intelligūt: vñ et grauius dānabunt. Jaco. iij. d. Sciētī bonū facere et non facientī: peccatum est illi. Sic etiam multi comedunt sacrosanctum panem eucharistię: et bibunt sanguinem domini coram eo: quib⁹ dicitur: nescio uos: quia indigne comedunt. j. Cor. xj. g. Probet seipsum homo rē. g Et dicit vobis: nescio uos unde sitis. Nō intelligit dñs linguā barbarorū. h Dicite a me omnes oparij iniquitatis: qz̄ iniqui nec post mortē desinunt esse iniqui: qz̄ et si peccare non possunt: peccādī ppositum tenēt: qui autē in pposito mēdax est: nūq̄ desinit esse mēdax: nec post mortē. Nā mors animam a carne separat: sed anima ppositū nō amittit. i Ubi erit flet⁹ et stridor dentū. Duplex p̄na inferni no-

Ps. 75.

Mystice.

taf hic: Ardor: vñ fletus: algor: vñ stridor. Job. xliij. c. Ab aquis niuium transibūt ad calozē nimum. Itē fletus erit ex dolore q̄ sero penituerit: stridor ex indignatione q̄ ita laent. Item flebit oculi: quia in uanis fuerunt uagi: stridebūt dentes: qz̄ edaces fuerūt. Unde p̄ hęc duo notatur duo genera

omnes pphetas i regno dei: vos autem expelli foras. Et uenient ab oriente et occidente et aquilone et austro: et accumbent in regno dei. Et ecce sunt nouissimi qui erāt primi: et sunt primi qui erant nouissimi. In ipsa die accesserūt quidā pharisęorum dicētes illi: Exi et uade hinc: qz̄ herodes

vera resurrectio corporū designat. k Cum uideritis abraam et isaac et iacob: a quib⁹ carnis nō fidei successio nem trahitis. Hęc trib⁹ primo et specialiter facta fuit promissio de filio iucarnādo: ideo nominibus p̄p̄is exprimitur: per quos etiam tres uirtutes theologice. i. fides: spes: charitas designant̄: sine quibus nemo saluatur. l Omnes pphetas i regno dei: quiescētis sup̄le. m Vos autem expelli foras. Apoc. viij. c. Foris canet rē. n Et ueniet ab oriente. Act. viij. c. Ethiope eunuch⁹. o Et occidete et aq̄lone et austro: qz̄ ex oī pte mūdi ueniet aliq̄. p Et accubēt i regno dei: māducaturū. j. xxiij. c. Vos estis q̄ p̄māstitis me cū i tribulationib⁹ meis et ego dispono rē. Malit: Ab oriente uenit: q̄ ex cōsideratione natiuitatis bumilitatur. Ab aquilone: q̄ aduersitate uirgēte cōpūgnat. Ab austro: qui fauere p̄spiritate uacat operib⁹ pietatis. Esa. xj. c. Dispersos iuda colliget a q̄tuo: plagis terrę. Esa. xliij. a. Ab oriente adducā rē. Itē ab oriente uenit nobles: ab occidente ignobiles: ab austro diuites: ab aq̄lone paupes: Nā de his omnib⁹ aliq̄ saluabūt. Ezech. xxxvij. c. A q̄tuo: uētis ueni spirit⁹ et insufla sup̄ isectos istos et reuiuifcāt. Silb. Ab occidēte portę tres: per quas furantes regnū. i. occultę afflictiones: humiles cōfessiones: secretę orationes. Ab aq̄lone portę tres: per quas intrant patientes: dum subtrahitur qd̄ delectat: imponitur qd̄ affligat: temptatur qd̄ terreat. Ab austro portę tres: per quas intrāt penitentes: dū p̄auitas uoluntatis: longinquitas consuetudinis: nature fragilitas superatur. Ab oriente portę tres: per quas intrant comparātes regnū dei. i. opera misericordię: exercitia iusticię: studia sapientię. q Et ecce sūt nouissimi: qui erāt primi: ut iudas. r Et sūt primi q̄ erāt nouissimi: ut iatro. Sil. Iudęi q̄ p̄mi fuerūt uertent̄ in caudā: et gentiles qui fuerūt nouissimi erūt i caput. Deut. xxvij. d. Aduena qui tecū moratur ascendet super te: ille erit i caput: et tu eris i caudā. Beda. Multi p̄p̄ feruēt et postea torpent: et multi prius frigidī subito inardescunt. Chrys. Qui stat uideat ne cadat: nec desperemus qui cecidimus: sed dicamus: Nunquid qui cecidit non adiciet ut resurgat: Dich. vij. b. Me lēter iimica mea: qz̄ cecidi: resurgā. Itē primi in seculo erunt nouissimi in iudicio: et nouissimi in seculo erunt primi in iudicio et in celo. Matth. xix. d. Vos q̄ secuti estis me rē. Eccl. xj. c. Dāne in loco tuo: facile est enim in oculis dei subito honestare pauperem. Chrys. Sicut in corona nec initium est nec finis: ita iter sanctos in illo seculo nemo primus: nemo nouissimus. Sequitur. s In ipsa die rē. Quinta pars ubi ostēdit dominus se passurum in hierusalem ubi et aliq̄ p̄phete sunt occisi. Dicit ergo: In ipsa die accesserunt quidā pharisęorum dicētes illi. Alii qui forsitan eorum bono celo: aliq̄ probantes utrum metu corporis finem suę doctriņę imponeret. t Exi et uade hinc: de galilea. i. ubi dominatur herodes: et transi in aliū locū ubi non habet potestatem. u Quia herodes uult te occidēte. d. ornatus

Vertical text in the right margin, likely commentary or a second column of text, partially obscured and difficult to read.

Dere. Dñs transiit de iudaea in galileam in carcerato iohanne: et in galilea multos habuit detractores: q̄ forte ex inuidia dice bāt ei vt exiret de galilea: quasi dicerēt: herodes occidet te sic iohānem. **Mozaliter.** Herodes occidit pueros: **Dattb.** ij. c. **Occidit iacobū:** in carcerauit petrū: **Act.** xij. a. **Decolla-** uit iohāne: **Dattb.** xlij. a. **Persecutus ē**

B a vult te occidere. **Et ait illis:** **Itē et dicite vulpi illi:** **Eccē** eijcio demonia et sanitates p- ficio hodie et cras: et tertia die

quos principes et prelatos: q̄ iesū et in se et in membris et vi et dolo psequūt. **Ant̄ beat⁹** **Heri.** Patet quātū noceat iniqua potestas: quōd caput impiū subiectos quosq̄ sup̄ cōformat in- pietati. **Visera** plane ciuitas i qua regnat herodes: qm̄ hero- dianę particeps erit malicię. **Herodiana** vero maliciā est na- scentem velle extinguere religionē. **Si qd̄ ergo** ad salutē perti- nens: si quid religionis orit̄: quicūq̄ resistit: cum herode na- scentē persequit saluatorem. **Sed quare** vellet herodes chri- stum occidere: **Forse** qz vt dicit̄ in libro qui dicitur: vnum ex quattuor: continue ante hoc dixerat: **Delias iam** venit et fece- rūt i eo rē. tūc intellexerūt discipuli qz de iohāne baptista dixit set: sic crimē herodis publicabat. **Ter⁹** **Ascalonita** necat pu- eros: **antipa iohāne:** **Agrippa iacobū:** **claudēs i carcere** petrū.

- 5.18. **Christ⁹.** Joh. xj. b. **Nonne** duodecim sunt horę diei: **Maria.** Ps. **Dies** diei eructat verbum.
- 5.95. **Gabriel.** **Sacr⁹** q̄libet. Ps. **Annūciate** de die i dñe salutare ei⁹ **Temporis.** Gen. ja. **Factū** est vesp̄e et mane dies v. **Penitentię.** Ro. xij. d. **Mox** p̄cessit dies aut̄ rē.
- 5.41. **Iusticię.** Ps. **In die** mādauit domin⁹ misericordiā suā. **Job. xj. b.** **Qui** ambulat in die non offendit rē.
- 5.85. **Glorię.** Ps. **Delior** ē dies vna in attriō tuis. **Zach.** xlij. b. **Et** erit dies vna que nota est domino.
- 5.75. **Pectoris.** Ps. **Reliquē** cogitationis diē festū agēt tibi. **Ezo. xx. b.** **Venēto** vt diē sabbati scifices rē.
- 5.117. **Terrę** p̄speritatis. **Job. iij. a.** **Perat** dies rē. **Pascha.** Ps. **Hęc** est dies quā fecit dominus rē. **Temp⁹** gratię. j. xix. f. **Et** quidem in hac die tua que ad pacem tibi rē.

Sequit. **Et ait illis:** **Itē et dicite vulpi illi.** i. hero- di qui cōparabilis ē vulpi ppter fraudulentiā suā. **Et nota** vul- pes dolosa est et fetens: later in foueis: tortuose incedit: magnā caudam habet qua tegit vestigia sua ne appareant: **Sic** mali principes et prelati dolosi sunt. **Li. iere. vj. c.** **A maiorē** visq̄ ad minimū cuncti faciūt dolū. **Item** fetent infamia. **Esā. xxiiij. a.** **Furoz** sup̄ vniuersam maliciā eoz rē. et de cadaueribus eoz ascēdet fetoz. **Itē** latēt in foueis insidiādo simplicibus. **Ps.** **Sedet** in insidijs cū diuitibus in occultis rē. **Itē** tortuose in- cedūt: qz nō recte viuūt nec recta faciūt. **Esā. xxvij. a.** **In** die illa visitabit dñs rē. **Itē** magnā habēt caudā socioz q̄ coope- riūt turpitudines eoz. **Esā. ix. c.** **Dispdet** dñs ab israel caput et caudam incuruātē et deprauantē die vna. **Itē** vulpes habi- tant in desertis: et prelati ppter auariciā visitant frequētē ab- battas. **Ezech. xij. a.** **Quasi** vulpes in desertis rē. **Itē** caudā habet albā: pallet aut̄ in gutture sed posteriora rufa. **Itē** vul- pis dicitur hereticus: qz trāsgredit̄ doctrinā a patribus datā. **Meemig. iij. a.** **Si** ascēderit vulpes: trāsiliet murū eozū lapī deū. **Itē** hoc idē dicit̄ de trāsgressore ecclesiasticę vel claustra- lis obediētię: q̄ sit p̄ ascēsu sup̄bię et dignitatū. **Itē** detractor q̄ neophytos et infirmos rodit. **Lant. ij. d.** **Capite** nob vulpes q̄ paruulas rē. **Hū** diē paruulas: qz detractio ē ex inuidia: de qua **Job. v. a.** **Paruulum** rē. **Itē** auarus qui se incauat i terram. **Ps.** **Introibūt** in infertora terre: partes vulpium erūt: quasi participes rapinātū. **Itē** com- dit gallinas: hic ē ecclesię p̄- cator vel gulosus. **Chren. v. d.** **Propter** montem sion qz dis- perit: vulpes abulauerūt i eo. **Hoc** p̄cipue p̄t̄ dicit̄ p̄tra eos q̄ luxuriose viuunt de patrimonio crucifixi. **Eccē** eijcio

demonia et sanitates p̄ficio hodie et cras. **Redde** ad- uerbia verb: hodie eijcio: cras p̄ficio: et ponētur: hodie et cras p̄ primo et postea: altoqn nō esset grāmarice dictū: vt sit sen- sus: **Primo** eijcio demonia: postea p̄ficio sanitatē. **Et** tertia die cōsumoz. **Dñs** hic ambigue locut⁹ ē: et huic qd̄

f consumoz. **Verūtamen** opoz **g** tet me hodie et cras et se quēti **b** die ambulare: quia non capit **t** p̄phētā perire extra hierlm.

hic dicitur exponen- do ad litteram: nemo exposito: q̄ appositū manū: **Sic** tñ expo- ni p̄t. q. d. dñs: he- rodes deliberat de morte mea: s̄ inanis est deliberatio: qz nō est i manu ei⁹ mors mea: qz nemo tollet aīa: meā a me: s̄ ego pono eā et sic moriar. **Itē** et dicite illi: **Eccē** q̄s in iminē- ti ē mors mea: qd̄ norat p̄ aduerbiū demonstratiuū: **eccē**: qd̄ norat iminētiā. **Hodie** demonia eijcio: iā q̄s p̄mo die mortis meę ad infernū descēdēs: demonū potestatē deijciā: captiuos q̄ ibi tenē educā. **Et** cras sanitates p̄ficio: quasi eductos in crastino pristinę sanitati restituā: quasi red- dendo sanitatē homini quā pdiderat: dū paradisi lanuā ei ap- tam esse ostēdā. **Vel** ponēdo eos in extremis maris. i. i para- diso terrestri: que ad litterā est in extremitate orbis ad orientē. **Vel** in extremis maris. i. ifra amplissimos fines seculi: ybiciū qz locoꝝ mihi placuerit: quia terra habet quādam circūuolu- tionem maris: que dicitur extrema maris. **Et** tertia die cōsumoz. i. tertia die resurgam consumatus. i. gloriatus gloria immortalitatis indur⁹.

Verūtamen: quasi ipse pu- tat me sub eius dominio moriturum: sed sicut incertus est ei mortis meę mod⁹: ita locus: **Hō** enim moriar in eius tetra- chia: immo locus in quo moriar distat ab hoc loco trini- um dierum. **Et** hoc est qz dicit: **Verūtamen** opoztet me hodie et cras. i. in secunda die. **Et** sequenti. i. tertia die ambulare: qz ad litterā ibat in hierusalē. **Quia** non capit. i. non conuenit. **Prophetā** perire extra hierusalē. **Et** ponit̄ caput absolute: vel id est nō capiet he- rodes me prophetam perire: id est ad pereundum extra hie- rusalem. **Et** nota quia vocat dominus se prophetam licet sit domin⁹. **Unde** moyses **Deut. xvij. c.** **Prophetā** suscitabit vobis de⁹ de fratrib⁹ vestris rē. **Deb. xij. b.** **Itē** vt sanctifi- cāret p̄ suū sanguinē pplm̄ extra portā pass⁹ ē: **cream⁹** igit̄ rē. **Itē** sic exponit̄: **hodie et cras rē.** s̄m **Bedā.** **Hodie** siue p̄ma dies ē abrenūciatio vanitat̄: i hac demōtia eijciūt. **Scda** amor et cognitio veritat̄: i hac sanitas p̄ficiūt. **Tertia** vltima gloriificatio: in qua ecclesia cōsumabit. **Prima** ē dies penitē- tię: **secūda** iusticię: **tertia** corone. **Job. ij. d.** **Soluite** tēplū h̄ rē. **Itē** p̄ma dies lex naturalis: **scda** dies lex moysi: **tertia** dies lex euāgelij. **Osee. vj. a.** **Glificabit** nos post duos dies: et ter- tia die suscitabit nos. **Itē** p̄ma dies contritio: **scda** cōfessio: **tertia** satisfactio. **Prima** dies demonia. i. peccata a corde eijcit: **secūda** medicinā sanatiuā apponit: **tertia** sanitatē consu- mat. **Ezo. v. a.** **Deus** hebreoz vocauit nos: vt eamus viā trā- um dierum i solitudinē. **Item** p̄ma dies bona cogitatio: **se- cūda** bona locutio: **tertia** bona operatio. **Jone. iij. b.** **Adhuc** tres dies et n̄niue subuertetur: alia littera. **Itē** p̄ma dies co- gnitio veri: **scda** amor boni: **tertia** detestatio mali. **Gen. xl. c.** **Tres** dies adhuc sunt post quos recordabitur pharao minū- sterij tui. **Item** p̄ma dies bona cōuersatio: **secūda** queta cō- teinplatio: **tertia** vera p̄dicatio. **Dattb. xv. d.** **Disseroz** turbe: qz triduo iā p̄seuerant mecum. **Itē** p̄ma dies seiunij- um: **scda** oratio: **tertia** elemosyna. **Lob. xij. b.** **Bona** est oīo cū ieiunio et elemosyna. **Verūtamen** rē. q. d. nec mali prin- cipes nec mali prelati: quozū figura est herodes: poterūt ipe dire meam intentionem qua intendo vt expulsis demonibus homines sanitates relinquant. **Item** vt recepta sanitas tu- xta p̄cepta mea viuant. **Item** vt gloriificati corpore et ani- ma ad consortium angelozum perueniant. **Hęc** tria intendit ch̄istus vt homines declinēt a malo p̄ penitentiam: et hęc est p̄ma dies. **Item** vt se exerceāt in bono p̄ iusticiā: et hęc est se- cūda dies. **Itē** vt cōsumētur in celo per gloriā: et hęc est tertia

Euangelij scdm Lucam

Dies. Sequitur: a Hierusalem/hierusalem etc. Prædi-
ferat de morte sua in hierusalem futura/per quam hierusalem
erat destruenda: prævidens ergo euerfionem moze pñ patris
prozumpit in planctū: nec plangit ruinā muroꝝ vel edificio-
rum / s̄ potius ruinā animarū. Seminat autē hierusalē / tri-
pliciti ratiōe. Primo
qꝫ prophetas et do-
minum prophetarū
occidit. Scdo qꝫ san-
ctos dupliciter lapi-
dauit. s̄. spiritualiter
et corporaliter. Tertio
quia duplicem penā
pmeruit: presentem
euerfionem / et futurā
dānationē. Loquitur
autem metonymice / ponēs continēs pro p̄sentis. q. d. O vos
hierosolymite: Ecce relinquet vob dom⁹ via etc. Sed
interferit causā duplicem euerfionis eoz. s̄. qꝫ sanguinarū: et
qꝫ inuidi. Mā et sanguinē p̄phetarū effūdebāt: et saluti conuer-
sorū iudebāt: et forte etiā p̄ter hoc geminat hierusalē. Et b̄:
Hierusalem hierusalem que occidis p̄phetas et
lapidas que mittitur ad te. i. q̄ occidisti et lapidasti
p̄phas. et ita sanguinarū fustis / sanguinē p̄phetarū sitientes. Vel
mystice: b̄ Occidis p̄phas: veritatē nūciātes. Dodo
pauci nūciat veritatē: et ideo pauci occiduntur. P̄s. Jā nō est
p̄pheta etc. Esa. ix. c. Propheta docens mendacium / ipse est
cauda / regēs turpitudinē magnatū. Hier. vj. c. A propheta
etc. Ecce h̄. xij. a. Quasi vulpes i deserto etc. c̄ Et lapidas:
cordis duricia a te repellis. Deut. ix. c. Cerno qꝫ p̄s iste du-
re ceruicis sit. Act. vij. f. Dura ceruice et incredulū aurib⁹
et cordib⁹ / vos semp̄ spiritui sancto resististis. Adhuc quotidie
p̄pheta lapidant in hierusalem / et a hierusalem: non solum la-
pidibus detractionū qui sunt durissimi lapides: sed etiam la-
pidibus afflictionū: de quibus dicitur Exo. xix. b. Omnis q̄
tetigerit mōtem / morte morietur: manibus nō tangent eum
sed lapidibus opprimef. Sed qd̄ peius est / multi p̄phete lapi-
dibus stercoꝝ. i. diuitiarū temporalū in hierusalē lapidantur.
Eccl. xxi. a. In lapide luteo lapidabit piger / et oēs etc. Forte
lapides torrens nō fuerūt ita dulces stephano: sicut istis vul-
ces sūt lutei lapides. Sed certe scriptū ē Dattb. xxi. d. Qui
cecidit sup lapidem p̄fringet etc. P̄s. Qm̄ placuerūt seruis
tuis lapides ei⁹ etc. Sequitur. d̄ Quoties volui etc.
Ecce ostēdit qꝫ inuidi. Nec est intelligendū qꝫ dñs voluerit et
ea renitēte nō fecerit: sed quotquot cōgregauit. Dicit ergo:
Quoties volui congregare: in vnitatem fidel per me et
meos: ē filios tuos. i. p̄phetarū et patriarcharū heredes.
f̄ Quēadmodū auis: aquila vel gallina vel pellicanus
vel nycticorax vel passer protegit: ḡ Nidū suū sub pē-
nis / et noluit. q. d. Ego volui / et tu noluit: et quotquot cō-
gregauit / te nolente fecit: sicut et modo fit. In hoc autē qꝫ dicit:
quoties volui / inuit se frequēt misisse p̄phetas ad ipsā hie-
rusalē instruedā: q̄s ipsa lapidauit vel occidit vel repulit. Cō-
parat se dñs auis: et r̄idet hęc cōparatio predictę que herodē
cōparauerat vulpi: Sic em̄ vulpes insidiat aulbus: sic hero-
des christo. Et nota qnqꝫ aues q̄bus dñs cōparat. s̄. aquilę:
gallinę: pellicano: nycticoraci: passeri. Aquilę: p̄ter volat⁹ al-
titudinē: p̄ter oculoꝝ acūmē: p̄ter nidū sui collocationē: p̄ter
pulloꝝ educationē et eruditionē. Dicit em̄ qꝫ cū videt pulme-
scere pullos suos / conuertit eos ad solē: et illos q̄ irreuerberata
acie p̄tēplāf solē / nutrit et ad volandū erudit. Deut. xxxij. b.
Sicut aquila puocās ad volandū pullos suos etc. Job. xxxix.
d. Nunquid ad p̄ceptū tuū eleuabit aquila / et i arduis ponet
nidū suū: In petris manet et in p̄ruptis silicibus cōmorat⁹
atqꝫ inaccessis rupibus: inde cōtemplat escā et de longe oculi
eius p̄spiciūt: pulli eius lambūt sanguinē: Sic christus in al-
tum volauit in ascensione sup oēs angelos. P̄s. Ascēdit super
cherubin etc. Jtē dare videt: qꝫ oia et vbiqꝫ videt. Eccl. xxiij.
c. Oculi dñi multo pl⁹ lucidiores sup solē / circūspiciētes oēs
vias hoim. Jtē nidū suū. i. eccliam in firmo loco collocauit. s̄.
in seipso. Dattb. xvj. c. Et sup hęc petra etc. P̄s. Turtur in-

Dattb. 25. d.

Dyffice

P̄s. 75.

P̄s. 101.

Christus quiqꝫ
aibus cōparat

P̄s. 17.

P̄s. 85.

uenit sibi nidū / vbi reponat pullos suos. Jtē pullos suos. i. ele-
ctos nutrit pane gratię et doctrine et eucharistie: et erudit ad
volandū. Deut. xxxij. b. Circūduxit eū et docuit et custoduit
quasi pupillā oculi sui. Dicit etiā qꝫ aquila stans in alto imo-
bilis / vidēs pisces in mari natantes / subito descēdit et pertra-
bit ad lit⁹: Sic christus in celo exaltatus
boies in mūdo fluctu-
antes oculis miseri-
cordię aspicit et ad li-
tus eterne securitatē
prabit. Job. xij. c.
Ego si exaltatus fue-
ro a terra / oia trabā
ad meipm. Jtē galli-
nē cōparat: Dattb.
xxij. d. Primo: qꝫ pullos vagātes ad cibū voce congregat:
Sic christus. Esa. xlv. d. Cōgregamini et venite et accedite si-
mul q̄ saluati estis de gentib⁹. Scdo: qꝫ cuiuslibet auis pullos
sibi suppositos q̄s p̄prios diligit et nutrit: Sic christus iudeos
gentiles / hereticos puerfos / materna pietate diligit et nutrit.
Dattb. xj. d. Venite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis
etc. Tertio: qꝫ gallina sic afficitur ad pullos suos / vt ipsi in fir-
mitatibus infirmet: Sic christus. Esa. liij. b. Vere languores
nros ipse portauit etc. Jtē gallina pullos suos alis p̄tegit cō-
tra miluū: Sic christus suos / brachijs extēsis in cruce protegit
cōtra diabolu. Deut. xxxij. b. Expādit alas suas et assumpsit
eū atqꝫ portauit i humeris suis. Jtē gallina p̄ clamore rau-
cescit: Sic christus. P̄s. Laborauit clamans / rauce factę sunt
fauces meę. Jtē pellicano cōparat. Pellican⁹ em̄ dicit ro-
stro pullos suos occidere et triduo lugere: et post rostro sanguinē
suū fundit vñ illi reuiuiscūt: Sic christus rostro p̄dicationis
petōres occidit / et triduo luxit: qꝫ ter dñs plorauit. Supla /
carū: Job. xj. e. Sup ciuitatē. j. xij. f. In cruce: Heb. v. b. Et
tūc sanguine suo effuso / pullos suos viuificauit. Th̄ Deut.
xxxij. f. Ego occidā et viuere faciā etc. Jtē pellicanus habitat
in solitudine: Et sol⁹ christ⁹ nat⁹ ē de virgine. Hęc em̄ glo-
ria ei⁹ singulari. Esa. xlij. b. Gloria meā alteri non dabo. Jtē
cōparat nycticoraci: qꝫ nycticorax nocte h̄rit escā et habitat i
domicilio. i. in ruinosa domo: Sic christ⁹ in p̄feti venat escā si-
bi et habitat in domo pauperū. Eccl. xxix. d. Bellor ē vic⁹
pauperis sub tegmine asserum q̄ epulę splēdidę in peregre.
Jtē passer comparat: qꝫ passer auis sagax est: et i recto nidifi-
cat: Et sic christ⁹ sapiēs in celo habitat. De his trib⁹ dicit in
P̄s. Sicut factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut
nycticorax in domicilio: Vigilaui etc. Sequit. b̄ Ecce: in-
breui et i euidēti: i Reliquet vob: a deo quē reliquē: au-
xilij subtrahēte. k̄ Domus vestra. i. templū et ciuitas:
l̄ Deserta: dei auxilio: āgeloz p̄sidio: habitatorū numero.
Hoc fecerūt romani p̄t p̄t crucifixionis dñi. Aboluit.
k̄ Dom⁹ tua. i. cōscietia: q̄ deserta relinquit / q̄ p̄tā vir-
tutibus spoliat. Esa. j. b. Terra via deserta: ciuitates vię su-
cēse sūt igni. m̄ Dico aut vobis: qꝫ nō videbitis me
donec veniat hora cum dicitis: b̄ndictus q̄ venit
in noie dñi. Dñs de galilea ibat in hierusalē: et nō legitur re-
gressus in galileā. Sed qꝫ nō legitur laudes in hac forma dño
decantatas a galileis: sed a pueris hebreoz in ramis palma-
rū: Dattb. xxi. a. cogimur mystice tm̄ exponere. Et dupli-
citer. Primo ita: Nō reuertat ampl⁹ ad vos fm̄ boiem: nec
videbitis me donec veniat hora iudicij: in qua dicitis: ille qui
venit in nomine dñi. i. ad gloriandū nomē p̄is sui. s̄. christ⁹:
quē nos insensati derisimus: ille erat benedict⁹. i. deus. Alit
vt ponat donec p̄ nisi: quasi: Nō videbitis faciem. i. deitatē
meā in iudicio: nisi hic videritis me p̄ fidē. i. nisi credat me eē
illū b̄ndictū qui venit in nomine dñi. i. filiū dei p̄is a p̄e. Vel
i. nisi penitētia egeritis et p̄fessi fueritis me dei filiū / nō videbi-
tis facie meā i die iudicij: quā soli boni videbūt. Esa. xxvj. b.
Tollat impi⁹ etc. Humanitatē aut videbit oēs et boni et mali
Apoc. j. b. Videbit eū ois ocul⁹ et q̄ eū pupugerit etc.
Et factum est cū etc. Istud capitulum Cap. XIII.
diuiditur in qnqꝫ partes. In prima sanatur hydro-
picus sabbato

Marginal notes on the right side of the page, including a large blue initial 'C' and various smaller annotations in a smaller script.

Picus sabbato: et conuincuntur obseruatores domini de avaricia: et sabbati violatione: de qua dominum accusabant. In secunda arguuntur scribe et pharisai de supbia: quod in conuitijs locum superiorem eligebant: et docentur alij quem locum eligere debeant ad conuitiu inuitari: ibi: Dicebat autem et ad inuitatos.

In tertia docet quales persone debeant inuitari: ibi: Dicebat autem et ei. In quarta ostendit quales quales excluduntur a cena domini: et quales recipiunt: ibi: Non quidam. In quinta docet dominus qualiter et quomodo pure debeat appetere regnum dei: ubi fiet conuitiu inuitatis: ibi: Inquit autem turbis etc.

Et factum est cum intraret iesus in domum cuiusdam principis pharisaeorum sabbato manducare panem: et ipsi obseruabant eum. Et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum. Et respondens iesus dixit ad legisperitos et pharisaeos dicens:

Et factum est cum intraret iesus in domum cuiusdam principis pharisaeorum manducare panem: Non sercula voluptatis: sed panem necessitatis. Phisice domus principis sacerdotum est synagoga. Nam princeps sacerdotum moyses est. Hac domum intravit iesus: quoniam carne assumpta venit in mundum. Manducare panem: i. obedientiam et penitentiam iudeorum delectari. Et ipsi pharisaei: obseruabant eum: si sabbatum solueret. i. ex inuidia insidiabant ei: si possent eum aliquo accusare. Sed frustra iacit rete ante oculos penitentium: Prouer. j. b. Et sicut tunc factum est domino: sic fit modo discipulis eius: sicut dicitur Job. xv. c. Si me plecuri sunt et vos plequentur: si sermonem meum seruauerunt et uim seruauerunt. Et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum: quod non erat repositus in camera: sed in domo communi. Insidiosus. Proprius hydropticus est: ut quanto plus bibat: tanto plus sitiat. Ubi recte significat avarum: qui quanto plus habet: tanto plus cupit habere. Eccl. v. b. Auarum non in plebis pecunia. Eccl. xiiij. a. Uiro cupido etc. Et dicit Beda: Utrum quod iste gestabat in corpore: pharisaei gestabant in corde. i. avaricia: et ideo coram ipsis curauit eum corporaliter: ut hoc exemplo discerent curari spiritualiter. Per hunc est significat luxuriosum: quod sicut hydropticus quanto plus bibit: tanto plus sitit: ita qui se luxurie immergit: amplius eam appetit. Et respondens iesus: insidiosos obseruatoribus. i. cogitationibus eorum quae sibi soli patebant: Iuxta illud. i. Reg. xvj. b. Non uidet etc. Dixit ad legisperitos et pharisaeos: quod maxime inuidebant ei et obseruabant eum: ut sua inuidia confutaret. Glo. A legisperitis/legis iudicium querit. b. Dicens: si licet sabbato curare: Opera charitatis facere sine sabbati violatione: Dominus in sabbatis libentius et frequentius docet: et curabat duplici ratione. Una est: ut plures lucrifaceret: quod tunc plures conueniebant. Secunda: propter spirituale sabbatum: ad quod concedo et sanando inuitabat. Sed scribae et pharisaei infirmorum sanationem dicebant sabbati violationem: ex inuidia male interpretantes illam legem Leuit. xxiij. a. Sex diebus facietis opus etc. Adhuc hodie multi aut inuidia aut avaricia dicunt male interpretant scripturas: ut vel alios mordeant: vel sua uicta tegant: vel aliquod emolumentum acquirant. Contra primos dicit Gal. v. c. Qui si in uicem mordeatis etc. Reg. naecien. Oes ex hoc docti et catholici volumus uideri si alios reprehendamus: et illos solos optimos iudicamus: quocumque poterunt de fratribus laicis et clericis obrectare: vel certe qui subtiliter et figuratim momorderunt. Contra secundos qui male exponunt scripturas ut tegant peccata sua. Esa. lx. c. Propheta docetis medicum etc. Contra tertios: Eccl. xiiij. c. Utola baram etc. Dich. iij. b. Hec dicit dominus super pharisaeos qui seducunt etc. At illi tacuerunt: quod quod dixerunt contra eos esset. Si enim diceret: quod licet: quare ergo obseruat: si non licet: quare ipsi pecora sua curant: Eccl. xx. a. Est tacens non habens sensum loquere. Ipse uero apprehensum sanauit eum: coram pharisaeis: quod sicut ille hydropticus corporali laborabat: ita ipsi spiritualiter avaricia grauiter laborabant. Matth. xxij. c. Ue uobis scribae et pharisaei hypocrite: qui estis siles sepulchris dealbatis etc. Ad dimisit. Glo. abire sanatum corporaliter: ut se transferret ad salutem aiarum. Et respondens ad illos: insidiosos obseruatores. n. Dixit: cuius etc. Sic arguit eos de violatione sabbati: et de

clite de avaricia dicens: Qui uim. Pluraliter dicitur uim: ut per hoc inuat eos oes avaricia laborare. Asinus autem bos in puteum cadet et non continuo. Beda: non aiali sed suae avariciae consules. Extrahet illum die sabbati: non intelliges in hoc uolentiam sabbati. Et sic conuicti non poterant ad hoc

Si licet sabbato curare: At illi tacuerunt. Ipse uero apprehensum sanauit eum ac dimisit. Respondens ad illos dixit: Cuius uim asinus aut bos in puteum cadet: et non continuo extrahet illum die sabbati: Et non poterat ad hoc respondere illi. Dicebat autem et ad inuitatos

ridere illi. Dyffice: Per asinum stultus quilibet: per bouem sapienter designat. Unde Deut. xxij. b. Non arab in boue sit et asino. Ibi Glo. i. fatuus sapiens in predicacione non loquatur: ut equali prae uerbu dei annunciet. Per puteum significat luxuria: seu carnis concupiscentia.

Dyffice Matth. 12. 8. Marci. 3. 3. s. 6 b.

B

Ubi Prouerb. xxij. c. Fovea profunda est meretrix et puteus angustus aliena. Asinus et bos in puteum cadit: quod tam sapiens quam stultus in luxuria aliquis ruit. Exemplum in salomone: de quo Eccl. xlvij. c. Collegisti etc. Eccl. vij. d. Inueni amarioris morte mulierem quam laqueus uenatorum est. i. demonum: et sagena cor eius. Sagena oes pisces et magnos et puos capit: sic mulier oes. Eccl. ix. b. Propter spiritum mulieris multi pierunt. Quid autem sit faciendum cum ceciderit bos vel asinus in puteum: Non est ibi dimittendus: sed continuo extrahendus. Ero. xxij. a. Si occurreris boui inimici tui aut asino erranti: reduc ad eum.

Tumor corporis: in quo supbia notat: quae sanatur per repressiorem humilitatis: quod significatum est Iudic. viij. a. quia gedone humilitate ridere ad viros ephraim dicitur: Ubi locus fuisse re quicuit spiritus eorum quo tumebat contra eum etc. Fecit oris: peccati infamia. Esa. xxxij. a. De cadaueribus eorum ascendet fetor etc. Sic avaricia. Job. xviij. b. Exardescet in eis sitis. Genitalium inflatio. i. luxuria Col. ij. d. Inflatu sensu carnis suae. Dignitas pedum. i. affectus ad bonum pigrescet. I. i. j. c. Cretesel sp medaces/ male bestiae uentris pigri. Sap. xv. d. Pedes eorum pigri ad ambulandum. Spiritualium compressio: per quam inuidia quae bona comprimit in eorum: contra quod Sap. viij. b. Quae sine fictione etc. Prouerb. xij. d. Pudentio ossium inuidia. Cutis infectio. i. exterioris conuersationis deformitas. Heru. Hec forma ueluti deformitatis mentium et morum est indicium etc.

Dicebat autem. Secunda pars: in qua uictos de avaricia et sabbati violatione: uidens quod de penis accubitus obtinendis laborarent: inuitat eos parabolice ad humilitatem. Vel postquam pharisaeos superbos arguit/ simplices qui aderant ad idem conuictum inuitat: de humilitate instruit tam idoneos et instructione sua dignos. Et nota quod humilitas proprie dicitur uiri euangelica. i. uerba et exempla in euangelio specialiter insinuat: et commendata quae est in ueteri testamento: Ubi et dominus legitur dixisse de dauid: Inueni uirum sicut cor meum: propter eminentiam humilitatis quam habuit: Sed specialiter in euangelio. Nam magister humilitatis/ uerbo humilitate insinuat ait: Discite a me quod mitis sum et humilis corde: Matth. xj. d. Et alibi. Si quis percusserit te in maxilla etc. Matth. v. f. Eadem insinuat factor: quod de paupercula uirgine natum: in presepe reclinat: et sicut in omnibus actibus suis patet. Infert ergo de humilitate: proponens eis exempla humilitatis in quodam facto. Et haec instructio exemplum est: non parabola. Parabola enim proprie dicitur: ubi res rei comparatur: ut regnum caelorum grano sinapis. Potest tamen exemplum dici parabola: quia uis huiusmodi parabolice non loquitur: sed loquitur nos inuitat dominus ad secretam humilitatem in huius facto: ut exemplo huius in omnibus factis humilitatem exhibeamus. Nam si ideo parabola dicitur quod mystice exponitur: sicut uidetur innuere Interliti. sic omnis historia potest dici parabola. Hoc est ergo quod dicitur: Dicebat autem et ad inuitatos/ ab ipso principe pharisaeorum: 3 4 ¶ Parabolam istam.

Secunda pars

Euangelij scdm Lucam

Parabolā istā. Glo. ordinaria: alud mystice significan- tem. b. Intēdēns. i. intelligēs: c. Quō primos accu- bitus eligerēt. i. quō ad hos laborarēt. i. pharisei. Vel In- tendens rē. i. per doctrinā suam mystice intendens persua- dere: quomodo in ecclesia debeam? sedes eligere. Ideo supio res persone in humi- lio:ibus sedib? sedēt. i. remotioribus ab al- tari: que tñ ex vltu mo- do reputatur dignio- res. d. Dicēs ad illos: Lū inuitat? fuer? rē. Prosequere rē: qm̄ plana est. Mystice Abyssice. Nuptie sunt christi & ecclesie cōiunctio: De quib? Apoc. xix. b. Vene- runt nuptie agni: et vxor eius preparauit se byssino splendentē & cādido. Byssinū em̄ sunt iustificaciones sanctoz. Greg. Nuptialis thalamus est virginālis uterus: de quo Ps. In sole posuit tabernaculū suū: & ipse tanquā spōsus pcedens de thalamo suo. Sed qua- re vocant nuptie? Chrys. Et nihil sit triste: nihil calamitosū. Has nuptias celebrauit deus pater: qm̄ humanā naturā suo filio copulauit. Matth. xxij. a. Sile factū est regnū celoz ho- mini regi. i. deo patri: vt dicit Glo. qui fecit nuptias filio suo. Ad has nuptias inuitant? quicūq; ad fidē christi inuitantur. In his nuptijs conuuiū fuit: & adhuc est: doctrina euangelij. Vñ Chrys. Conuuiū nuptiale est doctrina iusticie. Dulcis em̄. ppterates habet sermo ad escā. Sicut em̄ qui nō masticat cibum: nō sentit eius sapore: ita verbū qd̄ audimus nisi masti- cauerimus tractanter: nō intelligim? verbi virtutē. Ideo mā- na interpretat? qd̄ est hoc: vt quotienscūq; audimus quera- mus quid ē hoc. Itē qd̄ masticatū est mittit in stomachū. i. in memoriā: alit̄ nō pdest. Levit. xj. d. Animal qd̄ nō ruminat imundū est: & ille homo imūduus est apud deū qui nō recorda- tur & retractat aliqñ qd̄ audit. Ad has nuptias vellet domin? oēs venire: & inuitat Proverb. ix. a. Sapientia edificauit sibi domū: & excidit colūnas septē: imolauit victimas suas: & mi- scuit vinū & pposuit mēsam suā: & misit ancillas suas vt voca- rēt ad arcem. Matth. xxij. a. Misit rex seruos suos vocare in- uitados ad nuptias. Apoc. xix. b. Beati qui ad cēnam nupti- arum rē. Ad has nuptias nō solum inuitat nos dominus: sed qualiter recūbere debeamus ostēdit dicens. e. Cū inuita- tus fueris ad nuptias. i. cū vocatus a christo per inspira- tionem vel p̄dicationē exteriorē: ynirari ecclesie sociatus fue- ris. f. Nō discūbas in primo loco. i. nō te extollas p̄- ceteris de scientia vel de meritis gloriādo. Eccl. vj. a. Nō te extollas in cogitatione anime tuę velut taur? Eccl. xj. a. In vestitu ne gloriaris ynquā: nec in die honoris tui extollaris. Eccl. iij. c. Quāto magn? es rē. g. Ne forte: qz potest cōtin- gere: qz h. Honoratioz te. i. deo inuitanti gratiosior: etsi alijs sit occultus: i. Sit inuitatus: id est ad fidem vocat?. k. Ab illo. i. a deo qui omnes vocat: aut per inspirationē: aut per p̄dicationē: aut p flagelloz visitationē: aut p beneficioz collationē. Et hoc facit: qz vellet oēs homines saluos fieri. j. Timoth. ij. b. Hoc em̄ bonū est & acceptū corā saluatore nro deo: qui omnes hoies vult saluos fieri. Et tñ pauci veniunt. Matth. xx. b. Multi sūt vocati: pauci vero electi. l. Et tūc i. cū te extuleris. i. meliozē ceteris reputaueris. m. Veni- ens is qui te et illū vocauit. i. deus qui corda singulozū ac merita intelligit: Juxta illud Proverb. xvj. a. Spirituū pō- derator est dñs. n. Dicat tibi: inter? occulte: vel exterius manifeste. Sepe em̄ de? vidēs aliqñ de se p̄sumētē & se aliq̄ p̄- ferentē: p miscōiam ei intimat: qz ille cui se p̄fert: ei p̄ferēd? est: vt reuocet eū ab errore suo. o. Da huic locum. Glo. i. in- tellige te mīnozē: & alios maiozes ac meliozes. Eccl. iij. c. Quā- to magn? rē. p. Et tūc. i. qñ cognoueris melioza de alijs: q- bus te p̄? meliozē putabas: q. Incipias cū rubore no- uissimū locū tenere. i. tūc cōfunderis: qz te alijs p̄tulisti.

Mystice
Ps. 18.

Eccl. xij. b. Attēde ne seduct? in stulticia humiliteris rē. Pro- uerb. xxix. c. Vidisti hoīem velocē ad loquēdū rē. r. Sed cū vocatus fueris: & veneris ad nuptias. i. ad fidē incar- nationis: vlt̄ certe ad cōuuiū sacre lectionis: vbi panis vitę p- ponit: & aqua sapientie. p̄inat: fm̄ qz dicitur Eccl. xv. a. Liba- uit illū pane vitę & in- tellectus: et aqua rē. s. Gade p̄ficiēdo. Recūbe in no- uissimo loco: te mi- nozē oib? reputādo. Hoc nō faciūt q̄ ec- clesia aperit digni- tates p̄lationū: aut i- claustro se reputant sanctiozes: aut i sebo- lis sapientiozes: volē- tes audiri & nūquam audire. Cōtra quos

Eccl. xxxj. b. Supra mēsam magnā rē. Itē Eccl. vj. a. p̄mof. Noli q̄rere ab hoīe ducatum: neq; a rege cathedrā honoris. Nō te iustifices ante deū: qm̄ agnitor cordis ipse est: & penes regem noli velle videri sapiēs. Proverb. xxv. a. In loco ma- gnoz ne steteris rē. Sepe em̄ qz triginta annis vel eo ampl? māsit i claustro: reputat se meliozē eo qd̄ recēter intrauit: qz qz puer s̄rat claustrū: qz p̄tina die seruētior est eo. De tali dicit: Gaudiū est angelis dei sup vno pctōze penitentia agere. Itē subito p̄uerso & seruēte. v. At cū venierit: in morte vel ad iudiciū: vel quotide p̄ inspirationē: qui te inuitauit: dicat tibi: Amice: qd̄ amaris & amas sp. Proverb. xxv. c. Qui oī tēpe diligit amic? ē. v. Ascēde sup? i p̄fēti ad ma? me- ritū: i. futuro ad ma? p̄mū. j. Timoth. ij. c. Qui bñ ministra uerint: gradū bonū sibi acq̄rēt. Vel Dicat tibi rē. i. ex hu- militate amicū te recognoscat: qui ex p̄sumptione prius alijs postponebat. Dñs em̄ semp exaltat humiles & deicit supbos: sicut dicit bñ virgo. s. j. e. Deposuit potētes rē. Eccl. x. c. De mortā supboz p̄didit de? rē. Jaco. iij. b. De? supbis resistit rē. v. Tūc erit tibi glia corā simul discubētib?. i. in eadem fide manentib?: vel eadē lectionem audientib?: vel in eadē b̄ritudine quiescentib?: qd̄ oēs cū admiratiōe gloriābūt te p̄? humiliatū: dicētes: Tibi aut nimis honorificati sum? amici tui de? rē. Bester. vj. c. Hoc honore p̄dign? ē quicūq; rē. Proverb. xxix. d. Humilē spiritu suscipiet glia. Et vitur dñs verbo futuri tēpis: dicēs: erit: ex quo iſtuit te: ne gras h mercedē. a. Quia oīs qd̄ se exaltat rē. Istud est p̄clusio parabole: quasi diceret ei: ad qd̄ induristi hanc parabolā: ad ostēdēdū: qz oīs qd̄ se exaltat: de se p̄sumēdo: b. humili- liabit. i. vilis reputabit a deo: etsi nō corā hoib?. c. Et qd̄ se humiliat exaltabit a deo. Proverb. xxix. d. Supbum seq̄f humilitas. i. humiliatio. Exēplū de lucifero: Esa. xliij. c. Et humilē spū suscipiet glia: Prover. xxix. d. Exēplū de da- uid: qd̄ minim? iter frēs sac? ē rex isrl. j. Regl. xvi. c. Et de lau- le dicit. j. Regl. xv. d. Monne cū puul? eses rē. Job. xxij. d. Qui hūlltat? fuerit erit i glia: & qd̄ inclinauerit oculos suos rē. Misericordie p deo: vt h. Esa. lviij. c. Egenos vagosq; rē. Tob. ij. a. Gade & adduc aliq; rē. Familiaritatis: in hoc bonū nature Job. i. a. Fa- ciebat p̄sula rē. Gen. xliij. d. Joseph p̄cepit vi- sp̄satorū dom? suę dicens: Introduc vitos rē. Berdimonij: h̄ indifferēs: vñ h: Noli vocare rē. ij. Regl. iij. d. Fecit dauid abner & vrs? ei? qd̄ ve- nerāt cum eo p̄sulu. Et dixit abner ad dauid: Surgam et congregem rē. Castrimargie: h̄ malū. Ro. xij. d. Nō in cometa- tionib? & ebrietatib?. Jaco. v. a. Epulati est? sup- terrā rē. j. xvj. c. Nō qdā erat diues. Prover. xxij. c. Vacantes potib? & dantes symbola rē. Dolositate. ij. Regl. xij. c. Fecerat abisā cō- uuiū. j. Dachs. vlt. c. Surrexit ptolomeus rē. Factantie. Barci. vj. c. De herode. Dan. v. a. Balthasar rex fecit conuuium grande rē.

Conuuiū
Dicat aut

Vertical marginal notes on the right side of the page, containing various scriptural references and commentary.

Dicebat autem etc. Tertia pars: in qua docet dñs qua les personę debeat inuitari. Glo. Scđm ordinę litterę postq̄ monuit inuitatos qualiter debeant accumbere: monet et in uitorozem quos debeat inuitare/ne temporalis expēto bono rum quā facit in vacuū cedat. i. nō ad meritū vitę eterne: vel forsan augmēter pec carū: sed ita expēdat temporalia vt per d pateat via ad eterna. Unde hic docet or dinę charitat. Cañ. ij. a. Ordinavit i me charitatem. Hoc est qđ hic dicitur: **D**icebat autem et ei qui se inuitauerat. Glo. principi phari sęorū etc. b. Cū fa

Dicebat autem et ei qui se in uita uerat: Cū facis prandi um aut cenā/nōli vocare ami cos tuos neq̄ frēs tuos: neq̄ cognatos/nēq̄ vicinos/neq̄ diuites: nē forte et ipsi te rein uitēt: et fiat tibi retributio. Sz cū facis conuiuū voca pau

er peres/dēbiles/clāudos et ce cos/z beatus eris: qz nōn ha bent + retribuere tibi: Retribu etur enim tibi in + resurrectio ne iustozum. Hęc cū audis set quidam de simul discumbentibus/dixit illi: **B**eat⁹ qui manducabit panem in regno

et iustis: q̄ sunt diuites in virtute: s̄ etiam pro inimicis et pctō ribus: q̄ sunt paupes apud deū. Pro his magis orādū est: qz magis idigēt. Et hęc oratio potior ē apud deū. An̄ Matth. v. g. Orate p̄ persecutibus et calūnantib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est: q̄ facit solē suū etc. In hoc multū de ficunt: qz raro p̄ inimicis et peccatozibus orāt: sed p̄ amicis et virtis sanctis et p̄ seip̄s: qđ idē est ac si qđ reliquias mēse sę mitteret regi vel comiti. Dñs orauit pro inimicis in cruce. j. xxiij. e. Esa. liij. d. Sic etiā Stephan⁹ pro lapidantib⁹ se: Act. viij. g. Esa. lviij. c. Frāge esuriēt panē tuū etc. Et hoc est qđ subdit dñs: **S**ed cū facis conuiuū voca paupes. i. peccatozes. Et postea diuidit in tres species. i. **D**ebiles. i. peccātes ex ipōtētia. **C**lāudos. i. peccātes ex malicia: qui habent pedē intellectus sanū: sed pedē affect⁹ infirmū. **E**t cecos. i. peccātes ex ignorantia. Sequit. **H**ęc cū audisset etc. Dñs instruxerat inuitatozē suū de modo inui tationis: vt quoscūq̄ inuitaret: ex misericordia inuitaret: et di xerat p̄ tali inuitatiōe reddendā esse mercedē i resurrectiōe: An̄ quidā ex eis qui intererat conuiuio/hoc simplici intelli gens putauit qđ quasi equa vice redderet ei merces: vt p̄ re fectiōe egenoz quos ex misericordia reficeret in p̄senti: in futuro reficeret alimonia corporali. Unde ait: **B**eat⁹ qui māducabit panē in regno dei. Dicit ḡ. Hęc cū audis set quidā de simul discumbentibus/dixit illi: **B**eat⁹ qui māducabit panē in regno dei: qz hoc ipsum manducare panē est esse beat⁹. Aug⁹. Dicit errauit corinthus hereticus: quia adā iustus est manducare: Bēti. ij. c. De omni ligno paradisi comede etc. Beda. Panis in regno celoꝝ non ē corporalis iuxta corinthū. Iste ex b̄ errauit: qz putauit hoies imortales resurrecturos/nō tñ sine corporali alimonia victuros sumēs argumētū ex primis parentibus: q̄ in p̄tmaria cōditō one creati sunt imortales: tamen cibi alimonia egentes. Sz reuera errāt hmōi: nō attendentes: qz lōge aliter erūt hoies im mortales tu resurrectiōe: q̄ ante pctm fuerunt imortales. i. potentes nō mori. Intelligit aut̄ nō de pane materiali: vt mē tūz corinthus hereticus: s̄ de pane celesti et spūali q̄ est ipse filius dei. An̄ Joh. vij. e. Ego sum panis viuus q̄ de celo de scēdi. An̄ verba ista trahēda sunt ad aliū sensum q̄ forte ha buerit ille q̄ hoc ait: vt dicat: **B**t⁹ erit q̄ māducabit pa nem in regno dei. i. christū supple eo modo māducationis de quo dictū est Joh. vij. e. Si qđ māducauerit etc. Hora ḡ q̄ iste panis tripliciter māducā: dupliciter in via: et simplici ter in patria. In via siqđē māducā sacramētalē. i. sb̄ sacramēto qđ cōmune est bonis et malis. De qua māducatione dicit. j. Cor. xj. g. Probet seip̄s hō etc. Irē in via māducā spūalia liter a vere credentibus in eum. Hoc em̄ est manducare eum spūtaliter: vere credere in eum: qđ puenit tñ bonis et se corporali eius mystico incorpare. Est em̄ corpus christi materi ale: qđ sup̄sit de virgine: et corp⁹ christi mysticu. Irē ecōtra rio ē in māducatione spūali et in actuali. Quis em̄ cibū actualē manducat: cibum sibi incorporat: qui aut̄ cibum spūtalē spūtaliter māducāt: corpus se ipsi cibo. i. mystico corp. i. s̄ de vnione ecclēsię

Aut cenā/vespere. **N**oli vocare amicos tuos neq̄ frēs tuos: supple tñ: qz amici sūt: vt nō tollat substantiā s̄ causā. **A**nc̄ cog natos. i. carnali affectu vel cognatione plunctos: **N**oli vocare vicinos neq̄ diuites: p̄ter hoc qđ diuites. **N**oli te reinuitēt: et fiat tibi retributio. Beda. Nō ait: Et fiat tibi pctm: sed retributio fiat. Quinos tāgit q̄ euacuant bonū opus merito. i. naturalis amicitia: sanguinis cognatio: carnalis affectio: laudis ambitio: mercēnaria intētio. Prīmū tangit ibi: **N**oli vocare amicos. i. aliquos tñ inuitu naturalis amicitie: Nō qz hoc malū sit: s̄ qz p̄micio caret apud deū. Matth. v. g. Si diligitis eos qui vos diligūt quā merce dem habebitis: Nōne et ethnici hoc faciunt: Secūdū tangit ibi: **N**oli vocare cognatos. Hoc iterū phibet: nō qz malū sit: s̄ qz p̄micio caret apđ deū. Tertiu tangit ibi: **N**oli vocare fratres. Et hoc sicut nō malū ē: s̄ p̄micio caret. Prop̄ hęc duo dicit Matth. xij. b. Exrēde manū tuā. Quartū tāgit ibi: **N**oli vocare vicinos. Hoc malū est: Dultū em̄ dāt elemosynas vicinis suis vt lau dentur tanq̄ boni. Prop̄ hoc dicit. iij. Joh. b. Charissime fideliter agis quicqđ oparis in fratres: et hoc in peregrinos. Eccl. xi. a. Dūte panē tuū sup̄ trāsfētes aquas: qz post mul ta tēpora iuenies illū. Quinū indifferēs est: et tñ plus habet mali q̄ boni: et tangit ibi: **N**oli vocare diuites. Esa. lviij. c. Frāge esuriēt panē tuū et egenos/nō diuites: vagosq̄ induc i domū tuā. Prohibet etiā dñs conuiuia diuitū: p̄ter supfluitates/de tractiones/cōfabulationes: et ceteras inhonestates: que ibi so lent fieri. Proverb. xxiij. c. Noli esse in puluīs potatozū nec in comestationib⁹ etc. j. xvij. e. Dō quidā erat diues qui epula batur quotidie splendide. Docet etiā mystice in hoc/nō irrita re cōiuantes ne fiat litigiū. Eccl. xxxi. c. Noli p̄uocare di ligētes in vino: multos em̄ exterminauit vintū. **S**ed cū facis conuiuū voca pauperes: a quib⁹ i p̄senti nihil po tes expectare. **D**ebiles/clāudos et cecos. i. qui nō habent vñ sibi possint preparare: nec etiā valēt laborare. **M** et beatus eris. Eccl. ix. d. Viri iusti sūt tibi puluiz: et in ti more dei sit tibi gloriatio. Tob. ij. a. Cū esset dies festus dñi: et factū esset prādiū bonū in domo tobię: dixit filio suo: **V**ade et adduc aliquos de tribu n̄ra timētes deū vt epulēt nobiscū. Eccl. xij. a. Da misericordiā et ne suscipias pctōrē. Eccl. x. c. Noli desp̄cere iustū hōiem paupem: et noli magnificare virū pctōrē diuitē. **Q**uia nō habēt vñ possint supple retri buere tibi: Retribuet em̄ tibi a deo. i. in resurrectiōe iustoz: vel retributiōe. Eccl. xij. a. Bñfac iusto: et iuenies retributiōnē magnā: et si nō ab ipso: certe a deo. Et nota qđ nō faciūt sc̄ti mētione de resurrectiōe reproboꝝ: licet tñ vera sit eoz resurrectiō sic saluādoꝝ. Sz iō nō faciūt de ea mētione: qz nō curāt de ea. apozalif. **C**ū facis prādiū aut cenā etc. Conuiuū pōt dici oratio: vbi hō itertoz reficā: licet extertoz letunet: imo ipsū letuniū hois extertozis ē refectiō in tertozis: scđm qđ dicit Ap̄ls. ij. Cor. iij. d. Licet is qđ foris ē noster hō corrūpat etc. Ipsa etiā oratio de macie corpis ipin guat. An̄ Hiero⁹. Sacra est oratio / quā macies corpōis

macu am op

Doraliter

peres/dēbiles/clāudos et ce cos/z beatus eris: qz nōn ha bent + retribuere tibi: Retribu etur enim tibi in + resurrectio ne iustozum. Hęc cū audis set quidam de simul discumbentibus/dixit illi: **B**eat⁹ qui manducabit panem in regno

et iustis: q̄ sunt diuites in virtute: s̄ etiam pro inimicis et pctō ribus: q̄ sunt paupes apud deū. Pro his magis orādū est: qz magis idigēt. Et hęc oratio potior ē apud deū. An̄ Matth. v. g. Orate p̄ persecutibus et calūnantib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est: q̄ facit solē suū etc. In hoc multū de ficunt: qz raro p̄ inimicis et peccatozibus orāt: sed p̄ amicis et virtis sanctis et p̄ seip̄s: qđ idē est ac si qđ reliquias mēse sę mitteret regi vel comiti. Dñs orauit pro inimicis in cruce. j. xxiij. e. Esa. liij. d. Sic etiā Stephan⁹ pro lapidantib⁹ se: Act. viij. g. Esa. lviij. c. Frāge esuriēt panē tuū etc. Et hoc est qđ subdit dñs: **S**ed cū facis conuiuū voca paupes. i. peccatozes. Et postea diuidit in tres species. i. **D**ebiles. i. peccātes ex ipōtētia. **C**lāudos. i. peccātes ex malicia: qui habent pedē intellectus sanū: sed pedē affect⁹ infirmū. **E**t cecos. i. peccātes ex ignorantia. Sequit. **H**ęc cū audisset etc. Dñs instruxerat inuitatozē suū de modo inui tationis: vt quoscūq̄ inuitaret: ex misericordia inuitaret: et di xerat p̄ tali inuitatiōe reddendā esse mercedē i resurrectiōe: An̄ quidā ex eis qui intererat conuiuio/hoc simplici intelli gens putauit qđ quasi equa vice redderet ei merces: vt p̄ re fectiōe egenoz quos ex misericordia reficeret in p̄senti: in futuro reficeret alimonia corporali. Unde ait: **B**eat⁹ qui māducabit panē in regno dei. Dicit ḡ. Hęc cū audis set quidā de simul discumbentibus/dixit illi: **B**eat⁹ qui māducabit panē in regno dei: qz hoc ipsum manducare panē est esse beat⁹. Aug⁹. Dicit errauit corinthus hereticus: quia adā iustus est manducare: Bēti. ij. c. De omni ligno paradisi comede etc. Beda. Panis in regno celoꝝ non ē corporalis iuxta corinthū. Iste ex b̄ errauit: qz putauit hoies imortales resurrecturos/nō tñ sine corporali alimonia victuros sumēs argumētū ex primis parentibus: q̄ in p̄tmaria cōditō one creati sunt imortales: tamen cibi alimonia egentes. Sz reuera errāt hmōi: nō attendentes: qz lōge aliter erūt hoies im mortales tu resurrectiōe: q̄ ante pctm fuerunt imortales. i. potentes nō mori. Intelligit aut̄ nō de pane materiali: vt mē tūz corinthus hereticus: s̄ de pane celesti et spūali q̄ est ipse filius dei. An̄ Joh. vij. e. Ego sum panis viuus q̄ de celo de scēdi. An̄ verba ista trahēda sunt ad aliū sensum q̄ forte ha buerit ille q̄ hoc ait: vt dicat: **B**t⁹ erit q̄ māducabit pa nem in regno dei. i. christū supple eo modo māducationis de quo dictū est Joh. vij. e. Si qđ māducauerit etc. Hora ḡ q̄ iste panis tripliciter māducā: dupliciter in via: et simplici ter in patria. In via siqđē māducā sacramētalē. i. sb̄ sacramēto qđ cōmune est bonis et malis. De qua māducatione dicit. j. Cor. xj. g. Probet seip̄s hō etc. Irē in via māducā spūalia liter a vere credentibus in eum. Hoc em̄ est manducare eum spūtaliter: vere credere in eum: qđ puenit tñ bonis et se corporali eius mystico incorpare. Est em̄ corpus christi materi ale: qđ sup̄sit de virgine: et corp⁹ christi mysticu. Irē ecōtra rio ē in māducatione spūali et in actuali. Quis em̄ cibū actualē manducat: cibum sibi incorporat: qui aut̄ cibum spūtalē spūtaliter māducāt: corpus se ipsi cibo. i. mystico corp. i. s̄ de vnione ecclēsię

Art. unde retribuere i. cū accedis ad orati onē vt reficaris pa butione

De vnione ecclesie. De hac manducatione dicitur Job. vi. e. Si quis mādūcauerit ex hoc pane / viuēt in eternum. Beda. Si quis incarnationis sacramento perfecte incorporatus / dicitur ne maiestatis vnione frui meruerit: hic eterna beatitudine gau debet. Sacramēto / itelligit. i. rei sacramēti. s. vnionis ecclesie. Et nota qd sacramētū eucharistie ppter dicit sacramētum incarnationis. Tertio modo mādūcat in patria: qd fit videndo facie ad faciem sicuti est. Hoc em̄ est mādūcare / ipsum videre facie ad faciem / cōtemplari / qd est frui deo. De hac manducatione dicitur Eccl. xliij. c. Qui edūt me adhuc esuriēt rē.

Ps. 41. Ps. 126.

Ps. 127.

Doloris et penitentie. Ps. Fuerit mihi lachryme meę. Itē: Surgite cū sederit / q mādūcatis panē dolor. Gen. xxi. b. Abraā dedit agar panē penitētię / vtre aquę et abiit in desertū. Laboris. Gen. iij. d. In sudore vultus tui rē. Ps. Labores manuum tuarum rē. Verbi dei. Luce. iij. a. Paruuli petierūt panē rē. Diuine cōsolationis. j. Reg. xxx. c. Cū egypcius comedisset panem / reuersus est spūs rē. Eucharistie. Job. vi. e. Panis quē ego dabo rē. Cōtemplationis. Gen. xlix. c. Aser pinguis panis ei / et p̄bebit delicias regibus. Refectionis eterne / vt hic: Beatus qui mādūcabit panem in regno dei. Sed multi sunt qui nō possunt venire de vno pane ad alium

Sequitur. At ipse dixit ei: Homo quidā. Mystice: iste homo quidam est christus dominus: qui homo vel hominis filius vult appellari / cū tñ sit deus et dei filius: in p̄sionem multorum qui cum sint inferiores genere / volunt tamen denominari ab accidente: et tamen dicit p̄bus qd difficile est denominationem cōverti. Cum enim sint filij fabricatorum vel carpentariorum / volunt appellari nepotes episcoporum / vel archiepiscoporum: si aliqui sint vel fuerint in tota parentela eorum etiā a remotis. Soli papa solet mutari nomē cū sit papa: Hic autē si vnus fiat episcopus totius / p̄gentes mutat nomē suū: qz ipso episcopate tota sua p̄gentes episcopate cū illo. Unde Esa. lxxv. c. ad mirans de tā subita / et de tot filiorum generatione / ait: Nūquid paruriet terra in die vna: aut parietur gens simul: qz parturuit et peperit s̄o filios suos: Immo etiā ipsa ecclesia admirat tā subitū partum / Esa. xlix. f. Quis genuit mihi istos: ego rē. Dicit etiā homo quidā. i. vnus nō multiplex: vt pomposi. Itē vnus nō diuisus: cōtra cupidos et ambitiosos: quorum cor in tot partes diuisum est: quot honores / aut quot p̄bendas habere concupiscunt: ideo vicini sunt morti. Osee. x. a. Diuisum ē cor eorum / nūc interibūt. Itē dicit homo quidā. i. singularis conceptus sine semine patris: natus sine dolore matris: immunis a peccato: mortuus p̄ peccato. Iste homo fecit cēnā: non vnam tñ sed triplicem: et quālibet magnā: et ad quālibet vocauit multos: et multipliciter. s. per inspirationē: per p̄dicatōnem: per flagella: per bñficia. Proverb. j. c. Vocauit et tenuit istis: extendi manū meā et nō fuit qui aspiceret: desperastis oē cōsiliū meū et increpationes meas neglexistis. Prima cēna est doctrina euangelica: Secunda sacrosancta eucharistia: Tertia vita beata. De prima dicit Esa. xxi. b. Donec mēsa rē. Et dicit magna ppter quattuor. Primo: qz dñs cēnā magnā est. s. christi. Secundo: qz cōsulū magnū. s. oēs q̄ audiūt theologia. Eccl. ix. d. Viri iusti sint tibi cōsulū. Tertio: qz seruitores sunt magni. s. doctores theologici: de quibus dicit. iij. Reg. x. a. Videns regina saba oēm sapentiā salomonis et domū quā edificauerat rē. Quarto: qz fercula sunt magna q̄ ibi apponunt. s. quattuor sensus sacre scripturę. i. historie / tropologicus / allegoricus / anagogic⁹. Proverb. viij. a. Intelligite paruuli astutiā: audite q̄ de magnis locutura sum. Hęc cēnam fecit dominus in mōte thabor: vbi vocatis discipulis / apposuit eis septem inter fercula satis bona. Primum est paupertas: secundum est mansuetudo: tertium luctus: quartum iusticia: quintum misericordia: sextum cordis mundicia: septimum pax. Oēs felices sūt q̄ illis ferculis satiant. Sed certe multis apponit

Prima cēna

tur: q nec modicū gustant de illis. Vult etiam cū vocant ad cēnam vt comedant de illis ferculis / nolunt venire: exculantes se sicut hic dicitur. Alius villam emit: hic est ambitiosus. Ali⁹ iuga boui emit quinq: hic est curiosus. Ali⁹ vxorē duxit: hic est luxuriosus. Hęc tria. s. ambitio / dignitatis: curiositas / vanitatum: amor voluptatū ita replēt multos: vt p̄dicta fercula fastidiant mādūcare. An de dicit: Hęc panis: nō sūt aquę: aia nostra tā nauseat sup cibo isto lenissimo: M

meri. xxi. b. Hęc cēnā impediunt tria / maxime parisius. Primum est frequēs cōgregatio magistrorum: ppter qd multę lectiones et disputatiōes omittunt. Scdm est: qz de cēna fit p̄dictū. Nā post auditū sacre lectionis vadūt multi ad lectionē scientię secularis: vbi quasi suffocati a nimio vino obdormiūt in morte: sicut dicit Hier. ij. g. Inebriabo magistratus eius et dormiēt somnū sempiternū et nō exurgēscent. Qd satis eleganter significatur Iudic. iij. c. vbi legit qz iabel apuit vtrē lactis et dedit sifare ad bibēdū: et opuit eū pellic⁹ et dormiēt occidit clauo tabernaculi p̄ tempa fixo vsqz ad terram. Per lac qd de carne mulge significat scientia secularis. Iabel autē iter p̄terit ascensio: et significat ecclesiasticā dignitatē. Sifara vero inter p̄terita vltio p̄gratis: et significat illos q̄ dicūt se audire scientias seculares vt videāt p̄gratē. Sed qd dicit ipse dicit: iabel p̄minat eis. Tertium impediētū ē indiscreta dispensatio verbi dei: qz vbi magis est necesse / nolunt venire ad p̄dicandum vel ad docendū. Luce. iij. a. Paruuli petierunt panem rē. Item Luce. ij. d. Paruuli dixerūt matribus suis. i. p̄latis: vbi ē triticū et vniū cum deficerent quasi vulnerati in platis. Hęc tria impediētā ista cēnā rāgit Ap̄s. j. Cor. xi. e. Vobis conueniētibus / in vniū tā nō est dominicā cēnā mādūcare: Ecce primū. Vnusquisqz em̄ cēnā suā p̄sumit ad mādūcandū: Ecce secundum. Alius qdem esurit / ali⁹ vero ebrius est: Ecce tertium. De cundā cēnam fecit dñs i die cēnā in hierusalē in cēnaculo magno strato: sicut dicit. j. xxi. b. Abi discubēs cū discipulis suis / apposuit eis quattuor fercula satis bona: et bene parata. Primum fuit panis agni. Scdm / agnus typicus. Tertium lactuce agrestes. Quartum / caro sua et sanguis suus. Per hęc quattuor significat illa quattuor fercula multo meliora et dñs chariora. Primum ē vitę puritas: q̄ in pane agni designat. Scdm / p̄fecta humilitas: quę p̄ agnū anniculum significat. Tertium / vera obediētia: q̄ figurat p̄ lactucas agrestes. Lactuca em̄ tenera est et seruens: et talis debet esse obediētia. Quartum / consummata charitas: quę per corporis et sanguinis dispensationem significat: Juxta illud Job. xv. b. Maiorē hac dilectionē rē. Primum apposuit nobis dñs nobiscū conuersando. Secundum / discipulorum pedes lauādo. Tertium / crucē ascendendo. Quartum / in omnibus factis et dictis suis: qz quicquid fecit et dixit / totū fuit plenum charitate. Hęc quattuor fercula req̄ret dñs a quolibet nostrū: scdm qd dicitur Proverb. xxij. a. iuxta aliā editiōē. Ad mēsam diuitis sedisti: scito qm̄ tanta oportet te p̄parare. Primi ferculi duplex est p̄paratoriū. s. odium peccati: et amor virtutis: q̄ hęc duo habet pure viuūt. Scdō ferculi sūt duplex est p̄paratoriū. s. p̄sideratio humane p̄ditiōis: q̄ tā vltis est in p̄ncipio sperma fetidū: in medio vas stercore: in fine elica vermis et p̄sideratio melioris. Unde Greg. Sicut incētiū elationis est p̄sideratio deterioris: ita cautela humilitatis est p̄sideratio melioris. Tertij ferculi sūt duplex est p̄paratoriū. s. impantis auctoritas: et rei impatę vtilitas. Quartij ferculi sūt duplex est p̄paratoriū. s. p̄sideratio bñficioꝝ christi: quibus meruit diligi: et p̄sideratio p̄mioris q̄ p̄mittit diligētibus se. j. Cor. ij. c. Oculis nō vidit rē. Qd a ducationē hui⁹ cēnā impediūt tria. s. peccati dñcia: sumēt irreuerētia: superioris p̄bitio. Prop̄ quę dicit Ap̄s. j. Cor. xi. g. Probet seipsum homo rē. Hęc cēna dicitur magna: sicut et prima / ppter quattuor. Primo: qz dñs magnus. s. christi / stus. Secundo: quia conulū magni. s. omnes fideles q̄ digne accipiunt. Tertio: qz seruitores magni. s. angeli q̄ credunt assistere et seruire sacerdoti et omnibus conuuantibus in hac cēna. Quarto: quia fercula apposita magna sunt: scilicet corpus et sanguis ipsi⁹ dñi. Proverb. xxij. a. Quādo sederis vt comedas cum p̄ncipē

Marginal notes on the right side of the page, including a large initial 'L' and various commentary fragments.

Medas est principe diligenter attende que sunt posita ante faciem tuam. Tertiam cenam faciet dominus in celo omnibus amicis suis: sicut dicitur Esa. xxv. c. Faciet dominus omnibus populis in monte hoc convivium pinguis/convivium videlicet/pinguis medullatorum/vindemie defecate. Hec cena dicit magna sicut et alie due/ propter quatuor. Primo: quia dicitur magnus est. s. archistri clivus. i. deus trinitas. Secundo: quia magni et multi convulsi sunt omnes electi. Tertio: quia magnus est ibi seruitor. s. christus. .v.

Quidam fecit cenam magnam: et vocavit multos: Et misit servum suum hora cene dicere invitatis ut venirent: quia iam parata sunt omnia. Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit

na que celestia diligit: etiam si ad celestia se tendere dicat: hoc omnes dicimus. Amb. Ideo se excusant: quia nemini itercluditur regnum nisi que suę vocis professio excludit. Intellige professio exterior vel interior. Nemo enim excludit nisi pro peccato exteriori: vel interiori. **Primus dixit ei: Villam etc.** Quasi multi ad cenam dominicam invitati eius epulas fastidiunt: alij detenti superbia vite: alij curiositate: alij carnis voluptate. Primam excusationem refert Aug. ad superbiam vite: In emptione enim ville

Prima excusatio

notat acquisitionem domini. Qui enim villam emit: hominibus appetit dominari et preesse: quod ex radice superbie procedit. Sic dicitur: malo dominari in terrenis quam venire ad cenam eternam. **Secundo dixit ei: Villam emi.** s. appetitum dominandi habui: vel dominatum ipsum multo labore acquisivi: vel precio anime mee comparavi. Quicquid enim dominatum appetit/animam suam perdit: quia gratiam amittit: que est vita anime. Hanc villam emit lucifer: quia pro dominatione quam appetit/regnum eternum amisit. Similiter primus homo dominari voluit: et in servitute omni et terra pulchri cecidit: quod dicitur omni factus fuit.

Et neesse habeo ambire cogere: quod non potest coram domino manere/nec in celo habitare. s. Exire ab eternorum contentione/a mei consideratione. Omnis enim superbus extra se est: quia supra se est. Ps. Domine non est exaltatum cor meum: neque elati sunt oculi mei: neque ambulavi etc. **Et videre illam:** totum studium ad illam applicare. Hoc enim est superbi: s. toto studio laborare ad hoc quod possint dari. Vel per villam potest intelligi sollicitudo necessariorum corporis: ut non videatur se excusare per superbiam/sed per sollicitudinem necessariorum corporis. i. vidualium. Ac si dicat: habeo mihi villam emere. i. terrenam sibi comparare ad necessitatem corporis. Greg. Villam exit videre: qui sola exteriora cogitat propter substantiam. i. corpus: et totum studium ad illam applicat. Et hoc est quod ab amatoribus mundi periturus. s. substantia corporis. i. necessaria corpori. **Rogo te habere me excusatum.** Interlin. Ora pro me quia hoc peccator sum. s. v. b. In superficie verborum preterdit humilitatem: ubi dicit/rogo: sed ex superbia venire preterit. Greg. Du dicit/rogo te habere me excusatum/humilitas sonat in voce: ubi venire contententur/superbia in actione.

Ps. 136

Et alter dixit: Iuga bouum emi quinq;. Excusatio ista refert ad concupiscentiam oculorum: unde curiositas procedit. Quidam sunt qui temporalibus delictis delectati/omnia que vident concupiscunt. Iste ergo dum ad cenam eternam invitatus: preterdit excusationem dicens: **Iuga bouum emi quinq;.** s. curiositate quoniam sensu inuestigando vana/multo labore acquisivi. q. d. potius sollicitus sum de his que per quoniam sensus administrant. i. de exterioribus que curiositate faciunt: quam de cetera eterna. Tales in ceno temporalium quasi sues nutriunt: et dominicam cenam fastidiunt: cenam cene preferentes. Tales frequenter in tantam decidunt curiositatem: ut portus scrutentur vitia aliena quam sua. Nam curiosus etiam est: qui vitam aliorum inuestigat: et sua interiora ignorat. Greg. Curiosus animus: quanto est peritus alieni: tanto est ignarus sui. Eccl. xxij. d. Pes satuli facilis in domum proximi sui. Proverb. xxvij. b. Domum fratris tui ne ingrediaris. Quinq; autem sensus quod quinq; iuga bouum bene intelliguntur: quia ad terrena nos trahunt: ut circa ea versetur/sicut boues terram versantes: Ideo etiam per iuga significantur: quia sicut in iugo sunt boues combinati: ita unusquisque sensuum habet duo membra officio suo deputata. Due enim sunt aures: duo oculi: due nares: in gustu etiam duo instrumenta/ lingua et palatum: in tactu gemina voluptas carnis interioris et exterioris. **Et eo probare illa.** Nota quod ipsum verbum istud exprimit vitium eius: quia probatio ad curiositatem pertinet. Tales habent quinq; iuga: s. christus vnus. s. x. g. Vnus est necessarius. Rogo te habere me excusatum.

Secunda excusatio

Et alius dixit

Beati sunt servi illi quos cum venerit dominus inuenit vigilantes: Amen dico vobis: quia faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis. Quarto: quia magna fercula. s. gaudia eterna: De quibus Esa. li. d. Venient in sion laudantes et leticia sempiterna super capita eorum: gaudium et leticiam obtinebunt: et fugiet dolor et gemitus. Hanc cenam impedierunt tria. s. macula peccati: debitum peccati: defectus charitatis: que est vestis nuptialis: sine qua nemo recipit in nuptiis. In Matth. xxij. b. Quod hic intrasti non habens vestem nuptialem: Sunt autem octo propter que sibi istarum cenarum debet placere inuitatis: que tangit dominus. i. xxij. c. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Primum est seruitoris nobilitas: quod tangit per hoc quod dicit: Ego. Secundum est ordinata ferulorum positio: quod tangitur ubi dicit: Dispono. Tertium est conuiuarum honestas: quod tangit ubi dicit: Tobis. Quartum est vultus hilaritas: quod tangitur ubi dicit: Sicut disposuit mihi. Quintum est inuitatis auctoritas: quod notatur ubi dicit: Pater meus. Sextum est mensę securitas: quod notatur ubi dicit: Super mensam meam. Septimum est loci amenitas: quod tangit ubi dicit: In regno. Octauum est loci securitas: quod tangit ubi dicit: Deo. Prima cena manducatur in scholis: Secunda in ecclesiis: Tertia in celis. De qualibet igitur istarum cenarum dicit lucas: **Quidam.** Sed exponam de tertia. Glo. sic continetur ad presens: Quasi vere beatus qui comedit panem in regno dei: sed dediti vitis terrenis vel curiositati vel voluptatibus huius mundi non comedent. Unde subdit parabola: **Homo quidam.** s. christus: sicut prius expositum est. **Fecit cenam magnam.** i. parauit omnibus refectorem eternam: quia ianuam regni aperuit. Matth. xxij. a. habet de prandio: et alud ubi per prandium que hic per cenam. Per prandium enim ubi intelligitur presens refectio: a qua multi excluduntur. Unde ille exclusus est qui non habebat vestem nuptialem. Per cenam hic intelligitur refectio eterne beatitudinis: qua satiabuntur electi gustantes et videntes que suavis est dominus. Ad hanc inuitantur omnes: et veniunt aliqui libenter: aliqui inuitantur et non veniunt: alij veniunt tracti. Recte cenam: quia in vespere. i. in vltima etate dormitante moysi. i. deficientie lege. Unde iohanne incarcerato cepit dominus predicare. Unde dicitur discipulis i. vlt. e. **Dane nobiscum dicitur: quoniam etc.** **Et vocauit multos:** ad cenam. Nota Glo. Bede. Verbum incarnati etc. **Et misit seruum suum.** Glo. i. ordinem predicatorum: quod censentur nomine serui singulariter: quia omnes conueniunt in idipsum. **Et hora cene.** id est vltima etate siue in fine seculi. i. Cor. x. c. Nos sumus in quos fines seculi deueniunt. i. Job. ij. c. Audisti quia antichristus venit: nunc autem antichristi multi facti sunt: vni scimus quod nouissima hora est. **Dicere ad dicendum inuitatis ut venirent:** quia iam parata sunt omnia etc. Fercula prime cene parata sunt: presens est paupertas: presens est mansuetudo et luctus etc. Sic et fercula altarum cenarum parata sunt: quia filius dei omnia parauit. Per ipsum iam patet introitus regni celorum Job. xliij. a. **Vado vobis parare locum:** et si abierit et preparauero vobis locum/iterum venia etc. **Et ceperunt omnes simul excusare:** qui venire noluerunt. Et per maiorem parte dicitur: sicut dicit: **Des currunt ad bellum:** multis tamen remanentibus. Greg. Excusat omnes qui plus terrentur

Lucan...
Pomo...
mpe/terre

Et alius dixit: uxorem duxi. i. carnalem voluptatem: propter quam multi a regno excluduntur. De hac uxore dicitur Proverbia. xxvij. c. Tecta persillantia in die frigoris: et litigiosa mulier comparantur. b. Et ideo non possum venire. Excusatio istius refertur ad concupiscentiam carnis. Iste etiam non rogat excusari: quia solum peccatum carnis non palliatur in confessione. Quicquid loco adherent heretici qui nuptias danant: quia excusatio istius reprobarur: qui se excusat per conjugium. Hoc dupliciter soluitur. Primo quia non reprehendit conjugium simpliciter: sed in comparatione: ut sic ostendatur virginitas esse preferenda. Unde Ambrosius. Conjugium non reprehendit: sed integritas ad maiorem honorem vocat. Vel ideo redarguitur excusatio eius quia se excusat per conjugium: quia multi contrahunt. i. ducunt matrimonium: non causa plura: sed causa explenda libidinis. Unde Glo. Bede. Quia multi non propter secunditatem: sed propter desideria carnis uxores ducunt: et ideo per rem iustam. i. per conjugium iustum carnalis voluptas designat: propter quam carnalem. i. voluptatem ad cognationem dei studiosi recusant venire. Allegorice: secundum Ambrosium. Per primum qui ait: Uxorē duxi: intelliguntur gentes in moderato affectu temporalibus inhiantes. Secundus qui ait: Uxorē duxi: significat iudeos iugo legis pressos. In qua lege sunt quatuor iuga. i. mandata decem: vel quatuor libri moysi: qui dupliciter in spiritu et littera. Per tertium qui ait: Uxorē duxi: intelliguntur heretici: qui semper attemptant rigorem fidei: sicut mulier prima attemptavit virum et seduxit. Solent etiam mulieres se ornare et artificiose fictitium sibi colorem apponere: ut ita fallant oculos inveniunt: sic heretici solent verba ornare quibusdam verbis phaleratis: et falsitate palliare ut seducant corda simplicium: affectus falsum decorant: non pulchritudinem interiorum: de qua dicitur: Omnis gloria filie regis abintus. Tertius. Uxorē villa: boues cognam clausere vocatis: Uxorē cura: caro: cognam clausere renatis. Sequitur. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est. Parata cognam. i. aditu paradisi reuerato misit paterfamilias seruum. i. christus chororum predicatores dicere inuitatis ut venirent: quia parata sunt omnia. Jam aperta est regni ianua et non venerunt inuitati: alij detenti superbia vite: alij curiositate: alij carnis voluptate. Ad postquam nunciavit chororum predicatores christo: iratus est paterfamilias. Et est antipropospathos. i. humana passio. In deum enim non cadit motus irae: sed dicitur irasci: quia opera facit que congruunt irato. Audi to enim quod primo inuitati venire contempserat: quasi iratus misit seruum: ut in vicis et plateas exiret: et quoscumque iueneret compelleret intrare. Dicit ergo: Et reuersus est. Moraliter. Seruus id est predicator post inuitationem. i. predicationem: debet reuertitur ad deum per gratiarum actionem: et ad se per viam considerationem. Primo debet reuertitur ad deum: ut ei non sibi attribuat fructum predicationis. Ad se vero debet reuertitur: ne de fructu sue predicationis superbiat. De primo dicitur Job. xxxvij. d. Nunquid mittes fulgura et ibit et reuerentia dicet tibi assum? Ibi Glo. Cadunt fulgura: cum predicatorum miraculis coruscant: reuerentia dicitur assum? cum non sibi sed deo tribuunt quicquid se fortiter egisse cognoscunt. Ecce. j. b. Ad locum ubi exierunt flumina reuertuntur ut iterum fluant. De secundo dicitur Act. xij. b. Petrus ad se reuersus ait nunc est. Job. v. d. Uisitans speciem tuam non peccabis. Tunc iratus paterfamilias. i. christus: cui familia sunt omnes electi: qui irascitur malis in die iudicij. Esa. xxvij. f. Irascetur dominus ut faciat opus suum: peregrinum est opus eius ab eo. Irascetur autem de illorum ingratitude: et laboris sui frustracione. Esa. xlix. a. Ego dixi: inuacu laboravi sine causa et vane fortitudinem meam consumpsi. Ps. Quae utilitas in sanguine meo est. Dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos. i. ad illos quos reuera temporalium coartat inopia.

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Et alius dixit: uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reuersus seruus nunciavit hec domino suo. Tunc iratus est paterfamilias dixit seruo suo: Exi cito in plateas et vicos

Allegorice

Ps. 44

Moraliter

Ps. 29

Vertical text in the right margin, likely a commentary or gloss, partially obscured and difficult to read.

Ipse considerat. **Et** compelle intrare. Dñs quosdā compellit: quos. s. aduersitate vel infirmitate vel paupertate vel temptatione ad penitentiā vocat. Aug. Felix necessitas que ad meliora compellit. Sesi. Infirmitati mee gratias ago que cogit me nō posse qd non debeo velle.

Compelle intrare: supple paupes et debiles / cecos et claudos. Hoc enī iterato intelligendū est: qz tales d vtroqz populo vocati sunt. Hoc qd seqt vtriqz expositioni cōuenit: scz et allegorice et pzi mg. b. **Et impleatur domus mea.**

et compelle intrare: vt impleatur domus mea. Dico autem vobis: q nemo virozum illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. **Ibāt autē turbę multę cum eo: et conuersus dixit ad illos: Si quis**

Numero p̄d̄stinatoꝝ fidelium: qui numerus inexplētus non remanebit: Quia nouit dñs qui sunt ei. Apoc. vii. c. Tempus adhuc modicū est: donec impleat̄ numer⁹ p̄seruorum eoz/ et fratru eoz qui interficiēdi sūt sicut et illi. **Di**co autem vobis q nemo virozum illoꝝ excusantū: scz **Qui** vocati sūt: supple et noluerūt venire. **Hu**stabit cenā meā: etiam si per seram penitentiā aliqñ intrare querant: **Dat̄h. xxv.** Distinguitur ergo tria genera vocatoꝝ. Quidā veniūt: s. cōacti: qui. s. tercio sūt vocati: qd no ratur p hoc q dicit̄ ē: cōpelle. Alij venire contemnūt: vt q primo sunt inuitati. Alij inuitant̄ et spontanei veniūt. s. secundo vocati. Itē primo et secūdo inuitati in h pueniūt: q vtriqz sunt peccatoꝝ: superbi: secūdo vocati humiles. Hanc puenientiā et differentiā assignat quedā Blo. **Ibāt autē turbę** rē. Quinta pars: vbi docet dñs q̄ sincero amore debeat appeti regnū dei: vbi fiet cēna: de qua. s. actum est. Unde turbę que sequunt̄ eū euntē in hierusalē/ significāt illos q vel inuitati v̄ cōpuli veniūt ad cenā: et tota intentione imitantur iesum in hierusalē. s. ad eterne pacis visionē p̄cedentē. **En** de **Dichę. ij. d.** Ingressi sūt portā et transiit per eam et rex eoz transiit coram eis: et dñs in capite eoz. Dicit̄ g: **Ibāt autē turbę multę** capte dulcedine p̄dicationis et miraculoꝝ. **Ioh. vi. g.** Dñe ad quē ibimus: verba vite eterne habes. **Cū** eo descendēte a domo cōiuij. Proficiscēs enī dñs hierusalē/ ad petitionē p̄ncipis phariseoz qui eū ad cōiuium inuitauerat/ in domū eius declinauit: de puluio s̄o p̄fici sebat iter destinatū. Vidēs autē dñs turbas sequētes se/ instruit eas de modo sequēdi: imo in turbis non vere sequētib⁹ instruit veros sequaces/ qui regia viā incedunt/ christū sequētes passibus operū: non passib⁹ cozpoz. Instruit g dñs generalit̄ omnes q sunt in viā ad patriā tendētes. Et est hic ordo doctrine. Primo docet cauere ea que possunt esse impedimēta viam ingrediētib⁹. Secūdo addit de suffragiis que sunt necessaria venientib⁹. Tertio agit de lege que p̄posita est et data puenientib⁹. Addet adhuc necessariū hęc oīa implentibus. s. misericordiā dei: vt his omnib⁹ impletis/ dīcāt: Serui inuitiles sum⁹: vt postq̄ impedimēta abiecerint: suffragia cōpara uerint: legem v̄lantib⁹ p̄positā p̄serauerint: tandē implorent speciale suffragiū. s. dei misericordiā: que est vnicū et singulare refugiū. Prīmū g instruit de vitādis impedimētis: qz maximū est v̄lanti nosse impedimēta multiplicia. s. exteriora et interiora: que sūt impedimēta arduę vsqz ducētis ad vitā. Nec sufficit abijcere exteriora/ nisi abijciantur interiora: ideo dñs non tñ ait: Odit̄ p̄zem suū et matrē: sed addidit: adhuc et animam suā. Et quia multa sūt impedimēta exteriora/ hortatur dñs. s. abijcere grauiora. s. carnales affect⁹: qui p̄ceptua hōmines retrahūt ab ardua viā. Legit̄ enī de multis quos non terreat angustia p̄ssurarū: reuocabat tñ eos a martyrio affectus vxozū et matrum ostendentū eis vbera. Unde multi parati martyrio: retinebant carnali affectu vel cura vxozis v̄ liberoy. **Hęc** g sunt p̄ceptua impedimēta exteriora. s. carnales affectus: Ideo dñs specialit̄ docet ea amputāda: et similit̄ interiora. s. desideria carnis. Dicit̄ g: **Et conuersus**

dixit ad illos/ qui sequebant̄ eū **Si** dñs venit ad me et nō odit̄ p̄zem suū. **Chryf.** Nō simplicit̄ iubet odio h̄ere: quia hoc valde iniquū est: sed si voluerit plus me diligat: i hoc odio habeat. **Et matrē et vxozē et filios et fratres et sorozes. i. eoz vitia et carnales affectus.** **Adhuc autē**

venit ad me et non odit patrē suū et matrē/ et vxozem/ et filios/ et fratres/ et sorozes: ad huc autē et aiām suā/ nō potest meus esse discipulus. **Et** qui nō baiulat crucē suā et venit post me/ nōn pōt me esse di-

Si dñs venit ad me et nō odit patrē suū et matrē/ et vxozem/ et filios/ et fratres/ et sorozes: ad huc autē et aiām suā/ nō potest meus esse discipulus. **De** p̄mo dicit **Chryf.** Omne qd de terra suscipim⁹/ in terra v̄ mittit̄: nemo recoꝝ datur carnalē affectum cū de carne re/ cesserit. **De** secundo

dicitur **Eccl. xvij. d.** Post concupiscētias tuas non eas rē. **Breg.** Tūc bene animā nostrā odim⁹: cū eius carnalib⁹ desiderijs nō acquiescim⁹/ sed reluctamur et frangim⁹. **Ioh. xij. d.** Qui odit aiām suā in hoc mūdo/ in vitam eternā custodit eam. **Esa. xlii.** Sanctificate eum qui despicit animam suam. **Judic. v. c.** Zabulon et neptalim obrulerūt aiās suas morti i regione morozme: que interpretat̄ sublimitas aut celsitudo. i. religio. Item de p̄mo dicit **Breg.** Simul et odisse et diligere possum⁹: vt et cognatione p̄ictos et nosip̄os ex p̄cepto diuino diligam⁹: et quos in dei viā aduersarios patimur odiamus. **De** quo odio dicit̄ in **Ps.** Perfecto odio oderā illos. **Ps. 138.** **Ibi** Blo. Hoc est perfecto odio odisse: vt nec p̄pter vitia hōmines odias: nec p̄pter vitia hoies diligas. Itē **Beda.** Diligam⁹ parētes q sunt: odio habeam⁹ q in dei itinere nob obfistūt. **Ezo. xxxij. f.** Occidat vnusqz fratrē et amicū et proximū suū. i. affectū carnalē eoz extinguat in se. **Chryf.** In illis est sanctū obedire/ que nō nocēt pietati. **Et** q non baiulat rē. Quia non sufficit vitare impedimenta si desint suffragia: ideo subiūgit̄ hic qdā speciale suffragiū in viā. s. baiulario crucis. Si quis enī vult tur⁹ incedere per viam in qua sunt latrones/ desert secū sigillū impatoꝝ sui: et ita multotiens tur⁹ incedit: ita cū nobis cōtingat trāsire viā plenam offendiculis. s. viā regiā per quā debem⁹ seq̄ regē nostrū p̄ambulū nostrū non possum⁹ tuti trāsire sine impatoꝝ nrī sigillo. i. sine crucis vexillo: qd semp in periculis p̄tendimus. **Crucem autē** portat: q pro christo sanguinē suū effudit. **P̄ter** hūc modū duob⁹ modis baiulat̄ crux: sicut dicit **Breg.** **Vel** cū per abstinentiā caro affligit̄: vel p̄ compassionē pximi anim⁹ affligit̄. **Debem⁹** enī crucifigere mēbra nostra: manus ne ad pcutiendū moueri possint vel ad sanguinē effundendū: sicut ille qui habet man⁹ affixas cruci/ nō pōt eas mouere: et ita cetera mēbra. **Debem⁹** g nos crucifigere pximis cōparatē do: quia mala proximoz sūt fr̄ozū sc̄oz. **Ioh. xxx. d.** Flebam quondā sup eo q afflic⁹ erat rē. **Blo.** Plus est de seip̄o dare q̄ de suis: et plus est cōpassio q̄ datū. **Dicit̄ g: Et** qui nō baiulat crucē suā. **Chryf.** Suā/ nō meā: ne pures christi crucē sufficere sine tua. Itē **Chryf.** **Crucē** tollit: q parat̄ ē ad oē periculū p̄p̄ deū: sicut paulus. **Act. xxj. c.** Ego autē nō solū alligari rē. **Beda.** **Crux** a cruciatu dicit̄: que semp ē portanda/ vt amor christi ostendat̄. **ij. Cor. iij. c.** **Dorificatio** nē christi iesu semp i cozpe nrō circūferētes: vt et vita iesu rē. **Chryf.** **Null⁹** verecūdet̄ crucē: circūferam⁹ eā vt coronam: **Ereni** oīa q̄ fm nos sūt p̄ crucē p̄ficiunt: regeneratio/ p̄secratio: propter hoc in domo/ in ianuis/ in muris/ in frontib⁹ et in mente scribim⁹ eā. **Qñ** igit̄ sigillaris/ excogita causam et p̄d̄itionē crucis. **Empti** enī estis p̄cio magno: dicit̄ ap̄s. **i. Cor. vj. d.** **Aug.** **P̄ctū** crucē dixit: nec simplicit̄ eā digito insigniri oportet: sed p̄us electione cū multa fide. **Si** ita insigniueris visui tuo/ null⁹ demōnū p̄p̄ stare poterit/ vidēs ensem q̄ plagā accepti. **Si** enī loca horrescim⁹ i q̄b⁹ incidunt dānati: excogita qualit̄ patit̄ vidēs arma q̄b⁹ christi caput ei⁹ abscedit. **Crux** demōnes/ nō terribiles sed p̄terribiles facit. **Et** venit post me: bñ opando. **Qñ** pōt me esse discipulus. **Breg.**

pulus. Greg. Nisi quis a semetipso deficiat ad eum qui semper est non appropinquat: nec valet apprehendere quod supra ipsum est si nesciat mactare quod est. Judic. v. b. Qui propterea voluntate obtulistis vos discrimini/benedicite domino: quod ascenditis super nitentes asinos: et sedetis supra in iudicio et ambulatis in via loquimini. i. vos qui carnem viam

mortificatis et vos ipsos iudicatis et in via virtutum proficiscitis: loquimini. i. predicare vel docete. a. Quis enim etc. Dominus turbis se sequentibus: et ipsis omnibus existens in via

et ad patriam festinans: dedit documentum de vstantis impedimentis: nec non de suffragiis vite. Sed quia non sufficit promissa nisi pfeueremus: subdit de lege pfeuerantie: sine qua nulla virtus coronatur: sicut dicitur. i. Cor. ix. d. Quis qui in stadio currunt etc. Unus. i. pfeuerans. Nec solum hortatur de pfeuerantia: verum etiam de cautela: que pncessaria est viantibus: ne dum in via sunt/ardua supra vires aggrediantur: sed pro modulo virtutis suam sese intra se metiantur. Alii enim minus cauti vitam austeriore eligunt: ad quam sustinenda insufficientes: in medio vite deficiunt. Inducit ergo dominus similitudinem per quam instruit de vtroque: de pfeuerantia. i. et de cautela. Sicut enim aliquis turrim edificatur: si putat de agat: pmeditat secum et tacite pnsiderat si sufficiat ei opes ad edificandam summationem: ita vnusquisque antequam aggrediat ardua debet pmeditari si sufficiens sit ad vitam artiore. Loquitur ergo dominus per simile edificantis: Et merito: quia mundum contemnere parentes odire/seipsum abijcere: est edificandam construere per quod ad celum ascendit. Differt autem edificandam spuale et terrenum: sicut dicit Beda. Nam ad corpale edificandam necesse est diuitias congregare: ad edificandam spuale dispergere. Vbi Ps. Dispersit dedit pauperibus: iusticia eius manet in seculum seculi. Est autem turris mala et turris bona. Turris mala triplex. Prima turris babel: Gen. xi. b. id est superbia. Secunda turris egypti magdalum. Exo. xiiij. a. id est luxuria. Tertia turris lignea super elephantein. i. Bachab. vi. d. id est spes in pecunia seu auaricia. Esa. ij. c. Dies dñi super omnem turrim excelsam. Istę turres non sunt edificandę sed diruendę: et ideo de his non sumit similitudo. Est autem turris bona multiplex. Prima est spes in deo pueniens ex bonis meritis. Ps. Spes mea deo turris fortitudinis. Sumptus ergo ad edificandam hanc turrim sunt propterea merita bona. ij. Paral. xiiij. b. Dixit asa iude: Edificemus etc. Scipius non habet sed ex alienis expensis vult edificare hanc turrim: quia bona non exercens/pfidit in alienis precibus et meritis: quoniam sicut talium frustrabit. Et hoc est quod dicit. s. xij. a. quod turris cecidit super decem et octo in syloa. Eccl. xxij. b. Qui edificat domum suam impendens alienis/quasi qui colligit etc. Item sumptus non supputat nec habet: qui tamen in suis operibus confidit: et non plus in dei misericordia: quia ipsa dat sumptus bono edificatori. i. Eldre. vi. a. Sumptus de domo regis dabuntur. i. Bachab. x. d. Ad edificanda vel restauranda opera sanctorum sumptus dabunt de ratione regis. i. dei. Item sumptus habet sed non edificat turrim spuaalem: qui bona nature vel fortune expendunt in negocijs carnis vel diaboli vel mundi. Est etiam turris bona secunda. i. turris david. i. humilitas. Cant. iij. b. Sicut turris david collum tuum que edificata est cum pugnaculis. Tertia turris eburnea. i. castitas. Cant. viij. b. Collum tuum sicut turris eburnea. Quarta turris libani. i. innocetia. Cant. viij. b. Nasus tuus sicut turris libani: que respicit contra damascum. Quinta turris gregis. i. charitas fraterna. Dichg. iij. c. Et tu turris gregis nebulosa filia sio: vsque ad te veniet. Sexta turris vineę. i. defensio ecclesie. Esa. v. a. Plantauit dominus vineam electam: et edificauit turrim in medio eius. Septima turris vberum. i. sacre doctrine. Cant. viij. c. Ego murus et vbera mea sicut turris. Octaua turris fortitudinis. i. christus. Proverb. xviij. b. Turris fortissima nomen domini. De his turribus dicitur in Ps. Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis. Licet ergo hec parabola de qualibet istarum turrium possit

Ps. 111. Est turris mala et turris bona

Ps. 60.

Ps. 121.

exponi: tñ dicemur hic turrim/virtutum cogerit seu vite sancte altitudinem: que multis sumptibus et laboribus edificat: per quam solam ascendit in celum. Dicit ergo: a. Quis enim. q. d. ita debetis odire parentes: et vos ipsos abijcere: et mundum premere: et crucem balulare: quia ita psumat edificandam per quod venit ad regnum.

Quod pater: Quis enim. i. aliquis ex vobis. Et notat quod raturate: sic ibi: Quis ascendet in montem domini. b. Voles edificare turrim. i. virtutum pgerie vel vite limitate. Aug. s. f. dametum est fides christi. Tñ. j. Cor. iij. c. Fundamentum aliud nemo etc. Parietes sunt spes et timor: que regione plurimum et q: liter: nam si alter amplius solueret edificandam. Eccl. ij. b. Qui timetis dominum sperate in illis. q. d. edificate virtutes parietes. Lectum superius est charitas: de quo Matt. xxij. c. Qui in repto est non descendet etc. c. Turrim. Glo. Humilitas: que bñ turri comparatur: quia quanto quis humilior: tanto excelsior: quanto prius sedens. i. a mundi tumultibus quietescens: Qui enim secularibus negocijs se implicat: non militat expedite. Vbi e. Sedens. i. seipsum pnsiderando humilitas. Esa. xlvij. a. Descende sede in puluere: ego filia babilonis. f. Computat sumptus ad necessarios sunt. i. pnsiderat diligenter quod opibus/quebusque laboribus possit pstrui edificandam quo pueniat ad regnum. Et ponit Glo. tria que sunt pncipalia in h edificandam. Primum est elemosynarum largitio. s. xij. f. Date elemosynam etc. Secundum est tempus seculi. Ps. Diuitie si affluat nolite cor apponere. j. Job. ij. c. Nolite diligeret mundum neque ea que in mundo sunt. Tertium est pparatio anime aduersa mundo: quia semper mundus psequitur pceptores suos. Vbi et pharaon psequitur israel fugientem: Exo. xiiij. b. Eccl. ij. a. Fili accedens etc. Vel. Computat sumptus si habeat ad pficiendandam. i. pus pnsiderat vires suas vite sufficere possit ad h inchoare pponit. Eccl. xvij. c. Ante iudicium interroga teipsum et in ppectu dei inuenies pntationem. Computat. Glo. quod oem quod agimus puenire p studium pnsiderandis debemus. Proverb. iij. d. Oculi tui etc. Contra Proverb. xxij. d. Vidisti vix velocem etc. Sol. Velocem. i. strenuum et sollicitum et sollertem: sic non excludit pnsilium. Pns. Priusquam incipias pulto: sed postquam puleris mature facto opus est. g. Ne postquam posuerit fundamentum et non potuerit pficere: non habes psumationem ne operum que fides conuenit. h. Quis enim videt vel viderint. i. inuiderint. i. insidiatores inimici nostri carnales vel spuales. Beda. Valigni spiritus/inimici nostri: que de nro defectu gratulantur et irridet deficientes. Vbi Amb. In oem quod agimus occultos aduersarios pnsiderare debemus: que nris opibus insidiat: tur: et nisi eos vigilemus/patimur irrisores que habemus ad malum pnuales. Ps. Deus meus in te pido non erubescam: neque irrideat me inimici mei etc. Quis enim tam boni quam mali angelis conspiciunt nos laborantes. Illi. i. boni de bono gratulantur: de malo loqui dolent: mali vero de bono tristantur: de malo irridet. i. Cor. iij. b. Spectaculum facti sumus mundo: et angelis et hominibus. Vundo: id est amatoribus mundi: qui sedulo circumspectant viros religiosos: vt si in aliquo deprehendant lapsum eorum: statim insultent et dicant: Hypocrita erat iste. Angelis malis. De his dicit: Omnes qui viderint incipient illudere ei: dicentes: quia hic homo cepit edificare et non potuit consummare. Sequitur: i. Aut cuius etc. Hic docet dominus quartum quod necessarium est viantibus. i. de imploratio ne misericordie dei: sine qua inuisa sunt pcedita. Nullus enim saluari posset nisi deus misericorditer ageret cum eo. Posita est similitudo de turre edificanda: supponit hic aliam similitudinem de rege pugnaturus In qua duo ostendunt. Primum est quod pugnando oportet peruenire ad regnum: quia vita nostra militicia est. Job. vij. a. Diluta est vita hominis super terram. ij. Timoth. ij. a. Non coronabit nisi qui legitime certauerit. Secundum est: quod nullus per sua merita potest peruenire ad regnum: nisi iusticia dei

Vertical text in the right margin, likely a commentary or gloss, partially obscured and difficult to read due to the angle and bleed-through from the reverse side of the page.

Nisi iusticia dei per misericordia temperetur: quia omnis ho- mo in compatione dei imperfectus est. Unde Job. iij. d. Nu- quid homo compatiōe dei iustificabitur: q. d. nō. Ecce qui ser- uiant ei nō sunt stabiles: et in angelis suis reperit prauitatē.

142. Ps. Non iustificabitur i cōspectu tuo ois uiuēs. Esa. lxiij. c. Facti sumus ut imūdi oēs nos rē. Grego. Sepe iusticia nostra ad examē diuine iusticie deducta inu- sticia est: et sordet in districtiōe iudicij qd in oculis fulget ope- rant. Jo dicit Job ix. d. Verebar omnia opera mea. Quia er- go de turre meritoꝝ locutus fuerat: ne cre- deret aliquis per hęc

iturus committere bellum ad uersus alium regem: nō se- dens prius cogitat si possit cū decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus ve- nit ad se. Alioquin adhuc il- lo longe agente / legationem mittens rogat ea que pacis s sunt. Sic ergo omnis ex vo-

dicens: Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduer- sus alium regem. Regem dicit quemlibet sensus suos et membra tam hominis interioris q̄ exterioris bene regentem et peccata grauitur punientē. De quo Proverb. xx. b. Rex qui sedet in folio iudicij / intuitu suo dissipat omne malum. Ali- um regem dicit christum: de quo Esa. xxxij. d. Deus rex no- ster ipse ueniet et saluabit nos. Rex igitur contra alium regem cōmittit bellum: quando aliquis ex meritis suis se posse salua- ri cōfidit. Sed necesse est q̄ omnis talis victus succubatur: quia non sunt condigne passionēs huius temporis ad futurā glo- riam que reuelabit in nobis. Job. ix. a. Vere scio q̄ non iusti- ficetur homo compositus deo: si uoluerit cōtendere cum eo non poterit respondere ei vnū pro mille. Unde Ps. Quid retribuam dño pro omnib⁹ que retribuit mihi.

115. a. Nonne sedens prius cogitat. Sicut pri⁹ docuit p̄meditari ad ca- uendam irrisiōnem humilitati: ita et nūc docet p̄meditari ad im- petradam misericordiā christi. Unde Proverb. iij. d. Oculi tui recta uideant et palpebre tue p̄cedant gressus tuos. b. Si possit cum decem milibus occurrere ei: q̄ cū viginti milib⁹ uenit ad se. Beda. Cum decem milib⁹ oc- currit deo: qui offert ei opera decem mandatoꝝ solo opere ea adimplendo. Sed dñs cū viginti milibus uenit: quia nō solū de opere exteriori: sed etiam de intentione rationem extigit.

44. Unde Ps. Intende prospere procede et regna. Vel certe cū viginti milib⁹ uenit: quia plura pro nobis q̄ nos pro ip- so fecerimus se fecisse ostendet: et plura mala sustinuisse. b. / chg. vi. b. Quid digni offeram dño: Curuabo genua mea deo excelso. i. interiori et exteri⁹ me illi humiliabo. c. Alio- quin: id est si uidet se insufficientem: et q̄ non potest deo ex- equo occurrere. d. Adhuc illo longe agēte: id est mor- tem uel iudicium propter p̄nitentiā differente. Sap. xij. b. Bone spei fecisti filios tuos: qm̄ iudicans das locum in pec- catis p̄nitentię. e. Legationem mittēs: orationū sus- pirioꝝ / lachrymarum / bonoꝝ operum. f. Rogat ea que pacis sunt: id est reconciliationis. Ps. Rogate que ad pacem sunt hierusalem: id est animę. Multi enī rogant q̄ ad pacem sunt carnis: que est mala pax. De qua dicit Mar- x. d. Non ueni pacem mittere in terram: id est in carnem. Pa- cem s̄o animę illā querit et expectat a nobis dñs. Esa. xxvij. a. Quis dabit me spinam et uep̄rem rē. Et. j. Faciet mihi pa- cem rē. Beda. Mittere legationem ad faciendam pacem: ni- hil aliud est q̄ omnibus renunciare. Unde infert. g. Sic ergo omnis ex uobis qui nō renunciat omnibus que possidet: non potest meus esse discipul⁹. No- ta unde inferat. Duo p̄posita sunt in p̄missa similitudine. s. edificare turrim: et computare sumpt⁹. Duo similiter propo- sita sunt in secūda. s. sedere / occurrere: siue pacem facere et mit- tere legationem. Sume ergo vnū de ytrag parabola et con- current illa duo que p̄posita sunt. s. edificare turrim: et com- putare sumptus. Duo i secūda. s. pacem facere: et legationem

primittere. Idem est enī edificare turrim et pacē facere et esse discipulū christi. Qui enī turrim humilitatis edificat et pacē pectoris habet: discipulus christi est. Similit̄ idem est p̄pa- rare sumpt⁹ ut in spūali edificio expendat: et p̄mittere legatos s. paupes quos facit amicos de māmōna iniquitatis: ille omni- bus renūciat. Est er- go sensus: Sic er- go rē. q. d. ex quo nō hñ turrim edifi- cat qui sumptus non p̄parat: nec secure occurrit qui legatos nō p̄mittit: ergo nec pot̄ esse meus disci- pulus qui nō renun- ciat omnibus. Vñ pe- trus qui uolebat esse discipulus ei⁹ dicit Matt. xix. d. Ecce

bis qui non renūciat omni- bus que possidet / non potest esse discipulus. Bonū ē sal. Si aut sal quoq̄ euanue- rit: in quo condietur: Neq̄ in terram neq̄ in sterquilinum uile est / sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi p̄ audiat.

Chryf. Melius est in rebus mā- suerudinē uide- re q̄ in uerbis

nos reliqm⁹ oia rē. Ubi bñs Berni. Recte fecisti petre: qz sequi non poteris oneratus es q̄ exultauit ut gigas ad currē- dam uiam. Proverb. iij. b. Currēs nō habebis offendiculū. Beda. Hoc distat inter renūciare oibus et relinquere oia: qz renūciare omnib⁹ puenit oibus qui licite mūdantis vtunt: sic tenēt q̄ mūdi sunt: ut tñ p̄terea nō teneant a mūdo. Relinq̄- re s̄o oia / p̄fectoꝝ est: q̄ omnia ipalia abijcunt propter deum. b. Bonū est sal. Dixerat dñs neminē posse fieri discipu- lum nisi renūciaret oib⁹: Unde posset aliq̄s dicere: q̄ nō sit bonū esse discipulū christi: quia nō est bonū oib⁹ renūcia- re: ideo ofidit q̄ vtrūq̄ bonū ē. s. renūciare oib⁹: et discipulū christi esse: his uerbis: Bonū ē sal. i. bonū est oib⁹ renūcia- re: et discipulū christi esse. Sal enī tria facit. Primo terrā sa- cit sterile: et ideo salē esse est oibus renūciare. Itē sal carnes a corruptiōe p̄seruat: et sapore dat cibus: sic christi discipulus a corruptiōe peccati cauere docet: et exēplū bñfaciēdi p̄ber: et ideo salem esse: est discipulū christi esse. Matt. v. b. Vos estis sal terre. i. p̄dīmētū ecclesie. Aug. Sicut nō est cib⁹ ap- tus sine sale: ita sermo nō est uilis sine documēto aplice sapi- entie. Job. vi. a. Nunqd poterit comedi insulsum qd nō ē sa- le p̄ditū: q. d. non. Ideo Leuit. ij. d. p̄cipit in omni sacrificio sal offerri. Chryf. Sal carnē tenet ne putrescat: putridam aut seruare nō pot̄. i. Si autem sal quoq̄. i. p̄dicatoꝝ: h. Euanuerit: cupiditate effluens: uel timore succubēs: uel errore subuersus: uel cōminatione p̄terit⁹: uel p̄sp̄ris eleua- tus: uel aduersis depressus: uel curiositate seductus: sicut illi de quibus dicit Roma. j. c. Euanuerunt in cogitationib⁹ su- tis. i. In quo cōdicit / ipsum sal. Aug. Si doctor sapore sapientie amiserit: per que fatuitas ei⁹ emēdabit⁹: q. d. p̄ nul- lum: quia non recipit correctionē. Eccl. xij. c. Quis medebit incantatoꝝ a serpente percusso: Sal infatuatum colorē ser- uat / saporem perdit: sic p̄lat⁹. j. xvij. g. Demores estote vro- ris iob. Vel In quo condiet / ecclesia: que debet condiri uita et doctrina maloꝝ. m. Neq̄ i terrā neq̄ in sterqui- niū uile est. Per terrā significant hic boni / bonis operib⁹ fecūdi. Per sterquiliniū significant mali: qui in se iuriles et fe- ridi sunt: sed tñ alijs p̄sunt: quos p̄sequēdo faciunt fecundos. Vel per sterquiliniū peccatoꝝ: qui memoria peccati resipi- scunt. Est ergo sensus: q̄ p̄lat⁹ aut p̄dicatoꝝ aut etiā do- ctōꝝ infatuat⁹: nec bonis nec malis ē uilis: sed magis inuilis. Eccl. xv. a. Fili hominis quid fiet de ligno uitis: Ecce igni dātū est in escam: ytrag partē eius cōsumpsit ignis: Nun- quid nō uile erit ad opus etiā cū esset integrū rē. n. Sed foras mittetur: id est a dignitate sua deponetur. Esa. xxij. f. Expellam te de statione tua: et de ministerio tuo deponā te. Vel Foras mittetur: id est a cōsortio electoꝝ excludetur. Apoc. viij. c. Foras canes et uenefici rē. o. Qui ha- bet aures audiendi: quib⁹ uerbum dei percipere possit. p. Audiat. Beda: obediendo et faciēdo q̄ didicit. Triplex auditus inuuit hic. s. audit⁹ sentēdi / audit⁹ intelligēdi / audit⁹ obediēdi. Job. ylij. a. Auditū auris audiuī te rē.

Quid distat in renūciare et re- linquere

Quid faciat sal

Euangelij scdm Lucam

Erant autem appropinquantes... (Expositio Ca. XV. res 2c. Supra instruxit dñs turbas i multis: int que docuit q renūciat oib pōt qd fieri et discipulus: et de discipulatu pmoueri ad apostolarū: quasi vice apli babe/ at fact' docto: alioz: hoc est sal bonū. Sed ne ad hāc sublimi tatē puect' sibi vide

ref esse i tuto: conse/ quent' addidit dñs d sale infatuato: Post q' enī puentū est ad v're eminētā: sūmā debet adhibere dili/ gentiā ne i apostasiā cadēs/ fiat sal ifatua/ rū: qz cū debeat p'dire alios/ nō erit vñ accipiat p'dmētū. Au/ diētes aut publicani z pctōres dñicā doctrinā seqbāt eū: z dñs benignē recipiebat eos q sepe p'auerat recipe pctōres: nō tm doctrina sed etiā in mēsa: sicut legif q leui fecit ei puiusum in domo sua: cui interfuerūt publicani z pctōres. Pharisēi autē de putatiua iusticia p'sumētes: putabāt pctōres indignos co/ habitatiōe sua: ideo nolebāt eis cohabitare. Esperit q mur/ murare tacite dñm arguētes q pctōres recipit: q dedignabā tur ex b quo deberēt gaudere. Sz falsa iusticia nō cōpassionē sed dedignationē habet: vt dicit Greg'. Hec aut obmurmuratio pharisēoz facta ē post egressū de puulo. i. an pcedētia: q'uls pcedētib' p'nuata. Et certū est q lucas multa cōtinuat mystice q sibi nō p'nuant h'istorice: qz licet nō p'sequat ordi/ nē h'istorie: sequitur ordinē mysterij: qz b qd hic dicit quasi p antitbesim rñdet pcedēti. P'cedit em de futura ruina iustoz/ rū: h aut de erectiōe pctōz: qz sic iust' p iertā pōt cadere/ r p pctm repellit a deo z fieri sal infatuatū: sic p penitētiā pctōz re/ surgens a deo recipit/ et fit sal deo acceptū: ideo hic post ere/ ctionē infatuati salis: cohors p'gnitētū admittit d'scribit: pro/ pter qd pharisēi indignānt sed cęlestis medic' nullū spem veniē: negat. Vñ ad eos reuocandos: tres p ordinē pabolas ponit: Ouis/ drachmē/ filij. Parabolā ouis/ ptra supbiā: drachmē/ cōtra auariciā: parabolā filij p luxuriā obijciēs: et sic ab oī pctō reuocat eos: qz oē qd est i mūdo/ aut est p'cupiscētia car/ nis 2c. i. Job. ij. c. Vñ istud capitulū diuidit in tres partes. In pma obijciē parabolā ouis p supbiā pharisēoz. In secun/ da obijciē parabolā drachmē p auariciā eoz: i. sibi: Aut q mulier 2c. In tertia obijciē parabolā filij p luxuriā eoz: i. de/ ibi: Homo qdam habuit duos filios 2c. Dicit ergo: a Erāt aut appropinquantes/ corpe z corde. b Et. i. christo. c Publicani. Publicani/ hebrei nomē tūc i ysu erat. Glo. Bede: q publica vectigalia exigūt/ v' pducūt: z q lucra seclī p negocia seclāf. Exigūt/ vt pedagiū v' telonē. Cōducūt/ vt veniāt i domos eoz qd' debent. Et q lucra seclī 2c. i. q'cuq' sequunt' negocia vel lucra q nō possūt exerceri si/ ne pctō. d Et pctōres. i. publice peccātes: qz hic est vsus sacre scripturę vt simpliciter pctōres appellet publicos. Vñ. s. vij. f. Mulier q erat i ciuitate peccatrix. i. publice peccatrix. Item pctōres/ re/ et sui reputatione. Tales enim ipse querit. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos s pctōres. Appropin/ quāt' aut christo corde z corpe veniā postulādo: appropin/ quat z ipse grām infundēdo. Vñ Jaco. iij. b. Appropināte deo: z appropinābit vobis. Sed multi ore tm appropinānt: et corde se elongāt. Et talib' nō appropinuat de' sed elōgat. Hiere. xij. a. Prope es tu dñe ori eoz: s longe a reuib' eoz. Esa. xli. d. Popul' hic labijs 2c. Ad qd aut appropinuat pctōres subdit: e Et audirēt illū. Verū enī illi' medi/ cinale erat p omnē morbū spūalē z etiā corpālē. s. vj. c. De/ scendēs iesus de monte stetit in loco cāpestri z turba discipu/ loz ei' z multitudo copiosa: q venerāt vt audirēt illū z sanarē tur a languorib' suis. Sap. xvj. b. Neq' herba neq' malag/ ma sanauit eos: s sermo tuus dñe q sanat oia. f Et mur/ murabāt/ ex indignatiōe. g Pharisēi z scribe: q de/ berēt p'gaudere z cōpati illis cū essent mēsi in lege: z iusti cre/ derent a iplo. Sed falsa iusticia nō cōpassionē s dedignatio/ nē habet. Dupliciter aut peccabāt isti pharisēi. Primo: qz se re

putabāt iustos cū essent supbi. Secūdo: qz illos credebāt re/ os cū iā pgniterēt. h Dicētes: qz hic pctōres recipit: qñ p'rar' ē legi: que p'hibet: q separabat iudgos a cobabi/ tatiōe altarū gētū. Deut. vij. a. Nō inibis fgdus cū eis: nec misereberis eaz: neq' sociabis cū eis i iugla. i Et mādu/ cat cū illis: corpālī ter: sed māducat eos spūalī. i. sibi incor/ porat. Et de b'ndig/ nant etiā nri scribe z pharisēi. Dat. ix. b. Factū est discubere iesu in domo/ multi publicani z pctōres

i pctōres recipit et māducat cū illis. Et ait ad illos pabolam istā: dicens: Quis ex vobis homo qui habet centum oves: et si perdidit unam ex illis: ventebat z discubebat cū iesu z discipulis ei': et vidēs pharisēi discipulis ei' dicebāt: Quare 2c. k Et ait ad illos parabolā istā: vñs p'ntendēt exteri' z aliud significāt interi'. l Dicēs: qd ex vobis homo 2c. Ita pabolā dupliciter introducit. Primo vt tm sit introducta ad repmēdā supbiā pharisēoz: q dicentes p'imos errare dedignabānt a via erroris eos retiocare. Quos arguit dñs p pabolā introdu/ cram. Si enī pius pastor intantū se humiliat vt ouē errabun/ dam ad ouile dignet reducere: imo p'p'is hūmēris reportare ad gregē: longe magis ipsi debēt p'imos errātes reuocare. Alia Glo. alit' introducit hāc pabolā vt nō p'ntinet specialit' proxime murmuratiōi pharisēoz: sed totū dñicę doctrine ab illo loco: Cū inuitat' fueris. Nam in multis instruxerat dñs turbas z discipulos. Sz qz i lubrico hui' v're nemo pōt esse quin lubricet pes ei' sepe: ideo insufficiēs ē impletio pdictoz sine miscōia: Et ideo lucas subdit tres pabolas ad misericor/ diā spectātes. i. qd' insinuat q' misericorditer agat de' nobiscū: vt. s. sperem' de misericordiā dei qñ de vnico refugio. Bre nota: qz pdita oue cętesima dimittit pastor: nō agintano uē: sicut mā' decē habēs filios/ si decim' egrotat: magi ē solli/ cita de eo q' de alijs nouē: nō tm pl' illum diligit: ideo distin/ gue int affectū charitat' z effectū. Nō enī de affectu charita/ tis ē q' de egro magi ē sollicita qñ maior' affectu diligit aliq' alioz: de effectu tm charitat' est: qz licet aliquos alioz maior' affectu charitat' diligit: charitas tm id efficit vt qz videt hūc egrotātē: magis de eo sit sollicita. Verū. Helioi maior' affe/ ctus: magis indigēt/ maior' tribuēdus effect'. Mystice. Homo iste christus est mitis z mansuetus. Unde Danh. xj. d. Dicite a me/ qz mitis sum 2c. Oues ei' sūt oēs tam an/ geli q' hoies: q dicunt cētū. i. nonagintanouē z vna. Nonagintanouē/ sūt nouē ordines angeloz: vna est homo. Desert' aut nole significat' cęli: qz ab angelo peccātē derelictū. Ana/ gis ouis de centū perijt: qñ homo p'imo peccauit. Vñ Ps. In psona pmi hois: Errauit sicut ouis q perijt. Sed ad hanc ouē q' erēdā z reducēdā venit pastor: qz p' hoiem reuocan/ dū venit christ' in mūdum. Job. xvj. f. Erui a p'ie z veni in mūdū: et iterū relinquo mūdū z vado ad p'iem. Ouis inuenta oue. i. hoie repato p' penitētiā: redijt christ' ad cęlū: vbi puo/ car amicos suos. i. angelos ad p'gratulādū sup oue inuenta: qz ipsos āgelos facit gaudere dñs de hoie repato: Et ita manife/ ste redarguit scribas z pharisēos: q de b' murmurabāt q' dñs cū pctōzib' māducabat. Hoc ē qd dicit: m Quis ex vo/ bis hō/ est. i. aliq' ex vobis homo ē. s. christ' q ex nobis est: qz ver' homo ē sicut nos: z oēs defect' humanos p' nos pa/ tiēs p'ter ignorātiā z pctm. Vñ Deut. xvij. c. Propetā de gente tua z de fratrib' tuis sicut me. i. verū hoiem suscitabit tibi dñs de' tu' ipsū audies. n Qui habet cētū oues. i. angelos z hoies quos p'didit innocētes. Ps. Nos aut po/ pulus eius z oues pascuē ei'. Ezech. xxxij. g. Vos greges mei: greges pascuē meę hoies estis. o Et si perdidit vnā ex illis: nonne 2c. q. d. Vos murmuratis qz recipio pctōres: sed ego nō veni nisi vt displos z errantes colligā: si/ cut vnusq'q' vīm aberrātē ouē reducere ad ouile laborat. Et si ob h' nemo vīm reprehendit: multo magi nec ego debeo rep/ hendit: q hoiem errātē reduco multo meliozē oue. Vñ. s. xij. c. Cū archisynagog' indignat' fuisset de b' q' dñs sabbato cu/ rasset mulierē: dicit

Matth. 9. b.

Vertical marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Trasset mulierem: dixit ei dñs: Hypocrite unusquisq; vestrum
 rē. Hanc filiam abrahe. i. christi. q. d. magis oportuit q̄ bouē.
 Quā igit ouē dñs pdidit: quādo homo pasca vite peccādo
 reliqt. Et dñs nonagintanotē i deserto reliqt: qz nouē ordi/
 nes angeloz i celo dimisit: vbi z ipse cū eis remāsit: qz vbiq;
 ē cū sit de⁹: sed dicit
 dimisisse sic pastor
 oues in ouili q̄si i tu
 ro: z vadit vt reqrat
 errabundā. Dicit ḡ:
 a **Nonne dimittit nonagintanouē**
i deserto. Beda. i. i
 celo: qd desertum
 est ab hoīe peccāte:
 nō qz celū adhuc ha
 bitaret: sed qz habi/
 tatur⁹ erat si nō peccaret: sicut dñs dicit amittere qd nōdū ha/
 ber: sed habiturus erat: ab angelo autē pprie desertum est qui
 inde corruit. **b** **Et vadit ad illam que pierat donec**
inueniat illā. Juit christ⁹ ad querēdā ouē: qñ carnē assum/
 psit: que fuit penitentiā pdicādo/miracula faciēdo: inuenit
 qñ aliquis puerfus ē ad penitentiā. **c** **Et ecce ego**
reqrā oues meas: z visitabo eas sic pastor visitat gregē suū.
c **Et cū inuenit eā imponit i humeros suos.** Beda.
 Quē christ⁹ in humeris suis posuit: qz humanā naturam
 suscipēs: peccata nra ipse portauit. i. asportauit siue abstulit.
 Vel peccata nra. i. pgnā pro peccatis nris ipse portauit. **dñs**
i. Pet. ij. d. Peccata nra ipse pertulit sup lignū in corpe suo:
 vt pctis mortui iusticię viuam⁹: cui⁹ liuore sanati sum⁹. **Esa.**
liij. b. Vere languores nostros. Non deberet ergo aliquis
 erubescere ipsū portare. **i. Cor. vj. d.** Glorificate z portate
 deū i corpe vestro. **Amb.** Humeri christi/crucis brachia sūt:
 illic peccata mea deposui: in illa nobilis patibuli ceruice rege
 ui. **d** **Gaudēs de humani generis liberatiōe: de hostis su**
pbi supatiōe: de angelicę rutę repatiōe: de mādari p̄is adim
ptione. **e** **Et veniēs domū.** i. in celū empyreū in die
 ascensionis. **f** **Uocat.** i. simul vocat: non vocalit sed rea
 liter. **g** **Amicos z vicinos suos.** i. angelos q̄ amici dicit
 tur: qz eius voluntatē incessantē custodiūt: et qz ipse eis sua se/
 creta reuelat. **Joh. xv. b.** Vos amici mei estis si feceritis que
 ego p̄cipio vobis. **Et. j.** Vos autē dixi amicos: qz omnia que/
 cunq; audistis a p̄e meo nota feci vobis. **Vicini:** qz imediate
 et claritate fruunt. **Matth. xvij. b.** Angeli eoz semp vident
 rē. **b** **Dicēs illis: congratulamini mihi: qz inue**
ni ouē meā que pierat. **H** **ibi dicit: nō ouē: ex quo appa**
ret quantū de hominis repatiōe gaudeat. **I** **tem mihi non**
ouē: qz ipsa se sua culpa pdidit: ego mea grā ipsam inueni: et
p̄terea salus nostra gaudiū eius est. **Heemij. c.** Gaudiū
 dñi est fortitudo nra. **Chryf.** Si deus letat in paruo h̄ inuen/
 to: q̄nter tu p̄temis que deo sunt studiosa: **i** **Dico vob**
q̄ ita gaudiū. **Chryf.** Gaudiū. i. applausus. i. sollicitudo: si
 cut pater filio egro curā querit. **k** **Erit i celo super vno**
pectōre penitentiā agente q̄ sup nonagintanouē
iustus q̄ nō indigēt penitētia. **P** **er nonagintanouē iu**
stos q̄ nō indigēt penitētia: sicut innuit Beda: intelligunt san
cti angeli q̄ nunq; peccauerūt: sup q̄bus gaudiū est i celo: sed
maius sup vni⁹ pctōris p̄uersiōe: qz maius est impiū iustifi
care q̄ iustū creare z p̄seruare: vtrunq; tñ q̄llis potētē est: s̄
illud maioris misericordię z maioris gaudiū. i. applausus z ex
ultationis. Sed si angeli ita gaudēt de p̄uersiōe vni⁹ pctō
ris: quāto magis nos gaudere debem⁹ q̄ hoīes z pctōres su
mus. Et sicut dicit Amb. Vultū debet h̄ nos accendere ad
p̄bitatē: vt agamus qd illis gratū sit: quoz affectare patrocī
nū z offēam timere debem⁹. Origen. Deo z angelis occa/
 sionē leticię damus: cum in terris ambulātes p̄uersationē ha
 bemus in celis. **Et supra.** **P** **er angelos q̄ puertunt ad deū: se**
stuitas oritur deo: letificat eum iustitiam cum sit sūm⁹. Mo
sa ergo q̄ fm altam Glo. per nonagintanouem iustos intel
ligunt iusti simpliciter: de quibus gaudiū est angelis dei: sed

ma⁹ de pctōre conuerso. Nec tñ est hoc generale qd hic ob
 citur: Non enim de quolibet peccatore penitentiam agente
 maius gaudium est q̄ de sanctis. Nullus enim pctōr est de
 cuius p̄uersiōe tantū esset gaudiū/ quantum est de iohanne
 baptista: qui sanctificat⁹ est ab vtero. **I** **ntelligēdū ē ergo in**
definite de quibusdā
iustis z de quibusdā
pctōribus ad penitē
tiam couersis. Sūt
enim multi in innocē
tia p̄manētes/ pau
ca tñ bona faciētes:
qui rebus licitis libe
re vtuntur/ ab illicit
abstinentes: et quia
videntur esse in tuto
quia non faciunt mā
la/ pigri sunt ad bona. Est etiam peccator qui ad penitentiam
p̄uertitur: et adeo p̄teritur/ z tanto seruoze charitatis accendi
tur: vt maius sit gaudiū de eo q̄ de multis hmōi iustis: z cō
uersus ad penitentiā/ plura facit bona q̄ tales multi. Sicut
multi in p̄silio sūt: qui nec fugiūt nec fortit dimicāt: vnus est
qui fugit: sed post fugam strenue agit: iste magis diligēdus ē
a duce exercitus q̄ illi oēs. Sequit: **l** **Aut que mulier**
zē. Secūda pars capituli vbi ponitur parabola drachmę cō
tra auariciam et negligentia scribarū et pharisęoz: qui dñm
arguebant de hoc q̄ peccatores ad conuiuū. z colloquiū recl
piebat. Et male: Si enī mulier aliqua drachmā perditam cū
tanta diligētia querit: z de inuentione tantū gaudet q̄ etiam
ad p̄gratulandū puocat amicas z vicinas suas: multo fortius
fillus dei hominē pditum debet summa diligētia querere/ et
de inuentione gaudere. Et sicut nemo murmurat contra mu
lierē querentem drachmā perditā: sic nemo deberet murmu
rare contra dñm querentē hoīem pctōrem/ sed potius p̄gau
dere inuentoz z inuento: sicut amice z vicine p̄gratulant
mulierē super inuentionē drachmę zē. Mystice. Muller ē dei
sapientia: de qua Proverb. xliij. a. Sapient mulier edificat
domū suā. Drachma drachmę fm Beda: ē nūm⁹ habēs cer
tam quantitātē/ et regis impressam imaginē z superscriptionē.
Drachma drachmatis nomē ē pōderis. Didrachma p̄tinet
duo drachmata. Per drachmas autē significant hic angeli
et hoīes: quia regis sui. i. dei imaginem habent sibi impressā
.i. in ratione: differenter: quia angeli alterum tm̄ habent/ scz
imaginis impressionē: nos autem vtrunq; habemus/ et ima
ginis impressionē/ z nominis superscriptionē: nam a noīe regis
nostri denoiāmur: A christo enī christiani dīcāmur. Unā igit
drachmam perdidit mulier: quādo homo a deo peccādo re
cessit: sed mulier ad querendā drachmā lucernam accendit: id
est dei sapientia ad querendū hominem i carne apparuit. Lu
cerna enim est lux in testa: id est verbū in carne. Z vni lucerna
*** luxit: qñ christus inf**

B

Secūda pars

Mystice

Moraliter

Ps. 58.

Ps. 72.

Ps. 118.

K 3 * aliquis p̄clarus.

Euangelij scdm Lucam

* luxit: quando christus inter homines claruit. Matt. v. b. Nemo accedit lucernam et ponit eam sub modio sed supra candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt. Ibi Glo. Sicut lucerna christus: ita candelabrum est crux super quam erat levandus. Et ita fm hoc idem est mulier et lucerna: nisi q mulier dicit simplex dei sapientia: lucerna ho dicitur sapientia incarnata. Aliter lucerna dicit doctrina pdicationis. In Prover. vj. c. Da datum lucerna est: et lex lux. Hanc igit lucernam accendit iesus: quando legem exponendo illuminavit. Domu autem evertit: quando corda hominum pdicando de peccatis suis turbavit: Et sic drachma reperit: dñi similitudo dei in hoie reparatur. Amice et vicine sunt superne seu angelice potestates: que de vicino dei contemplantur et ei amica biliter famulantur. Quas ad gratulandum super drachma inventa conuocat: quia de repato homine ipsas letificat. Unde dicit: Ita dico vobis etc. Decem aut drachmas dicitur habere mulier: quia dei sapientia noue ordinis angelorum et hominum ad imaginem et similitudinem suam condidit. Sed vnam perdidit: quia homo peccauit. Et hoc est. Aut que mulier. quod querit mulier si amisisset vnam de decem drachmis: diligenter querebat eam donec inueniret: et super inuentione eius gauderet. Sic dei sapientia. christus hominem perditum diligenter quirit donec inueniat: et super inuentione eius gaudet: et angelos gaudere facit. Ubi Esa. xliij. d. Jubilate extrema frater: resonate montes laudatio: ne: quia redemit dñs iacob. i. hominem: et israel gloriabitur. i. agell.

Doraliter *

Ps. 38.

Ps. 47.

Tertis pars

aliquis prelatus. b. Habens decem drachmas. i. decem animas sibi ad regendum commissas. c. Si perdidit drachmam vnam. i. vnam animam sibi commissam. d. Nonne accendit lucernam. i. pdicationis: orando: meditando: sancte viuendo. Oratio enim et sancta pueratio ac pia meditatio: accensio est pdicationis. Unde Ps. Et in meditatione mea exardescet ignis. i. verbum. Uere. xxiij. f. Nunquid non verba mea sunt quasi ignis: Idem Uere. v. d. Ecce dedi vba mea in ore tuo in igne: et plm istu i ligna. e. Et evertit domum. Ad litteram: ea q sunt in domo. Doraliter. i. pdicatio circuit parochiam suam. Ps. Circudate sid et coplectimini ea etc. Cant. iij. a. Surga et circulo ciuitate. Glo. Domu evertit: quando pdicatio hominum de reatu suo turbauit. i. cominatione pene eterne perterruit: quia pleriq hominum non putabatur se dandos eternaliter pro peccatis: et sic deterriti penituerunt: et sic drachma e inuenta. i. imago dei in hoie reparata. f. Et querit diligenter donec inueniat drachmam perditam: id est reducat animam peccatoris. Hic describit diligentia homini prelato: q pro vna anima ita sollicitus est. Et quid mirum: dñs pro ea sanguinem suum fudit. E contrario reprehendit negligentiam mali prelato: qui non querit perditas oues. Ecce. xxxij. b. Et rauerunt greges mei in cunctis montibus et in vniuerso colle excelso: et super omnem faciem terre dispersi sunt greges mei: et non erat qui requireret etc. g. Et cum inuenit conuocat amicas et vicinas: id est supernas potestates. h. Dicens: gratulamini mihi: quia inueni drachmam quam perdidit: Ita dico vobis gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Ita satis patet ex pdictis. Greg. Penitentiam agere est perpetrata mala plangere: et plangenda non perpetrare. Ex quo verbo volunt quidam dicere q vera penitentia non possit iterari sicut nec baptismus. Certum est autem: quia penitentia iteratur ppter solennem: et hoc in quibusdam ecclesijs: Ideo sic intelligendum e: non perpetrare. i. non velle perpetrare. Sequitur: Aut autem: Homo quidam etc. Tertis pars capituli. Supra posuit dñs duas parabolas. Vna ouis contra superbiam: Altera drachme contra auariciam: Hic ponit tertiam filij prodigi contra luxuriam. Pastor ouem ppijs bu-

meris reportauit: quia christus penam pro peccatis nris in se suscipiendo nos ad vnitatem fidei reuocauit. Unde Esa. liij. b. Vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Disciplina pacis nre sup eum: et luore eius sanati sumus. Mulier drachmam querendo inuenit: quia ecclesia pdicatione et

gratulamini mihi: quia inueni drachmam quam perdidit. Ita dico vobis: gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Aut autem: Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolefcentior ex ill-

oratio et exemplo nos adiuuit. Filius prodigus per se rediens in patre honorifice recipitur: quia deus peccatore penitentiam reuertente demerente suscipit et honorat. Mat. xj. d. Venite ad me omnes qui laboratis etc. Et tunc hic tri-

plex via reuertendi ad deum. Prima est passio dñi: secunda merita seu suffragia ecclesie: tertia ppa penitentia. Certe he sunt tres vias: de quibus dicit Exo. v. a. Deus bebezop vocauit nos ut eam viam tris dierum etc. Qui nos comparat dicit: ut sciamus nos esse hostiam inolandam. Roma. xij. a. Obsecro vos fratres p misericordiam dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem / sanctam / deo placentem. Ps. Proprie mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisione. Itē drachme nos comparat: ut recognoscamus nos esse precium super passionis. i. Cor. vj. d. Vel ideo nos comparat drachme: ut sciamus nos habere precium quo possumus emere regnum celorum. i. bona gratuita et bona naturalia: fm que facti sumus ad imaginem et similitudinem dei. Item filio nos comparat: ut sciamus nos fore heredes regni celorum. Ro. viij. c. Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro q sumus filij dei: si autem filij et heredes. In duabus primis parabolis ostendit dñs quantum ipse cum angelis gaudeat de salute penitentium: In hac tertia non solum gaudium ostendit: sed et murmur inuidentium reprehendit. Item sic possunt ordinari istę tres parabole adinuicem. Primus homo quando peccauit factus est ouis perdita siue errabunda: et errando offendit: Et q offēdit indigebat reconciliari deo p sacrificium: Ideo pmo ponitur parabola de oue: Et christus factus est ouis in sacrificium propter hominem. Esa. liij. b. Omnes nos quasi oues errauimus: et dñs posuit in eo iniquitates omnium nostrum: Oblatus est: quia ipse voluit: sicut ouis ad occisionem ducit etc. Item quando homo peccauit vendidit se diabolo et indiguit precio quo redimeretur: ideo christus factus est precium siue drachma. Qui enim fecerat hominem ad imaginem suam: factus est et ipse ad imaginem hominis quem querebat. Ecce. xxxvj. a. Innoua signa et imura mirabilia: Ideo ponit secunda parabola de drachma. Itē homo quando peccauit factus est filius prodigi: dans seipsum pro modico et gratia dei et etiā ipsi sum deus: propter quod filius dei factus e filius hominis prodigi: dans seipsum pro homine prodigo. Unde. j. Cor. vj. d. Empti estis precio magno etc. Et ideo tertio ponitur parabola de filio prodigo. Abscrite autem in hac parabola exprimitur vocatio gentium et reprobatio iudeorum. Comuniter significatur hic electio humilium penitentium: et reprobatio arrogantium. Iaco. iij. b. De superbis resistit: humilibus autem dat gratiam etc. Ps. Dñs humilia respicit et alta a longe cognoscit. Et autē iste deus e. Duo filij istius duo populi. Dator filius e iudaeus populus: vel iustus superbus. Dno: filius gentium populus: vel peccator humilis. Dno: filio redeunte: maior murmurat: quia de salute gentium iudei indignantur: et de bono peccatorum hypocrite offendunt. Unde Mat. ix. b. Indignantur iudei q dñs cum peccatoribus manducaret: dicebat: Quare cum publicanis etc. Dicit ergo: Homo quidam. i. deus qui diligit ut pater omnes quos creauit. Sap. xi. d. Diligit oia que sunt: et nihil odisti eorum que fecisti. m. Habuit duos filios: duos. i. populos: quos diligit pater quasi filios. n. Et dixit adolefcentior patri. i. genti ipsi: vel peccator humilis: g. Pater: da mihi etc.

Doraliter: Homo quidam habuit duos filios: quos duo genera

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Pater da mihi etc. Substantia p[ro]p[ri]a qua[m] distribuit filio est quicquid boni habet homo / siue naturale siue gratuitu[m]. Sed bonu[m] naturale e[st] portio que datur omnib[us] : de qua dicitur **Da mihi portione[m] substantie que me contingit.** i. d. mitte me sensu p[ro]prio et volu[n]tate p[ro]pria me regere. **Et diuisit illis substantiam:** omnib[us] bona naturalia concededo. **Eccl[esiasticus]. xv. c.** Deo ab initio constituit hominib[us] : et reliquit illu[m] in manu consilij sui. **Matth[ew]. v. g.** Qui solem suu[m] facit oriri super bonos et malos :

et pluit super iustos et iniustos. i. beneficia sua tam temporalia quam naturalia omnib[us] impertit. **Et non post multos dies** ab institutione generi humani: imo fere statim post creatione[m] hominis. **Congregatis omnib[us].** i. consideratis p[ro]p[ri]is viribus: et in illis confidens: **Adolescens filius** i. gentilis populus / vel quilibet malus. **Ueregre profectus est:** non locum sed animu[m] comutando: quia non locis sed actionibus elongamur a deo qui vbique est. Item **Ueregre profectus e[st]** per viam lata[m] et spaciosam que ducit ad mortem: vt dicitur **Matth[ew]. vij. b.** **Die.** ij. b. **Septem viam tuam spinis.** **Eccl[esiasticus]. xxj. b.** **Via peccantium complantata lapidibus.** **Sap[ientia]. v. a.** **Lassari sumus etc.** **In regionem longinquam:** id est vsq[ue] ad dei obliuionem: que est regio peccatorum: de qua **Esa[ia]. ix. a.** **Habitantib[us] in regione vmbre[m] mortis lux orta est eis.** **Proverb[ia]. xv. d.** **Longe est d[omi]n[us] ab impijs.** **Mich[ael]. iij. c.** **Nunc egredieris de ciuitate et habitabis in regione / et venies vsq[ue] ad babilonem / ibiq[ue] liberaberis.** **B[ea]tilis etiam populus i regione longinqua abijt:** id est se a deo elongauit: ad idola declinauit / opus manu[u] suarum adorauit: in quo deprehendit mira temeritas gentiliu[m]. **Virum est enim q[uo]d naturalis ratio potuit adeo excc[er]ari q[uo]d opus manu[u] suaru[m] deum putaret.** **Et ibi dissipauit substantia[m] sua[m] viuendo luxuriose:** Acceptam a patre substantia[m] dissipauit: id est ratione memoria et ingenio ceterisq[ue] nature dotibus sibi traditis abusus est. **Luxuria enim consumit omnia bona nature:** quia naturales vires corporis eneruat / ratione turbat / ingenium hebetat. **Job. xxxj. b.** **Ignis vsq[ue] ad consumptionem deuorans.** **Proverb[ia]. xxix. a.** **Qui nutrit scortum perdet substantiam.** **Proverb[ia]. xxx. c.** **Qui diligit epulas in egestate erit etc.** **Et postq[uam] consumasset:** id est consumpsisset. **Sap[ientia]. iij. d.** **Matrones inque dire sunt consumationis.** **Omnia.** glo. **Ornamenta nature:** id est postq[uam] abusus esset bonis naturalib[us]. **Facta est fames valida / bonorum operum atq[ue] virtutu[m] et verbi dei.** **B[ea]t[us] Hieronimus]. vij. d.** **Distam famem in terram etc.** **Job. xxx. a.** **Egestas et fame steriles etc.** **Deut[eronomus]. vij. a.** **Non in solo pane etc.** **glo.** **Ad de terra est terreno alitur cibo: amnia s[ed] verbo dei.** **Reg[is]. vij. a.** **Vocabit d[omi]n[us] famem etc.** **Consumptis bonis naturalib[us] inutiliter / passus est populus gentilis inedia[m] trium.** **Sustinuit enim famem verbi dei: famem virtutum: fame[m] bono[rum] operu[m].** **Non enim fuit qui insinuaret ei fidem vnus dei: vel qui reficeret eum cibo interiori. i. virtutum: vel exteriori exemplo bonorum operum.** **Vel potest exponi hoc de prodigo et luxurioso.** **Qui enim prodigaliter et luxuriose viuit semper eger: q[uo]d nature modicum sat e[st] / voluptati nihil.** **In regione illa:** exilij dissimilitudinis. **glo.** **Proverb[ia]. vij. b.** **Paululum dormies etc.** **Et ipse cepit egere / virtutibus earum fonte relicto.** **Verito ergo eger qui thesauro sapientie diuitiaru[m]q[ue] celestium altitudinem reliquit.** **Proverb[ia]. iij. d.** **Egestas a d[omi]no in domo impij.** **Proverb[ia]. xij. c.** **Egestas et ignominia ei q[uo]d deserit disciplina.** **Proverb[ia]. xix. c.** **Via dissoluta esuriet.** **Proverb[ia]. xij. d.** **Dileros facit populos pctm.** **Heda. Dis loc[us] ab-**

alter * duo genera hominu[m]. Quidam eni[m] occupantur circa studia contemplatiu[um]: hi sunt filij maior[um] natu. Alij occupantur circa ex-

ercitium actiu[um]: et hi sunt filij minor[um] natu. **Uet[er]i eni[m] exercitia actiu[um] p[ro]iora sint q[uam] studia contemplatiu[um]: vnde et iacob prius duxit liam q[uam] rachelem: t[er]m[in]o quo ad ordinem dignitatis p[ro]ior e[st] contemplatiua: vnde rachel prius fuit promissa. Et b[e]n[e]d[i]c[t]io q[uo]d dicitur **Proverb[ia]. iij. d.** **Palpebre tuę p[re]cedant gressus tuos. i. cognitio actione.** **Pater bonu[m] ch[ri]st[us] est: qui dicitur virtus et sapientia. j. Cor[inthios]. i. d.** **Vir tus pertinet ad actiuam: sapientia ad contemplatiua.** **Iste solus p[ro]p[ri]e pater est: a quo omnis paternitas noiatur in celo et in terra: Eph[esios]. iij. c.** **Portio substantie q[uo]d contingit minor[um] filium. i. actiuu[m] est donu[m] scientie: quo regit actiuu[m].** **Portio que p[ro]tingit maior[um] filiu[m]. i. contemplatiu[um] est donu[m] sapientie quo regit p[re]latiuu[m].** **Filijs ergo suis diuisit patre substantia[m]: q[uo]niam de[us] hęc dona distribuit.** **Unde. j. Cor[inthios]. xij. a.** **Alij datur per spirit[u] sermo sapientie: alij sermo scientie per eunde[m] spirit[u].** **Non est bonu[m] istos fratres separe: quia vt sol: na[m] si ceciderit non habet subleuantem se: et si dormierint duo fouebunt mutuo: Eccl[esiasticus]. iij. c.** **Et Proverb[ia]. xvij. d.** **Frater qui suatur a fratre q[ua]si ciuitas firma.** **Contemplatiua enim est quasi oculus: actiuu[m] q[ua]si pes vel manus. j. Cor[inthios]. xij. c.** **Non pot[est] dicere oculus manui / opera tua no[n] indigeo: aut iteru[m] caput pedib[us] / non estis mihi necessarij.** **Qu[od] aut[em] filius adolescens die p[ro]p[ri]e vt det ei portione[m] substantie que e[st] p[ro]tingit: significat q[uo]d aptitudo vnusculusq[ue] requirit vt ipsi detur q[uo]d ei[us] aptitudini p[ro]guit.** **Sic itelligit illud Matth[ew]. xxv. b.** **Diuisit illis talera vnusq[ue] s[ecundu]m p[ro]p[ri]a[m] s[er]uitu[m]. i. s[ecundu]m p[ro]p[ri]a[m] aptitudinē.** **Sic patres sp[irit]uales debent imponere vnusq[ue] officiu[m] q[uo]d magis ei co[n]gruit: assignantes ei q[uo]d scit cantare / officiu[m] caritati: et q[uo]d scit p[re]dicare / officiu[m] p[re]dicandi: et sic de alijs: et illis qui p[ro]udētiores s[un]t in agendis negocijs gerenda committant negotia: illis q[uo]d apti s[un]t p[re]latiōi committi debet studiū p[re]latiōis.** **Et hoc e[st] q[uo]d Be[n]ed[ictus]. xxxij. a.** **distinguunt tabernacula ancillarū rachel et lie.** **Sed q[uo]d periculosa sit actiuu[m] apparet p[er] q[uo]d dicit: **Et no[n] post multos dies.** **In actiuu[m] eni[m] duo s[un]t. i. labor et p[er]agiu[m].** **Unde lia interpretat laboriosa: et lipa esse describit.** **Qui experti fordes actiuę no[n] libenter redeunt ad illam si semel fuerint separati.** **Lant[us]. v. b.** **Laui pedes meos: quō etc.** **Exui tunicam meā. i. exteriorem occupationē: q[uo]niam induar illa: Odiosa e[st] hęc tunica expertis.** **Jude. j. g.** **Odientes eā q[uo]d carnalis e[st] maculata tunica.** **Et nota q[uo]d dicit: **Non post multos dies etc.** **Potest enim aliquis per aliquot dies gerere occupationē actiuę: et quoquo modo peccatum effugere: sed non diu: sicut tunica non potest diu indui sine pollutione.** **Bene ergo dicitur: **Et no[n] post multos dies adolescens filius cogere gans omnib[us].** i. applicatis omnib[us] viribus et sensibus suis: **Ueregre profect[us] e[st] i regione longinqua.** **Regio anime est celu[m].** **A quo p[ro]gre p[ro]ficiscit: qui terrenis negocijs occupatur.** **De hac p[er]grinatione dicit **Eccl[esiasticus]. xxxix. d.** **Diminu[m] p[ro] magno placeat tibi. i. modico sis contentus: et impropertiu[m] p[er]grinationis non audies.** **Et ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose.** **Substantia patris dissipat: quando quis dono scientie q[uo]d datur ad bene viuendum abutitur: vel in p[ro]udentia[m] carnis aut mudi aut diaboli comurat.** **De qua dicitur **Iaco[bus]. iij. d.** **Non est sapientia ista de sursum descēdens: sed terrena / animalis / diabolica.** **Sequitur: **Et postq[uam] consumasset omnia: facta e[st] fames etc.** **Hic ostendit effectus peccati et maxime luxurie: q[uo]d omnia bona naturalia / gratuita et temporalia consumit / per que subsistit anima / et ideo dicitur substantia.** **Naturalia consumit corumpedo: gratuita auferedo: temporalia annihilando.** **Et ipse cepit egere: omni bono ei[us] p[ro]sumpto.** **Signant dicit: **Lepit egere: q[uo]d semp renouat fames luxurie: sicut viatoris labor post modicā quietē.** **Osce. iij. c.** **Comedet et non saturabunt: fornicati sunt et no[n] cessauerunt.** **Ibi glo.** **Hiero.** **Vires fornicati sunt et no[n] cessauerunt. Ibi glo.** **Hiero.** **Vires fornicati sunt et no[n] cessauerunt.******************

R 4 * canriu[m] deficient

Euangelij scdm Lucam

Et abiit. Glo. et hoc sponte. Et adhefit: qsi inuitus. c. Qui ciuui regionis illi. i. diabolo: q excellētia prauitatis pnceps mūdi vocat: Job. xiiij. d. Mora q pmo dicitur: abiit: postea adhefit. Domo enī ex ppria volūrate pmo diabolo se subijcit. Diabolus enī non habet facultatem vt hoīem sibi subijciat nisi hō de ppria volūntate eius laqueo se astringat. Unde Esa. li. g. dicitur ex psona diaboli: In curuare vt trāscam. Sed postq laqueo diaboli astringit: qsi iuit ab eo retrahit. Postq enī diabolus aliquē vinculauit: et quasi iuiscauit pēnas ei ne possit volare: qsi adheret et coactus. Et misit illū in villā suam. i. mūdi cupiditatib subiugauit. Th. s. xiiij. d. vn de vocatis se excusat dicens: Villā emī et necesse habeo. Et pasceret porcos. i. demones: q more porcorū pctōz lordibus delectant: Quos pascit: q ea i qb gaudēt demones operaf: qz q sic operaf imolat eis seipsum. Abacuk. i. d. Immolabit fagenē suz et sacrificabit rēti suo. Itē sicut porcū i ceno delectat: sic demones i cruore idolis imolato: imo potū i morte offerentiū. Visit ergo diabolus gentile populū in villā. i. in seruitio suo mācipauit: vt pasceret porcos. i. reficeret demones seipsum eis immolando.

P̄. 16.

Demon. hic Glo. Luxuria. P̄. Saturati sūt porcina. Alia lra. Inſidiator. Datt̄. vij. a. Nolite spargere margaritas vias aſi porcos ne puerſi diſcerpāt voſ. Porcus. Cupidus. Datt̄. vij. d. Mitte noſ i gregē porci Sapiētia ſecularis. Prouerb. xj. c. Et corū. culus aureus in naribus ſuis. Apostata. ij. Pet. ij. d. Sus lota i volutabro luri

Et cupiebat implere ventrē suū de ſiliq̄s q̄s porci māducabāt. Siliq̄ gen̄ est leguminis. Alibi habet q̄ ē fructus arboris: et est legumē p̄cauū habēs folles sicut faba vel

Dyſtice

Job. 4. c.

P̄. 4.

plsa. Dyſtice. Per ſiliquas porcorū cib̄ demonū. i. vitia: vt ebrietas/ fornicatio/ et h̄mōi: i qb̄ delectant demōes. Sēpe enī cibū dicitur in quo delectamur. Th̄ in euāgelio. Cibū meū ē vt factā volūtatē patris mei. Et penitēs i P̄. fuerūt mibi lachrymę meę panes die ac nocte. Glo. Bedę. Et d̄ demōnū est ebrietas. Quę blāda sunt. i. q̄busdā blāditijs allūciūt: Sed eis nō p̄ōr saturari: qz voluptas sp̄ hz samē sul. i. voluptas ſemp̄ expetit voluptatē. Amb. Siliq̄ est gen̄ leguminis ſonoris ſollib̄ et vacuis: qd̄ magis ventrē onerat q̄ reficiat. Unde etiā recte ſignificat ſcientias ſeculares vel carmina poetarū/ ſuauiſſime ſteriliſſe reſonātes: Inſtātes magis q̄ reficientes. i. Cor. vij. a. Sciētia inflat. Vel diuitias terrenas: quas porci. i. auari et cupidi libent̄ māducāt nec tñ ſatiant. Eccl̄. v. c. Auar̄ nō implebit pecunia. Et nemo illi dabat: quasi gentilis p̄p̄s petebat a p̄phetis cibū ſalutarē. i. cibum ſidelis: et nemo eorū illi dabat. Vel aliq̄. Nemo illi dabat: qz cū diabolus aliquē ſuū facit/ vltra diuitiarū abūdantiā nō p̄curat: ſciens eum eſſe iam mortuū. b. Ipſe aut̄ minor filī iā eſuriēs. i. In ſe reuerſus dixit. Amb. Bñ i ſe reuertit/ qui a ſe reſeſſit. Esa. xlvj. c. Redite p̄uaricatores ad cor: et recordamini portis ſeculi qm̄ ego ſū. Act. xij. b. Pet̄ ad ſe reuerſus. c. Quāti mercenarij i domo patris mei abūdāt panib̄. q. d. gentilis p̄p̄s: Multi ex iudeis p̄ mercede t̄pali ſeruiūt et bonis t̄pali affluūt. Glo. Bedę. Quāti ex iudeis ob p̄ſentia bona t̄m̄ legem cuſtodit et nō ex dilectiōe. n. Ego aut̄ hic fame pereō: i idolatria omni veritate deſtituor. Scdm̄ has Glo. mercenarij ſūt omēs ſuſcipiētes p̄ t̄pali ſeruiētes: q̄ in domo dei abūdāt panib̄. i. reb̄ t̄pali vel legalib̄ institutionib̄. Aliter aut̄ mercenarij ſunt oēs tam clerici q̄ p̄lati: qui nō querūt in eccleſia ſalutē aiarū ſed laudē populārē vel cōmoditatē t̄pali. De qb̄ dicitur Job. x. b. Mercenarij et q̄ non eſt paſtor. Et non p̄tinet

ad eſū de ouib̄: ſ de lana et lacte bñ p̄tinet ad eſū. Th̄ Eſch. xxxiiij. a. Fili hoīs p̄beta de paſtorib̄ iſrl. Lac comedebat iſ. In h̄ ḡ differt paſtor a mercenario: qz paſtor ſalutē aiarū querit: nō cōmodū t̄pali. Th̄. ij. Cor. xij. c. Nō quero q̄ via ſūt ſed vos. Mercenarij aut̄ non querit aias ſed res vel

porci manducabant: et nemo illi dabat. Ipſe aut̄ i ſe reuerſus dixit: Quāti mercenarij in domo patris mei abūdāt panibus: ego autem

laudes vel honores: licet aliqui ſimulet ſe querere fructū aiarū et nō curare de t̄pali bus. Unde beatus Bern. vbi oſtēdit q̄ difficile diſtinguit in ter bonos paſtores et mercenarios: dicit

Habet ſanā doctrinā in ingreſſu: mūdā p̄uerſationē in p̄greſſu: amāt et q̄rūt pacē eccleſie: vtilit̄ et vilit̄ eccleſiaſticę implcant negocijs: nō reſugiūt grauedines oneris S; hęc oia: qz ambliūt gloriā honoris. Sēpe etiā paſcunt pane lachrymarū: Ipſi illud: Quāti mercenarij i domo patris mei abūdāt panibus. Frequent̄ enī h̄ accidit qz mercenarij. i. mali in oīone em am ſecreta lachrymant: et filij. i. boni ſicis oculis et arido corde oāt. Th̄ magis oprāda ē i oīone attētiō q̄ lachrymę etiā q̄ deuotio: quia attētiō ſine deuotiōe valet: deuotio aut̄ ſine attētiōe nihil p̄deſt. Bñ mercenarij bñficia eccleſiaſtica poſſident: et tñ de aiab̄ nō curāt. Alij hō q̄ celū habent ad ſram nihil habēt in eccleſijs: qz p̄lati libent̄ dant eccleſias et p̄ben das illis q̄ t̄palia bñ p̄ſeruāt q̄ illis q̄ ſalutē aiarū p̄curāt. S; milit̄ canonicū libent̄ eligūt in ep̄os illos q̄ ſapiētia mūdi polent q̄ qui ſapiētia celi habēt: cum tñ dicat Sap. xiiij. a. Vni ſunt omnes hoīes in q̄bus nō ſubēſt ſapiētia dei. Dicit ergo aliq̄s de iſtis mercenarijs: Quāti mercenarij. i. q̄ ſolā mercedē querūt: i. In domo patris mei. i. in eccleſia dei. m. Abūdāt panib̄. i. eccleſiaſticis reddib̄. n. Ego aut̄ q̄ vere filius

* cantū deficiūt ſed deſideria inardēſcūt. Sequit̄: a. Et abiit et adhefit vni ciuui regionis illi. In regione p̄ci tres ſūt ciuitates. i. p̄cupiſcētia carnis/ p̄cupiſcētia oculorū/ ſuperbia vitę. In q̄libet ſūt mlti ciues. Quorū ſūt luxurioſi et guloſi: tot ciues ſūt i p̄ma. Quorū aut̄ ſunt auari et cupidi: tot ſūt ciues in ſecunda. Quorū aut̄ ſūt ſupbi et ambitioſi: tot ſunt ciues in tertia. De iſtis ciuitatib̄ d̄: Miere. xlvij. d. Relinq̄te ciuitates et habitate in petra. i. in chriſto/ habitatores moab. Vni q̄ ciuui adheret hō: qñ plus vni vitiōrū inēdit q̄ alijs. P̄mo dicitur: abiit: poſtea adhefit. Abire ē pctm̄ pctō adde re: vt de ſpecie vna pcti ad aliā trāſire. De p̄mo d̄: Miere. ij. g. D̄ vitis facta eſt nimis iterāſ vias tuas. De ſcdo D̄. iij. a. Sanguis ſanguinē tetigit. Iteratio pcti inducit p̄ſuetudinē: p̄ſuetudo hō facit firmiſſe adherere. Sedq̄: d. Et misit illū i villā ſuā vt pasceret porcos. Per h̄ patet cui cui adhefit. i. ſp̄i luxurie: cui villa ē carnalis voluptas. In q̄ pascit porcos: q̄ mor̄ nutrit imūdoſ bñ comedēdo et bibēdo: vni vitiō mēdo/ mollit̄ veſtiēdo. Eph. v. d. Nolite iebriari vino in q̄ luxuria. Et cupiebat implere ventrē suū de ſiliq̄s q̄s porci māducabāt. Siliq̄ qb̄ porci pascūt ſt t̄palia i abūdātia: qz imūdi mor̄ nutrit. Et nemo illi dabat: qd̄ fuit ad bonū ſuū. Th̄ ſeq̄: b. Ipſe aut̄ i ſe reuerſus dixit. Hic deſcribit ordo reuertēdi ad deū. Primū ē reuertēdi ad ſe: deinde videre defectū ſuū et abūdantiā aliorū: deinde arripere ad p̄tem: et tñ p̄ occurrit. Tñ aut̄ reuertit pctō ad ſe: qñ incipit cogitare de ſe et p̄ſiderare ſtatū ſuū in q̄ eſt et in quo fuit. Ad qd̄ monet dñs p̄ Esa. xlvj. c. Redite p̄uaricatores ad cor. Eccl̄. xxxij. c. P̄curre porci i domū tuā: et ibi age cōq̄ p̄tēſ tuas. Tñ aut̄ vidēſ turpitudinē ſuā et idigētā ſuā ait: Quāti mercenarij. i. mali mercenarij ſūt: qui bona opa faciūt intuitu terrenę mercedis vel humanę laudis: ſicut auari et hypocrite: De qb̄ d̄: Sap. ij. d. Excepit illos malicia ſua: neſcierūt ſacramēta dei: neq̄ mercedē iuſticię ſperauerūt: nec iudicauerūt honorē aiaz ſctarū. De his etiā dicit Datt̄. vj. a. Amē dico vobis: recepērit mercedē ſuam. Bñ aut̄ nō ſaturant̄ in domo patris panib̄: qz cōmodū t̄pali et ſa uor human̄ non eſt

Et autem qui vere filius. **a** **Hic fame pereō** in scholis nihil habens de ecclesia. **Uel hoc dicit christus: Ego autem hic: id est i ecclesia / vbi sunt tales mercenarij et no veri pastores: b** **Fame**. i. defectu verbi dei et boni exēpl. **c** **Pereō** in aliter mēbris. Amos. viij. d. **Vultā fame in terrā rē.** Pōt etiā ex-
 poni de bonis mer-
 cennarijs: q. s. futurę
 mercedis intuitu do-
 mino famulānt: q̄s
 dñs i ecclesia pascit
 grę et doctrine suę ali-
 mentis. Fili' dō p/
 digni ē: q̄ circa vani-
 tates philosophorū
 vitā suā expendit: et ideo fame perit: qz scientia illa cum sit va-
 na non reficit. **Dicit ergo talis se errasse cognoscēs: Quāti**
mercenarij i domo patris mei panib' abundānt grę et
 doctrine vere reficiētis. **Ego autē hic**. i. circa vanā philoso-
 phiā. **b** **Fame pereō**. i. defectu gratię et doctrine. Pro-
 verb. xij. d. **Vultū cibi in noualib' patrū** et alijs pgregantur
 absqz iudicio. **d** **Surgā** per penitentiā q̄ facit p culpā et
 ignauā i grabato male voluptat'. **Matth. ix. d. Surge tolle**
lectū tuū et vade i domū tuā. **Ep̄. v. d. Surge q̄ dormis.** **e**
Et ibo p affectū i opationē bonā. **U** **Et ibo** fide et opere.
Ad patrem meū. i. christū a quo longe recessi per malam
 vitam. **Lant. iij. a. Surgā et circūibo civitatē** querēs quē di-
 ligit aia mea **g** **Et dicā illi: pater rē.** **Videf** temeraria
 deliberatio istī q̄ deliberat se diciturū deo / tanqz id deo pos-
 sit insinuari v' notificari. Sed nō temere deliberat: qz etsi p/
 cedat in pgnitēte motus p̄ritiōis: adhuc tñ expectat de' vo-
 cem p̄fessionis. **b** **Pater** ex natura condita et ex suba ali
 qū habita: **i** **Peccauit** male viuendo / inaniter studendo.
Kn celum: qd̄ amisi per culpā: qd̄ non quesui per stultī-
 ciam meā. **Uel** **In celū**. i. coram angelis et sanctis qui sunt i
 patria: quia deus vult eos cognoscere. **l** **Et coram te**: q̄
 omnia vides. **Deb. iij. d. Oīa nuda et apra sūt oculis eius ad**
quem nobis sermo. **Proverb. xvj. a. Omnes vię hominū pa-**
tent oculis ei'. **U** **Corā te** / intus corde: vbi tu solus vides.
j. Regl. xvj. b. Homines vident ea que parent: deus autem
intuet cor. **Uel** **In celū**. i. contra dona celestia. i. dona
 spūsancti mibi collata: q̄ per peccata iminura sūt. **m** **Et iā**
non sum dign' vocari fili' tuus: quia offendit te patrē
 meū peccādo: et homagiū diabolo faciēdo: et ita de filio fac-
 tus sum seruus: quia qui facit peccatū / seruus est peccati. **Job.**
vij. d. n **Fac me sicut vnum de mercenarijs tuis.**
 Non audet dicere: sicut vnū de filijs tuis: quoz sūt oīa que
 patris sūt: sed sicut vnū de mercenarijs / qui pro mercede fu-
 tura seruiūt: de quibus **Job. vij. a. Vilitia est vita hoīs sup**
terrā: et sicut mercenarij dies eius. Non dicit: fac me vnū de
 mercenarijs tuis / sed sicut vnum: quasi testat se nec pmeruis-
 se vt sit mercenarius: nisi dignet eū pater facere mercenariū.

o **Et surgens**. Sicut deliberauerat / ita implet. **p** **Ve-**
nit ad patrem suū. i. ventre eḡpit. **q** **Cū autē adhuc lon-**
ge esset / in regione peccati. **p̄. s.** **Longe a peccatis salus.**
Esā. lvij. d. Creauit fructū labiorū pacem: pacē his qui longe
et pacem his qui p̄e. **r** **Vidit illū pater ipsius** / oculo
 misericordię. **j. xxij. g. Respexit dñs petrum et fletit amare.**
s **Et misericordia mor' ē.** **Veda.** **Dū p hoīe redimen-**
do s̄bū in carne misit / que fuit maxima misericordia: per quā
omnis miseria releuatur. **Lzren. iij. c. Misericordię dei est**
quia non sumus consumpti. **t** **Et accurrens cecidit su-**
per collum eius. **Amb.** **Accurrit** / ne quis impediāt veniē-
 tem. **In occurſu** p̄ficientia: i amplexu dēmeria demonstrat.
Accurrit autem dñs per gratiam p̄uenientē: cecidit sup col-
lum per gratiam comitantē: osculatur per gratiam subsequē-
tem. **Brachium autem suū: id est filium humiliavit deus pa-**
ter in amplexu filij reuertētis. **Et hęc humiliatio est filij glo-**
riatio et nostra exaltatio et iimici defectio. **Eccl. xxxvj. b. Glo-**
rifica manū et brachium dextrum: effunde iram / extolle ad-
uersarium: et afflige inimicum. **blo. Amb.** **Pater super filij**

collum cecidit: dum leue iugum suę dilectionis sibi posuit.

*** uoz human' mon est panis / sed vent'.** **Diec. xij. a. Ep̄. 2a /**
im pascit ventum et sequitur estum. **Ideo dicitur Esā. lv. a.**
Quare appenditis argentum vestrum non in panibus. **Honi-**
 autem mercenarij
 sūt: qui bona faciūt
 intuitu futurę beati-
 tudinis. **U** **sunt isa-**
char / qui iterpretat
merces: De q̄ Gen.
xlj. c. Isachar asi-
nus fortis: vidit req̄-
em q̄ cēt bona: et ter-

Bozaliter

p **rijs tuis.** **Et surgēs venit ad**
q **patrem suū.** **Cū autē adhuc lon-**
ge esset / vidit illum p̄ ipsi' : et
t **miserētia motus est: et accur-**
v **rēs cecidit super collum eius:**

ram q̄ optima et supposuit humerum suum ad portandū. **Fi-**
 lij autem sunt: qui tñ propter amorē dei bona faciūt. **U** **triqz**
 abundant panibus in domo patris / sed filij magis: **I** **psa em**
 opera panes sunt. **O** **pera penitentię sunt panes sub cinericij:**
De quibus. iij. Regl. xix. a. Inuenit helias ad caput suū pa-
nem sub cinericiū et vas aque. **O** **pera misericordię sunt panes**
de similia q̄ oleo p̄spargunt: Leuit. iij. b. Sequit: d **Sur-**
gam et ibo ad patrem meum. **Surgere est** mentē ad cę-
 lestia erigere. **Lok. iij. a. Si consurrexistis cum christo: q̄ sur-**
sum sunt querite. **I** **re ad patrem / est bonū velle et bonū facere**
 propter deum. **P** **rimus pes ē voluntas: secundus operatio.**
De quibus Eccl. j. b. Pedes eorum pedes recti. **g** **Et**
dicam illi: pater peccauit in celum et coram te. **Pec-**
cat in celum: qui terrena p̄ponit celestib' et transitoria eter-
nis: quia quantum in ipso est ponit terram super celū / cum di-
cat salomon Proverb. xxv. a. Celum sursum et terra deorsū.
De hoc dicit penitens. Quid mihi ē in celo et a te quid volui
super terram? q. d. cur reliqui tam magnum pro tam modī-
co: Qz autē addit: l **Et corā te / aggrauat peccatū.** **Da-**
tor enī contemptus videt esse peccare libere coram rege q̄ si
occulte peccet. Dropf hoc dicit Boeti'. Magna nobis mi-
si dissimulare velimus indicta est necessitas probitatis / cum
omnia agam' ante oculos iudicis cūcta cernētis. m **Et iā**
non sum dignus vocari filius tuus: quia delirpauī
 in me imaginem tuam: et ideo indign' sum hęreditate. **Eccl. j.**
x. d. Fili in mansuetudine serua animam tuam et da illi hono-
rem s̄m meritum suum. **T** **ria notantur per ordinem / ex quib'**
integratur penitentiā. i. contritio / confessio / satisfactio. Contri-
tio p hoc q̄ dicit: Surgam et ibo. **Surgit et vadit / qui de**
peccato cōteritur: quia recedit a malo et appropinquat bono.
Unde Ep̄. v. d. Surge qui dormis rē. Lant. iij. a. Surgā
et circūibo civitatē. l **ōfessio notatur per hoc q̄ addit: Et**
dicam illi: pater peccauit. **Esā. xlij. d. Marra si quid ha-**
bes vt iustificeris rē. Satisfactio notatur per hoc q̄ sequitur:

Ps. 72.

Boeti' de cōsol. li. 5. p. 14. 6.

n **Fac me sicut vnū de mercenarijs tuis:** qui vsqz
 modo sui mercenari' diaboli: vt operādo i vinea tua et i agro
 tuo / merear eternam mercedem apud te. **De hoc dicitur Esā.**
xvj. d. In tribus annis quasi anni mercenarij auferetur glo-
ria moab. i. diaboli: cuius gloria est hominē opprimere serui-
tute peccati. Sed hęc gloria auferetur in tribus annis: id est i
tribus partibus penitentię: que sunt quasi āni mercenarij. Mo-
ta tres personas. Seruū / mercenariū / filium. Seruus est q̄
solo timore abstinet a peccato. Mercenarius est qui intuitu
mercedis seruit. Filius est qui solo amore seruit et cauet offen-
sam. Dñs autē ordinate promouet suos. De suis facit merce-
narios: de mercenarijs facit filios. Unde sequitur: o **Et**
surgens venit ad patrem suū / iam factus fili'. **q** **Cū**
autem adhuc longe esset. **V** **ic notatur ordo quo de' ve-**
nit ad peccatorem: s̄m pprietatem et similitudinem vulturis:
qui primo videt cadauer a longe / deinde aduolat / postea insi-
der / tandē incorporat: Ita facit hęc dñs: l **ū adhuc lōge esset**
filius prodig' in regione peccati: r **Vidit illū p̄t ipsi' /**
oculis pietatis. s **Et misericordia motus ē. i. misē-**
ria cordis ipsi' penitēns. v **Accurrens / vt vultur aduolās**
alio misericōdē et h̄itat: qz vnuerſę vię dñi misericordia et h̄itas.

Ps. 24.

v **Cecidit sup collū eius / q̄si vultur cadaueri insidens.**
R 5 * Osculat' est eū:

[Marginal notes on the left side of the page, including the word 'Zucam' at the top and various small text fragments.]

Euangelij scdm Lucam

Et osculari est. Cant. i. a. Osculetur me osculo oris sui. Beda. Redies osculu charitatis a pie accipit: dñs p graz certifica de indulgentia. Bed. xxvij. d. Accede ad me et da mihi osculu filii mei. Accessit et osculari est: statimqz vt sensit vestimentoz ei fragrantia. i. fama bonoz operu etc.

Collum. Scriptura. Cant. i. iij. b. Sicut turreis dauid collu Patientia. Diere. xxvij. a. Fac tibi vincula et catenas et pone i collo tuo. Predicator. Cant. i. c. Collu tuu sicut monilla. Dens sub iugo diaboli. Esa. liij. a. Solue vincula Supbia. Iosue. x. e. Ponite pedes vestros sup colla regu istoz. i. qnqz sensuum. Ambitio. Leuit. xj. c. Egn etc. quia querit pceda de pfundo. Job. xv. c. Cucurrit aduersus eu erecto collo etc. Facile collum habet bene canat. Leo habet grossum. Penitentia. Job. xxxix. c. Nunqd pbebit equo for

Et osculari est. Dixitqz ei filius in ecclesia constituitur: incipit pnterit pceda: qz pfectio pcedi nitu est reconcilia nonis ad deu. Esa. xliij. d. Marra si qd habes vt iustificeris etc. Dat peccau i celu: qz egle stem hierlm reliq. Et corate: qz te deserto idola colu. Sa no su dign vocari fili tu: qz gram q facit filiu p culpa mea amisi. No die qd pepar. f. Fac me lic vnu de mercenarijs tuis. Suscepto eni osculo pris ta dedignat fieri mercenari: qz pot esse filiu: multo magi dedignat esse seruus. Distat aut inl seruus et mercenari et filiu. Seru eni e q timore pene abstinet a pcedo. Mercenari e: q spe remunera tiōis seruit. Filiu: q solo amore pris facit bonum et declinat a malo. Dixit aut pat ad seruos suos. i. angelos vel aplos seu quoscuqz pdicatores: q sūt coadiutores ei: i excole do vinea. i. ecclia. j. Cor. iij. b. Dei adiuutores sum. Et lo pferre. i. pfereda seu restitueda pmitte. Stolam pma. Stola ad lram genus e longe vestis. Pma. Argu metu q pnia restituit inocetia et oia. Dyssice. In creatio ne duplici stola indur e homo. i. stola aie et corpis. i. innocen tia aie et imortalitate quodammodo corpis. Ab vtraqz exur e p pcedm. Si g intelligit de stola corpis: videt dñs gētilē populū ita humiliari et venire ad fide: dicit seruus suis. pdicatorib: Sicut pferre stolam pma. i. manifestate ei q imortalitate corpis in q pma ho quodammodo pcedi fuit e habitur. Si aut intelligat de inocetia aie: idē est ac si dicat eis: p penitentiā ei restituite inocetia. Et induite illu. i. induedu imortalitate ostēdite. q. d. certificate illu de gloria imortalita tis aie et corpis pperuo possidēda. Et date illi anulū i manu ei. i. docete eu hie fide in ope. Fides eni p se non sufficit: qz fides sine opib mortua e: Jaco. ij. d. Similit op sine fide non sufficit: qz sine fide impossibile est placere deo: Heb. xj. a. Nota anulo despōsatio fit: integer parū: pscio sus: lucēs: gemat: sigillar: digito fert man sinistre fm lapt darios: dextre fm ecclesia. Versus. Anule despōsas pscioe pusille sigillas: Elare teres dextrū digitū gemate venustas.

Et calciameta i pedes. i. scroz exēpla i affectum et intellectu ei. Exo. xij. b. Calciameta habebit i pedib: tenentes baculos i manib. Diere. ij. e. Prohibe pedē tuū a nuditate. Cant. vij. a. Pulchri sūt gressus tui etc. Esa. xxxij. c. Dūmimeta saxoz sublimitas ei. Glo. hic: Ne coluber iua dat vt sup scorpiōes ear. Dard. xvj. d. Et. s. x. c. Dedi vob pcedē etc. Et ei pueniat: D speciosi pedes etc. Esa. liij. b. Et adducite vitulū saginatū et occidite. i. pdicate eis chzisti passionē. Beda. Chzist vitulū saginatū oī spūali sture opim: vt p totū mūdū salute sufficiat. j. Job. ij. a. Ipse e ppi tiatio p pcedis nris: nō p nris tñ: sed et p totū mūdū. Bed. xviij. a. Tullū abzaā vitulū reuertimū etc. Et mādu

cem et epulemur. Pluralit dictū est: in q nota: qz salus pcedoz refectio e dei et scroz. Beda. No solū filiu p quo vtru lus occisus e reficit: sed et pat et serui ei: qz refectio dei et scroz rū est salus pcedoz. Quia hic filiu me mortu erat: p infidelitate vt quālibet aliā inqitate. Pcedm eni mors e aie. Sap. j. c. De mortē nō fecit. Glo. i. pcedm. Et reuixit p fide. Abacuk. ij. a. Iust ex fide sua viuet. Penetrat recedēdo a pcedio iustoz. Et iuet e reddid i nre ecclie. Et cesserit oēs

Et osculari est: qsi vultur cadaver icorpas sibi. In b q d: Audit: notat gra puenies qua respicit pcedes. Job. xxxix. d. In petr manet et i pcedm silicib comozat. In b q d: Accurre: notat gra coadiuuas siue coopas: q nō parit morā vt dilationē. Sic eni cū nutrit videt pced iualidū cona ri ad ambulādū: statim acurrit ne cadat: ita de cū aliq nūit p liberū arbitriū ambulare ad eū: statim de acurrit p gratiā. Job. xliij. d. Opi manū tuarū porrige dextera. In b q d: Cecidit sup collū ei: notat gra cōseruas q fouet et am

anulū in manu ei: et calciameta i pedes ei: et adducite vitulū saginatū et occidite: Et manducem et epulemur: quia hic filius meus mortuus erat et reuixit: pcedat et iuet e.

In b q d: Osculari est: notat gra pūmās siue pficās: qz osculū est signū pfecte recōciliatiōis et pacē et dilectiōis: et iō vltimo ponit: qz nō habebit nisi p tres gras pdictas. Ad bñ figuratū est. ij. Reg. xliij. g. vbi legit q absalon nō fuit ad missus ad osculū pris nisi post tres ānos. In osculo pūmā labia osculatū. Duo aut sūt labia aie pcedit. i. pfectio pcedi et pfectio laudis. Ps. Cōstēdimur tibi de pcedimur. Similit duo labia dei miseris. i. remissio culpe: et pmissio vite. Remissio culpe pūmā pcedi pcedi: pmissio vite pcedi laudis. Istud osculū desiderat aia: Cant. i. a. Osculet me etc. Sequi: Dixit aut p ad suos suos: cito etc. Serui pūmā as sūt āgeli: q dolēt de lapsu filioz. Vñ Esa. xxxij. b. Angeli pacē amare flebūt. Et gaudēt de reparatiōe lapsoz. s. eodē. b. Gaudū est i celo etc. Custodiūt etiā filios. Esa. liij. b. Sup muros tuos hierlm etc. Defēdūt etiā ab angel mal. Ps. An gelis suis mādauit de te etc. Et i oib his se fuit. Heb. j. d. O sūt admistratoz spūs etc. Serui etiā sūt mistri ecclie: de qd ij. Reg. x. b. Vñ viri tui et bñ serui tui etc. Hoj officū est cō fitētes absoluerē. i. absolutos oñdere: et h est pferre pma sto lā. No eni dicū dare pma stolā s pferre. Dare qdē pma sto lā e pcedā dimittere: pferre ho e ex officio absolutū oñdere. k

Et date anulū i manu ei: p quā significat gra opadi: q recte sequit stolā pma. No pmo remissio pcedi: deinde opatio boni. Esa. j. e. Quiescite agere puerse: dicitē bñ facere. Et calciameta i pedes ei: p qd significat patiētia i pcedo aduersa: qz nō sufficit gra bñ opadi: nisi assist gra mala pcedi. Vñ comedētes agnū paschalē describunt calciameta hie in pedib: et baculos tenere i manib: Exo. xij. b. Calciameta mū nūt pedes p duritiā vie: et iō recte significat patiētia seu gra tiā pcedi aduersa: baculū ho significat gram opandi bona. Sequit: m. Et adducite vitulū saginatū et occidite. In vitulo saginato notat hilaritas et iocūditas pcedi: q est ex pinguedie stutū. Prover. xv. b. Secura mē qsi iuge cōi uū. Vitulū saginatū occidit vt comedat: qd fit qd de pingue dine gfarū: nulla pmititē glla dñari. Vñ Ps. Et pfriget dñs cedros libani. Cedrū libani e elatio de cadoze stutū: quā con fringit dñs incurtēdo timorē vel infligēdo dolorē. Vñ sequit Et cōminuet eas rāqz vitulū libani: qd puenit cū eo qd hōr: Et occidite. i. vitulū saginatū. Et māducem et epulemur. i. gaudeam. Quia hic filiu me: olim p gratiam: et semp p naturam: p ad mortuus erat: p pcedm. q Et reuixit: per penitentiam. Penetrat: per in fidelitatem. Et inuentus est: per fidei restitutionem. Et cesserit oēs epulari

D. v. m. l. u. s.

Vertical text in the right margin, likely a commentary or gloss, partially obscured and difficult to read.

Et ceperunt oēs epulari. i. gaudere. **Parti epulari se-**
stuitas nō solū i tra s etiā i celo celebrat. **Erat autē rē.**
 In parabola de duob' filiis tā tm̄ pcessū ē q' fili' ille pdig' de
 regiōe lōginq' venit ad p'cem. i. gētilis ppl's venit ad fidē: quē
 pat' p'ma stola iduit: vt immortalitatē aīq' ei restituar: anulū de/
 dit. i. fidē ifudit: cal/
 diamēra dedit. i. ipsā
 fidē optb' munitur:
 vitulū saginatū oc/
 cidit. i. gētilis ppl's eu
 charistiā i sacramēto
 suscipit. **Hucusq' p'**

secuta ē parabola de filio iuniorē: p'seq' deinceps de filio senio
 re: q' mystice iudac' ppl's intelligit. De q' **Exo. iij. f. Fili'**
me' p'mogenit' israel. h'ic nō longe a p'ce recesserat: qz idola
 nō colebat: tñ nō in domo erat: qz interloza legis mysteria nō
 penetrabat: solo sensu l'fali p'tent'. **Uñ Darb. xij. d. Pater**
tuus et mater tua: id est iudēus et synagoga foris stant: quere/
 res te. **Erat autē i agro:** id est intent' terreno negotio/terre/
 na opans et terrena expectās. **Mora tñ quia in p'secutiōe pa**
rabolę de iudaco p'p'o loquit' de eo fm̄ diuersa tempa et fm̄
diuersas p'sonas: fm̄ regulā **Liconij:** **Dodo** enī loquit' de iu
 daico p'p'o fm̄ statū quozūdā qui sūt int' modernos iudēos: q'
 alit' p'scrutant' p'phetas: et ad spūalē intelligētā aliq'ten' acce
 dūt: modo fm̄ statū eoz' q' ch'risti aduētū p'cesserūt nec ido
 la coluerūt: modo fm̄ statū eoz' q' fuerūt tpe ch'risti. i. scribar' et
 pharisęoz': modo fm̄ finale q' p'uertēt ad p'dicationē helię
 et enoch. **Hec mirū si fm̄ tot diuersitates loquit' de eodē po**
pulo: qz sic etiā p'sueuim' de p'p'o romano loq'. i. modo fm̄ eoz'
 q' leges et iura instituerūt: qd' factū ē sub romulo et numā pom/
 plio: modo fm̄ eos q' instituerūt cōsules: qd' factū ē sub bru/
 to: vbiq' tñ loquimur de eodē p'p'o. **Distingue g' diligenter in**
p'secutiōe parabolę: qñ loq' de iudaco p'p'o fm̄ hūc statū: qñ
 fm̄ illū: alioqñ errares. **Primo sermo ē de iudēis q' sūt i agro**
i. in cortice: et nō in domo. i. in spūalē intelligētā: quoz' tñ ne/
 mo idola colit: qz post incarnationē nemo idola coluit. **Dicit**
g': Erat autē fili' ei' senior. i. ppl's iudac'. **c' In agro!**
 nō in domo: qz interiora legis nō penetrāt: **Et h' quo ad plu**
res. **Et cū veniret et appropinqret domui/au**
diuit symphonā et choz. **Hoc legit' de iudēis fm̄ statū**
 quozūdā de illo p'p'o q' aliquatūlū ad spūalē intelligētā acce
 dūt. **Illi audiūt symphonā et choz. i. p'dicator' euāgelij si**
bi p'sonates. i. p'cordit' vñū p'dicātes. **g' Et vocauit vñū**
de seruis: et infrogauit q' hęc essent. **i. consultat aliquem**

de p'phetis subtilius
 Scdm̄ **b' Erat autem fili' eius rē.** Scdm̄ **L'hyf.** Duo fratres
 sūt ordo clericoz' et cyp' laicoz'. **Senior. i. sapientior et honora**
bilior ē ordo clericoz'. D'noz' frater ē cētus laicoz' q' virtutū
suarū substātiā torā luxuriose viuēdo p'sumpsit: sed p'nitētia
duct' rediit ad p'cem: q' eū cū gaudio suscipiēs et amplexās du
cit i domū: dona plurima eidē p'ferēs. Uñ frāz senior. i. cler
cus q' inde letari debuerat p'ristat inuidia p'citāte. De q' Ba
silius. **Inuidia** spē int' ipsa fraternę germanitat' iura grassa
 tur. **Et sic rubigo p'p'ia frumētū corruptio ē: ita et amicitiarū**
p'p'ia corruptela pestis ē inuidię. Sic fratres ioseph seruū se
cerūt. Et supra. **Inuid'** quāto plura fuerit p'secur': tāto ma/
 ioribus inēdīs p'flagrabit rē. **Sicut crugo ferrū: ita inuidia**
animā in q' est interimit et p'sumit. Dicit g': Erat autē fili' ei'
senior. i. cleric'. **c' In agro/terrene negotiatio:** q' fm̄
 Bugl. **dammabilis est i clerico/ i sic vsura i laico. Uñ L'hyf.**
 Qui voluerit esse mercator p'iciat de ecclesia: **Dicere p'pha:**
 70. **Qz nō cognoui negotiatiōē: i' i' i' i' potētias dñi. Et. ij. Li**
moth. ij. a. Nemo militās deo rē. Sic enī qui ambulat inter
duos inimicos/ sine obloquo esse nō pōt: qz necesse ē vt isti d
illo/ vel illi de isto male loquat: sic q' emit et vendit/ sine pu
rio esse nō pōt. Ecclj. xxvj. d. Duę species mihi difficiles et
periculose apparuerūt: difficile exiit negotiās a negligētia
sua: et nō iustificabil' caupo a p'ctis labioz'. Itē Ecclj. xxvj. a.
Sicut i medio cōpaginis lapidū palus figit: sic et int' mediū
empritiōis et venditiōis angustia b' p'ctis. Itē L'hyf. Non
pōt ad bonū p'ficere qd' p'gregat' de malo. Sic enī cū cribat'

triticū: rādē nihil remanet i cribro nisi puluis et fere': sic suba
 negotiaroz' i emptione et venditione perit et nihil remanet ni
 si p'ctm̄. **Uñ Ecclj. xxvij. a. Sic in p'cussura criba remanebit**
puluis: sic apozia bois i cogitatu illi'. Ego oñdā q' nō sūt ne
gociatores/ vt itelligas oēs alios eē negociatores. Quicūqz
 rem cōpat nō vt ite/
 grā et imutatā ven/
 dat: s' vt opus faciat
 ex ea/ ille nō est nego
 ciator: qz nō tā rem
 vendit q' artificij:
 vt faber nō vedit fer/
 rē s' artificij. **Hic ē ille q' .v. xlij. d. agrū emit et qñq' iuga bo**
um et duxit vxorē: p'p' qd' nō venit ad nuptias: ad q's fuerat l
uitat'. Et hic similit' nō vult intrare ad puluisū. Seq't: d' Et
cū veniret/ senior fili'. **c' Et appropinqret domui. i.**
ecclesię: in q' videt p'ctōres ad p'nam recipi. f' Audiuit
symphonā et choz. i. leg' et euāgelij p'dicationē p'sonā. Ad
litterā: symphonia p'p'ie d' cōcoris melodiā hoim cantantū:
Uñ et loc' in q' cantant/ choz' d'z. Diero'. Symphonia ē col
latio q'rucūqz sonoz': choz' vocū. Per symphonā g' leg' p'di
catio: p' choz' hō euāgelij p'dicatio figurat. De h' g' indignanē
clerici q' lex et euāgelij p'cordit' laic' p'dicat. Actj. xij. g. Dis
semiabat autē hōi dei a paulo et barnaba p' vniuersā regionē:
Judei autē exortauerūt p'secutionē in paulū et barnabā et eice
rūt eos de finib' suis. j. Thessal. ij. d. Deo nō placēt et oibus
hoib' aduersant': p'hibētes nos gētib' loq' vt saluē fiāt vt im
pleāt p'ctā sua sp. Pōt etiā sic exponi. Et cū veniret/ mi
nor fili'. i. laic' de regiōe dissimilitudis p'nitēs de peccatis.
e' Et appropinqret domui. i. ecclesię: incipiens esse de
illa/ numero et merito p' p'cti detestationem et h'utis amorem.
f' Audiuit symphonā et choz: sic p'p'. g' Et vo
cavit/ senior frat'. i. h' Anū de seruis/ p'ctis sui. i. vñū de
libris scōp' legēdū accepit. i. Et infrogauit q' hęc es
sent. i. scrutat' in illo libro q' sūt testa ecclesię de p'fectu laicoz'
 * **Uel ad h'ram: vnus**

* **Et ceperunt omnes epulari:** id est gaudere. **b' Doraliter**
Erat autē filius eius senior i agro. Sicut diximus: se/
 nior fili' sūt p'p'latiui: q' longo studio p'p'latiōis intēti sug
 fragilitat' oblitū: aliqñ erga lapsos et infirmos p' debito inue
 niunt austeri. **Iste recte describit esse i agro.** Sic enī ager d'z
 exercitiū actiōis: ita et studiū p'p'latiōis d'z ager. **In p'mo q'**
dem affect': in secūdo hō excolit intellect'. Et de p'mo dicitur
Proverb. xxiij. d. Diligent' exerce agrū tuum. De secūdo hō
d'z. Ben. xxiij. g. Exijt isaac ad meditatū in agro. Sequitur:
Et cū veniret et appropinqret domui rē. Dom'
 hęc ē ecclesia: in q' sūt et fortes et infirmi et stātes et lapsi: sicut i
 bethania d'z fuisse maria et martha et lacarus: **Joh. xj. a. Ad**
 hęc domū appropinquat: q' de studio p'p'latiōis veniēs i ec
 clēsia diuersos stat' p'siderat. **Videt enī ibi stātes et lapsos re**
parat' p' misericōiā: de q'z repatiōe nō modicū gaudet ecclēia:
Uñ d' q' ille audiuit symphonā et choz. Son' symphonij fit
in regyatiōe: choz' aut son' fit i p'cordia multaz' vocū. Uñ
symphonia significat gaudiū de reditu p'ctōz': choz' hō signi
ficat gaudiū de p'sono statu bonoz'. Mōnulli aut vidētes i ec
clēsia gaudiū eē/ nō attēdūt cām gaudiū/ vñ admirāf et ex adm
ratiōe introgāt. Uñ seq't h': g' Et vocauit ille senior fili'
vñū de suis: et infrogauit q' hęc eēt. Hęc introgā
tiō mag' ē admiratiōis q' dubitatiōis. In h' aut ē admiratiō: q'
ecclēia mag' videt gaudere de repatiōe lapsoz' q' de statu in
cētiū: cū mai' bonū sit seruare inocētā q' post lapsū reuertī.
Seru' aut q' sup' h' interrogat' est ordo p'dicator' seu cyp' doc
toz': a q' b' cā admiratiōis et dubitatiōis q'rif Malach. ij. b.
Labia sacerdot' rē Itō aut mag' gaudet ecclēia d' repatiōe lap
soz': qz mag' d' lapsū eoz' voluit. Sic qñ nauis p'ria fuit piclo
et postea salua recipit/ mai' gaudiū est de illa q' de oib' alijs
q' p'spere puenerūt ad portū: licet alię pl' valeāt et pl' amenf.
Sic mellores gaudēt cū euaserit pluuias et grādinēf iminētēf.
Sic victores crepta p'da hostib'. Uñ Esa. ix. a. Letabūf cozā
te sicut qui letant' in messe rē. Sed quia p'dicator' aut doctor
causam gaudiū non ignorat/ respondit seruus. Unde sequit'

* **Isc' dixit illi: frater tuus rē.**

Al. p'nitētā

De prophetis subtilius inspiciendo: ac si querat ab eo: quid est q' ita spiritualit' solennit' ecclesia: quibus solennis videt se non interesse. Vel per symphoniam & chorum potes intelligere concordia' diuersaru' stru' & stru' in ecclesia. Et interrogat vnu' de seruis. i. vnu' de prudentib' christianis: quid h' sit. a. Isos. i. p'pheticus sermo: b. Dixit illi: frater tuus: .i. gentilis ipsa. d. Venit ab extremis terre. i. de longinqua regione pcti. Esa. xliij. b. Laus eius ab extremis terre. c. Et occidit pat' tuus vitulu' saginatu'. i. christu' mo'ri pmisit. g. Quia saluu' illu' recepit. i. vt saluu' illu' reciperet. Ad h' eni' deus pater filiu' mo'ri tradidit: vt ipse saluaretur. Roma. iij. d. Qui traditus est p'pter delicta nostra: et resurrexit propter iustificationem nostram.

Scdm Chryf.

Sequit' fm p'ri' ma' expositione'

Deus in du' p'ph'iamis inuitatoriu' & p'p'ranis

Vel ad litteram: vnus interrogat aliu' quid sit hoc: q' ita modo publice p'edicatur vbiq'. De hoc admirantur clerici: & dicunt q' vilescit p'dicatio: qz freques: sed si vilescit: apud eos vt lesit. Apud laicos eni' no' vilescit: sed p'ficat: qz multi p'uertuntur ad penitentia': & cognoscunt peccata que prius nesciebant. a. Isos. i. liber assu'pt' vsq' vocat': b. Dixit illi. i. de rico vocat' & admirat'. c. Frat' tuus. i. gentilis vel laicus. d. Venit ad fide' vel penitentia' de regione pcti. e. Et occidit pat' tuus. i. de'. f. Vitulu' saginatu'. i. christu' o' spuali virtute optimu'. g. Quia saluu' r'c. sicut p'us. Sequit' fm p'ri' ma' expositione'. b. Indignat' est aut' maior frater de h' q' pater pro reditu' minoris h'ij faciebat p'iuuium. i. Et nolebat introire: ad p'iuuiu' ex inuidia & indignatione. Sic iudex indignabat' q' iesus cu' gentib' maducaret. Specialit' intelligit' h' de his q' fuerut tpe christi. i. scribis & pharisais: q' indignabant' q' cu' publicanis & pctozibus maducaret. Adhuc etia' de salute gentiu' indignat' iude': nec vult in ecclesia intrare: vel ad spual' legis intelligetia': sed semp' foris i' Isra' et extra ecclesia' manet vsq' in fine: qm' christ' p' p'dicatone' belie & enoch egrediet' ad iudeos: & introducet i' ecclesia': iuxta qd' dicit' Malach. vlt. b. Ecce ego mitta' vobis bella' p'pheta' anteq' r'c. Vn' hec clausa q' sequit' exponit' de finalibus iudeis. k. Pat' g' illi'. i. christ' ipat' iudex & gentilis. l. Egressus cepit rogare illu'. i. finales iudeos: quos rogabit d'ns i' fine p' p'dicatores: Na' modernos iudeos no': qz nemo eis p'dicat: nec vocant' modo ad fide'. Ad qd' significadu' i' festo epiphani' subrice' inuitatoriu': qz psalm' ille p'tinet ad vocatione' fidei. Vel sic. k. Pat' g' illi'. i. christ'. l. Egressus de sinu' p'ris in m'ndu'. m. Cepit rogare illu' p' se & aplos: vt intraret ad nuptias. Job. xix. c. Seruu' me' vocauit & no' respondit mibi: ore p'p'rio despicabar illu'. n. At ille respondens dixit p'ri suo: ecce r'c. Hoc de illis iudeis intelligit' q' idola no' coluerut. Isti g' indignates de vocatione' gentiu' dicunt: quid est q' ita g'etes recipis que ad idola declinauerunt: nos aut' ab i'ctis q' nunq' madatu' p'p'teriu' de vno deo colendo. Gloriant' g' de iusticia ad Isra' executi: q' in apte iusticie dei obuiab'at: qz inuidebat' aliozum salut' & imisericordes erat: qz colligetes ligna i' sabbato lapidabat'. Dicunt g' o. Ecce tot annis seruo tibi: iusticiam legis sectando. p. Et nunq' madatu' tuu' p'p'teriu': qd' est de vno deo colendo. Vel tactaria e' & no' veritas. Roma. ij. d. Qui i' lege gloriatis p' p'uaricatione' legis desu' in honozas. Diero'. Mo' miru' si patri mentis qui fratri inuider: cu' & i' iudicio impudens' mentitur dicetes: Nonne i' noie tuo demonia eiecim' r'c. Matth. xij. c. q. Et nunq' dedisti mibi hedu'. i. te in sacram' to ad refectione' nunq' mibi dedisti: quem hedu'. i. legi' p'ph'atoru' & pctozu' repurauit. Job. ix. c. Mos scim' qz h' homo pctoz' e'. Et intelligit' h' de p'sona crucifigenti. i. p'ncipu' & plebis. Vel: Nunq' dedisti mibi hedu'. i. pctoz' exprobratione'. r. At cu' amicis meis epularer. i. cum angelis es ap'ls q' de pctoz' p'uersioe' legant'. s. eod. b. Gaudiu' e' i' celo

et sic: ac si dicat ex inuidia. q. Nunquā dedisti mibi hedū. i. p'pheta' v' sacerdotē aliquē q' me morte sua a romano imperio liberaret: & p' gētib' idolatrias tuas filiū immolasti. r. Et cū amicis meis. i. demonib' q' vitijs amicit' epularer. Nota: vt cōsecutiū non causatiū: ac si dicat: tu nūq' dedisti mibi hedū & cū amicis meis epulabor: Sicut dicit: Let. Bo. ca. subtrahit vt supabū daret delictū. In iuste p'uenit iudex: qz no' solū p' gētib' sed & p' iudexis tradidit pat' filiu'. i. Job. ij. a. Ipse ē p'p'atio p' pctis nris: nō p' nris tū sed & p' tot' mūdi. Itē pōt h' verbū esse viri iusti q' de dño p'grētis: q' aliqui pctoz' cōpūctōis et deuotiōis gram tribuit: & viro iusto cordis duriciā & mentis ariditatē. Vn' dicit: o. Ecce tot annis seruo tibi: in te & in tuis. In te aduer sal' p' te equanimi-

ter libent' gaudent sustinēdo: sicut dicit Ps. Propt' te mo'ri ficamur tota die r'c. In tuis septe' opera misericordie exhibēdo: que sūt vestire nudos: potare sitibūdos: cibare famelicos: visitare infirmos: redimere captiuos: recipere pegrinos: sepelire mortuos. Versus. Visito: potō: cibo: redimo: tēgo: colligo: condo. q. Et nunq' dedisti mibi hedum. Dicit altera pars iusticie: que est declinare a malo. q. d. Propter te declinaui a malo & feci bonum: Et nunq' dedisti mibi hedum: id est peccatorum exprobratione' & cordis compunctionem. r. Et cum amicis meis epularer: in celo: s. vbi omnes electi parit

* a. Isos dixit illi: frat' tuus r'c. Et best qd' dicit Eccl. xliij. c. Qui enauigat mare enarrat picula ei'. Sequit' b. Indignat' est aut' r'c. Tales qz videt eis q' de ipsiis. i. de hanc eoz mag' esset gaudēdu' aliq' indignans sic ille. i. Et nolebat introire. i. alijs p'gaudere. Intrare eni' i' domū gaudiū ē gaudio alioz cōmunicare. Vn' Eccl. vij. a. Dell' est ire ad domū lucri' q' ad domū p'iuuij. Vn' vbi ē bona causa gaudiū: gerēdus ē mos alijs. Vn' Roma. xij. d. Gaudere cū gaudētib' r'c. Indignatio aut' h'mōi solet puenire ex q' tuoz. i. ex p'sideratiōe sui stat'. Itē ex p'sideratiōe fraterni lapsus. Item ex collatiōe meritor'. Itē ex ignorātia diuinor' iudicior'. Ex p'sideratiōe nang' sui stat' q' nō nascit elatio mētis: et etiā i' creatūa oris. Vn' pharis' dicebat. j. xviij. b. S'ias ago de' r'c. Itē ex p'sideratiōe fraterni lapsus oris p'cept': vt patet i' pharis' q' dicebat. s. vij. f. Sic si esset p'pheta' sciret r'c. Item ex collatiōe meritor' oris inuidia. Ex p'liū habem' Dat. xx. b. de oparijs q' murmurabāt dicetes: Est nouissim' r'c. Itē d'ig norātia iudicior' dei nascit pura admiratio. Vn' Roma. xi. d. O altitudo diuinitaz r'c. Primis dicit ap'ls. j. Cor. x. c. Qui se existimat stare videat ne cadat r'c. Secūdis dicit Dicheal. vij. b. Nō leter' inimica mea sup me qz cecidi: p'surgā. Eccl. vij. a. Nō despicias hoies auertētē se a pctis. Tertius dicit ipse de' Dat. xx. b. Amice si factō r'c. Quartus dicit Eccl. iij. c. Altiora te ne q'sier'. Sequit': k. Pat' g' illi' r'c. In hostidit' offi cū boni p'lati seu sollicitudo: q' tales debet blādis exprobratiōib' iudicare ad ea q' sūt charitas & cōpassiōis. n. At ille r'ndēs dixit p'ri suo: ecce tot annis r'c. Sic patet q' inter collatio meritor' parit arrogātia & inuidia. Plus placuit deo illa vox mioris: Pat' peccauit r'c. Qd' aut' seq' p. Et nūq' madatu' tuū p'p'teriu': falsitas ē & tactaria: qz nō est factus q' faciat bonū & nō peccet: vt dicit Eccl. vij. c. Proverb. xx. b. Quis pōt dicere: inuadu' ē cor meū: pur' sū a pctō: q. d. null': qz i' angelis suis etiā repperit p'state: Job. iij. d. Vn'. i. Job. j. c. Si dixerim' qz pctm' nō habem' nos ipsos seducim' r'c. Sequit': q. Et nunq' dedisti mibi hedū. Nota q' d' dā dat d'ns hedū. i. remissionē culpę: q' d' dā dat agnū. i. p' uationē innocētię: q' d' dā vitulu' saginatu'. i. abū dātia' spūali leticię. Primū magnum: secundum mai': tertium maximū. Itē ergo q' parū reputās secūdu' donū: quodāmodo de eodem supbiens dicit: Nunq' dedisti mibi hedum. q. d. * nunq' feci vade debeam

Marginal notes on the right side of the page, including references to other parts of the Bible and commentary.

¶ ubi omnes electi pariter epulabunt. *Esa. lxxv. c. Serui mei comedent et bibent et letabuntur etc.* Sequitur: **a** Sed postquam filius tuus etc. Incipit accusare fratrem suum in sui excusationem: quod facit ex invidia. Unde *Basilus. Cultures suaves odores transvolant in terris nidoribus resident. Item in lege omisso sano corde / sicubi vulnere conveniant: Ita et invidi si quod boni gestu est: illud non vident nec retrahant: sed quod male gestum est hoc*

ventilant in noticiam aliorum. Dicunt ergo iudei ex invidia: **Sed postquam filius tuus hic qui deuozaui substantiam suam / temporalem et spiritualem. b** Cum meretricibus: carnalibus vel spiritualibus: qui. s. fornicatus est spiritualiter a vero sponso recedens: colendo idola: Interdum enim fornicatio pro quolibet peccato generaliter ponit: vt in Ps. Perdes omnes qui fornicantur abs te. **c** Venit per fidem: vel iudei per penitentiam rediit ad te: scdm quod sunt verba viri iusti. **d** Occidisti illi: id est occisum propter illum ostendisti et

Titulum saginatum: id est christum. Ecce quata demerita et cecitas iudeorum: christum venisse confitentur: et tamen salutem respungunt: Vel fm quod sunt verba iusti loquentis de peccatore. **e** Occidisti etc. sicut prius. **f** Titulum saginatum: id est christum / dando illi compunctionem et deuotionem in recordatione dominice passionis: quod non datur omnibus: Vult enim etiam iusti recordantur corde sicco et arido officam passionem: dolentes quod non possunt habere deuotionem. Aliquando autem qui fuerunt magni peccatores statim ad memoriam officie passionis liquefunt in deuotionem. *Chresi. liij. c. Demozia memor ero: et tabescet in me anima mea. Vel d*

Occidisti illi: id est ad illius vitium: **g** Titulum saginatum: id est occidisti in illo rotam lasciuam carnis: quod multoties non fit iustis. Unde *Job. xxx. c. conquerendo dicunt: Nocte os meum perforatur doloribus: et qui me comedunt. s. motus carnales: no dormiunt: et in multitudine eorum consumitur vestimentum meum: id est caro mea. At ipse. s. dominus: g*

Dixit illi: id est iudeo: vel viro iusto de cordis ariditate vel carnis lasciuia conquerenti. Posset etiam pater ei dicere / mentiris: sed ex benignitate parit ei ad perseverantiam et ad profectum inuitando / dicens: **h** Fili tu semper mecum es / per obseruationem iusticie: licet ego sim absens per subtractionem presentie: vel quo ad defectum deuotionis interne. **i** Et omnia mea: bona gratie et glorie: **k** Tua sunt: quedam spe: quedam re. *j. Cor. liij. d. Omnia vestra sunt: siue paulus / siue apollo / siue mundus / siue vita / siue mors / siue presentia / siue futura. Omnia enim vestra sunt. Paulus et apollo ad magistrum. j. Cor. liij. b. Ego plantauit apollo rigauit. Dundus in ministerium. Deut. liij. c. Euge deus creauit in ministerium cunctis gentibus. Vita ad laborandum. Job. v. b. Domo nascitur ad laborem. Dors ad humillandum. ij. Cor. liij. c. Dors in nobis operatur: vita autem in vobis. Presentia ad sustentationem in seruitio dei. Ps. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Futura ad fructificationem in regno dei. Matth. xxv. b. Euge serue bone et fidelis: quia supra pauca fuisi fidelis etc. Roma. viij. f. Qui proprio filio suo non pepercit: sed pro omnibus nobis tradidit illum: quomodo non etiam cum illo nobis omnia donauit: q. d. immo. Item quilibet sanctorum qui sunt in patria potest istud dicere alteri: **l** Omnia mea tua sunt: quia boni patris / lini est ad gaudendum: quia tantumdem gaudet de bono eius sicut de suo: quia boni filij dicit esse patris: quia ita gaudet de eo sicut esset suum: et ita singula sunt omnium et omnia singulorum. Al*

ita vt istud / omnia / colligat genera non singula: vt ita loquatur homini deus / dicens: **Omnia mea tua sunt:** quia non sunt nisi tria genera rerum. s. superiora et equalia et inferiora. Superiora sunt tres persone: que nostre sunt ad fruendum. Equalia angeli: qui nostri erunt ad contuandam. Inferiora demones: qui nostri erunt ad odiandum. *Beda. Sicut cupiditas ni-*

hil sine angustia: ita nihil cum angustia charitas tenet. *Me- ro* sic exponit in Glo. **Omnia mea tua sunt:** pro maiora parte dicitur est: sicut dicitur: Omnes hoies castri huius currunt ad bellum: multi tamen remanent. *Beda* ponit de hoc exemplum: vt in Ps. Omnes declinauerunt etc. *Certum est:* quia non omnes iudei declinauerunt: immo aliqui in fide remanserunt: vt ap. *Ita* *Job. x. b. Oes quoque uenerunt fures sunt: id est fere oes. j. Cor.*

illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi: Fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

lx. d. Dia oib factus su. i. fere oia. Pbil. ij. c. Oes q sua sunt aruit. i. fere oes. A simili dicitur: Dia mea tua sunt: qsi no angeli: sed lex et prophete: quia legem et prophetas dedit deus iustis. Isto mo

*** nuq feci vnde debea ventu ipe trare. Certe magna lacta- tia est: sed maior est ingratitudo. Oblitus eni est q maior dederit ei. s. agnum: id est conseruationem innocentie: qua modo amisit indignando contra fratrem et contra patrem. An- de addit: a**

Sed postquam filius tuus etc. In duobus videtur arguere patrem. Primo q sibi digno no dedit qd debuit. Unde dicit: Nunq dediti mihi hedum etc. Secundo q fratri suo indigno dedit qd no debuit. Unde dicit: Sed postquam filius tuus etc. Ex hoc apparet q dñs lapsio et per penitentiam humiliato / maiorem gratiam cumulat quadoq q illi qui nunq cecidit: vt patet in paulo et petro et magdala na. Unde *Roma. v. d. Ubi abundauit delictum / superabundauit et gratia etc. Hoc idem plerunq fit in monasterijs: quia abbas illis qui post lapsum comendabiliter conuerfantur / et qd male fecerunt strenue emendauerunt maiora comittit. Unde sepe illi qui sibi videntur maioris meriti / quia nunq ceciderunt / murmurant contra abbatem: sicut iste contra patrem. Hoc autem facit abbas: quia sepe contingit q illi qui non ita ceciderunt negligentes sunt: et alij qui post lapsum redierunt magis sunt studiosi. Unde *Breg. Quidam sunt iusti qui tanto minus se exercent in bonis opib: quanto se minus obligatos sentiunt in malis grauiorib. In isto et similibus et multa notant rephensibilia. Primu e improperiu seruitij sui: cu dicit: Ecce tot anis seruius tibi: qd non congruit bono viro. An Eccl. xx. b. Datum insipientis no erit tibi vtilis: oculi eni illius sepulchrici sunt: Exigua dabit et multa impropabit etc. Dñs econtrario. *Jaco. j. a. Qui dat omnibus affluenter et no impropat. Secundo lactantia / cum dicit: Nunq mandatu tuu preterui. Contra qd dicit Proverb. xxvij. d. Qui se lactat et dilatat: iurgia concitat etc. Tertio ingrattitudo / cu dicit: Nunq dediti mihi hedum. Contra qd dicitur Eccl. xxix. c. Bona re promissoris etc. Quarto stultia indignatio / cum dicit: Sed postquam filius tuus etc. Deditur vo / care fratrem: quasi fraternae charitatis oblitus: in quo valde ostenditur alienus a charitate et humilitate christi. De quo dicit apostolus *1. Cor. ij. e. Propter qua causam non confunditur vocare fratres etc. Quinto contemptus / cum dicit: Hic: quasi despectiue ostendens. Demonstratio eni ipsa notabilem facit illum qui ostenditur. Propt qd dicit *Esa. lvij. c. Si desieris digitum extendere / et loqui qd non prodest etc. Sexto stultum improperium / cum dicit: Deuozaui substantiam suam etc. Contra quod dicitur Eccl. viij. a. Ne despicias hominem auertente se a peccato / neq impoperes ei etc. Septimo inuidia / cum dicit: Occidisti vitulum etc. Videtur eni dolere de hoc q frat suus pferit i dei. Contra qd dicitur *Job. v. a. Viru stultu interficit iracundia / et paruulu occidit inuidia. Sequitur: f******

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

At ipse dixit illi: fili tu semper mecum es: et omnia mea tua sunt.

Ps. 13.

Doraliter

* Epulari autem es

De iustis. Isto modo potest dici q vniversalis enūciatio ha- bet vim fere vniversalis: quia eo modo potest dici quo dicit in aplo: deus oia nobis dedisse: quia filium suū vnigenitum dedit pro nobis: Roma. viij. f. In hunc modum nihil ei ne- gar quem ad esum vituli saginari inuitat. a Epulari aut z gaudere opoz-

tebat: In conuiuijs solem' gaudere. In b exprimit gaudiū qd est i regno dei: qz sicut in inferno erit fletus z stridor den- tium z oimoda an-

a Epulari autē z gaudere opoz tebat: quia frater tu' hic mor- tuus erat et reuixit: pērierat z inuentus est.

Ps. 118.

Dozaliter * Differentia int' epulari et gau- dere

Ps. 41.

gustia: sic in regno dei oimoda leticia. Unde Beda in Glo. Sicut enim cupiditas zc. b Quia frater tuus: licet pec- cauerit. Malach. ij. c. Nunqd nō vn' pater omnīū nostrū ē? Quare ergo despicit vnusquisqz vestrū fratrē suū: c. Adoz tuus erat: per peccatum. Sap. j. c. Deus mortem non fe- cit zc. d. Et reuixit: per gratiam. e. Perierat: per se/ ipsum. Ps. Errant sicut ouis que perit. Et inuentus ē: a mēso. s. eodē. b. Inuenti ouē q perierat. Ducusqz expo/ sitio hui' parabole fm Glo. vbi etiā aliq' apposuit'.

a Epulari autē z gaudere oportebat. Epulari perti- net ad mensam / et significat interiorem anīme refectionem: gaudere ad musica instrumenta / et significat exteriorē ex- ultationem. De vtraqz dicitur in Ps. In voce exultationis et confessionis sonus epulantis. Causam autem gaudiū po- nit: cū dicit: b Quia frater tu' zc. Signanter hō dicit: Frater tuus: nō filius meus. Sic enī expressius comēdat comunione gaudiū: et magis iūtat ad cōgaudendū. Sic do- minus dixit ad moyses: Exo. xxxij. b. Descende: peccauit po- pulus tuus. Et moyses ad dñm: Cur dñe irascit' furoz tuus ptra populū tuū. Sic vterqz vtrunqz ad cōpassionē populū inuitabat. In his aut' duob' Mortu' erat: z perierat: osidit q peccatū ē z mors z pēno. De primo dicit Roma. vi. d. Stipendia peccati mors. De secūdo: Osee. xij. c. Per ditio tua israel: supple ex te est / tñ modo in me auxiliū tuū zc.

D Dicebat autem z ad discipulos suos zc. Quia pharisei superbi z auari pē- nitentibus veniam z egentibus elemosynā denega- bant: ideo nunc de pēnitentia / nunc de elemosyna sermone conficit dñs. In pcedenti autem capitulo actum est de pē- nitentia vbi redarguit dñs phariseos murmurātes de hoc q pēnitentes recipiebat ad colloquiū z iulūiū. In hoc capitu- lo phariseis audietib' inuitat discipulos suos ad elemosynā faciendā. Et recto ordine post pēnitentiā agit dñs de elemo- syna: quia per pēnitentiā est homo sibi propit' / per elemosy- nam proximo. Et ordo charitatis requirit: vt quilibet primo se diligat. Ecclj. xxx. d. Miserere anīme tuę placēs deo. Mā quomodo alteri bon' est qui sibi nequā ē: dicit Ecclj. xij. a. q. d. nulli. Itē per pēnitentiā culpa / per elemosynā pena rela- xatur: et prius est culpa qz pena. Item pēnitēs iuste miseri / cordiā expectat a deo: q misericordiā facit proximo: et ideo vt pēnitentia sit fructuosa / post pēnitentiā agit de misericordia seu elemosyna. Ad quā faciendam / inuitat duplici parabola. Una de villico iniquo: altera de diuite purpurato. Diuiditur aut' hoc capitulum i tres partes. In p̄ma monet ad miseri / cordiam z corripit auariciam / docēs amatores pecunie / deū amare non posse. In secūda: quia disputando contra auarici- am videbatur contra legem multa dixisse: vbi multi diuites deo placuerūt / ostēdit puenientiā z differentiā legis z euāge- lij: vbi: Audiebāt autem. In tertia ostendit per parabola lacari z diuitis fructum elemosyne: Mā si diues dedisset la- caro elemosynam / fuisset cum eo receptus in celo: sed quia nō dedit: sepultus est in inferno: vbi: Homo quidam erat di- ues zc. Dicit ergo: s. Dicebat autem z ad discipu- los suos: Homo quidam erat diues qui habebat villicum: id dispensatorē siue economū. Villicus enī pro- prie dicitur custos villic: economus hō familie dispensator.

Et hic diffamar' b Homo quidā erat diues zc. Difficē: Per vil-

licum qui est custos villic z pastor pecorū / intelligit p̄clar' : q est custos ecclesie z pastor animarū. Unde Actj. xx. f. Atten- dite vobis z vnū gregi in quo posuit vos spiritus sanctus episcopos regere ecclesiā dei / quā acq'siuit sanguine suo. Cō- mendat autem dñs istum i nouem / in qbus imitand' est spi-

D Dicebat au (Ca. XVI) tem et ad discipulos suos: Homo quidam erat diues q habebat villicū :

ritualit: non in frau- de quā fecit p̄ra do- minū suū: et tñ mul- to plures imitantur eū i fraude qz in illis nouem. Prīmū est in quo comēdat eū dominus: quia p̄- uidit villicationem suam esse finiendam. Unde dicit: Do- minus meus aufert a me villicationem. Sic quilibet p̄clarus debet p̄uidere p̄clationem suam cito esse finien- dam. Prouerb. xxvij. d. Diligenter agnosce vultum pecoris tui: tuosqz greges considera: Non enim habebis iugiter pos- testatem. Ecclj. x. b. Omnis potentatus vita breuis. Secun- dum est qz p̄cogitauit quomodo sibi succurreret in futurū. Unde dicit: Quid faciam zc. Sic omnis p̄clarus debe- ret facere: id est sibi in posterum prouidere. Prouerb. vj. a. Eade ad fornicā o piger zc. que p̄gregat estate qd comedit hyeme. f. Tertium est: quia considerauit statum suum z posse suū. Unde dicit: Edere non valeo zc. Sic p̄clar' de- bet posse z statum suū attēdere. Job. v. d. Distans speciem tuam zc. Sal. vj. a. Si p̄occupat' fuerit homo in aliq' de- licto zc. Quartū est: quia amicitia proximoz iudicauit esse re- mediū maloz. Tñ dicit: Scio qd faciā zc. Sic p̄clar' p̄ra mala sibi iminētia debet q̄rere amicitia pauperū. f. oim. Unde. j. eodem. c. Facite vobis amicos. Quintū est: qz dñm suū largū p̄dicauit / cuius bona largiter dedit z debita condonauit. Unde dicit: Quantū debes zc. Sic p̄clar' non debet esse auarus in dando vel p̄donādo: cum dñs suus: id est christ' in vtroqz sit largus. Jaco. j. a. Qui dat omnib' affluenter et nou imp̄operat. Sup. vj. f. Dimitte z dimit- temini: date z dabitur vobis. Sextum est: quia dedit exem- plū alijs puidendi sibi in posterū z cōsiderādi statum suum. Unde dicit: Laudauit dñs villicū in q̄ratl: qz zc. An- de statim infert: Et ego dico vobis zc. Sic p̄clarus de- bet alijs dare bonum exemplum. Matth. v. b. Luceat lux vestra coram hoibus zc. Septimū est: quia discreuit int' do- na dei z ea discrete distribuere indigentib' fm gradus z ne- cessitates eoz. Ps. Dispersit dedit paupib' zc. Octauū est: qz cautionē z scripturā recepat a debitorib' de bonis traditis eis. Sic p̄clarus sub testimonio scripturę debet tradere bona dñi sui. Diere. xxxij. c. Appendi argentū in stabere z accepti librum possessionis signatum zc. Job. xxxj. d. Librum scri- bat ipse qui iudicat vt in humero meo portem illū. Bonum est: quia sciuit et professus est se habere dominū. Unde dicit: Dñs meus aufert a me villicationē zc. Sic p̄clarus licet alijs p̄sit / debet tñ scire se habere dñm superiorē cui red- det rationem villicationis suę in die iudicij: quando dicetur ei: Ubi est grex q dat' ē tibi zc. Diere. xij. d. Et ne intelligas de grege pecorū / dic' Ecclj. xxxij. g. Dos greges mei: gre- ges pascuę meę homines estis. Propter hęc nouē laudat do- minus villicum / z tñ iniquū vocat: in quo docet nos nō om- nia debere vituperare que sūt in homine vituperabil' sed ita laudare vt mala detestemur: z ecouerso. Diē ergo: b. Do- mo quidam erat: id est christus vnus nō multiplex: vnde in modico hospicio potest recipi: qd est cōtra p̄claros pom- posos: qui tantam pompam ducunt qz vix inueniunt hospiti- um qd capiat eos. Amos. vj. a. Ue qui opulenti estis in sion zc. Domū israel: id est ecclesiā. Diues: non pecunia: qz de illa parū aut nihil habuit. Unde: Pauper z inops ego sū: sed misericordia: in qua multum abundauit. Ps. Pauis et multū misericors. Ps. Gloria z diuitie i domo ei'. Prouer. ij. b. In sinistra illi' diuitie z gl'ia. Qui habebat vil- licū. i. villic' sup. i. ecclesie custodē. f. quilibet p̄clarus. Unde Canj. j. b. Poluerunt

Nota in glo...

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.